CONSTITVTIONES
ET DECRETA
CONDITA

In Prouinciali Synodo Mediolanenſi.

Sub Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. D. Carolo Borrhomęo S. R. E. tit. S. Praxedis Presbytero Cardinali, & ſanctę ſedis Apoſtolicę per vniuerſam Ital. a Legato de latere Archiepiſcopo Mediolani.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

BRIXIAE,

APVD THOMAM BOZOLAM.

MDLXXXII.

INDEX TITVLORVM QVI TRIBVS HIS MEDIOlanenſis Synodi Conſtitutionum partibus continentur.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

TITVLI PRIMÆ PARTIS.

De profeſsione fidei, eiuſque tuendæ cura. 1
De abutentibus ſacra ſcriptura. 5
De ludi magiſtris. 5
De fidei initijs a parocho tradendis. 6
De præbenda theologali. 6
De prędicatione verbi Dei. 6
Quæ ſeruanda ſunt in ſacris imaginibus effingendis. 13
De actionibus, & repræſentationibus ſacris. a car. 15
De ſanctarum Reliquiarum veneratione. 16
De magicis artibus, veneficijs, diuinationibuſque prohibitis. 16
De blaſphemia. 18
De feſtorum dierum cultu. 19

TITVLI SECVNDÆ PARTIS.

DE ijs, quæ ad Sacramentorum adminiſtrationem generatim pertinent. 21
Quæ pertinent ad Baptiſmi adminiſtrationem. 24
Quę pertinent ad Sacramenti Confirmationis admiuiſtrationem. 26
Quæ pertinent ad Sacramentum ſanctæ Euchariſtiæ. 27
Quæ pertinent ad celebrationem Miſſę. 30
Quæ pertinent ad Sacramenti Pœnitentiæ adminiſtrationem. 38
De ieiunio. 43
Quę pertinent ad extremæ Vnctionis adminiſtrationem. 45
Quæ ad Sacramenti Ordinis Adminiſtrationem pertinent. 46
De Seminario clericorum. 47
Quæ pertinent ad collationem beneficiorum. 51
De edicto proponendo in examine eorum, qui præficiendi ſunt parochialibus eccleſiis. 54
De examine, & inquiſitione in promouendis ad cathedrales eccleſias. 55
De vita, & honeſtate Epiſcoporum, & clericorum

corum. 58
De frequenti diuini ſacrificij oblatione. 60
De dignitate ab Epiſcopo retinenda. 61
De Epiſcopi veſtitu. 61
De Epiſcopi ſuppellectili. 62
De Epiſcopi menſa. 64
De Epiſcopi familia. 65
De canonicis horis non intermittendis. 66
Qui libri potiſsimum a clericis legendi. 67
De clericorum veſtitu, & reliqua vitę moderatione. 68
De clericalibus ædibus. 71
De armis, ludis, ſpectaculis, & eiuſmodi a clerico vitandis. 73
De negotijs ſæcularibus a clerico fugiendis. 75
De reſidentia. 77
De diligentia ab Epiſcopo adhibenda in ſtatu vniuſcuiuſque parochiæ cognoſcendo. a car. 83
De Vicarijs foraneis conſtituendis. 85
De viſitatione. 87
De iudiciali foro Epiſcopo. 93
De notarijs, & ſcribis. 93
De cauſidicis, aduocatis, & fiſcalibus. 98
De carceris cuſtodibus, & reis. 98
De miniſtris eccleſiæ, & diuinis officijs. 99
Communia de miniſtris. 100
De officio eius, qui choro præſidet. 104
De ijs, qui dignitates, perſonatus, aut canonica-

nicatus habent. 104
De officio magiſtri chori, & cerimoniarum. a car. 106
De officio ſacriſtæ. 107
De officio manſionarij. 109
De officio punctatoris. 111
De officio theſaurarij. 112
De officio cuſtodum. 113
De functionibus minorum ordinum, ad vſum reuocandis. 113
De hoſtiario. 114
De lectore. 115
De exorciſta. 115
De acolutho. 115
Communia de ratione diuinorum officiorum 116
De muſica, & cantoribus. 111
Quando, & quo modo ad diuina officia cóueniendum. 119
Quo modo verſandum in choro. 121
Quo modo a choro recedendum. 122
De matutino, & prima. 123
De Miſſa ſolenni. 123
De eccleſiis, & earum cultu. 126
De proceſsionibus, & ſupplicationibus. 129
De funere Epiſcopi. 131
De funeribus, & exequijs. 133
De ſepulturis. 137
Quę pertinent ad bonorum, & iurium eccleſiaſticorum conſeruationem, rectam admini-

miniſtrationem,& diſpenſationem. 138
Quę ad ſacramentum matrimonij pertinent. a car. 150
De meretricibus,& lenonibus. 151
De hiſtrionibus, cingaris, tabernis meritorijs,& aleatoribus. 152
De immoderatis ſumptibus coercendis. 153
De vſuris. 154

TITVLI TERTIÆ PARTIS.

DE piorum locorum adminiſtratione. a car. 158
De monialibus. 164
De monialium numero. 164
De Pręfectis, & alijs miniſtris monialibus. a car. 165
De puellis ad religiouem admittendis. 175
De nouitijs ad profeſsionem recipiendis. a car. 178
De diuinis officijs,precationibuS,& lectione monialium. 180
De communi vitæ vſu,ac de proprietate tollenda. 182
De clauſura,& quæ ad eam tuendam aliqua ratione pertinent. 186
De conuerſis. 196
De puellis ſęcularibus, quæ in monaſterijs

educantur. 197
De concionatoribus, confeſſoribus, viſitatoribus, & capellanis. 199
De propria regula; & conſtitutionibus his aſsidue legendis. 204
De iudæis. 205
De pœnis, & alijs, quæ generatim ad has conſtitutiones pertinent. 209

CAROLVS
BORRHOMAEVS

MISERATIONE DIVINA S. R. E. Tit. S. Praxedis Presbyter Cardinalis, Archiepiſcopus Mediolani,

Prouincię noſtrę fidelibus ſalutem in Domino.

QVANTVM mihi onus imponeret Archiepiſcopalis officij ratio, cogendi prouincialem ſynodum, quo die ex grauiſsimo iuſſo ſancti Tridentini Concilij recognoui, mature vt id munus exequi poſſem, vehementer elaboraui. quod & noſtræ teſtantur litteræ, quibus prouincię Epiſcopos euocauimus;&ſciunt graues, atque ornati viri, qui noſtris ea in re ſtudijs, & actionibus interfuerunt. itaque, cum primum mihi licuit, Mediolanum veni, quo ptouincialibus Epiſcopis conuocatis, cognitiſque ab eiſdem ijs rebus, quæ in ſingulis ciuitatibus, ac diœceſibus correctionis, aut moderationis indige-

digerent, in ſynodo de ipſorum Epiſcoporum conſilio, atque cõſenſu ea ſtatuimus, ac decernimus, quæ per turbatam Cleri, ac reliquorum vitæ, & officij diſciplinam reſtituere, vacillantem confirmare, conſeruatam propagare poſſe viderentur. Synodo dimiſſa, cum a Pio IIII. Pont. Max. Romam reuocarer, ne ipſo quidem itinere mihi quidquam maiori curę fuit, quam vt ea decreta prouincię, vt ſpero, ſalutaria, primo quoque tempore peruulgarem. Quam in cogitationem toto animo incumbentem me, & ipſius Pij Pontificis auunculi mei mox conſequuta mors, & deinceps interregni, & pontificiorum comitiorum occupatio, nõ iam a ſtudio illa in lucem proferendi, quod, & ſi grauioribus curis maxime diſtinebar, tamen dimittere non poteram; ſed ab eorum editione retardauit. ſed bene, quod quemadmodum Deum aſsidue precatus ſum, &, vt ita fieret, pro mea parte contendi, breui, ipſius Dei benignitate ſingulari, Pius V. Pont. Max. eſt renunciatus. qui pro ſumma ſua cura, ac ſolicitudine religionis, ſalutisque animarum, mihi & facile conceſsit, vt reuiſerem hoc tempore commiſſum fidei meæ gregem; & inflammatum ſtudium meum edendi has conſtitutiones Prouincię noſtrę fidelibus pia ſane cohortatione magis etiam incendit;

dit;

dit; &,vt eæ ad illos etiam pertinerent,qui alioqui ipſis non tenerentur, litteris ſuis Apoſtolicam interpoſuit auctoritatem.
Damus igitnr vobis,quæ ex præſcripto Tridentini concilij ad moderandos mores, corrigendos exceſſus in prouinciali synodo decreta ſunt. eaque non ſolum præſentium malorum remedia eſſe confidimus; ſed cautionem quoque fore ſperamus reliqui temporis vitiorum, & incommodorũ. Rogamus vero omnes, & per viſcera miſericordiæ Chriſti Domini obſecramus, vt has conſtitutiones, quanto maximo poteſtis amore, & pietate amplectamini, legatis,ſequamini, totus vos ad earum ſententiam,rationemque accommodetis. immo vero, ſi quod noſtrum eſſe poteſt, habito, &,vbi primum facultas fuit,edito hoc prouinciali concilio, meritum id mihi, & pijs ipſis ac prudentibus Patribus, quibus conſentientibus,& adiuuãtibus hæc acta ſunt, præripite. tanto enim maior cõmẽdatio eſt eorum, qui colunt, quam qui tulerunt leges;quanto eſt obedientia officij præceptione præſtantior. Cęteris vero etiam hominibus veſtra,vel morum mutatione, vel innocẽtia, ac pietatis perſeuerantia prælucete;vt iſto exemplo ad virtutis,&officij cultum reliquæ etiam prouinciæ incitentur.Nobis enim,vt in his decretis nihil pro

poſi-

poſitum fuit, niſi Dei gloria, & veſtra ſalus; ſic nihil optatius eſſe poteſt, quam, vt ita decreta ſeruentur; vt pœnis, quę delinquentibus propoſitæ ſunt, uullus locus relinquatur, magiſque in agendo veſtra religio, ac probitas, qua vna, vel maxima voluptate noſter compenſabitur labor, quam noſtra in decernendo diligentia commendetur. Valete in Domino.

CON-

CONSTITVTIONES ET DECRETA CONDITA In Prouinciali Synodo Mediolanenſi.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

NOS CAROLVS *Borrhomæus* S. R. E. *tit. Sanctæ Praxedis Presbyter Cardinalis, ac Sanctiſsimę Sedis Apoſtolicæ per vniuerſam Italiam Legatus de latere, Dei & eiuſdem Apoſtolicæ ſedis gratia Archiepiſcopus Mediolanenſis, de conſilio, & aſſenſu Reuerendiſsimorum D D. Coepiſcoporum noſtrorum, in Prouinciali ſynodo Mediolanenſi, hæc ſtatuimus, & ſancimus.*

De profeſsione fidei, & eius tuendæ cura.

PRIMA *& maxima Paſtorum cura verſari debet in ijs, quæ ad fidem catholicam, quam ſancta Romana Eccleſia colit, & docet, & ſine qua impoſſibile eſt placere Deo, integre, inuiolateq. conſeruandam pertinent: ideo nos hinc potiſsimum exordiendum eſſe duximus, vt, quæ ex eodem ſpiritu eſt fides, eandem vna oris confeſsione profiteamur.* Heb. 11.

SA-

Seſſ 25.c.2 SACRI igitur Tridentini concilij auctoritate in-nixi, mandamus, vt omnes ij, qui beneficia eccleſiaſtica obtinent, vel in poſterum obtinebunt; & qui in synodum diœceſanam conuenire debent; in ea synodo, quæ primo quoque tempore celebrabitur, omnia, & ſingula a ſancto concilio Tridentino definita, & ſtatuta palam recipiant; veram obedientiam ſummo Rom. Pontifici ſpondeant; ſimulq. hæreſes omnes publice deteſtentur, & anathematizent; fidem profitentes eiſdem verbis, quibus ex formula, a Sanctiſsimo D. N. Pio IIII. Pont. Max. præſcripta, nos & Coepiſcopi noſtri initio huius ſanctæ synodi, iurati præſtitimus, & profeſsi ſumus: etiam ſi antea in diœceſana synodo id officium, ad exequendum iuſſa Tridentini concilij, quacunque ratione & modo obierint.

Anno 1564 Idi. Nouemb. EPISCOPI omnes Prouinciæ noſtræ conſtitutionem Sanctiſsimi D. N. Pij IIII. Pont. Max. de profeſsione fidei facienda ab ijs, qui de beneficijs curatis, & canonicatibus prouiſi ſint, et a docentibus litteras, & a promouendis ad doctorales, vel alios gradus, publicent in ſuis ciuitatibus, & diœceſibus intra menſem, & ab omnibus inuiolate ſeruandam curent: præſertim vero ab ijs, qui cuiuſcumq. ſtatus, conditionis, & dignitatis ſint, quouis modo, vel nomine, publice, aut priuatim, domi ſuæ, vel alienæ, etiã ſi pædagogi ſint, pueros, adoleſcentes, alioſue cuiuſuis ſexus, & ætatis, quaſcumque artes litterarias, vel alias liberales, etiã ſi ipſa prima grãmaticæ rudimenta, legendo, in-

interpretando, vel repetendo, vel alia quauis ratione, etiam ſi gratis doceant; quorum etiam omnium mores, antequam ad docendum accedant, probare debebunt: alioquin de ijs pœnas, in eadem conſtitutione propoſitas, ſumant.

Qui vero, ne prædicti huic decreto obtemperent, impedierint; aut huius temeritatis quacumque ratione illis auctores fuerint; ſeuere puniantur.

Vt autem id facilius, ac melius effici poſſit, ſtudioſe inquirant parochi, quinam in ſuis parochijs eo docendi munere fungantur; & eorum nomina ad Epiſcopum ad menſem, a die publicationis conſtitutionis eiuſdem numerandum, deferant. Quos vero deinceps eiuſmodi cognouerint, primo quoque tempore Epiſcopo indicent.

PAROCHI *diligenter animaduertant, an in ſuis parochijs vllus ſit, quod ad fidem attinet, prauis opinionibus imbutus, vel eo nomine ſuſpectus; eumq. ad Epiſcopum, vel Inquiſitorem deferant. Moneant præterea populum, debere omnes, ſi quos nouerint aliquid fecisse, vel dixiſſe, quamobrem de huiuſmodi peccato in probabilem ſuſpicionem venerint, ſtatim deferre.*

Obſeruent etiam eos, qui ex finibus hæreticorum, vel hæreſis nomine ſuſpectorum veniunt; ſingulorumque dicta & facta oderentur; ac de eorum vitæ conſuetudine, & ratione cognoſcant. et, ſi qua de ijs ſuſpicio fuerit, Epiſcopum, vel Inquiſitorem admoneant.

PRIN-

PRINCIPES ve o, & ciuitatum Magiſtratus hortã mur; ac per viſcera miſericordiæ Chriſti Domini obteſtamur, vt cæleſte lucrum terrenis commodis præferentes, commercium, & conſuetudinem hæreticorum, quam fidelibus perniciosam, ac peſtiferam eſſe conſtat, pro ſua pietate, ac ſtudio religionis, e ſuis vrbibus, atque oppidis amouendam, ac tollendam curent.

Probibeantque, ne ſuæ ditionis homines, percipiendæ etiam linguæ cauſa, aut mercaturæ, alioue nomine, in hęreticorum locis inſtituãtur, aut commorentur.

Sacro deniq. Inquiſitionis officio in omnibus ex animo faueãt, et opitulẽtur; et, ut eius edicta ſeruentur, auctoritatẽ etiam ſuã rogati interponant.

Cũque eis a ſancta Sede Apoſtolica conceſſum fuerit, vt cauſis fidei ad patrocinium catholicæ veritatis adſiſterent, nihil ſibi in illis vſurpare, neque quidquam, quod contra ſacros canones ſit, attentare velint.

EPISCOPI regulas Indicis de libris vetitis, ab ijs, qui illi negotio a ſacroſancta Tridentina synodo præfecti fuerunt, ex auctoritate Sanctiſsimi D. N. Pij IIII. æditas, ab omnibus librorum impreſſoribus, ac bibliopolis, cæterisque omnibus laicis, & eccleſiaſticis perſonis ſeruari iubeant. Quorum uero librorum purgatio, eiuſdem Indicis iuſſu, facienda eſt; eos legi, vendi, aut emi, haberiue omnino vetamus; donec ab ijs, ad quos pertinet, purgati, & probati fuerint.

De abutentibus ſacra ſcriptura.

NEFARIA eſt eorum temeritas, qui ſacræ ſcripturæ verbis, vel ſententijs, ad iocum, aſſentationem, contumeliam, ſuperſtitionem, impietatem, aut ad quoſuis profanos ſenſus abutuntur. Quamobrem Epiſcopi in eos, qui in hoc genere deliquerint, ex ſacrorum canonum, & Tridentini Concilij decretis grauiter animaduertant. Seſſ. 4. in decreto de editione & vſu ſacrorum librorum.

Et, vt deteſtabilis hęc licentia prorſus tollatur, fidelem populum per concionatores, parochos, confeſſores de huius peccati grauitate frequenter admonendum curabunt.

De ludi Magiſtris.

PRINCIPES, & Magiſtratus in Domino vehementer hortamur, vt, nulla ſumptus ſui habita ratione, publicos ludi magiſtros in vrbes, & ſuæ ditionis loca conducant, non minus fidei, & vitæ, quam doctrinæ, & ſcientiæ laude commendatos.

Qui vero litteras docebunt, non ſolum libros, indice Sanctiſſimi D. N. Pij IIII. auctoritate edito, nominatim vetitos, pueris non interpreten tur, aut ab illis legi patiantur; ſed neque etiam alios, quibus obſcœna, vel turpia contineantur.

Pręcipimus etiam, vt bonis moribus, & ſalutaribus præceptis eos erudiant; inprimisque in aliqua pia, & chriſtiana inſtitutione, ſi Epiſcopo videbitur, exerceant; cæteraque omnia officia, quæ

Seſſ. 9. Leo X. in Lateranenſi concilio ſtatuit, præſent. In ijs ſi deliquerint, prò delicti genere plectantur.

De fidei initijs a Parocho tradendis.

PAROCHI ſingulis dominicis, & alijs feſtis diebus, qui Eccleſiæ præcepto agi ſoleant, pueris ſinguli in ſuis parochijs initia fidei tradant; eoſque ad obedientiam primum Deo, deinde parentibus præſtandam, erudiant; ac propterea a prandio ſtata hora, proprio campanæ ſono, ad id munus aſſignato, ad eccleſiam conuocandos curabunt.

De præbenda Theologali.

Seſſ. 5. c. 1. QVAE eccleſiæ cathedrales, aut collegiatæ in oppidis inſignibus præbendam, aut ſtipendium quouis nomine theologiæ interpreti aſſignatum non habent, cum in illis ſacrum concilium Tridentinum præbendam, primo vacaturam, ad hunc vſum conſtituerit, quam ei tantummodo, qui ad hoc munus per ſe præſtandum idoneus ſit, deferri voluit; id ſi adhuc re ipſa effectum non ſit, curent Epiſcopi, vt quamprimum decreto concilij ſatisfiat.

De prædicatione verbi Dei.

APOSTOLI, in quorum locum Epiſcopi ſucceſſerunt, ſatis nobis aperuerunt, verbi Dei prædicationem

tionem eſſe pręcipuum illorum munus, qui in Epi*ſcopali ſede collocantur. Quamobrem nos auctoritatē ſacroſancti* Tridentini *concilij, & veterum patrū ſequuti, in* Domino Epi*ſcopos hortamur, vt toto pectore in hanc curam incumbentes, greges ſibi commiſſos ipſimet, prẹſertim in Eccleſia ſua, verbo* Dei *paſcant. Quod ſi leui de cauſa, aut quodam animi languore impediti, non fecerint, ſciant, ſibi prętermiſſi neceſſarij officij iudici* Deo *pręcipuę rationem eſſe reddendam.* Sin *autem ſe interdum vere impeditos cognouerint, per viros idoneos, ex praſcripto eiuſdem concilij deligendos, hoc munus ſtudioſiſsime populo praſtent.* Seſſ. 5. c. 2. & Seſſ. 24. cap. 4.

In alijs vero eccleſiis parochialibus, vel alias curam animarum habentibus, ſaltem omnibus dominicis, & ſolemnibus diebus feſtis; ieiuniorum autem Quadrageſimę, & Aduentus tempore, quotidie, vel ijs ſaltem diebus, quibus Epiſcopus *iuſſerit, proprio parocho, & Curato, oues ſibi commiſſas, pro earum ſenſu & intelligentia, ſalutaribus verbis paſcendas mandamus.* Si *quis autem propter inſcitiam id praſtare non poterunt; ad peritos confugiant, quorum auxilium implorantes, vel homilias ſibi praſcriptas, vel latinos ſermones auctoris, ab Eccleſia recepti, in vulgarem linguam conuerſos, approbatos tamen ab* Ordina*rio, aut memoriter, aut deſcripto pronuncient.*

Id *autem tamdiu fiet, quoad liber* Homiliarius *ad hunc Curatorum vſum* Metropolitani *cura prodibit in lucem.* S*ed, vt norint Epiſcopi & eo-*

rum induſtriam, qui doctrina ſunt præditi, & illorum diligentiam, qui aliorum verbis diuinam legem enunciant; iubeant, ſi eis ita videbitur, ab vnoquoq. Parocho, & Curato vnum ſingulis mēſibus, ab eo habitum in eccleſia, ſermonem ad ſe mitti. Qui negligentes, aut contumaces fuerint, eos Ordinarij arbitrio ſuo puniant; & præterea alios deligant, qui eorundem impenſa opus illud explere poßint, donec ipſi reſipiſcentes munus ſuum expleant. Quo etiam modo illis occurrere poterunt, quos etiam vel peritorum induſtria, vel homiliarum libris, vel alia quacumque ratione adiutos, parum proficere; quoſue ei muneri minus aptos eſſe; vel prædicatione deſtruere potius, quam ædificare iudicarint.

Extra vrbem vero in vniuerſa diœceſi, præter officium, quod Curati præſtabunt, tam multos diſtribuant Epiſcopi concionatores, vt in curatis eccleſiis, quæ in frequentioribus locis ſitæ ſunt, cæterisq. omnibus etiam non curatis, in quibus ipſi opportunum iudicauerint, intra cuiusque menſis ſpatium, ſaltem ſemel in aliquo die feſto, Dei verbum prædicetur. Eos autem ab illis, in quorum eccleſiis prædicabunt, hoſpitio recipi volumus, ſuppeditatis omnibus rebus, ad eorum victum neceſſarijs, data etiam eleemoſina aliqua ex fructibus beneficiorum, vel etiam largitione laicorum, ſi beneficia tenuiora iudicauerint Epiſcopi, quam vt id onus ferre poßint; niſi ſint, qui iure debeant, vel dare conſueuerint.

IS *autem, qui prædicandi officio, aut quacunque ratione fidelibus chriſtianam doctrinam tradendi munere funguntur, hanc viam, & rationem ineundam proponimus.*

Vt ſacram ſcripturam interpretentur eo ſenſu, quem catholica Eccleſia, *& conſentiens ſanctorum patrum auctoritas comprobauit; neque quid quàm ab* Eccleſia, *aut a doctoribus Eccleſiæ probatis alienum proferant.*

Vt, ſi quãdo ad auditorũ vtilitatẽ vtendũ erit allegorijs, eas ex receptis ab Eccleſia *ſcriptis ſeligãt.*

Ne certum tempus Antichriſti aduentus, & extremi iudicij diem prædicent; cum illud Chriſti Domini ore teſtatum ſit: Non eſt veſtrum noſſe tempora, vel momenta. Act. 1. *Neue quidquam præterea futurum ex ſacris litteris diuinare, eiq. euentui certam diem præfinire audeant. Neque temere, id ſibi diuinitus reuelatum eſſe, affirment. Ne hiſtorias ex apocryphis ſcriptoribus populo narrent. Neue miracula, quæ probata ſcriptoris fide non commendentur. Si quæ tamen auditoribus ſalutaria indicarint; ita commemorent, vt a certa eorum affirmatione abſtineant.*

Ne ineptas & ridiculas fabulas recenſeant: Neue ſuperuacanea, & parum fructuoſa.

Ne hæreticorum opiniones, & argumenta referant apud imperitam multitudinem. Quod ſi alicubi neceſsitas poſtularit, vt eorum falſa dogmata accuratius, ac liberius confutentur, id non longa diſputatione, ſed graui redargutione faciant.

quod facile aſſequentur, ſi catholicam veritatem expromentes, ſanctæ Eccleſię, conciliorum, & probatæ veteris conſuetudinis auctoritate, ac ſanctorum doctorum, quos probat Eccleſia, *teſtimonijs roborarint; & ſacræ ſcripturæ locos, quorum ſenſus ab illis ad corrumpendas ſimplicium hominum mentes deprauantur, & ex alijs eiuſdem ſcripturæ locis, & ex ſanctorum patrum ſententia fideliter interpretentur.* Sic *enim fiet, vt dogmatum peruerſitas, quæ falſa interpretatione nitebatur, catholicæ veritatis vi, & rectæ interpretationis pondere corruat.*

Ne *quid ambiguum, ancepsue loquantur, quod auditoribus varie intelligendi occaſionem præbere poßit.*

Neue conciſe, & obſcure quidquam exponant, qua ex re auditorum animi expectatione incerti, & ſuſpenſi relinquantur.

Ne oſtentandæ doctrinę, & eloquentiæ cauſa, difficiles, atque inanes quæſtiones, fucumue orationis, & pigmenta conquirant, vnde ſui ipſius potius, quam Ieſu Chriſti prædicatores eſſe videantur. Sed *præcipue in Euangelij,* Symboli, Orationis Dominicæ, Angelicæ *ſalutationis,* Decem *Præceptorum, Sacramentorum Eccleſiæ, & ſacrorum rituum dilucida explicatione verſentur.*

In reprehendẽdis vitijs ita ſe gerant, vt pietatis, & caritatis ſtudioſos adductos, non hominum, ſed peccatorum odio id facere omnes intelligant. Diligentes, *ac vehementes ſint in ijs vitijs & peccatis*

catis exagitandis, in quibus magis volutatum populum, aut ad ea procliuiorem vident.

In prauas etiam conſuetudines inuehantur. Et in *eas, quæ & ſi malæ non videntur, tamen facile peccandi cauſam afferunt.*

Ne *quemquam nominatim, aut tacite illum deſignantes, inſectentur.*

Ne in ordinem vllum, ſtatum, vt vitæ genus ab Eccleſia receptum, inuehantur.

Ne Epiſcopos, *alioſue Prælatos, neue ciuiles magiſtratus cum auditorum offenſione aſperius obiurgent: ſed pie potius admoneant. Populumque doceant, præpoſitis ſuis, etiam diſcolis, obedire. Quem etiam ſæpiſſime moneant ex Apoſtoli ſententia, vt faciat obſecrationes, orationes, poſtulationes, gratiarum actiones pro omnibus hominibus, qui in ſublimitate conſtituti ſunt; præſertim vero pro ijs, qui peruigilant, quaſi rationem pro animabus eorum reddituri; vt quietam, & tranquillam vitam gerant in omni pietate, & caſtitate.* 1. Tim. 1.

Ita afficere ſtudeant auditores, vt ſua peccata dolenter defleant; quos interdum, propoſitis ſupplicijs æterni ignis, a flagitijs, & facinoribus deterreant; interdum commemoratis cæleſtis vitæ premijs, ad virtutes, in primis vero ad Dei, & proximi amorem accendant.

Decreta concilij Tridentini, præſertim, quæ ad mores & diſciplinam chriſtianam reſtituendam pertinent, & has noſtras conſtitutiones populo ſtu-

dioſius inculcent.

Omnes hortatu,& præceptis ad pietatem erudiãt; &,quę cuiusque ſit propria virtus,quod officium patris,filij,viri,vxoris,domini,ſerui, laici, clerici,priuati,magiſtratus,omnium denique ætatum, generum,ordinum partes,& munera aſſidue commemorent.

Hanc præterea rationem habeant, vt non ſolum Dei, & Eccleſiæ præcepta ſeruanda eſſe doceant; ſed modum illis tradant, quo ea ex Dei voluntate ſeruare oporteat.

Commoneant, vt non ſolum pręceptis ſeruandis, ſed etiam conſilijs amplectendis, ad perfectiorem vitam in dies magis contendere ſtudeant.

Doceant,quo modo vtendum ſit bonis animi,corporis,& exernis: Quoue modo ſecundis, & aduerſis rebus; vt ea ſint illis, tamquam inſtrumenta,ad conſequendam vitam cæleſtem.

Maxime vero caueant,ne, quod præceptis, & hortatu ædificant, id vita, & moribus deſtruant; ne,cum alijs prædicauerint,ipſi reprobi efficiãtur.

Indulgentias populo ne publicent,niſi de conſenſu Epiſcopi.

Neminem populo paupertatis nomine commendent;niſi is teſtimoniũ ab Epiſcopo ſcriptum attulerit. Neque ei inter concionem permittatur, vt eleemoſinam a quoquam petat in eccleſia; ſed aut ad fores eccleſię ſtet;aut per eos, qui eam curam ſuſceperint, id negotium ita commode, ac celeriter agatur,vt minime concionem impediant.

Sacra

Sacra concio noctu numquam, ſed opportuno tempore, Epiſcopi præſcripto, habeatur.

Dum habetur, nec Miſſæ, aut horę canonicę clara, aut ſubmiſſa voce in ea eccleſia dicantur.

EPISCOPI *ijs diebus, quibus legitime impediti, prædicandi munus in ſuis eccleſiis per alios præſtabunt, eiſdem ſacris concionibus, quantum poterunt, intereſſe ſtudebunt. Qui vero dignitates, perſonatus, vel canonicatus in cathedrali eccleſia obtinent, & alij eiuſdem eccleſię clerici, dominicis, ac feſtis ſolemnibus diebus ſemper; Quadrageſimę autem, & Aduentus tempore quam ſępiſſime verbi Dei conciones in eadem eccleſia audiant. quod officium a cęteris quoque ciuitatis clericis pręſtari diligenter curabunt Epiſcopi; vt ipſorum exemplo laici etiam ad audiendum Dei verbum ſtudioſius confluant.*

Concionis audiendę cauſa, loca virorum, & mulierum, ſi fieri poteſt, Epiſcopi cura diſtinguantur, qui ad id exequendum idoneos aliquot viros adhibeat; & a ſęcularibus magiſtratibus, ſi opus erit, auxilium petat.

Quæ ſeruanda ſunt in ſacris imaginibus effingendis.

CVM *ſacroſancta Tridentina ſynodus decreuerit, nemini licere vllo in loco, vel eccleſia, etiam quomodolibet exempta, vllam inſolitam ponere, vel ponendam curare imaginem, niſi ab Epiſcopo approba-* Seſs. 25. in dec. de inuo Sanctorum.

probata fuerit;eiusque diligentiæ, & curæ commendarit, vt in ſacris effingendis imaginibus nihil falſum,nihil profanum,nihil inhoneſtum, nihil præpoſtere,nihil non recte, atque ordine adhiberetur;illud in primis caueant Epiſcopi, ne quid pingatur, aut ſculpatur, quod veritati ſcripturarum, traditionum, aut eccleſiaſticarum hiſtoriarum aduerſetur: ne cuius lectio prohibetur, eius imago populo proponatur.

Hiſtoriæ quoque, quibus neque Eccleſia, neque probati ſcriptores auctoritatem vllam dederunt; ſed ſola vulgi vana opinione commendantur, effingi prohibeantur.

Deinde vniuſcuiuſque imaginis os,corpus, corporis habitum,& ſtatum,ornatum,& locum inſpiciendum curent Epiſcopi;vt hæc omnia ad prototypi dignitatem,& ſanctitatem apta ſint,& decora;atque ex imaginis inſpectione pietas excitetur;nulla vero turpis cogitationis detur occaſio.

Hæc, & reliqua huiuſmodi ex Tridentini concilij præſcripto, vt commodius Epiſcopi exequantur, conuocent ſuarum diœceſum pictores,& ſculptores; omneſque pariter doceant, a quibus cauere debeant in ſacris imaginibus effingendis: curentq. ne illi inconſulto parocho, aliquam ſacram imaginem publice,vel priuatim effingant.

Quod,ſi qui deliquerint, puniantur tam ipſi artifices,quàm ij,quorum ſumptibus, vel iuſſu effictæ erunt imagines.

Parochi vero Epiſcopo ſignificent, quæ ille iudi-

carit

carit in ſacris imaginibus effingendis ad ſe propter difficultatem deferri debere.
Quod, ſi quæ iam pictæ imagines, fictaue ſimulacra ob artificum temeritatem, aut inſcitiam, eiuſmodi fortaſſe fuerint, vt ferenda nullo modo videantur; ea curent Epiſcopi, doctorum etiam, & peritorum virorum conſilio adhibito, vt omnino deleantur, vel ſaltem aliqua ratione corrigantur.

De actionibus, & repræſentationibus ſacris.

QVONIAM *pie introducta conſuetudo repræſentandi populo venerandam Chriſti Domini paſſionem, et glorioſa martyrum certamina, aliorumq; Sanctorum res geſtas, hominum peruerſitate eo deducta eſt, vt multis offenſioni, multis etiam riſui, & deſpectui ſit; ideo ſtatuimus.*
Vt deinceps Saluatoris paſſio nec in ſacro, nec in profano loco agatur; ſed docte, & grauiter eatenus a côcionatoribus exponatur, vt, qui ſunt vberes concionũ fructus, pietatẽ, & lacrymas cômoueat auditoribus. quod adiuuabit propoſita crucifixi Saluatoris imago, ceterique pij actus externi, quos Eccleſiæ probatos eſſe Epiſcopus iudicabit.
Item Sanctorum martyria, & actiones ne agantur; ſed ita pie narrentur, vt auditores ad eorum imitationem, venerationem, et inuocationem excitentur.

De ſanctarum Reliquiarum veneratione.

VT *Sanctorum Reliquijs, quę debetur, veneratio, & cultus adhibeatur, ſtatuimus, vt in locis honeſtiſſimis, ac decoris vaſculis, qua debent, religione aſſeruentur.*

Cum populo pietatis cauſa oſtenduntur, lumina accendantur.

Ex loculis vero, & receptaculis, vbi conditę ſunt, ne educantur.

Ne temere exponantur omnium oculis.

Neue quęſtus gratia.

Cętera etiam de Reliquijs, quę a ſacra Tridentina synodo decreta ſunt, Epiſcopus inuiolate ſeruari iubeat.

De magicis artibus, veneficijs diuinationibusque prohibitis.

MAGOS, *& maleficos, qui ſe ligaturis, nodis, characteribus, verbis occultis mentes hominum perturbare, morbos inducere, vel expellere, corporũ figuram, et conſtitutionem immutare, ventis, tempeſtati, aeri, ac mari incantationibus imperare poſſe ſibi perſuadent, aut alijs pollicentur; cęterosque omnes, qui quouis artis magicę, & veneficij genere pactiones, & fœdera expreſſe, vel tacitę cum dęmonibus faciunt; Epiſcopi acriter puniãt; & e ſocietate fidelium exterminent.*

Deinde

Deinde omnem diuinationem ex aere, aqua, terra, igne, ex inanimatis, ex vnguium, & lineamentorum corporis inſpectione, ex ſortibus, ſomnijs, mortuis, alijsq. rebus, quibus per dęmonum ſignificationem incerta pro certis affirmantur, futura prędicere, furta, theſauros abſconditos commonſtrare ſe poſſe profitentur, & huius generis reliqua, per quę curioſorũ, & imperitorũ hominum mentes facile decipiuntur, coerceant, & eÿciant. In eos etiam, qui huiuſmodi diuinatores, ſortilegos, cõiectores, ariolos, et cuiuſuis generis magos de aliqua re conſuluerint, vel, vt, conſulerentur, cuique auctores, adiutores, hortatoreſue fuerint, vel eis fidem habuerint; ſeuere animaduertant. Si quis etiam annulos, vel aliud ad magicos, vel ſuperſtitioſos vſus fecerit, aut vendiderit; graui pœna afficiantur.

Aſtrologi, qui ex Solis, Lunę, & aliorum aſtrorum motu, figura, & aſpectu, de hominum actionibus, quę a libero voluntatis arbitrio proficiſcuntur, certo aliquid euenturum affirmant, grauibus pœnis plectantur. quæ pœnæ etiam ad eos pertineant, qui ad illos de huiuſmodi rebus detulerint. Denique pœnas ſumant Epiſcopi de ÿs omnibus, qui in itineris ſuſceptione, aut cuiuſuis rei inſtitutione, vel progreßione dies, tempora, et momenta obſeruantes, quadrupedum voces, auium garritum, aut volatum notantes, ex occurſu etiam hominum, vel pecudum, ſuſcipiendi operis felicitatem augurantur.

DE

De blaſphemia.

BLA*ſphemiæ impudentia, & impietas eo prolapſa eſt, vt in ea coercenda vix ſatis diligentiæ adhibe ri poſſe videatur. itaque ſacris canonibus, & Pon tificum decretis, maxime vero ijs, quæ* Leo Deci*mus in Lateranenſi concilio decreuit, innixi hæc mandamus.*

Seſs. 9. tit. de refor. curiæ.

V*t, quicumque* Deo *palam, ſeu publice maledixe- rit, contumelioſisque aut obſcœnis verbis* Domi*num noſtrum* Ieſum *Chriſtum, vel glorioſam Vir ginem* Mariam*; eius matrem, expreſſe blaſphe- mauerit; ſi clericus ſit, primum fructibus vnius anni beneficiorum eccleſiaſticorum, quæcumque habuerit mulctetur.* Si *iterum in eo peccarit, eo beneficio, quod habet, priuetur, &, ſi plura obti- neat, eo priuetur, quo Ordinarius priuandum cen ſuerit.* Si *tertio blaſphemarit, dignitates, ac bene- ficia omnia, quæcumque habuerit, eo ipſo amit- tat, ad eaq. deinceps retinenda, aut obtinenda in- habilis ſit.* Si *vero laicus fuerit; primum, aut etiã ſecundo, pecunia mulctetur, ex præſcripta in eo- dem concilio ratione.* Tertio *grauem pœnitentiam publice agat, eo modo, quo a ſacris canonibus præ ſcriptum eſt.*

Qui vero Sanctos *blaſphemarit, aut in* Deum *& glorioſam virginem Matrem maledicta, non ta- men palam aut publice, cõtulerit, mitius aliquan to iudicis arbitrio puniatur.*

In *foro autem conſcientiæ, ei, qui blaſphemiæ reus*

reus fuerit, grauem pro modo culpæ pœnitentiam confeſſor imponat.

Qui blaſphemantem audierit, ſi poßit ſine periculo, aſperius obiurget; omnino autem intra triduum eius nomen ad iudicem eccleſiaſticum, vel ſecularem deferat. Si plures ſimul audiuerint, ſinguli idem faciant; niſi inter eos conuenerit, vt vnus pro omnibus eo fungatur officio. Quod ſi domini, mercatores, aut artifices, famulos, aut miniſtros audierint blaſphemantes, ſemel monitos, ſi iterũ in eo genere peccarint, domo eijciant. Principes autem, et Magiſtratus per Dei gloriam, quæ blaſphemia maxime violatur, obſecramus, vt hæc omnia diligentißime ſeruari ſtudeant, vberrimam piæ curæ a Deo mercedem expectantes, pręter decem annorum indulgentiam, quam Leo Decimus in eodem Lateranenſi concilio, & ipſis, & iudicibus, & deferentibus elargitus eſt. Quod ſi ſeculares iudices, quod minime futurum ſperamus, blaſphemię conuictos, iuſtis pœnis non affecerint; ſciant ijſdem pœnis, quas de ſontibus ſumere neglexerunt, ex eodem concilio ſe teneri. Seſs 9. tit. de ref. curiæ.

De Feſtorum dierum cultu.

MAXIMAM *in eo diligentiam, ac ſtudium Epiſcopi ponere debent, vt dies feſti pie, ſancteq. obſeruentur ab omnibus. cum enim ij potiſſimum ad celebrandas Dei, & Sanctorum laudes ſalutariter*

ter inſtituti ſint; curandum eſt etiam diligenter, vt ne iјs ipſis quiſquam ad diuinam offenſionem, & animæ ſuæ perniciem abutatur.

Prohibeant igitur iј, ne iliberales artes exerceantur; aut vllum opus fiat eo tempore alienum.

Ne quid ematur, aut vendatur, præter id, quod ad victum illius diei, vel ad ægrotorum curationem neceſſarium ſit.

Ne officinæ, aut omnino, aut aliqua ex parte, apertæ habeantur.

Ne fiant nundinæ, ſed, quæ feſto die fieri conſueuerint, in antecedentem, vel ſequentem diem, qui feſtus non ſit, transferantur.

Qui ſecus fecerit, ſeuero plectatur Epiſcopi arbitratu. Pro officinis apertis, rebuſue venditis, ſi filius, famulus, miniſtri deliquerint, etiam pater, dominus, & artifex, pœnam ſubeant.

Iis etiam diebus ſtudebunt Epiſcopi, ne perſonati homines incedant.

Ne ludi equeſtres, certamina, aut alia ludicra, & inania ſpectacula adhibeantur.

Choreæ, ſaltationes in vrbibus, ſuburbiјs, oppidis, vicis, aut vſquam omnino ne agantur.

Doceant vero populum, debere vnumquemque, eo potiſſimum tempore, in diuinis officiјs, & concionibus audiendis frequentem eſſe; ac in precibus, recolendisq. Dei maximis beneficiјs, aſſidue verſari.

CONSTITVTIONVM PARS SECVNDA.

De ijs, quę ad Sacramentorum adminiſtrationem generatim pertinent.

QVo maior, & vberior eſt ſacramẽtorum fructus, quàm vt eius uis explicari facile poſſit; eo diligentius, et intima animi pietate, & externo cultu, ac ueneratione tractanda, ac percipienda ſunt. quod officium vt omni ſtudio et opera noſtra adiuuemus, præter ea, quæ ad ſalutarem hanc rationem conſtituit ſacra Tridentina ſynodus, quę & Epiſcopi, & parochi inuiolate ſeruare debebunt; nonnulla etiam ad tollenda incommoda, & abuſus, quos in prouincia noſtra hominum vel culpa, vel negligentia in ſacramentorum adminiſtrationem inuexerat, ſtatuenda duximus.

PRIMVM *autem magnopere hortamur Epiſcopos, quorum diœceſes inter ſe implicatæ, et confuſæ ſunt, vt communi voluntate, atq. ſententia rationem inire ſtudeant, qua explicari & commodius diſtingui poſſint; adhibita etiam, ſi opus erit, prudentia, ac diligentia vicinioris Epiſcopi, vt, amice ſublatis impedimentis, negotium de com-*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA

muni eorum ſententia, ſedis Apoſtolicæ auctoritate, conficiatur.

QVAE *parochiales eccleſiæ partem habent ſui populi extra mœnia vrbium, vel oppidorum, vel alib; quo fiat, vt parochus, præſertim nocturno tempore, illis hominibus ſacramenta commode adminiſtrare non poßit; in illis Epiſcopi aut eam partem commodiori parochiæ vniant; aut etiam, inuitis rectoribus, ex conſtitutione Alexandri III. & decreto concilij Tridentini, nouas conſtituant parochias.*

Cap. ad audientiam, de eccl ædif. & repar.
Seſs. 21. c. 4

Illis autem ſacerdotibus, qui de nouo erunt eccleſiis recenter erectis præficiendi, congruens aſſignetur portio, arbitrio Epiſcopi, ex fructibus, ad eccleſiam matricem quomodocumque pertinentibus; &, ſi neceſſe erit; compellant populum ad ea ſubminiſtranda, quæ ſufficiant ad vitam noui rectoris ſuſtentandam.

Quod præterea Tridentina eadem synodo decretum eſt, vt eccleſiarum rectoribus tot ſacerdotes adiungantur, quot, & ad ſacramenta parochianis adminiſtranda, & ad diuinum cultum ſatis eſſe poßint; id Epiſcopi omni diligentia exequantur.

Parochiarum diſtinctio, quæ familijs, non certis finibus, facta eſt; & parochis ad ſacramentorum adminiſtrationem, & populo ad illorum ſuſceptionem magnum incommodum afferre ſolet. quare Epiſcopi, ſublata intra ſex menſes diuiſione parochiarum, per familias facta, eas certis limitibus, terminisq. deſcribant.

CVM *ſacramenta Eccleſiæ non ſolum ſine ſimoniæ labe, verum etiam ſine auaritiæ ſuſpicione præbenda ſint; caueant omnes, ne in eorum adminiſtratione quidquam exigant; aut etiam verbis, vel ſignis, directe, vel indirecte petat. Qui ſecus fecerit, eum, & pœnis, iure communi ſtatutis, & alijs arbitrio Epiſcopi plecti volumus.*

STVDEANT *Epiſcopi, vt in eccleſia ſua cathedrali in ſacramentorum adminiſtratione, in exorciſmis fontium, & ſponſorum benedictionibus ritus & cæremoniæ ex more ſanctæ* Romanę Eccleſię *adhibeantur.*

Omnes vero inferiorum eccleſiarum, quæcumque illæ ſint, rectores in his omnibus ab obſeruatione cathedralis eccleſiæ nulla ex parte diſcedant.

Sacerdotes in ſacramentorum adminiſtratione ſemper ſuperpelliceum, & ſtolam adhibeant.

EPISCOPI *in adminiſtrandis ſacramētis, illorumque vim, & vſum, pro eorum, qui ſumpſerint, & adfuerint, intelligentia, diligenter explicabunt.*

Idem quoque facient parochi ea ratione, ac ſententia, quæ in Catechiſmo, Romæ *edendo auctoritate Sanctiſſimi* D. N. *præſcribetur.* Interim *vero aliquo catholici ſcriptoris catechiſmo ab* Epiſcopo *deligendo vtantur.*

PAROCHI *crebris cohortationibus in id maxime incumbant, vt populus, ſibi commiſſus, ad Cōfeſſionem, &* Communionem *frequenter, præcipue autem in Natiuitatis Domini, &* Pentecoſtes, *ac alijs ſolennitatibus accedat.*

Aegrotos vero, etiam non vocati, inuiſant, vt ad ſacramentorum ſuſceptionem inducant; & eorum animabus, quacumque ratione poſſunt, ſollicite conſulant.

SI *parochi ad aliam eccleſiam tranſierint, antequã a priore migrent, ſucceſſori libros tradant, in quibus eorum, qui baptizati, confirmati, matrimonio iuncti fuerint, nomina deſcribi, infra iubemus. Qui ſecus fecerit, grauiſſime ab Ordinario puniatur.*

Quę pertinent ad Baptiſmi adminiſtrationem.

NEMINI *liceat quemquam intra domeſticos parietes baptizare; ſed natum infantem ij, quorum eſt ea cura, ante nonum diem ad ſuſcipiendum baptiſmum in eccleſiam deferendum curent. quod ſi neglexerint, excommunicationis pœnam ſubeant. Permiſſa eſt tamen, ſi inſtet periculum, facultas baptizandi in priuatis ędibus ſacerdoti; vel, ſi is abſit, alteri ſacris initiato; vel, ſi non adfuerit, laicis; primo mari, aut demum fœminę; qui recte nouerint veram baptiſmi formam, Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & ſpiritus ſancti. quibus verbis nihil prorſus ab ipſis addendum, vel detrahendum eſſe, crebro populum ſuum parochus admoneat.*

Quod, ſi domi baptizatus poſtea vixerit; omnino intra nonum ab ortu diem, vel cum primum peruale-

valetudinem licuerit, eum in eccleſia ſiſtãt, vbi ſi rectã baptiſmi formam ſeruatam eſſe cõſtiterit, ei tantũ ritus, ac cęremonię baptiſmi adhibeantur.

FIdeles in baptizandis filijs eos potius eligant compatres, qui eorum animę conſulere, quam, qui inopiæ ſubuenire poßint. Cuius officij ſępius eos parochus admonebit. Curabitque, vt compatres tales deligantur, qui fidei, & morum ratione ſuſcipiendo muneri ſatisfacere poſſint.

Caueant vero parochi, ne excommunicatos, vel eos, qui eo anno, Paſchę tempore, ex pręcepto eccleſię peccata confeßi non fuerint, et ſanctiſſimam Eucbariſtiam non ſumpſerint, admittant ad leuandum baptizatum de ſacro fonte.

SAcerdos baptizaturus, primum, quam actionem ſuſcepturus ſit, diligenter ipſe animaduertat; et ad tanti muneris functionem ſancte, grauiterq. accedat.

Deinde compatres moneat, vt iocis omnibus, nugisq. ſemotis, pie, ac religioſe, quid agatur, attendant; intelligentes Chriſtos filios ſpiritualiter generatis; teneriq. ſe pro ſuo ſuſceptionis officio, eos catholica fide, & probatis moribus inſtituere; ſi parentes id facere omiſerint.

DETEſtabilem conſuetudinem baptizatos infantes in altare collocãdi, vt muneribus compatrum inde redimantur, Epiſcopi ſeuerius vindicabunt. Compatres, & commatres nihil infantibus, quos ſuſceperunt. aut eorum parentibus, baptiſmi tempore, largiantur.

CVM oleum chriſmatis conſecratur; omnino interſint, & qui dignitates, ſeu perſonatus obtinent, & canonici, ac reliqui cathedralis eccleſia clerici; &, quos ex alijs eccleſiis ſuæ ciuitatis & diœceſis Epiſcopus vocandos duxerit.

Caueant parochi, ne ſacrum chriſma in baptiſmo a laicis attingatur. Neue linteola quibus baptizatis ſacri chriſmatis vnctio extergitur, ad hoc aſſeruent, vt ijs tangenda tradant, quos parentes baptizati ſibi compatres, vel cõmatres fieri cupiunt.

Singulæ parochiales eccleſiæ ſingulos fontes habeant; in quibus diligenter toto anno ſeruetur aqua baptiſmatis, ſolemni ritu benedicta.

PAROCHUS librum habeat, diligenterq. cuſtodiat; in quo baptizati parentum, & compatrum nomen, cognomen, diemq. natiuitatis, ac baptiſmi, & an ex legitimis nuptijs procreatus ſit, deſcribat; & quot annis ſingulorum annorum ſcriptæ eius rationis exemplum det Epiſcopo, qui id fideliter aſſeruandum curabit.

MONEANT parochi puerperas, vt cum primum poſt partum domo exierint, mox ad eccleſiam, Deo acturæ gratias, accedant, vbi benedictionem a parocho ſuſcipiant.

Quę pertinent ad Sacramentum Confirmationis adminiſtrationem.

MINORI ſeptennio confirmationis Sacramentum nemi-

nemini præbeatur.

PArochi in eccleſia ante denuncient tempus, quo ſacrum chriſma miniſtrandum erit.

Eos, qui confirmandi ſint, eius ſacramenti vim, ac virtutem edoceant.

Suſceptores in Sacramento Confirmationis, neque ijs, quos ſuſceperint, neq. eorum parentibus quidquam omnino largiantur; ne cuiquam, quod aliquando commiſſum eſt, iterandi hoc ſacramentum, quod nefas eſt, occaſionem præbeat.

OMnem diligentiam adhibeant Epiſcopi, vt qua ratione commodius fieri poterit, Parochi deſcribant confirmatos, & compatres; ſeruatis cæteris omnibus, quæ de libro baptizatis deſcribendis præſcripſimus.

Quę pertinent ad Sacramentum Sanctæ Euchariſtię.

NEMO Paſchæ tempore ſumptionem vlla de cauſa differat.

Qui præſtituto tempore non communicarint, eorum nomina parochus ad Epiſcopum, ad ſex dies poſt octauam Paſchæ, ſcripto deferat; expoſitis etiam cauſis, quas extra confeſſionem cognouerit; alioqui pœnas det Epiſcopi arbitratu.

In eos vero omnes Epiſcopus cenſuris, & alijs pœnis acriter animaduertat; ijs exceptis, qui eiuſdem Parochi conſilio iuſta de cauſa ſumptionem in aliud tempus produxerint.

Huic decreto ne fraus fieri poßit; ſtatuimus, vt

ſi quis ex neceſſitate, vel alia iuſta cauſa, ab Epiſcopo, vel proprio parocho comprobanda, extra parochiam ſuam dicto tẽpore Eucharistiam *ſumpſerit; parocho ſuo de eo fidem faciat, ſin minus, in eum agatur, ac ſi non communicaſſet.*

P V *blici concubinarij, fœneratores, ac blaſphemi, & alij eiuſmodi facinoroſi homines ſemel ad pęnitentiam &* Communionem *admiſſi, ſi, poſt ea eos in eodem luto peccatorum hęrere cognitum fuerit, amplius ad ſacram* Communionem *ne recipiantur; niſi, poſtea eos vitam, & mores re ipſa emendaſſe, parochi perſpexerint.*

E V C H A R I S T I A E *ſacramentum, vbi pro eccleſiarum amplitudine commode fieri poterit, maribus ſeorſum a fœminis miniſtretur.*

Qui *ſumunt, vt ad Deum tali tempore accedentes decet, demiſſo habitu, & humili veſtitu, pœnitentiam & animi ſubmiſſionem præ ſe ferant.*

Sacerdos ſanctiſſimam Euchariſtiam ijs, qui raro ſumunt, non prius miniſtret, quam eos diligentius admonuerit, quanta reuerentia, & humilitate ad tremendum illud ſacramentum accedere debeant; quantaque illis ſupplicia ſint parata, qui indigne ſuſcipiunt.

Adoleſcentibus, qui tunc primum Euchariſtiam *ſumere voluerint, parochus non prębeat; niſi eos ante aliquot dies examinarit; & de vi, & ratione ſacramenti diligenter inſtruxerit.*

Populo, poſtquam Euchariſtiam *ſumpſerit, vinum calice conſecrato, vel alio vaſe, quod ad ſa-*

tri calicis formam factum ſit, ne præbeatur.

EPISCOPVS *diligentiſſime curet, vt in cathedrali, collegiatis, prouincialibus, & alijs quibusuis eccleſijs, vbi ſacroſancta Eucharistia coſtodiri ſolet, vel debet, in maiori altari collocetur; niſi neceſſaria, vel graui de cauſa aliud ei videatur.*

Ante ipſam ſemper lampas accenſa colluceat. Tabernaculum, quo aſſeruatur, ornatum, & bene ſeptum, ac munitum ſit.

VT *oratio, quam vocant Quadraginta horarum, coram ſanctiſſimo Sacramēto, quo frequentiſſimus populus conuenire ſolet, qua pietate, & religione instituta eſt, eadem retineatur, & propagetur, decernimus.*

Vt Sacramentum in altari, decenter ornato, collocetur, quo tempore, vel Letaniæ cantentur: vel, ſi temporis ratio patiatur, Miſſa celebretur; neque tamen extra ambitum templi ſacra Eucharistia deferatur; niſi ſecus videatur Epiſcopo.

Nemini autem eo, preter orantes custodes, huius orationis cauſa noctu conuenire liceat.

Interdiu autem mares, quantum fieri poteſt, ſeparatim a fœminis orent.

DIE *feſto corporis Christi Domini, cum ſacroſancta Eucharistia in ſolemni ſupplicatione geſtantur, ſi adfuerit Epiſcopus, is eo ferendæ Eucharistiæ officio fungatur; ſi non adfuerit, id munus exequatur ſolus is presbyter, qui ſecundum Epiſcopum pro eius loci conſuetudine, honore cæteris præſtat, niſi ex priuilegio, aut conſuetudine ad*

alium preſbyterum ea cura pertineat.

VT *ſanctiſſima Euchariſtia ad ægrotos ſumma cum religione deferatur; parochi populum ſæpiſſime hortentur, vt frequens ſemper proſequatur.*

Quamobrem etiam ſodalitates Corporis Chriſti in parochijs inſtituant.

Cum vero deferenda erit, tum eum campanę ſonitu præmoneant.

Lumina, tintinnabulum, & decorum vaſculum, velo etiam decenter contectum, ac præterea, vbi fieri poterit, vmbellam adhibeant.

Duas autem ſacræ Euchariſtiæ particulas deferant; ne, eis ad eccleſiam redeuntibus, populus inane vaſculum adoret.

Quæ pertinent ad celebrationem Miſſæ.

Seſſ. 22. in dec. de obſer. & eui. in celebra. Miſſæ.

PRÆCEPIT *ſacra Tridentina ſynodus, vt, quæcumque in miſſę celebrationem irrepſerunt, a tanti ſacrificij dignitate aliena, ea Epiſcopi tollere ſedulo ſtudeant. Quamobrem nos eiuſdem concilij decretum exequentes, vt ſanctiſſimum Miſſæ ſacrificium, in qua, illa* DEO *patri placens hoſtia, Ieſus Chriſtus in odorem ſuauitatis offertur ſingulari religione, ac pietate, & a ſacerdotibus celebretur, & a populo colatur; hæc ſtatuimus.*

Epiſcopus noſſe ſtudeant omnes, qui in quauis eccleſia Miſſam celebrare, vel ſacerdotem, qui celebret exhibere debeat: cogatque ſuo officio ſatiſfacere.

NIMO *clericus, vel laicus in ſuis ſæcularibus eccleſijs, cappellis, vel Oratorijs, quamuis ab Ordinario probatis, etiam ſi iuſpatronatus ſint, quemquam ſæcularem, vel regularem ſacerdotem celebrare patiatur; qui ſcriptam celebrandi facultatem, ſingulis ſex menſibus renouandam, ab Epiſcopo non impetrarit.*

Quod, ſi quis onus recipiat ad tempus, vel perpetuo ibidem celebrandi, vel eiſdem locis inſeruiendi; hunc non generatim, ſed nominatim eorum locorum cauſa eiuſmodi facultatem impetrare volumus. Qui contra præſcriptam rationem, vel celebrarit, vel, vt celebretur, permiſerit, grauiter puniatur.

Clericis alienæ diœceſis rei diuinæ faciendæ facultatem ne permittat Epiſcopus; niſi oſtendant litteras teſtimoniales, ſeu dimiſſorias Ordinarij *ſui, duobus tantum menſibus ante, ſi in prouincia, ſi extra prouinciam in Italia, quatuor, ſex vero, ſi extra Italiam datas, vel ſi eæ antiquiores ſint, afferant etiam ſcriptum teſtimonium de vita, & moribus ab ijs* Ordinarijs*, in quorum diœceſi poſt illud tempus aliquandiu permanſerint.* Seſſ. 23. ca. 16 Dec. de reforma.

Sacerdotes qui publice, & notorie criminoſi fuerint, a M*iſſæ celebratione arceantur, niſi, emendata vita, ſceleris maculam eluerint.*

Facultates, cuicumque ab Epiſcopis ad hãc diem conceſſæ, plures M*iſſas eodem die celebrandi, poſt hac irritæ, ac nullæ ſint.*

Nemini

Nemini ſine facultate, ab Ordinario ſcriptis impe trata, in Oratorijs ſodalitatum ſæcularium quas confraternitates vocant, alijsve eccleſijs, capellis, aut Oratorijs ſæcularibus, quę parochialis eccle ſiæ finibus continentur, Miſſam celebrare liceat Dominicis, & reliquis feſtis diebus; niſi abſolu ta concione, quę inter Miſſam in parochiali eccle ſia habebitur.

MISSAE *nec ante auroram, nec poſt meridiem, ni ſi ex cauſa iure permiſſa celebrentur.*

In eccleſijs, vbi plures Miſſæ celebrari ſolēt, is or do ſeruetur, vt pro populi cōmoditate prima dilu culo, reliquis deinceps debito interuallo diſtribu tis, poſtrema autem, quo tardius liceat, celebre tur. Quod ſi eodem tempore pluribus locis Miſſa *celebranda ſit, rationem ineant* Epiſcopi, *ne ſacer dotes inter ſe, alius ab alio, perturbentur.*

NVLLVS *ſacerdos, quemadmodum a* Tridenti *na ſynodo ſtatutum eſt, in priuatis ędibus, & om nino extra eccleſiam, & oratoria, quę diuino tan tum cultui dicata, & a locorum* Epiſcopis *deſi gnata, ac viſitata ſint,* Miſſam *celebret.*

Oratoriorum autem ędificationem, aut vſum, ne facile, ſed magna de cauſa permittant ijdem Epi *ſcopi.*

In eis autem deſignandis, vel probandis, hæc ſer uent.

Ne ſint in interiorum ædium partibus, in qui bus domini, vel familia frequentius verſentur; ſed commodo, & honeſto loco, a cubiculis, tricli nijs,

nijs, & ab aula ſeparato, ad templi formam, & regulam propriꝰ accedant.

Nec ita anguſta ſint, vt, qui Miſſam audierint, ad oſtium, aut feneſtram ſtare cogantur; aut denique ibi ſacris intereſſe, vbi promiſcue profanum aliquod exerceatur, quod fieri omnino probibemus.

Cui autem id permiſſum fuerit; is eo rarius vtatur, ne diſtracti homines illa commoditate, eccleſiam Dei minus frequentent; quod exemplo etiã noceat alijs.

ORNAMENTA, *& inſtrumenta altarium pro celebratione Miſſę, pura, ac munda ſint; præſertim corporalia, ac purificatoria. quamobrem etiam vino albo, vbi poßit, tantummodo ad Miſſę ſacrificium ſacerdotes vtantur.*

Calices ex metalli genere, iure permiſſo, adhibeãtur, eoque pretioſiori, quantum per facultates licuerit.

DIE *ſabbathi ſemper Miſſa de beata Virgine celebretur, niſi diei ſolemnitas, vel eccleſię inſtitutum interdum obſtiterit; quo caſu eius omnino commemoratio fiat; niſi, & id eccleſię inſtituto impediatur.*

Ne plures tribus, vel ad ſummum quinque, orationes, ſeu, vt vocant, collectæ dici poßint, niſi vbi eccleſię inſtitutum aliud poſtulet.

TOLLANT *Epiſcopi ſumptuoſa conuiuia, ludos, choreas, & omne inanium oblectamentorum genus, cęteroſq. oẽs abuſus, qui populi temeritate,*

aut

aut ſacerdotum auaritia in nouæ, vt vocant, Miſſæ celebratione m irrepſerunt; & in eos, qui in hoc genere aliquid peccarint, Epiſcopus grauiter animaduertat.

MAGISTER *cæremoniarum cathedralis eccleſiæ eos, quibus prima Miſſa celebrāda ſit, &, qui præterea ſacerdotes minus perite celebrant, Miſſæ ritibus, ac cæremonijs inſtituat. qui ſi huic muneri obeundo vnus par eſſe non poterit, alijs idoneis ſacerdotibus Epiſcopus eas officij partes deleget. Neque cuiquam primam Miſſam celebrare liceat qui ab ijs inſtitutus non ſit.*

PRAECIPIMVS *autem, vt ſacerdotes in Miſſæ celebratione cęremonias, a Romana eccleſia inſtitutas, ad vnguem ſeruent, neque alias adhibeant.*

Vt ab omni indecoro, & abſurdo capitis, oris, & reliqui corporis motu abſtineant.

Vt, cum, eleuatione peracta, ſacra hoſtia mouenda, vel ſumenda erit, ita moueant, ne iterum ſuſtolli videatur.

Vt preter inſtitutum eccleſię Romanæ ijs, quæ ſecreto, vel quæ palam dicuntur, quidquam addi, vel detrahi non liceat.

Vt, quæ palam pronuncianda ſunt, diſtincte, & clara voce dicant.

Vt ſecreta, quę vocantur, ſecreto etiam pronuncient.

Vt neque tardius, neque celerius, quam par ſit, verba proferant.

Vt propter erroris caſum, qui in omni Miſſæ parte

parte grauis, in canone grauior, in ipſa vero conſecratione grauiſsimus eſt; Miſſam legant; non memoriter dicant, aut canant.

Vt operto capite celebrare non audeant.

VT, *quo puriores ad diuinam rem faciendam accedant, ſaltem ſingulis hebdomadis peccata ſua confiteantur; niſi eos ob mortalis peccati culpã frequentius id facere oportuerit.*

Vt, antequam celebrent, ſe colligant; & orantes mentem in tanti miniſterij cogitatione defigant. quod vt commodius fieri poſsit; curent Epiſcopi *vt in ſingulis cathedralium, collegiatarum, & parochialium eccleſiarum ſacriſtijs ſingulæ cellulæ ad hunc ſacerdotum orandi, & meditandi vſum inſtituantur.*

Vt, antequam ad altare accedant, Miſſam perlegant, & ſingulas partes ita præparatas, & notatas habeant, vt celebrantes neque errent, neque hæreant.

Vt ſacris veſtibus induti, cum nemine colloquantur; neque loquentibus dent aures, mentemque, & oculos ab omnibus amoueant, quibus diſtrahi poſſint; neque e ſacriſtia exeant: niſi cum ad altare eundum erit; quod tum grauiter, & modeſte fiat.

Vt pileum, birretum, aut ſubbirretum, chirothecas, ſudariolum, aut quodcumque denique huius generis in altare ne ponant.

Vt ibi ne in mora ſint ſacrificio, cuiuſuis expectandi gratia. Neue *ob eandem cauſam,* M*iſ-*

ſa

ſa incboata, ſubſiſtant, aut eius initium repetat. Neue, ſi parochi ſint, cuiusquam gratia, metuue Miſſam anticipent, aut differant; ſed illam ea potiſsimum hora celebrent, quæ populo magis accõmodata ſit. Neue concionem, quam in ea habere debent, vllo modo omittant.

Quod ſi forte quiſpiam imperio quodam, aut contumelia, aut minis, aut vi contenderit, vt ſacerdos quidquam contra, quam hoc decreto ſancitum eſt, faciat; ſi clericus ſit, & beneficium obtineat, eo priuetur; ſi non habet beneficium, ne habere quidem ad quinquennium poßit; ſi laicus, re ipſa iam tunc excommunicationis pœnam ſubeat: neque ad decennium feudi, aut emphyteoſis nomine quidquam ab eccleſia conſequi poßit. Vt, peracta Miſſa, pro ſummi beneficij munere Deo gratias agant.

Ne ſacerdotes, cum in fine Miſſæ fuerint, vel eorum miniſtri, recedant ab altari: Neue vaſa, aut linteolos ſacros colligant; Ne cuiquam rei tollendæ, vel mouendę cauſa manus admoueant. Ne candelas reſtinguant: niſi abſoluto Euangelio, quod poſt benedictionem dicitur.

CELEBRANTI ſacerdoti vnus ſaltem miniſter adſiſtat, isque clericus, vbi poßit, & talari veſte, & ſuperpelliceo indutus.

Miniſtri candelas accendant, miſſale, & vrceolos, & alia, quæ ad Miſſæ miniſterium requiruntur, prius ſuis locis in altari collocent, quam eo ſacerdotes accedat: quem, niſi his omnibus præparatis,

ratis, confeſſionem ordiri omnino prohibemus.
Sacerdote rem diuinam faciente, miniſtri per eccleſiam ne vagentur; neue dent operam collocutionibus, aut candelis venditandis, ſed compoſito corpore, nullo geſtu, modeſte, vt debent, ſacerdoti adſiſtentes inſeruiant.

MONEANT *parochi frequenter patres familias, vt filios, & famulos, quos in beſtijs paſcendis occupant, ſaltem diebus feſtis Miſſæ iubeant intereſſe. Viduæ ob maritorum mortem, ad ſummum ne menſe amplius ſint ſine Miſſæ auditione. qua in re nulla valeat excuſatio cuiuſuis conſuetudinis, quam irritam decernimus. eas item Epiſcopi, etiam cenſuris eccleſiaſticis, id facere cogant.*
Parochi populum frequenter hortentur, vt in ſua parochia feſtis diebus Miſſam audire ne omittant. Moneantque eum diligenter, debere vnumquemque, vt a ſacra Tridentina Synodo traditum eſt, in parochiam ſuam, vbi id fieri commode poteſt, conuenire ad audiendum verbum Dei. Seſſ. 24 c. 4 Seſſ 22. de obſeruan. in celebra. Miſſę.

FIDELES, *cum Miſſæ interſunt, eodem veſtitu ſint, quo in publicum prodire ſolent; & ita ſe componant, vt corporis habitu animi religionem præ ſe ferant.*
Ne in foribus eccleſię, vel extra ſubſiſtant, niſi neceſſitatis cauſa.
Aperto capite ſint. Et, quo tempore a ſacerdote confeßio dicitur, & grauiora Miſſæ myſteria peraguntur, ſint flexis genibus.
Ne ita prope ad altare accedant, vt indecorum

ſit, & ſacerdos perturbetur.

Ne prius diſcedant, quam ſacerdos Euangelium, *quod poſt benedictionem dicitur, abſoluerit.*

Quæ pertinent ad ſacramenti Pœnitentiæ. adminiſtrationem.

INNOCENTI *Tertij conſtitutionem, in generali concilio editam, qua ſancitum eſt, vt fideles, ſaltem ſemel in anno, proprio parocho peccata ſua confiteantur, inuiolate omnes ſeruent.*

Ca. omnis vtriuſq. de pœn. & remiſs.

Capi. cum infirmitas eod.

SALVTAREM *eiuſdem* Innocentij *conſtitutionẽ, eo item concilio latam, nos ad vſum reuocantes præcipimus, vt medici ad ęgros, in lecto iacentes, adducti, antequam illorum curam ſuſcipiant, eos plane moneant, vt idoneo confeſſori de eorum peccatis confiteantur.*

Quibus etiam denuncient, ſe, niſi id quattridui ſpatio ad ſummum præſtiterint, eorum curationi defuturos.

Parochum etiam curabunt certiorem fieri de eo, qui in eius parochia morbo affectus teneatur; qui pro ſui officij munere, ſtatim ægrum conuenire, & cum eo agere debet, vt per hoc ſacramentum Deo *reconcilietur.*

Iubemus autem medicos, excommunicationis pęna ijs propoſita, quam iure ipſo ſubeant, ſi ſecus fecerint, tranſacto quattriduo ab illorum curationi

tione omnino abſtinere; niſi certo cognouerint, eos, poſtquam in eam febrim, morbumue inciderunt, confeſſos eſſe; aut Epiſcopo, eiue, cui Epiſcopus eius rei facultatem dederit, aliud ex iuſta cauſa videatur.

Hortamur denique omnes, quos aliqua de ęgrotis cura attingat, vt nullam occaſionem omittant inculcandi eis, quæ ad animæ ſalutem pertineant.

EPISCOPI in ſuis cathedralibus eccleſijs, Tridentini concilij auctoritate, pœnitentiarium intra tres menſes inſtituant cum vnione prębendę, quæ primo quoq. tempore vacauerit. negligentes proxima prouinciali ſynodo prętermiſſi officij rationem reddent. Seſs. 24. c. 8.

QVI parochialem eccleſiam non obtinent, etiam ſi regulares fuerint, conceſſiones ne audiant, quemadmodum ſtatuit Tridentina ſynodus: niſi Epiſcopi ſcripto approbati fuerint. qui contra fecerit, excommunicationis pœnam ſubeat. Seſs. 23. ca. 15.

In ijs probandis hanc rationem habeant Epiſcopi, vt pij, bene morati, docti, prudentes, patientes, de animarum ſalute ſolliciti, & fideles cuſtodes ſint eorum, quę in confeſſione dicuntur; prouecta etiã ętate, præſertim illi, quibus confeſſiones mulierũ erunt audiendę.

In foribus ſacriſtiæ cuiuſuis eccleſiæ, vbi confeſſiones audiri, & confeſſores plures eſſe ſolent, affigatur tabella, in qua nomina, & cognomina confeſſorum approbatorum deſcripta ſint.

Iubeat Epiſcopus clericos frequenter audire magiſtros, qui caſus conſcientiæ in monaſterijs, vel vbinis, eius iuſſu interpretentur.

Confeſſores omnes caſus, ſummo Pōtifici, & Epiſcopis quauis ratione reſeruatos, ſcriptos apud ſe habeant; ne quid per incuriam ſibi facultatis aſſumant.

SACERDOTES, *niſi ex cauſa neceſſaria, mulieres ante Solis ortum, vel poſt eius occaſum, confitentes ne audiant.*

Neue in cellis, ſed publice in eccleſia, in ſedibus, in quibus tabella omnino inter confitentem, & cōfeſſorem interiecta ſit. Huiuſmodi autem ſedes in eccleſijs ab ijs, ad quos pertinet, conſtituendas Epiſcopi quam primum curabunt.

Nec ſine cauſa neceſſaria in priuatis ædibus cuiuſquam maris, vel fœminæ confeſſionem audiant.

Parochi ſæpe cohortentur, & moneant fideles, ne confeſſionem, quæ Paſchę tempore fieri debet, vſque ad ſanctam hebdomadam differant.

Caueant Curati, ne ijs temporibus, quibus confeſſiones frequentiores eſſe ſolent, præcipue per octo dies ante Natalem Domini, & a Dominica Paſsionis vſque ad Reſurrectionis octauam, etiā alio ad funera, & alia ſacra officia vocati, illud audiendæ confeſſionis munus in ſua eccleſia, ſine cauſa neceſſaria prætermittant, aut vllo modo differant.

AD *Sacramentum pœnitentiæ, quo a peccatis liberamur, nemo ſine debita præparatione accedat,*

dat, vt in ſpiritu humilitatis, & amaritudine animæ ſuæ, non expectata confeſſoris interrogatione, ipſe peccata ſua confiteri poßit; cuius tamen diligentia adiuuandus erit, vbi aliqua in parte deficere videbitur.

CAVEANT *confeſſores, ne ante debitam ſatisfactionem illos abſoluant, quibus, cùm facultas adſit aliena reſtituendi, vel legata, quæ ad pias cauſas facta ſunt, perſoluendi, illisque, vt id facerēt, ſuperiori confeßione præceptum ſit, præſtare tamen neglexerunt: exceptis ijs, qui periculoſe ægrotant, quos tamen moneant, vt, quod debent, quamprimum perſoluant.*

Et, *quia interdum in falſi teſtis manu eſt, vt non ſolum facultatibus homines, ſed etiam exiſtimatione, ac vita ſpolientur; idcirco neminem abſoluant, qui falſum teſtimonium in iudicio, alterius detrimento dixerit; niſi prius dato damno, quatenus id ſarciri poterit, & violatæ illius exiſtimationi ſatisfecerit.*

Ne *illum quidem abſoluant, qui poſt publicum Epiſcopi monitum de indicandis rebus amiſſis, quid de ijs ſciat, non indicarit; niſi hoc officium ante perſoluerit.*

Iidem omni adhibita diligentia, conſcientiam examinent ſingulorum, qui fœnerantur, & qui iniquos contractus exercent; neque quemquam in his caſibus abſoluant; niſi debita reſtitutio, aut ſatisfactio ex canonum præſcripto prius intercedat.

Ad eorum etiam criminum, quę infra ordine adſcribuntur, licentiam reſecandam, prohibemus, ne confeſſores quemquam, vllis ijs criminibus alligatum, abſoluant, niſi facultas eis ab Epiſcopo permiſſa ſit. cuius poteſtati, & eorum ſacerdotum, quos ipſe ei muneri prępoſuerit, eiuſmodi abſolutionem, in ſua cuique diœceſi, reſeramus.

Raptores virginum.

Qui moniales violarint.

Qui abortum procurarint.

Qui ſecundo, vel propinquiori cognationis gradu inceſtum admiſerint.

Incendiarios, & qui damni, iniurięue cauſa vites vel arbores alienas inciderint.

Eccleſiam polluentes.

Homicidas voluntarios.

Qui parentes percuſſerint.

Qui locis pijs infantes expoſuerint, cum habeant, vnde ipſos alant, neque eorum locorum damnum reſarcierint.

Cap. pœnã ĩfra de pio loc. admi.

Notarios, qui legata, ad pias cauſas facta, non denunciarint, ex noſtri decreti pręſcripto.

Qui ad magicas artes, veneficia, ſuperſtitiones, & alia huius generis, Eucharistia, ſacriſue rebus abutuntur.

Qui ſtateras, menſuras, monetaſue adulterarint corruperintue.

CONFESSORES *canones pœnitentiales bene nouerint; & de pœnitentia, quam cuique peccato prę-*

præſcripſerunt, confitentes admoneant; vt tanto diligentius a peccatis cauere ſtudeant, quanto in pœnitentijs canonum mitigandis benigniorem in ſe Eccleſiam experiuntur.

Iidem, quemadmodum a ſancta Tridentina *ſynodo iuſſum eſt, publice peccantibus publicam pœnitentiam imponant; neque illud publicæ pœnitentiæ genus, niſi data ab* Epiſcopo *facultate, ſecreta alia pœna commutare audeant.* Seſſ. 24. c. 8.

De Ieiunio.

SANCTA *Tridentina ſynodus paſtores omnes hortatur, atque obteſtatur, vt omnem adhibeant diligentiam ad fideles cohortandos, vt ea, quæ ad domandam carnem conducunt, præſertim ciborum delectum, & ieiunium omni ſtudio amplectātur. itaque eius nos auctoritati, & ſacrorum canonum decretis innitentes edicimus.* Seſs. 25. in dec de delectu ciborum.

Vt omnes carne, cæteriſque omnibus, quæ a carne trahunt originem, vt ouis, lacte, caſeo, butyro, & huiuſmodi per totam Quadrageſimam abſtineant.

Sciantque *ſingulis Quadrageſimæ diebus,* Dominicis *exceptis, ieiunij lege ſe obſtrictos eſſe. ſunt enim illi quadraginta dies, quaſi totius anni decima quædam, quæ in oblatione ieiunij, pro fideliū omnium ſalute,* Deo *conſecratur.*

Vt *per ſacra quattuor anni tēpora, vigilias Natalis* Domini, *Aſſumptionis beatiſſimę Virginis*

nis Mariæ, beatorum Apoſtolorum (exceptis Ioannis Euangeliſtæ, & Philippi, & Iacobi vigilijs) item diei feſti omnium Sanctorum, Natiuitatis Ioannis Baptiſtæ, & beati Laurentij, ieiunium ſeruent.

Vt triduo etiam Rogationum poſt Aſcenſionem Domini, ex veteri inſtituto, in Mediolanenſi eccleſia ieiunium adhibeatur.

Edicimus præterea, vt in Prouincia noſtra, proxima quarta feria poſt Quinquageſimam, omnes Quadrageſimalis obſeruantiæ initium faciant; præter ciuitatem Mediolanenſem, easque diœceſis partes, vbi ex Diui Ambroſij inſtituto diuina officia celebrantur.

Illorum verò damnamus ingluuiem, qui primis quinque Quadrageſimæ diebus, Romanæ Eccleſiæ more inſtitutis, Mediolanum ſe conferunt, patriæ ritum in ieiunio, & ciborum abſtinentia fugientes.

Caueant autem ieiunij cultores, ne, dum vetitis cibis abſtinent, aliarum rerum delitias, luxuriamque conſectentur; immo vero moderato cibo, & potu carnis vitia coerceant; vt liberi mentes ad cæleſtium rerum amorem, & contemplationem erigant; & ad pietatis opera expediti inueniantur.

Ab his autem omnibus eos excipimus, quos vrgens neceßitas, vel imbecilla ætas a ieiunij lege eximit; eos etiam, qui euidentis morbi, alteriusue iuſtæ cauſę excuſationem habent; ſed horum

iudicium Epiſcopo tantum, vel ijs, quos ei muneri ipſe præfecerit, ſcripto faciendum relinquimus; idque, quod ad morbum attinet, de medici conſilio.

Quod autem ex diuinarum litterarum ſententia, parum homini prodeſt, ſe per ieiunium cibo tẽpe raſſe, ſi animus in peccatis ſit intemperans; idcirco fideles in ieiunio præcipue ſtudeant, vt, dum caro ab alimentis abſtinet, mens pariter a culpa ieiunet; omnesq. in Dei laudibus, eleemoſinis, alijsque pijs officijs occupẽtur. hoc eſt enim ieiunium, quod ſe Dominus Eſaiæ ore delegiſſe teſtatur. Eſa. 68.

Quæ pertinent ad extremæ Vnctionis adminiſtrationem.

EXTREMAE *vnctionis ſacramentum curet parochus, vt ægroto, dum integris eſt ſenſibus, adhibeatur.*

Idem cum ad vngendum infirmum acceſſerit, diligenter eum conſoletur, & hortetur, vt bono animo ſit; & a curis ac deſiderijs huius vitæ ad cœleſtis beatitudinis cogitationem ita erigat; vt abiecto mortis metu, ſe a Deo in æternam requiem vocari gaudeat.

Omnes vero, qui adſunt, moneat, vt preces Chriſto Domino pro eo faciant.

QVAE

Quę ad Sacramenti Ordinis admini-ſtrationem pertinent.

Seſſ. 23. *Accurate complexa eſt Tridentina synodus omnem diligentiæ rationem, quam in conferendis ordinibus adhibere debeant Epiſcopi, vt Eccleſiæ idoneos ſacerdotes, & alios miniſtros habeant. quamobrem eos tantum admonendos duximus, vt idem ſtudium in exequendo præſtent, quod in præcipiendo adhibitum eſſe omnes intelligunt.*

Seſs. 21. ca. 1. *QVOD a Tridentina synodo ſancitum eſt, ne in conferendis ordinibus Epiſcopi, et eorum miniſtri quidquam, etiam ſponte, quauis de cauſa datum, accipiant; id, & ipſi inuiolate ſeruent; & a ſuis cubicularijs, cæterisque familiaribus ſeruandum curent.*

ARchidiaconus cuiusq. cathedralis eccleſiæ, ſi ea eccleſia Archidiaconum habeat; ſin minus is, qui proximum poſt Epiſcopum in ea eccleſia dignitatis gradum obtinet; intra ſex menſes librum conficiat, in quo diligenter deſcribat clericorum omnium ſæcularium nomina; &, quo quiſq. ordinis gradu ſit, ac deinceps reliquorũ tam ſęcularium, quàm regularium, qui clericatum, vel aliquem ex minoribus, maioribusue ſacris ordinibus aſſumpſerit, locum etiam, & tempus.

Quicumque vero poſthac in noſtra Prouincia a ſuo Epiſcopo, vel eius permiſſu ab alio, etiam extra prouinciam, in clericalem militiam adſcriptus

ptus fuerit, vel altiorem ordinis gradum aſcenderit; ad menſem ex eo die, quo ordinem ſuſceperit, nomen ſuum in clericorum librum referendum curet.

Eum autem librum idem diligenter cuſtodiat; in quem quidquid ſingulis annis retulerit, id Epiſcopo deſcribendum dabit; vt eius libri exemplum etiam in Epiſcopalibus ædibus aſſeruetur.

De Seminario Clericorum.

MAN*datum eſt a ſacro Tridentino concilio prouincialibus synodis, vt quamprimum in eam curam incumberent, vt ſeminarium clericorum, vbicumque id fieri poſſet, conſtitueretur, omniq. ratione propagaretur. quamobrem etiam illis facultatem dedit moderandi, & augendi omnia, & ſingula, quę pij, & ſancti huius operis inſtitutionem, & progreſsionem adiuuare poſſent.* Seſſ. 23. ca. 18.

Itaque nos prouinciæ noſtræ ſtatu, & eccleſiarũ, ac beneficiorum genere diligenter conſiderato, duximus ad hanc rationem confugiendum eſſe, vt detrahamus, quemadmodum iam nunc detrahimus, decimam partem fructuum cuiuslibet menſę Epiſcopalis, & Capituli, & quarumcumque dignitatum, perſonatuum, officiorum, prębendarum, portionum, abbattiarum, & prioratuum cuiuscumque ordinis, etiam regularis, aut qualitatis, vel conditionis fuerint; etiam hoſpitalium,

quæ

Cap. quia cōtingit, De religioſis domibus &c.

quæ dantur in titulum, vel adminiſtrationem, iuxta conſtitutionem concilij Vienenſis; & beneficiorum quorumcumque, etiam regularium, etiam ſi iuriſpatronatus cuiuscumque fuerint, etiam ſi exempta, etiam ſi nullius diœceſis, vel alijs eccleſijs, monaſterijs, vel hoſpitalibus, & alijs quibusuis locis pijs, etiam exemptis annexa, & ex fabricis eccleſiarum, & aliorum locorum, etiam ex quibuscumque alijs eccleſiaſticis redditibus, ſeu prouentibus, etiam aliorum collegiorum, in quibus tamen ſeminaria diſcentium, vel docentium, ad communem eccleſiæ bonum promouendum actu non habentur, hæc enim exempta eſſe volumus, præterquam ratione reddituum, qui ſuperflui eſſent, vltra conuenientem ipſorum ſeminariorum ſuſtentationem, ſeu corporum, vel confraternitatum, quæ in nonnullis locis ſcholę appellantur, & omnium monaſteriorum, non tamen mendicantium, etiam ex decimis quacunque ratione ad laicos, ex quibus ſubſidia eccleſiaſtica ſolui ſolent, & milites cuiuscumque militiæ, aut ordinis pertinentibus (fratribus ſancti Ioannis Hieroſolymitani duntaxat exceptis) eamque ſupra ſcriptorum fructuum decimam ſic detractam, ſeminarijs, ſingulis prouinciæ noſtræ diœceſibus erigendis, ſeu iam erectis, applicamus, & incorporamus.

Poſſeſſores autem huiuſmodi beneficiorum ad eandem fructuum decimam non modo pro ſe, ſed pro penſionibus, quas alijs forſan ex dictis fructibus

bus ſoluant, retinendo tamen pro rata quidquid pro dictis penſionibus illis erit ſoluendum, omnino teneri volumus, & mandamus eiuſdem Tridentini *concilij auctoritate; quibusuis, quo ad omnia, & ſingula ſupradicta, priuilegijs, & exemptionibus, etiam ſi ſingularem derogationem requirerent, conſuetudine etiam immemorabili, & quauis appellatione, & allegatione, quæ executionem non impediat, non obſtantibus.*

Hanc autem fructuum decimam iuxta maiorem ſingulorum beneficiorum taxationem, quæ hactenus facta reperiatur, exigi iubemus. quod ſi aliqua beneficia non reperiantur taxata; Epiſcopi *de conſilio eorum, qui ſacræ Tridentinæ synodi iuſſu ad id munus delecti fuerint, ea taxent.*

Quam decimam duobus terminis intra ſequentem annum M D LXVI. *& deinceps ſingulis annis eodem modo ſolui volumus. ſi quis huius anni taxationem a ſe impoſitam exigere cœpiſſet, eandem exactionem proſequatur; deinceps vero hanc exigendi rationem, a nobis præſcriptam, ſeruabit.*

Præterea damus auctoritatem ſingulis prouinciæ noſtrę Epiſcopis, vt de eorum, qui huic muneri præfecti erunt, conſilio, & Metropolitani ſcripto cōſenſu, poßint eam decimam augere, ac perducere vſque ad decimam veri annui redditus, & imminuere vel vniuerſe vel ſigillatim; atq. ijs etiam beneficijs, quæ tenuiora fuerint, præſertim curatis, totam omnino exactionem remittere.

De-

Decernimus itē, vt Epiſcopi, ex auctoritate eiuſdem concilij Tridentini, intra ſex menſes eccleſiaſtica aliquot ſimplicia beneficia, cuiuſcumque qualitatis, & dignitatis fuerint, vel etiam præſtimoniales portiones nuncupatas, etiam nondum vacantes, huic collegio, ſeu ſeminario applicent, & incorporent; ea videlicet, quæ illis ſeminario magis opportuna, & idonea videbuntur; ſine tamen cultus diuini detrimento, & beneficia obtinētium pręiudicio.

Quod, ſi Epiſcopi illorum beneficiorum fructus ad id pium opus non ſatis eſſe animaduerterint, diſpiciant, ſi quæ alia ſint, quę ſeminario attribui poßint. Deque his Metropolitanum admoneant, qui, vt res ex ſententia confici poßit, a Sanctiß. D. N. opem implorandam, & eius auctoritatem interponendam curabit.

Hęc autem vnio beneficiorum ex pręſcripta concilij Tridentini formula locum habeat, etiam ſi beneficia ſint reſeruata, vel affecta; nec per reſignationes ipſorum beneficiorum vniones, & applicationes ſuſpendi, vel impediri poßint; ſed omnino quacumque vacatione, etiam ſi in Curia effectum ſuum ſortiatur, & quacumque conſtitutione non obſtante; ſuccedente vero caſu, quo per uniones effectum ſuum ſortientes, uel aliter ſeminarium ipſum in totum, vel in partem dotatum reperiatur; tunc portio ex ſingulis beneficij, vt ſupra, detracta, & incorporata, ab Epiſcopo, prout res exegerit, in totū, vel pro parte ad ratā remittatur.

QVAE

Quæ pertinent ad collationem beneficiorum.

Interdicimus & ijs, qui ius habent conferendi quęcumque beneficia eccleſiaſtica, ſeu eis prouidendi, aut ad ea eligendi, pręſentandi, vel nominandi, & eorum miniſtris cuiusuis generis, ne quidquam per quamuis cauſam eius rei gratia ab aliquo, cui eccleſiaſticum beneficium quauis ratione tribuatur, ne ſponte quidem datum, accipiant.

Neue ita detur beneficium cuiquam, vt is ad nutum eius, qui dederit, vel cuiusuis alterius, poſtea cedat.

Neue in eo dando vlla fructuum pars ab Epiſcopis *& inferioribus, contra ſacrorum canonum inſtituta, quauis etiam pietatis ſpecie reſeruetur.*

Qui ex ijs, quos diximus, ſecus fecerit; iure ac facultate eligendi, nominandi, vel pręſentandi deinceps vti non poſſit.

Qui vero beneficium conditionibus eiuſmodi acceperit, ſciat ex ſacrorum canonum decretis, ſe nullum in eo ius adeptum eſſe; atque ideo fructus ſuos non facere; quoſue perceperit, ſine conſcientię labe retinere non poſſe; ad eorumq. reſtitutionem compellatur.

Omnes item ij cęteras pœnas dent, ſimoniacis a ſacris canonibus, & conſtitutione Sanctiſſimi D. N. Pij IIII. conſtitutas; &, quas Epiſcopi præterea de ijs ſumendas iudicauerint.

Bulla de cõfidentijs edita 16. Calen. Nouē. 1564.

Eandem Pij conſtitutionem Epiſcopi ſemper in diœceſana synodo, ac bis quotannis in celebrioribus ſuę diœceſis oppidis publice recitari iubeant.

NEminem autem vel prĕſentatum, vel nominatum, vel electum, vel ab inferioribus prouiſum prius admittant, aut inſtituant Epiſcopi, *quam infra ſcriptum iuſiurandum ab eo exegerint.*

Ego N. præſentatus, vel electus &c. ad beneficium N. *iuro per ſacroſancta* Dei *Euangelia, quæ meis manibus tango, neque me beneficij obtinendi cauſa, aut, vt ad id prĕſentarer, vel nominarer &c. neque quemquam alium meo nomine, aut conſentiente, vel ſcientem, quidquam collatori, patrono, ſeu alij cuiquam ĕa de cauſa promiſiſſe, aut dediſſe, aut compenſaſſe, aut prius datum confirmaſſe, vel apud quemquam depoſuiſſe.*

Neque *mutuo dediſſe, vel locaſſe, vel prius mutuo datum, commodatum, locatum, aut quocumque modo debitum remiſiſſe, aut relaxaſſe.*

Nec de domibus, terris, prędijs, redditibus eius ecclesię, fructibusue, decimis, aut oblationibus eiuſdem prĕteritis, præſentibus, ac futuris, donationem, remiſſionem, locationemue feciſſe, promiſiſſe, aut iniuiſſe; aut alium, mandante, vel conſentiente me, promiſiſſe, feciſſe, aut iniuiſſe.

Ita *me Deus adiuuet, & hęc ſancta* Dei *Euangelia.*

*N*OTARIIS, *ſcriptoribus, alijsq. Epiſcopi miniſtris pro omnium opera, ſumptu, ac labore, in conficiendis litteris, quibus beneficij collatio, confirmatio,*

matio, inſtitutio, prouiſio continetur, non plus duobus aureis ad ſummum perſoluatur.

EPISCOPI *munus erit cauere, ne propter iuriſpatronatus occaſionem pluris aliquanto res, cui illud ius annexum eſt, vendatur, aut transferatur; ſi qui vero nihilominus ita vendiderint, pœnas contra ſimoniacos editas incurrant.*

NE REDIMENDAE *vexationis ſpecie in cauſis beneficiorum ſimoniacæ pactiones intercedant, nemini licere volumus, ad redimendam vexationem, ne in caſibus quidem iure permiſſis, pecuniam dare, quidquamue paciſci, aut tranſigere; niſi Epiſcopi conſenſus acceſſerit. cuius partes erunt, & perſpicere diligenter, an ſubſit aliqua fraus; &, vbi rem fraude carere, & iure permiſſam eſſe cognouerit, non denegare ei, qui petierit, facultatem ſe a vexatione liberandi. qui contra, quam decretum a nobis eſt, fecerit, Epiſcopi arbitrio plectatur; &, quod actum fuerit, irritum ſit, ac nullum.*

VT OMNIS *ad ſimoniam aditus intercludatur, ſtatuimus, vt nō ſolum auctores ſimoniæ, ſed eius internuncij, & interpretes, notarij etiam, qui ſimoniaca inſtrumenta conficiunt; iiſdem pœnis teneantur, quibus addicti ſunt ij, qui per ſimoniam contraxerunt.*

Iis etiam pœnis comprehendi volumus eos, qui ſcientes inter eos, qui contrahunt, ſimoniacam pactionem intercedere, in eorum gratiam ſua beneficia obligant.

MONEMVS, & obteſtamur Epiſcopos, aliosq. qui bus eſt ius conferendi beneficia, vt familiaribus ſuis certam mercedem conſtituant; ne illi hoc ſub ſidio deſtituti, beneficia eccleſiaſtica, tanquam ſuæ operæ, & laboris pretium, præcipue ſibi propo- nant. fraudari tamen eccleſias nolumus proba- torum hominum miniſterio, ſi qui ſint in eorum familia, quorum doctrinę, & pietati vtiliter ſa- crum munus committi poßit.

Qui beneficium eccleſiaſticum vacans multis, & ambitioſis precibus per ſe, vel per alios petierit, eo facto ita reddatur indignus, vt per biennium in eum neque illud, neque aliud beneficium confer ri poßit. Eandem pœnam illis proponimus, qui be neficia eccleſiaſtica, quæ nondum vacent, poſtula rint; præter eas, quæ a ſacris canonibus huic ini- quitati conſtitutæ ſunt.

De edicto proponendo in examine eorum, qui pręficiendi ſunt parochialibus eccleſijs.

Seſs. 24. c. 18. QVIA ſacrum Tridentinum concilium ad prouin- ciales ſynodos illam cognitionem reiecit, an expe diat, vt ij, qui præficiendi ſunt parochialibus eccle ſijs, ad examen vocandi ſint per edictum; re di- ligenter conſiderata, ſtatuimus: vt, cum primum Epiſcopus parochialem eccleſiam vacare cogno- uerit, intra triduum ad cathedralis, & vacan- tis

tis eccleſiæ ianuam publicum edictum per totos decem dies, vel aliud longius tempus, eiuſdem Epiſcopi arbitrio, propoſitum eſſe iubeat; quo omnes inuitentur, qui volent examinari, vel alios examinandos nominare; vt tranſacto præſtituto tempore, examen confici poſſit. ac deinde orbato gregi ex ea formula, quæ in dicto concilio præſcripta eſt, idoneus rector præficiatur.

De examine, & inquiſitione in promouendis ad cathedrales eccleſias.

QVONIAM *ſtatuit ſancta* Tridentina *synodus, vt in prouinciali ſynodo forma examinis, ſeu inquiſitionis, aut inſtructionis natalium, vitæ, ætatis, doctrinæ, atque aliarum omnium qualitatum quas ſacri canones, & ipſa Tridentina synodus in promouendo ad* Epiſcopatum *poſtulant, præſcribatur; nos hanc formulam ſanctiſſimi* D. N. *arbitrio comprobandam, proponimus.*

CVM *examen de aliquo ad* Epiſcopatum *prouinciæ noſtræ promouendo, faciendum erit, Epiſcopus, in cuius diœceſi is maiorem eius anni partem verſatus fuerit, mandato a ſummo* Pontifice *accepto, ex quinque probatis, & doctis, ac iuratis, omnique exceptione maioribus teſtibus, de eius fide, vita, & moribus cognoſcat in hunc modum.*

An ſit bonæ exiſtimationis.

An hæreſis nomine, aut ſchiſmatis ſuſpectus ſit.

An hæreticorum libros legerit, habeatue.
An cum hæreticis verſatus fuerit, aut eis aliquo modo fauerit.
An ſtatuto Eccleſiæ tempore confiteatur, & Euchariſtiam ſumat, ac Miſſę interſit.
An ſacris ordinibus ſit initiatus, & quampridem.
An ſit criminoſus, vel vitio aut infamia notatus.
An cum aliquo inimicitias gerat capitales, & pręſertim in loco Epiſcopatus.
An filios habeat non legitimos, & cuius ætatis, & quot.
An familiam ſuam prudenter, & catholice regat.
An bigamus ſit.
An excommunicatus, aut ſuſpenſus.
An apoſtata.
An ei publica pœnitentia impoſita fuerit.
An aliquando inſanierit, aut a dæmone vexatus fuerit.

DE natalibus vero, ętate, gradu, & corporis habitu, a duobus, vel tribus teſtibus fide dignis, vel ex inſtrumentis publicis hoc modo cognoſcat.
An legitimo matrimonio natus ſit.
An hæretici filius, nepoſue ſit.
An trigeſimum annum confecerit.
An in vniuerſitate ſtudiorum magiſter, ſiue doctor, aut licentiatus in ſacra theologia, vel iure canonico, merito ſit promotus, aut publico alicuius academiæ teſtimonio idoneus ad alios docendos oſtendatur.
Et, ſi regularis fuerit, an a ſuperioribus ſuæ religionis

gationis ſimilem fidem habeat.

An aliquo vitio, vel inſigni deformitate corporis, & in qua parte laboret.

An comitiali morbo tentetur.

DE DOCTRINA *autem ſic periculum faciat.*

Adhibitis tribus theologiæ, totidemque iuris pontificij peritis, quos, ſi ibi non fuerint, ex vicinioribus locis accerſat, promouendum vndecumque euocatum interroget.

Quid differat inter ſacramenta veteris, & nouæ legis.

Quot ſint eccleſiæ ſacramenta, & quo modo ſingula nominentur.

Quæ ſit eorum materia, forma, miniſter.

Quod officium presbyteri, diaconi, & ſubdiaconi, quodue minorum ordinum.

Quæ præcepta diuina, quæue cōſilia Euangelica.

Duos item locos ei proponet interpretandos, alterum veteris, alterum noui teſtamenti; a manè ad veſperam dato ſpatio cogitandi.

Quibus interpretatis, percunctantibus etiam aliquid de iure pontificio, ita reſpondebit, vt, etiam ſi theologus ſit, tamen ſe iuris canonici in ijs, quæ ad Epiſcopi munus pertineant, non omnino rudem eſſe oſtentat.

HIS *confectis, ex formula præſcripta a Sanctiſſimo D. N. coram eodem Epiſcopo fidei profeſſionem faciat,*

QVOD, *ſi promouendus in pluribus ciuitatibus, vel diœceſibus proximum triennium moratus fuerit,*

rit; eius fidem, vitam, & mores illi etiam Epiſco pi, in quorum locis ſex menſes mãſerit, a ſummo Pontifice admoniti, vel ab eo, qui proceſſum con fecerit, rogati, ſuo teſtimonio comprobent. idq. ſcriptum ad eundem mittant, a quo proceſſus con fectus ſit.
Is vero acta hæc omnia in publicum inſtrumentum relata, ad ſanctiſſimum Romanum Pontificem, obſignata quamprimum mittat.

De vita, & honeſtate Epiſcoporum, & clericorum.

Seſſ. 25. cap. 1. *PIE, ac ſapienter ſancta Tridentina ſynodus, duce Spiritu ſancto, Eccleſiæ vtilitati conſuluit, cũ Epiſcopis, & reliquo clericorum ordini certas officiorum vias, rationesque præſcripſit; quibus intelligerent, ſe, cum in Dei militiam adſcripti ſunt, non ad commoditates, aut voluptates, ſed ad labores, ac ſollicitudines vocatos eſſe: & in ijs numerari, quos dedit Deus, quoſdam quidem* Eph. 4. *Apoſtolos, quoſdam autem Prophetas, alios vero Euangeliſtas, alios autem Paſtores, & doctores ad conſumationem ſanctorum, in opus miniſterij, in ædificationem Corporis Chriſti. quare ipſis diligentiſſime prouidendum eſt, ne a recta viuendi via, & ab officij ſui ratione deflectant; neue quidquam præ ſe ferant, quod non ſimplex, caſtũ, integrumq ſit; vt modeſtiæ, frugalitatis, beni-*

gnitatis, & quæ nos Deo tantopere commendat, ſanctæ humilitatis, ac virtutum omnium cæteris exempla præbeant. eſt enim vberrima docendi, ac paſcendi ratio eorum, qui pietatem, quam profitentur, vitæ integritate, & innocentia comprobant; & quęcumque verbis alios docent, ea factis exprimunt ſuis; non iam, quę ſua ſunt, quęrentes, ſed, quæ Ieſu Chriſti.

Id autem cum omnium clericorum profeſſio requirat, tum maxime Epiſcoporum dignitas poſtulat, qui cum ſint mundi lumina, religionis ac pietatis exemplo cæteris prælucere debent: neq; committere, vt vlla in parte Dei lucem, in ipſis collocatam, proprijs tenebris obſcurare videātur. qua in cogitatione obeundi ſui muneris, illam Epiſcopi perfectam imaginem, digito Dei ab Apoſtolo deſcriptam, aſſidue ſibi proponent; Oportet Epiſcopum irreprehenſibilem eſſe, ſobrium, pruden- 1. Timo. 3. *tem, ornatum, pudicum, hoſpitalem, doctorem, nō vinolentum, non percuſſorem, ſed modeſtum; non litigioſum, non cupidum, ſed domui ſuæ bene præpoſitum. Hæc autem clericorum, maximeque Epiſcoporum ſtudia, & officia, ſi reliquorum oculis, auribusque obuerſabuntur; profecto efficient, vt illi glorificantes Patrem, qui in cælis eſt, magis etiam vitæ exemplis, quam doctrinæ præceptis ad imitationem virtutis incitentur. Itaq. nos, qui eo conſilio huc conuenimus, vt, quæ a ſacra Tridentina ſynodo ſancita ſunt, exequentes, prouinciæ noſtræ mores ad optimam*

chriſtianæ religionis diſciplinam conformare-mus; eccleſiaſticis hominibus certas recte, pieq; viuendi formulas conſtituimus; quas, partim a
Seſſ.22. c.1. *ſacra Tridentina ſynodo ſummatim expoſitas, latius explicauimus; partim hauſtas ex veterum canonum fontibus, eiuſdem concilij auctoritate reuocauimus ad vſum, vtilitatemque noſtrorum hominum; nonnullis etiam additis, quæ maxime ad huius temporis ſtatum, rationemq. pertinere videbantur.*

De frequenti diuini ſacrificij oblatione.

Heb.5. CVM *Pontifices, vt inquit Apoſtolus, ex hominibus aſſumpti, pro hominibus conſtituantur in ijs, quæ ſunt ad Deum, vt offerant dona, & ſacrificia pro peccatis: Epiſcopus Dominicis, & reliquis feſtis diebus, niſi iure impediatur, Miſſam, celebret.*

Seſs.23. c.14. TRIDENTINI *etiam concilij auctoritatem ſequuti pręcipimus ſacerdotibus reliquis, cuiuſcumque gradus, conditionis, & dignitatis illi ſint, vt ijſdem diebus Miſſam celebrare ne omittant.*
Curatis vero; vt prӕterea ter in hebdomada, aut eo etiam ſæpius, quo vel loci conſuetudo, vel neceſsitas crebriorē diuini ſacrificij vſum poſtulabit Cęteris etiam clericis: vt ſingulis menſibus, diaconi quidem, & ſubdiaconi bis ſaltem; qui vero in minoribus ordinibus, aut etiam clerici tantum
ſunt

ſunt; ſemel ſacram Eucharistiam ſumant.
Qui ſine neceſſaria cauſa id facere omiſerint; parochus eos ſui officij admoneat; & niſi paruerint, ad Epiſcopum deferat.

De dignitate ab Epiſcopo retinenda.

ALIENUM eſt valde ab Epiſcopali dignitate; ſi Epiſcopi in conſuetudine Principium ſeſe deprimant, & abijciant.
Ne igitur principibus accumbentibus ſtent ipſi.
Ne eo quidem nomine, quod, ſumpto a Principibus cibo, Deo gratias agere debeant.
Neque inter miſſam, pacem, aut miſſale illis exoſculandum præbeant.
Denique ſeruent cætera omnia, quæ illis ſacra Tridentina synodus ea de re grauiſſimo decreto præcepit. Seſſ. 25. ca. 17.
Principes autē ſummo ſtudio cohortamur, vt meminerint Epiſcopos eos duces eſſe, quorū cura & vigilantia fideles ad cælorum regnum diriguntur. quamobrem eos, quo debent honore, proſequātur.
QUI clericus Epiſcopo, vel alij Superiori cuiuſuis generis, quem reuereri, & colere debet, maledixerit; Epiſcopus in eum ex ſacris canonibus animaduertat.

De Epiſcopi veſtitu.

EPISCOPUS non profano ornatu, aut apparatu,

ſed fidei,& vitæ ſplendore ſibi auctoritatem quærere debet.

Itaque in veſtitu ſericum non adhibeat.

Non pretioſis pellibus vtatur.

Vnguenta ne ſumat, neue alias odorum ſuauitates conſectetur.

Sit annulo Epiſcopali contentus.

Ne mulæ, aut equo Epiſcopali ſtragulum, & ornamentum ex villuto, aut ſerico, ſed ex corio factum, aut lana adhibebit.

Ephippijs, aut calcaribus, aut frenis inauratis non vtetur.

Cap. Clerici, de vita, & honeſta, cleric.

Lineam tunicam, quam rochetum appellant, ex decreto Innocentij III. in concilio generali, in eccleſia, & in publico habeat.

Sine talari tunica, quæ ad collum adſtricta ſit, ac mozeta, neq. e cubiculo exeat; neque quemquam, niſi ex familia, admittat: neque eum veſtitum ante noctem; vel, niſi dimiſſis omnibus, deponat.

Veſtes, quibus priuatim vtetur, tales omnino ſint, vt modeſtiæ, & grauitati conſulatur.

In itinere quoque tam in diœceſi, quàm extra, eum veſtitum habeat, ex quo illum eſſe Epiſcopum appareat.

De Epiſcopi ſupellectili.

IN *eius ſuppellectili nihil aureum, aut argenteum ſit, præter leuiſſima, ac tenuiſsima quædam inſtrumen-*

menta,ad cibum ori admonendum comparata.
Nihil auro,argentoue ornatum.
Nihil ſericum,aut ſerico diſtinctum.
Non colorum varietas.
Non aulæa, aut tapetia.
Nihil acu pictum.
Nihil varie textum.
Nihil ſtudioſius elaboratum.
Denique non pluris ſit artificium, & manupretium,quam rei neceſſitas poſtulet.
Simplici tantum corio, aut panno menſas aliaue ſternere liceat.
Signa, & tabulas profanarum rerum reijciat.
In ædibus duo tantum loca veſtiri poſſint,quæ attributa ſint Epiſcopo:alter eius valetudinis cauſa, alter eorum gratia, qui ad Epiſcopum conueniunt.
Liceat etiam, & hoſpitum gratia, qui accipiendi ſunt,habere neceſſarios apparatus,non tamen diuerſi generis,nec maioris pretij, quam eos, qui ad ipſius vſum conceduntur: ita vt in omnibus humilitas,& modeſtia Epiſcopalis eluceat.
Equos ne alat,niſi neceſſarios.
Domeſticam omnem luxuriã, in ædificijs extruendis magnificentiam,picturas, & inania ornamenta,ac delitias excludat.
Caueat denique, ne quid in eius domo appareat, quod non ſimplex,ac purum ſit. quod non Dei zelum,& omnium inanium rerum contemptionem teſtetur.

Cum in ijs, quæ ad priuatum vſum, cultumq. requiruntur, eam moderationem adhibuerit, vt ſordes, & ſuperuacaneum ſumptum fugerit; omnem operam, & artificij ſplendorem ad publicum Dei *templorum cultum, & ornamentum conferat.*

De Epiſcopi menſa.

ACCVMBENS *Epiſcopus menſæ benedicat.*

Et, quam decet frugalitatem, & temperantiam adhibeat.

In ea præter primam eſcam, & vnum iurulentum cibum, alterũ lacticinium, & duo fructuum genera, vnum, aut alterum, vel, vt aliquid conſuetudini, & hoſpitum ſtomacho indulgeamus; tertium ad ſummum ſimplicis obſonij ferculum tantum ei apponi liceat; etiam quorumuis hoſpitum cauſa.

Bellaria, placentæ, omniaq. ſaccaro artificioſe condita, cæteraq. eſcarum lenocinia, exquiſita etiam vinorum genera prohibentur.

Adhibeatur vero in eius menſa lectio ſacrorum librorum; vt conuiuæ non ſolum corporis cibo, ſed etiam epulis animæ recreari poſſint.

Paraſiti, ſanniones, ſcurriles ioci, & maledicta non admittantur.

Quemadmodum autem benedictio cibi caput, ſic actio gratiarum clauſula eſſe debet; vt Dei *laudes, ſicuti par eſt, vſquequaque celebrentur; & omnia eius benignitati accepta referantur.*

De Epiſcopi familia.

EPIſcopus domui ac familiæ ſuæ bene præſit; curetque vt honeſtas, decorumq. ſeruetur tam in intimis, quàm in externis. qui enim domum ſuam regere neſcit, nec Dei eccleſiam recte gubernabit. Familiæ numerus is tantummodo ſit, quo ſimul eccleſiæ vtilitati, & Epiſcopi neceſſitati conſulatur. Eum autem vehementer hortamur, vt in familia, quamplurimos poßit, habeat clericos, qui non niſi clericali veſtitu vtantur, & in illis, ſi commode fieri poſſit, minimum duos ſacris initiatos, & bonæ exiſtimationis; qui vigilantem, orantem, in opera miſericordię incumbentem, ac diuinarum litterarum myſteria ſcrutantem Epiſcopum ſtudioſius attendant; eiuſque actionum, et ſanctæ conuerſationis quaſi teſtes ſint, & imitatores.

Habeat deinde eccleſiaſticam perſonam, ſpectatam, & probatam, quæ præfecta ſit moribus familiæ, ac de omnium ſalute ſollicita; ſpiritualem curam ſuſtineat; eamq; bonis & pijs artibus, ac litteris, præſertim ſacris, pro cuiuſque ſenſu, & intelligentia, erudiendam curet.

Familiares arma ne ferant, niſi in itinere, vel neceßitatis cauſa, idq Epiſcopi arbitratu.

Sericum, aurum, & argentum, colorumq. varietatem omnino excludentes, nigrum tantummodo vel fuſcum colorem in veſtibus adhibeant. quibus ſciſsis, aut prętextis ad elegantiam non vtantur.

Calcei

Calcei inaniter non incidantur.
Non ſint turgidæ caligæ, non virgatæ, non ſectæ, aut acu pictæ; ſed ſimplices, & vnius coloris, ac generis.
Denique talis ſit domeſticorum omnium veſtitus, vt ex eo etiam appareat, illos eſſe miniſtros miniſtrorum Dei.

De canonicis Horis non intermittendis.

Seſs. 9. cap. 9. MA*litię, ac negligentiæ clericorum, qui, quas debent canonicas horas dicere, omittunt, occurrere cupientes, ex decreto* Leonis X. *in Lateranenſi concilio, mandamus; vt clericus quicumque curatum, vel ſine cura eccleſiaſticum obtinens beneficium, ſi poſt ſex menſes ab eo die, quo illud obtinuerit, ſine iuſti impedimenti cauſa diuinum officium non dixerit; beneficiorum fructus ſuos non faciat; ſed eos, tamquam iniuſte perceptos, in eius eccleſiæ fabricam, vel pauperum eleemosynas erogare debeat. Si vero, canonice admonitus, in eadem negligentia, ac malitia perſtiterit, beneficio priuetur. Officium autem omittere, vt beneficio priuari poſſit, is iure dicatur, qui quindecim dierum ſpatio bis illud omiſerit. Quæ pœna ab ijs, qui plura obtinent beneficia, toties repetenda eſt, quoties huius delicti conuicti fuerint. quamquam illud grauius eſt, quod eos omiſſi officij rationem* Deo *reddere oportet.*

Qui

Qui vero, ſacris initiati, beneficium eccleſiaſticum non habent; ſi diuinum prætermiſerint officium, præter graue peccatum, quod committunt, grauiter etiam ab Epiſcopis in eos animaduertatur.

Qui libri potiſsimum a clericis legendi.

CLerici, poſtquam decimum quartum annum attigerint, vt legem Domini, *in cuius ſorte ſunt, dies noctéſq. meditari poſſint, habeant ſacrorum librorum ſi non copiam, certe neceſſarium delectum; omnino vero Teſtamentum vetus, & nouum; Catechiſmum* Romæ *edendum, cum primum in lucem prodierit; ſacrum Tridentinum concilium; Conſtitutiones has noſtras, & diœceſanas proprij Epiſcopi; Calendarium feſtorũ dierum, quod Epiſcopi in ſua diœceſi ſingulis annis edendum curabunt.*

Parochi vero, vt eccleſiaſtices ritus cognoſcere, rectéq; curam animarum miniſtrare poſſint, præter eos libros, quos ſupra diximus, ſibi etiam comparent Homiliarium, ab Epiſcopo eligendũ; Summam Antoninam, vel aliam ab Epiſcopo delectam, &, quos præterea ab eis legi Epiſcopus iuſſerit. Hortamur autem, vt in lectione Paſtoralis ſancti Gregorij, & ſancti Ioannis Chryſoſtomi de ſacerdotio aſſidue verſentur.

De clericorum veſtitu, & reliqua vitæ moderatione.

Seſſ.14.c.6. EPISCOPI ex ſacri Tridentini concilij auctoritate per edictum, ad menſem ab eis proponendũ, moneant omnes, & quaſcumque eccleſiaſticas perſonas, quæ aut ſacris initiatæ ſint, aut dignitates, perſonatus, officia, beneficiaue qualiacumque eccleſiaſtica, etiam ſimplicia, obtineant, etiam ſi ſtudij cauſa abſint, & in gymnaſijs publicis, aut vbiuis locorum ſint; vt, qui in prouincia manent, ad duos menſes, qui vero extra prouinciæ fines, ij ad quattuor clericalem habitum ſumant, ordini ſuo, ac dignitati congruentem; hac conſtituta pœna, vt, qui non paruerint, ſi in ſacris ordinibus ſunt, ab omni ordinum ſuorum munere ſint ſuſpenſi, & beneficiorum ſuorum omnibus anni vnius fructibus iure ipſo priuati ſint; quos Epiſcopus pijs locis arbitrio ſuo attribuet. Sin autem beneficium eccleſiaſticum nullum obtinent, alias pœnas luant, Epiſcopi iudicio.

Si qui autem poſt menſem, tranſacto tempore, in edicto ad clericalem habitum ſumendum præſcripto, eum vel non ſuſcepiſſe, vel ſuſceptum abieciſſe conuicti fuerint, officijs; ac beneficijs eccleſiaſticis priuentur; & ſeuere præterea ab Epiſcopo puniantur.

PRESBYTERI, diaconi, ſubdiaconi, cæterique clerici, clericali tonſura ſint inſigniti, ad eam for-

formam, quam ratio vniuſcuiuſq. ordinis, Epiſco pi arbitrio, poſtulabit.
Ita ſint abraſo capillo, vt tonſura conſpicua ſit om nibus.
Comam vero, & barbam ne ſtudioſe nutriant; ca pillis ſimplicem cultum adhibeant.
Barba ab ſuperiore labro ita recidatur, vt pili in ſacrificio Miſſæ, Chriſti Domini corpus, & ſan- guinem ſumentem non impediant.
NE *in habitu clericali aut ſtudioſius exquiſita cul- tus elegantia, aut nimis abiecta negligentia, et af- fectatæ ſordes appareant.*
In omni veſtitu color tantũ niger adhibeatur; ni- ſi fortaſſe aliũ colorẽ requirat dignitatis gradus.
Omnem habitus, & ornamenti nouitatem clerici fugiant.
Ne ſerico veſtimento, aut ornamento domi, aut foris vtantur.
Iubemus vero illos laneum, & ei ordini decorum veſtimentum adhibere.
Reticulum, aut ſubbirretum, vt vocant, ne fe- rant, niſi valetudinis cauſa, & ſine redimiculis.
Camiſas ad collum, & ad manus criſpas, & rugo ſas, vel artificio elaboratas reijciant.
Collare, quod dicunt, ſimplex, ac modice latum ho neſte reclinetur.
Externa veſtis ſimplex, ac talaris erit, quæ neq. a ceruicibus in tergum reflectatur; ſed apto ad col lum nodo decentiſſime annexa ſit.
Toga vero, quod mantelletum vocant, aut æque-

tur cum tunicę longitudine; aut nemini permittatur; niſi ſit ex numero Prælatorum, quibus ex dignitatis gradu, iudicio Epiſcopi, *debeatur.*

Interior eiuſdem generis ad talos demittatur; quã tamen pro hominum genere, proq. loci natura, ac conditione, Ordinariorum *arbitrio, in aliquibus moderandam relinquimus.*

Pallium, quod Ferrarolum *appellant, ne ſumant, niſi per pluuias; tum vero nec a collo plus duobus digitis emineat; neque eo ſine talari toga, vel tunica vtantur.*

Veruntamen, ſi iter faciendum ſit, illis vti liceat habitu contractiore, & ad iter accommodato, ſed ſimplici, &, in quo honeſtas, & decorum ordinis eluceat.

Turgidis caligis, & diſſectis abſtineant.

Calceos, & crepidas ad elegantiam non incidant.

Torques, armillas, ac monilia reſpuant.

Annulum non induant, niſi quibus propter officij munus, aut honoris gradum ſit iure conceſſus. quo loco, & vnico, nec magni pretij, contenti ſint.

QVAE *cumque autem de* Epiſcoporum *menſa eiuſq. benedictione, & cibis, lectione, & gratiarum actione, ſuppellectili, auro, argento, & ſerico, cubiculorum apparatu, ædificiorum magnificentia, ſuperuacaneis ſumptibus, priuata moderatione, templorum cultu, & ornamento, familię cura, & inſtitutione, eiuſque veſtibus, eorumue modo, colore, & ornamentis, equorum numero, &, ſi qua alia decreta ſunt, quæ non ſint* Epiſcoporum *tantum*

tum propria, eadem a clericis quibuſcumque, cuiuſuis conditionis, ordinis, & dignitatis ſint, accurate ſeruari iubemus; etiam ſi in alienis ædibus, aut cum propinquis habitent.

Meminerint autem in quibuſdam, quæ Epiſcopis permiſſa, ipſis cõmunia eſſe poſſunt, eo maiorem ſibi moderationem adhibendam eſſe, quo dignitatis gradu Epiſcopis ſunt inferiores.

S*i quis perſonatus veſtes clericales, aut monachales, vel ad eorum formam induerit, & is, qui eas aſſumpſerit, & is, qui accommodarit, graues pœnas ſubeant.*

De clericalibus ędibus.

QVONIAM *non ſolum malum cauere, verum etiã omnem mali ſuſpicionem fugere oportet, ne in cuiuſquam offenſionem incurramus; in ædibus ad canonicorum, aliorumue clericorum domicilium, & vſum ædificatis, aut alijs, in quibus ipſis habitãt, fœminas quaſcumq., etiam quouis ſanguinis, cognationis, aut affinitatis vinculo eis coniunctas habitare prohibemus; niſi Epiſcopus in alicuius vrgenti neceßitate, aliter faciendum eſſe duxerit; cuius conſcientiam in hoc valde oneramus.*

N*e parochi, aut omnino clerici, quauis etiam dignitate præditi, eccleſiæ, etiam ſi commendatæ ſit, ædes, aut earum partes in vrbe, aut in oppidis poſitas, in quibus ipſi habitare ſoleant, aut debeant, vllo modo laico locent; niſi eccleſia ma-*

gna præmatur inopia,& ea domus commode Epiſcopi iudicio diuidi poßit.

Si vero ædes extra vrbem,et oppida ruri ſitę ſint, locandi facultatem habeant; modo earum diuiſio eiuſdem Epiſcopi iudicio recte,& commode fieri poßit.

Caueat etiam Epiſcopus,ne in vrbe,aut extra,huiuſmodi ædes, vel aliæ ab eccleſia ſeiunctæ, vel etiam ſi patrimonij ſint, ac propriæ, locentur ijs quorum fidem,vitam,moreſuę ſuſpectos eſſe iudicauerit.

CAnonici cathedralium, & collegiatarum eccleſiarum habitent in canonicalibus ædibus, in quibus commode Epiſcopi iudicio, commorari poſſunt: qui inſpectis ædibus,ſi quid reparandum,inſtituendumue ſit ad habitationis commoditatem,pro modo fructuum præbendæ, ab eo, qui canonicatum obtinet,reparari,ac reſtitui iubeat. quo facto,curet,vt in illis ędibus habitent. quibus ſi abeſſe,etiã iuſta de cauſa contigerit,nemini præterea,niſi canonicus ſit,in eis habitandi facultas concedatur, ſine iuſſu Epiſcopi.

Quarum ędium atrium,vbi claudi poteſt, vna claue concludatur; quæ a Decano,vel alio, Epiſcopi, & Capituli arbitratu,aſſeruetur.

Quota autem hora atrij ianua aperiri, claudiue debeat; quidq; ad honeſte ibi viuendum pro loci ratione requiratur,iudicium ſit Epiſcopi.

Rectores parochialium, ſeu curatarum eccleſiarum; quicumque ſint, in earum ędibus tantum habi-

habitent;ibique cibum, & ſomnum capiant: niſi aliud Epiſcopus cenſuerit ex cauſa neceſſaria.
Clerici ne de nocte poſt primam horam, niſi ex iuſta cauſa, & cum lumine, domo exeant.

De armis, ludis, ſpectaculis, & eiuſmodi a clerico vitandis.

CLEricorum arma ſunt orationes, & lacrymę. *Idcirco edicimus, ne clerici arma cuiuſuis generis ad offenſionem, vel etiam ad defenſionem ferant; exceptis cultellis ad domeſticum vitæ vſum accommodatis: niſi forte extra ciuitatem ſuſpectis locis iter eis faciendum ſit.*
Quod ſi Epiſcopus *probabili, iuſtaque de cauſa id eis permittendum iudicauerit; tunc, ſcripto impetrata venia, ipſis vti liceat: non tamen publice; niſi rei, aut facti neceſſitas poſtulet.*
Omnino baliſta, haſtis, & ſclopeto, telis, aliſque huius generis inſtrumentis ipſis interdicimus.
CLErici *perſonati non incedent.*
Choreas priuatas, aut publicas non agent, nec ſpectabunt.
A venatione abſtinebunt.
Fabulis, comœdijs, & haſtiludijs, alijſue profanis, & inanibus ſpectaculis non intererunt; ne aures & oculi, ſacris officijs addicti, ludicris, & impuris actionibus, ſermonibusq. diſtracti polluãtur.
Clericalis ordinis hominibus omni genere ſalta-

tionis, et ludi, præſertim vero aleę, & teſſerarum, ac talorum interdicimus.
Probibemus etiam globos, qui malleis ligneis impelluntur: item follis ludum, id eſt, pilæ maioris.
Nec ſolum ludere vetamus, ſed eos ludorum ſpectatores eſſe nolumus; aut quemquam ludentem in ædibus ſuis permittere.
Si autem valetudinis interdum cauſa, parua pila, aut alio non indecoro eiuſmodi exercitationis genere vti contigerit; nec publice id faciant; nec pecunia intercedat in ludo, nec quidquam, quod facile pecunia æſtimari poßit.

Rom.13. NON *in comeſſationibus, & ebrietatibus, ſed vt ſobrie viuamus, prædicat Apoſtolus. ideo clerici minus honeſtis conuiuijs ne interſint, neue ad bibendum quemquam incitent.*
Quod, ſi interdum ſolennibus feſtis diebus, vel cum ſacrorum, aut exequiarum cauſa in vnum congregantur, aliqui ſint inuitandi; ne plures ſex, & eos clericos, ad ſuam menſam adhibeant.

VT *flagitij occaſionem, quæ in cauponis, & tabernis deeſſe non ſolet, clericis adimamus, cauponarum aditu, & vſu eis omnino interdicimus; niſi in itinere neceßitatis cauſa. quo loco cum mulieribus ne diſcumbant.*
Monemus autem Epiſcopos, & vehementer hortamur, vt in ſingulis eorum ciuitatibus curent parandum vnum, aut alterum pudicum, & honeſtum diuerſorium, quo ſuarum diœceſium clericis ruſticanis neceßitatis cauſa conuenire liceat; nec

in eo hoſpitio improbis, aut nequam hominibus locus ſit; neue fœminis vllo modo; ſed tantũ clerici, ac religioſi viri, ſi fieri poſſit, in eo recipiantur.

De negotijs ſæcularibus a clerico fugiendis.

QVI *Deo militat, implicare ſe negotijs ſæcularibus prohibetur; idcirco edicimus.*

Ne clericus, ſacris initiatus, aut eccleſiaſtico beneficio prȩditus, coram iudice ſȩculari, aduocati, aut procuratoris nomine cauſas agat; niſi ab alijs in iudicium vocatus, ſuam vel eccleſiæ ſuæ, propinquorum etiam, ſi neceſſe erit, et miſerabilium perſonarum cauſas, ab Epiſcopo facultate prius ſcripto conceſſa, tucatur.

Ne in prophanis negotijs officium tabellionatus exerceat.

Ne artem medendi faciat.

Ne in negotiationibus, & mercaturis ſe interpretem, & medium interponat.

Negotiationem etiam omnis generis omnino prohibemus.

Artes vero honeſtas concedimus, vt aliquid manibus ſuis lucretur, quo ſibi, quæ ad victum neceſſaria ſunt, comparare poßit.

Ne aliena prædia, lucri cauſa, conducat.

Ne aliorum tutelam aut curam ſuſcipiat.

Ne pro alijs fideiubeat.

Ne alicuius Principis, aut alterius negotiorum procurator ſit, ſine facultate, ab Epiſcopo prius per litteras impetrata, ſingulis annis renouanda.

Neue parum memor ordinis, ac dignitatis ſuæ, ſit in famulatu laicorum, etiam Principum, eorumue, quibusuis aliis obſequiis: niſi cui ex cauſa, & ad officium, ſacerdotali munere non indignum, Epiſcopus huius rei poteſtatem ante ſcripto fecerit. Huiuſmodi autem licentię, ſcripto permiſſę, quotannis renouentur; alioquin irritæ ac nullę ſint.

Neue pręcurſor, aut aſſecla fœminarum, aut eis diſcumbentibus adſiſtat, aut ancilletur.

Qui autem huiuſmodi ſęcularia negotia exercendi facultatem, ſeu diſpenſationem impetrarit, intra duos menſes Epiſcopo exhibeat. qui conceſſas ante ſacri Tridentini concilii confirmationem auctoritate generalis Bullę Sanctiſſimi D. N. Pii IIII. Pont. Max. non admittat.

Editæ 7. cal. Febr. 1564.

QVAE cumque in hac vniuerſa; quę ad vitam, & honeſtatem clericorum pertinet, parte, variis titulis expreſſa pręcepta continentur; efficiat Epiſcopus, vt ea omnia ab omnibus, ad quos ſpectat, diligenter, & inuiolate ſeruentur.

Qui vero clericus, cuiusuis etiam gradus, ordinis, dignitatis, in aliqua re iis non obtemperarit; is aut ſalutari pœnitentia, aut pecunia, aut ſuſpenſione ab ordinum munere, & beneficiorum

adminiſtratione, aut ipſis etiam beneficijs, aut carcere, aut exilio, aut pluribus ſimul ex ijs pœnis, aut etiam grauioribus pro modo culpæ Epiſcopi *arbitratu mulctetur. Qui iterum in eadem re peccarit; duplicata is pœna pro ratione criminis ab eodem plectatur.*

De reſidentia.

DECREVIT *ſacra* Tridentina *ſynodus, vt ij, qui non legitime a ſuis eccleſijs abeſſent, pro rata tēporis abſentię, eccleſiarum, quibus præeſſent, fructus ſuos non facerent; ſed vt in fabricam eccleſię, aut in pauperes loci erogarent. quod ſi nō exequerentur; ſtatuit, vt eorum ſuperiores eccleſiaſtici, omiſſas ab illis huiuſmodi officij partes ipſi ſuſciperent.*

Si quis igitur prouinciæ noſtræ Epiſcopi poſt confirmationem concilij Tridentini, in eccleſijs ſuis, ex eiuſdem concilij præſcripto, non reſederunt; neque Metropolitanum, aut eo abſente, antiquiorem prouinciæ, Epiſcopum intra menſem docuerit cauſam ſuæ abſentiæ, Sanctiſſimi Domini N. vel Metropolitani, *vel antiquioris* Epiſcopi *ſcripto comprobatam eſſe; aut ſe fructus illos, ijs, quibus eiuſdem ſacri concilij decreto propterea debebant, perſoluiſſe; nos illā ipſam fructuum partē iam nunc* Hoſpitali *vniuſcuiuſque ciuitatis, cuius illi ſint* Epiſcopi, *quod maioribus prematur ſumptibus, in vſum pauperum loci erogandam*

aſſi-

aſſignamus.&, ſi id Hoſpitale *intra duos menſes eos fructus auctoritate ſuperioris eccleſiaſtici nō exegerit; alteri hoſpitali eiuſdem ciuitatis, quod in eorundem fructuum petitione iudicio prauenerit. Quod, ſi aut nullum in ea ſit hoſpitale, aut, quæ ſint hoſpitalia, ſex menſibus eos fructus non exegerint, fabricę eccleſiæ attribuimus.*

Si qui vero poſthac abfuerint, fructus, quos ſuos non fecerint, iam nunc eiſdem locis, qua ſupradictum eſt, ratione adſcribimus; niſi ipſi Epiſcopi intra tres menſes a die abſentiæ ijs, quibus ex cō cilij decreto debent, perſoluerint.

Itaque mandamus hoſpitalium, & fabricarum miniſtratoribus, ac procuratoribus, cum denunciatione etiam periculi eorum conſcientiæ, vt totam ſummam ſine vlla, vel pactione, vel remiſſione primo quoque tempore exigant.

Statuimus etiam, vt ex Capitulo ſingularum cathedralium eccleſiarum tres primi præſentes, ſingulis ſex menſibus, Metropolitanum, vel, eo abſente, eundem antiquiorem prouinciæ Epiſcopum certiorem faciant, an eorum Epiſcopi in ſuis eccleſijs reſideant. &, qui, & quandiu ab eis abfuerint; ſin minus, ijdem diſtributionum vnius menſis fructus ſuos non faciant.

IN *reliquis etiam inferioribus curatis beneficijs, ſi qui poſt confirmationem concilij abfuerunt ſine licentia, ab ordinario ſcripto permiſſa, quam ad menſem eidem ordinario exhibere nolumus, vel non probarint, ſe eos fructus, quos pro rata temporis*

poris abſentię ſuos non fecerunt ijs, quibus ex eiuſdem Tridentini concilij debebantur, ſoluiſſe; eos omnes iam nunc reficiendis, & ornandis eorum eccleſijs attributos eſſe decernimus. quam attributionem Epiſcopi, quorum conſcientiæ hoc onus imponimus, ad ſex menſes, implorato eti-, ſi opus ſit, Principum, & Magiſtratuum auxilio omnino exequendam curabunt.

Quod, ſi contigerit eos, qui propter abſentiam a ſuis beneficijs fructus ſuos non fecerint, ipſis beneficijs poſtea ceſſiſſe; curent Epiſcopi, vt vel ex fructibus penſionum, ſi quæ illis, qui ceſſerint, fuerint reſeruatæ; vel ex eorum bonis, cuiuſcumque illa generis ſint, ſatisfiat Eccleſiæ.

Qui, ſi in his negligentes fuerint, ſciant ſe prima quoque prouinciali Synodo prætermiſſi huius officij rationem reddituros eſſe.

Si quid interceſſerit, quamobrem id minus exequi poſſint, ad Metropolitanum referant; vt ad rem conficiendam ipſe quoque ſuam operam conferat; & in ea auctoritatem ſanctiſſimi D. N. *interponendam curet.*

Quoniam vero multorum, beneficia curata obtinentium, ea eſt contumacia, vt neque decretis Tridentini concilij, neque conſtitutione ſanctiſſimi Domini N. *Pij* IIII. *neque Epiſcoporum edictis moniti, adduci poſſint, vt beneficiorum ſuorũ reſidentiæ præſentes ſatisfaciãt, ſtatuimus, vt Epiſcopi, ad menſem edicto propoſito iubeant omnes in eorum ciuitatibus,* Diœceſibusue *beneficium* *eiuſ-*

Seſs. 6. c. 1. Seſſ. 23. c. 1. ædita. 7. cal. Decẽb. 1564.

eiuſmodi in titulum, vel commou ndam obtinet, ſi in prouincia illi ſunt, ad duos menſes, ſi extra, ad tres, ad eadem beneficia accedere, in ijsque reſidere: ea propoſita in edicto pœna, vt, qui non paruerint, etiam ſi præter curatum illud beneficium, dignitates, perſonatus, aut canonicatus in eccleſijs etiam cathedralibus obtineant, præter pœnas, quæ eodem concilio, & Pij IIII. conſtitutione contra non reſidentes propoſitæ ſunt; ordinum ſuorum munere, officioue ſuſpenſi, & eo beneficio iure ipſo priuati cenſeantur.

Tranſacto tempore in edicto præſtituto, Epiſcopi eos, qui non reſideant, propoſitam priuationis pœnam ſubiſſe declarent.

Interim vero eos fructus, quos ſuos abſentes non facient, ijdem Epiſcopi ſuo arbitratu, aut eccleſiarum fabricis, aut pauperibus loci adiudicent.

INTRA *menſem publice edicant Epiſcopi, vt, quibuſcumque ſtudij cauſa non reſidendi in beneficijs curatis licentia permiſſa eſt, eam ſuo quiſq; Epiſcopo intra ſpatium trium menſium exhibeat. qui ſi illam a die confirmationis ſacri concilij Tridentini ad diem regulæ, a ſanctiß. D. N. Pio IIII. latæ compererit, niſi, quemadmodum ab ipſa præſcribitur, Ordinarij conſenſus acceſſerit, nullam, & irritam declaret: proptereaque eum, qui huiuſmodi facultatem impetrarit, ex decreto concilij Tridentini reſidere cogat in ipſo beneficio.*

In ijs autem facultatibus abſentiæ ſtudiorum cauſa,

ſa, quæ deinceps conceduntur, hæc neceſſario ponenda ſunt.

Vt vere in publico, celebrique gymnaſio, Theologiæ, vel ſacris canonibus ſtudeant.

Vt minores ſint triginta annis, aut fuerint; cum in publico gymnaſio iiſdem ſtudiis operam dare cœperunt, quę nunc cupiunt abſoluere.

Vt illud beneficium, antequam ſacrum Tridentinum concilium a Sanctiſsimo D. N. PIO IIII. cõfirmaretur, obtinuerint.

Vt intra annum, ad ordinem ſaltem ſubdiaconatus promoueantur.

Vt ſingulis ſex menſibus Epiſcopo ſcriptum ſui Doctoris exhibeant, quo is ipſos in ſtudii genere proficere teſtetur. quod etiam Epiſcopus ſecreto ab aliis cognoſcere ſtudeat.

Quod ſi omnes ſupra ſcriptæ conditiones in licentia expreſſæ non fuerint; aut is, qui impetrat, qualitates omnes, quæ in ſcripta licentia requiruntur, non habeat; aut, quæ ipſi ſeruanda proponuntur, deinceps non præſtiterit; facultates irritæ, ac nullę ſint: &, qui impetrarit, ſciat ſe fructus ſuos non feciſſe, neque facere; ac pœnis, quæ non reſidentibus propoſitæ ſunt, teneri.

Concedatur autem ad quinquennium tantum, ab eo die numerandum, quo eum in publico gymnaſio Theologiæ, aut ſacris canonibus conſtet operam dare cœpiſſe.

QVICVMQVE, plures parochiales eccleſias retinẽtes, intra tẽpus, a ſacro Tridentino concil. præſtitu- Seſ. 24. c. 17

ſtitutum, non dimiſerunt; eos Epiſcopi intra duos menſes beneficijs omnibus eccleſiaſticis iam ipſo iure priuatos eſſe declarent.

Fructus vero, & quos ex eodem decreto ſuo facere non potuerunt, & qui deinceps, quandiu vacauerit eccleſia, percipientur, fabricę, vel ornamentis eorundem beneficiorum, vti magis expedire cenſuerit Epiſcopus, iam nunc attribuimus; excepta tamen congrua portione, idoneis Vicarijs ab Epiſcopo aſſignanda; quos ipſe, facta declaratione, ſtatim in illis ecclesijs conſtituere debebit.

Pręterea, qui eccleſiaſtica quæcumque beneficia obtinent, in quibus, & ſi curata non ſunt, tamen reſidere iure, vel conſuetudine debent; ſi muneri ſuo defuerint, in eos Epiſcopi, & illis pœnis, quæ a ſacro Tridentino concilio ſtatutæ ſunt, & alijs arbitrio ſuo ſeuere agant; fructusq. quibus eo eodem concilio mulctandi erunt, pijs locis attribuant.

Seſſ. 6. c. 2. Seſſ. 24. ca. 12.

VT AVTEM Epiſcopi pœnas de contumacibus in hoc genere poſſint ſumere, ſtatuimus, vt in ſingulis collegiatis, & cathedralibus ecclesijs, ſingulis tribus menſibus, tres primi ex Capitulo præſentes, Canonicorum, & eorum, qui præpoſiti eccleſijs, & aliorum, qui in eis huiuſmodi beneficia poſſidentes non reſideant, nomina ad Epiſcopum deferant. Parochi vero Epiſcopum admoneant, ſi qui intra fines ſuę parochiæ, eiuſmodi habentes beneficia, quę perſonalem item reſidentiam requirant, non reſideant.

Vicarij etiam foranei eandem diligentiam adhibeant.

beant, ſi qui curati, in regione, ſibi ab Epiſcopo commiſſa, non reſiderint.

Qui huic officio deerit, ſicuti Epiſcopo videbitur, plectatur.

De diligentia ab Epiſcopo adhibenda in ſtatu vniuſcuiuſque parochiæ cognoſcendo.

SVMMAM *vim, ac neceſſitatem habet illa Domini ſententia, Speculatorem dedi te domui Iſrael; & alio item loco, Diligenter agnoſce vultum pecoris tui, et conſidera ſuper greges tuos; vt Epiſcopi quanta maxima poſſunt, diligentia obſeruent ſibi commendatum gregem, neque ab eo vnquam oculos deijciant, quid ei opus ſit animaduertentes, vt ex Prophetę ſententia, confractas partes alligare, infirmas conſolidare, ęgrotas ſanare, abiectas oues reducere, perditas requirere, & recuperare poſſint.* Ezech. 3. Prou. 27. Ezech. 34.

Quoniam vero luſtrare omnia proprijs oculis nequeunt in ſingulis parochijs deligant certos, ac probatos viros, qui inueſtigent, an populus ambulet in vijs Domini; an aliquid ſit, quod Epiſcopi cognitionem, & medicinam deſideret; an aliquid, quod corrigi, & emendari debeat: quęq. compererint, fideliter ad Epiſcopum deferant.

PAROCHVS *etiam librum habeat, in quo omnium, qui in eius parochia ſunt, nomina, et cognomina*

mina quamprimum deſcribat, ſingulorumq. ſexum, ętatem,& ſtatum. In eo deinceps deſcribat,& recenter natos,& mortuos, & in parochiam habitatum venientes,& inde emigrantes. quem librum Epiſcopo,quoties is petierit,vel inſpiciendum,vel deſcribendum dabit.

Obſeruabit etiam ſuæ parochię nouos inquilinos. deque eorum orthodoxa fide,& ſacramentorum perceptione,deque mulieribus,quas ſecum habuerint,an matrimonij, cognationis, affinitatis vinculo uere côiunctæ ſint, an impudicitię nomine ſuſpectæ,ab eo ſacerdote, in cuius parochia proxime habitarint, & a parochiæ incolis accurate cognoſcet.

Inquirat autem ſtudioſe de pauperibus ſuæ parochię,pręſertim puellis nubilibus,de viduis,orphanis,pupillis,ægrotis, ſenio confectis, alijſque perſonis temporali,vel etiam ſpirituali miſericordia indigentibus; quibus,& ipſe pro viribus opitulari,& alios ſuo exemplo, & hortatu ad id officium incitare ſtudeat.

Præcipue vero de ijs omnibus ſæpe certiorem faciat Epiſcopum, vt, qui communis eorum pater eſt,ijſdem paternam curam,& pietatem,quacunque poterit ratione,præſtet.

Quamobrem etiam Epiſcopus quotannis per ſacra quatuor anni tempora ſuæ ciuitatis parochos adhibebit; & illis de eorum animarum ſtatu, quarum curę præpoſiti ſunt, diligenter interrogatis, omnia commemoret,quæ eorum officij munus

nus contineant; eiſque, & doctoris diligentiam, & paſtoris vigilantiam præſtabit.

De Vicarijs foraneis conſtituendis.

VT EPISCOPVS *in vrbe etiam externum gregem facilius, quaſi præſens intueri, & curare poſſit; deligat aliquot probatos ſacerdotes, quibus ſingulis, impoſito Vicarij foranei nomine, tribuat certas regiones diœceſis ſuę.*

Id autem munus ad Archipresbyteros, Archidia*conos, qui in diœceſi ſunt, &* Præpoſitos*, alioſue eccleſiaſtica dignitate præditos, quos idoneos iudicauerit, potiſſimum deferet. ſin minus, ad alios* Rectores*, qui apti ſint ad huiuſmodi officium.*

HI AVTEM *Vicarij regionis, ſibi per* Epiſcopum *commiſſæ, presbyteros cuiuſcumque conditionis, curam animarum habentes, ſemel ſingulis menſibus modo in vnam, modo in aliam eius regionis parochialem eccleſiam cogant. idque in orbem eodem ordine ſemper faciant.*

Pridie eius diei, quam in vnum locum conueniant, peccata ſua omnes confiteantur; ſequenti die in ea eccleſia, in qua coacti fuerint, Miſſam ſinguli celebrent.

Tum vniuerſi in choro Miſſam *cõuentualem pro mortuis, vel de ſancto ſpiritu, ſolenni more cantent; in qua eorum aliquis, a* Vicario *prius admonitus, concionem ad populum habeat.*

G Con-

Confectis ſacris, & habita proceſsione circa cæmeterium, orationibuſque conſuetis, in domo Rectoris illius eccleſię, vnico tantum ferculo contenti, ea, qua decet modeſtia, & charitate cibum capiant.

Deinde conferant inter ſe, quæ ad boni paſtoris officium, & ad curam animarum recte gerendam pertinent; & conſulant de difficultatibus, & incommodis ſuæ parochiæ, quorum explicatio, vel remedium, aliorum conſilium, & operam requirat. Iidem autem Vicarij libellum de caſibus conſcientiæ, Epiſcopis, ac ſedi Apoſtolicæ reſeruatis, Metropolitani cura edendum, reliquis ſacerdotibus legent, & aliquot capita tum harum conſtitutionum, tum earum, quæ in synodo diœceſana decernentur, ſimulq. quidpiam ex probata ſumma de caſibus conſcientiæ explicabunt.

PRAECIPVE *autem de presbyterorum vita, & moribus quærant, & quales ſe in paſtorali præbeant cura.*

An eorum culpa diuinus in eccleſia cultus deſideretur.

An re ipſa præſtentur ea, quæ Epiſcopi, vel alij eorum nomine in eccleſiarum neceſsitatem, earumue reparationem impendi iuſſerint.

An libros habeant, quos ex decreto noſtro habere debent.

An reliqua in hac synodo decreta ſeruentur.

De his omnibus, &, ſi quid proprie mandarit Epiſcopus, deq. alijs, quæ ad vtilitatem animarum

Epiſco-

Epiſcopi cognitionem deſiderant, ipſum per litteras diligenter certiorem faciant.

Quoties in vrbem venerint, primum Epiſcopum *adeant; deque eorum ſtatu, qui ſibi commiſſi ſunt, accurate doceant.*

Curati vero quicunque, etiam ſi quauis dignitate præditi, in ijs, quę ad officium ſuum ſpectant, Vicarijs *quos diximus, obtemperent.*

Quod, ſi aliqui ad conueniendum negligentes, vel ad mandata eorundem Vicariorum exequenda cõtumaces fuerint; Epiſcopi in illos pro modo culpæ animaduertant.

Hi autem Vicarij *voluntate* Epiſcopi *ab officio amoueri ſemper poßint; ac ſi male id adminiſtrarint, pœnas dent, eiuſdem* Epiſcopi *iudicio.*

De viſitatione.

Inter Epiſcopalis officij munera, præcipua eſt, & ad ſalutem gregis maxime neceſſaria viſitatio. ideo monemus Epiſcopos omnes, vt ſinguli ex decreto ſacri Tridentini *concilij eccleſiam ſuam, ac diœceſim viſitent intra tempus, ab eodem concilio præſtitutum.* Seſſ.24.ca

Meminerint autem viſitationem ad ſalutem eorum, qui viſitandi ſunt, inſtitutam eſſe. quamobrem illis maxime propoſitum eſſe debet, vt in eis incorruptam, orthodoxamque doctrinam, probatam morum diſciplinam tueantur, ac reſtituant.

Viſitationis ordo is adhibebitur, vi primum ciuitatem, deinde diæceſim viſitent; niſi forte aliud Epiſcopo videatur. In *ciuitate cathedralis eccleſia primo loco viſitetur; tum ſingulæ collegiatæ: deinceps parochiales omnes; & parochi, & quicunque præterea ſacerdotes, & clerici in parochijs commorantur, euocandi ſunt, Scholas, ſeminaria ſodalitates,* Hoſpitalia, *ac cætera pia loca viſitantes, ſtudioſe, ac diligenter inſpicient.*

Studebunt, verbi Dei *prędicatione, vehementi cohortatione ad religionem, vitæ innocentiam, pacemque, & concordiam omnes adhortari.*

Si vero priuata admonitione opus eſſe intelligẽt, in eam docendo, arguendo, obſecrãdo pro rei, perſonæ, ac temporis ratione incumbent.

Confirmationis ſacramentum, vbi opus erit, miniſtrabunt.

Omnes ad pœnitentiam cohortabuntur; &, quos aliquo peccato teneri cognouerint, cuius abſolutio Epiſcopo *reſeruata ſit; eos pie confitentes, & humiliter veniam petentes, vel ipſi, vel per alios, ad id munus delectos, abſoluent.*

In ſingulis locis a viris ætate, vſu, & probitate commendatis, de omnibus, ſubtiliter inquirent, quæ eos pro officij ſui munere ſcire oportebit.

Eccleſiam, & eius partes omnes inſpiciant.

An eo cultu, & nitore teneatur, qui domum Dei *decet; ſi quid reſtituendum, reparandum, reconcinnandumue ſit; iubeant ab ijs, ad quos pertinet, reſarciri.*

An

An ſanctorum reliquiæ,tuto,ornate, decenterque conditæ aſſeruentur.

An,quæ de ſepulchris, ac cœmiterijs a nobis ſancita ſunt,re ipſa præſtentur.

Si conſecranda ſint altaria,conſecrabunt.

Si qua eccleſia,aut cœmiterium pollutum ſit, reconciliabunt.

Videndum etiam,an deſint veſtes,libri,calices,patenæ,corporalia,& reliqua eius generis inſtrumẽta,& ornamenta,quæ ad altaris miniſterium,& ad diuina officia ſint neceſſaria.

An illa munda,& purgata ſeruentur.

An Miſſæ,aliaque diuina officia, qua oportet pietate,ac deuotione celebrentur.

An eccleſię libri,vetera ſcripta, inſtrumenta,& priuilegia cuſtodiantur.

An eorum extet ratio, quæ in inuentarium relata ſunt.

TVM *de dignitatibus,canonicis,& alijs eccleſiæ miniſtris quærendum erit.*

An rite ſint ordinati.

An ordinibus initiati, quos eorum officij munus requirit.

An eccleſias, beneficia, ſeu eccleſiaſtica officia legitime obtineant.

An in ea ſe quiſquam intruſerit.

An reſideant,& adminiſtrationi ſacramentorum & Miſſarum,diuinorum officiorum celebrationi, & anniuerſariorum perſolutioni, alijque onerib. & muneribus ſatisfaciant.

Quæ ſit eorum vitæ, ac morum ratio; qui veſtitus; quibuſcum verſari ſoleant; qualis ſit eorum familia.

An ſordibus, & illiberalibus artibus, & ab eorũ gradu alienis, operam dent.

An eccleſiæ iura, & bonorum eccleſiaſticorũ poſſeſsionem defendant.

An eorum fructus recte diſpenſent.

An pacem inter ſe habeant; ſe in aliorum pacificationem interponant; inimicitiarum, & odiorum cauſas tollere ſtudeant.

An populus pie verſetur in eccleſia; Miſſamq; & alia diuina officia reuerenter attendat.

In parochijs præter ea omnia, quæ diximus, videãt.

An parochi ex decreto, in hac ſynodo edito, libros habeant, in quibus baptizatorum, confirmatorũ, compatrum eorum, qui matrimonio coniunguntur, ac mortuorum nomina; & cognomina deſcribantur.

An rite ſacramenta præbeantur.

An ſacroſanctum Euchariſtiæ ſacramẽtum, Chriſma, & reliqua ſacra, ea munditiæ cura, & cuſtodia, qua debent, conſeruentur; & ſuo tempore mutentur.

An Euchariſtia pie, & honorifice, proſequente fidelium comitatu, ad ęgrotos adferatur.

An legitime matrimonia, & in eccleſia, adhibitis ex decreto Tridentini concilij denunciationibus, debito tempore contrahantur.

An ſuę curæ commiſſas eccleſias, maxime dieb.

feſtis

feſtis, deſerant, vt inſeruiant alienis.

An Dei verbum prędicent, & pueros rudimentis fidei inſtruant.

An libros, quos nos in hac synodo habendos prę-ſcripſimus, habeant.

Denique diſpicient, an in populo ſint hęretici, vſurarij, concubinarij, aliique flagitioſi, & facinoroſi homines; qui inimicitias gerant; qui Quadrageſimam, alia ieiunia, feſtos dies, & reliquos eccleſiæ ritus non ſeruent; quique ſaltem ſemel in anno peccata ſua confeſſi non ſint; aut ſanctam Eucharistiam non ſumpſerint.

An ſint, qui legata pia non exequantur.

An domeſtica diſciplina patrumfamilias in educandis liberis diligens, pia, & honeſta ſit.

His exquiſitis, cognoſcere ſtudeant, qui nam ex regularibus, & prædicandi munere fungantur, & fidelium confeſſiones audiant; an & eorum probata ſit doctrina; & probatæ doctrinæ vita reſpondeat.

An Hoſpitalia, & alia pia loca recte adminiſtrentur; eorumque bona prudenter, fideliterq. in eum vſum, cui addicta ſunt, diſtribuantur.

An qui in hoſpitalibus ſunt, pie viuant.

De ſcholis, ſciant, quos libros diſcipulis magiſtri interpretentur; &, an illi officio ſuo ſatisfaciant.

An magiſtri tales ſint, & ita admiſſi; quemadmodum in hac synodo mandauimus. ſi ſecus, amoueantur.

De bibliothecis diligenter quærant, an in eis ſint

hæretici libri; aut, qui aliter iure prohibeantur.

Si quid in iis omnibus tollēdum, corrigendumue fuĕrit, tollent, & corrigent; & ad puniendos delinquentes, cenſuras, & alia iuris remedia adhibebunt.

Omnes vero ſummo ſtudio monebunt, & hortabuntur; vt officij ſibi commiſſi munus fideliter, ac diligenter exerceant.

Neque ſolum hæc, ſed quęcumque a Tridentino concilio, & a nobis præcipiuntur, & alia multa, quæ pro eorum prudentia, ac pietate ad vtilitatem, ac ſalutem populorum, eis in mentem venire poterunt, exquirent, & exequentur.

Seſſ.24.c.3 *Caueant vero, ne legem de victu, procuratione, & muneribus a ſacro Tridentino concilio definitam tranſeant.*

Comitatum autem non habeant niſi neceſſarium; in quo plures omnino ne ſint quindecim hominibus, & iumentis duodecim. Si plures duxerint, alant ſuis ſumptibus. In menſa duo tantum fercula afferre liceat. quod ad reliqua attinet, decretum, in hac ſynodo factum, de Epiſcopalis menſæ moderatione ſeruetur.

Si viſitator gradu inferior ſit Epiſcopo, propoſitam nobis viſitandi formulam in reliquis omnibus diligenter obſeruet, in comitatuq. octo hominibus ad ſummum, & ſex iumentis contentus.

SI PRAETER huius decreti præſcriptum cuiquā graues fuerint, dupli reſtitutione teneantur, præterea inferiores, Epiſcopi arbitrio; Epiſcopus ſyno-

nodi prouincialis iudicio alias pœnas ſubeat. Dent autem operam, vt non ſolum quam diligentiſsime, ſed etiam celerrime viſitationem conficiant.

De iudiciali foro Epiſcopi.

VT *a foro Epiſcopali, quantum fieri poteſt, auaritiæ labes amoueatur; &, quam minimis poſsint incommodis, atque ſumptibus cauſæ in eo agantur; nos, præter eam diligentiam, quam in ea re maximam Epiſcopi, in ſua quiſque diœceſi, adhibere debent; hæc ſtatuenda cenſuimus.*

De notarijs, & ſcribis.

EPISCOPI *intra ſex menſes omnibus notarijs, et ſcribis ſui fori, tam ciuitatis, quàm diœceſis, communem taxam præfiniant, quam pro opere, et officij ſui mercede ab vnoquoque in ſingulis cauſarum generibus pro loci, et cuiuſcunque rei, ac perſonæ conditione exigi liceat. qui non obtemperarit, in eum vehementer animaduertant.*

SINGVLI *collegium notariorum curiæ Epiſcopalis primo quoque tempore inſtituendum curent; quod certum numerum pro ſuæ diœceſis conditione contineat.*

Collegium ſtatuta, Epiſcopo probanda, conficiat; officiales deligat, qui iudicent de eorum inter ipſos con-

controuerſiis, quæ ad eorum officium pertineant. In cauſas autem, quæ inter notarios, & litigatores extiterint, ſe omnino non interponant, ſed eas Epiſcopi iudicio relinquant. In alijs vero cauſis, ſi cuiquam cum eis in iudicio agere cõtingat, eorum iura, priuilegiaq. ſeruentur.

Poſtulantibus teſtimonium formulæ curię, quam ſtylum vocant, de aliqua cauſa nec detur, nec datum vim habeat; niſi ei maior collegij pars ſubſcripſerit. cuius etiam formulæ exemplum, ab Epiſcopo approbatum, & ſubſcriptum, publice in collegio aſſeruetur.

QVI in collegium notariorum adſcribi voluerint, eos Epiſcopus diligenter examine probet; tantum idoneos recipiat.

Excommunicatos, infames, & omnes, qui a teſtimonio dicendo iure repelluntur, reijciat.

Eos, qui vigeſimum quintum annum non attigerint, quique per quadriennium in notariatus officio integre, periteque non ſint verſati, non admittat.

Probatos prius non recipiat, quam iurarint Epiſcopo ea iuſiurandi formula, quæ infraſcripta eſt; quam etiam ab ijs, qui in notariorum collegium adſcripti iam ſunt, ad duos menſes præſtari iubemus.

EGO N. notarius a Reuerendiß. D. N. Epiſcopo, vel D. N. eius Vicario delectus, nihil vel dedi, vel pollicitus ſum gratia huius officij obtinendi.

Com-

Commiſſum mihi munus diligenter, ac fideliter exercebo.

A litigatoribus, quorum fuero notarius, vel a quocunque alio eorum nomine, quauis de cauſa nihil, ne ſponte quidem datum, accipiam; prȩter id, quod Epiſcopi taxatione prȩfinitum fuerit.

Nihil agam; neque me, aut quemquam alium interponam, quo mihi vlla cauſa ſcribenda committatur.

Non ero promotor, vel procurator in cauſis, quæ agentur coram Reuerendiſsimo *D. Epiſcopo, ſeu eius R. D.* Vicario *generali, vel aliquo ab eis conſtituto, ſeu eorum miniſtro.*

In cauſis vero, in quibus ſum, vel fuero notarius, omnes actus iudiciales ſubſtantialiter in manuali, ſeu memoriali coram Reuerendiß *D.* Epiſcopo, *ſeu eius* Vicariijs*, aut alio ab eis prȩpoſito, &, etiam coram ipſis litigatoribus, ſi expectare voluerint, conſcribam.*

Conſcriptos eos, & inſtrumenta, & omnia alia, & ſingula in cauſis producta, cum Reuerendiſſimus *D.* Epiſcopus*, vel alij ſupradicti, ſeu litigatores, vel eorum aliqus petierint; in regeſtum fideliter quã celerrime referã, vel referenda curabo.*

Litigatorum poſtulatu, vel alicuius eorum, in ſingulis terminis ſucceßiue litigatoribus ipſis copiam dabo; cũ per Reuerendißimum *D.* Epiſcopũ*, ſeu alios ſupradictos d creta fuerit, ſine recuſatione, & fraude, contentus mercede,* Epiſcopi *taxatione præfinita.*

Secreta

Secreta eiuſdem officij, & cauſarum nemini pate-faciam, præſertim atteſtationes teſtium, & conſilia aſſeſſorum, atteſtationesque & ſententias, donec publicatæ, perlatæ, & ſententiatæ, & per Reuerendiſſimum D. Epiſcopum, ſeu alios ſupradictos ſubſcriptæ fuerint.

Conſtitutionibus, & mandatis Reuerendiſſimi D. Epiſcopi obtemperabo.

Inſtituta quoque officij, & officialium collegij honeſta iuſſa ſeruabo.

Nec vllo vnquam tẽpore contra faciam, & omnia, & ſingula ſupraſcripta, omni dolo, & fraude omnino remotis, inuiolate præſtabo; & ita promitto, & iuro; ſic me Deus adiuuet, & hæc ſancta Dei Euangelia.

NVLLVS *notarius iudicibus Ordinarij delegatis, arbitris, nec arbitratoribus originales proceſſus deferat, ſed eorum tantum exempla, & regeſta fideliter collata; niſi alicuius inopia aliud aliquandoquando Epiſcopo ſuaderet.*

In huiuſmodi exemplis, ſeu regeſtis nihil ſuperuacaneum ſcribant.

Quare nec dies fictos, ad ſubſtantiam rei non neceſſarios, apponant.

Nec productarum citationum repetitiones cum inhibitione, vel ſine ea, ſed illarum executionem tantum, his, vel ſimilibus verbis adſcribant. Eo die, &c. reproducta fuit citatio, de qua ſupra, quę fuit executa, vt ſupra.

Nec dignitates iudicium, vel litigatorum repetan

tant; ſed ponant tantum his, vel huiuſmodi verbis; Reuerendiſsimus Epiſcopus N. Iudex. *N. Actor. N Reus.*

Nec in carta bibula ſcribant, nec ea littera, quæ legi facile non poßit; ſin minus, male ſcripta, Epiſcopus notarij impenſa ſcribi melius iubeat; vel ab ijs, qui regeſtum petierunt, dimidiam tantum partem taxæ, vel maiorem, vel minorem, ſi ei videbitur, ſolui iubeat.

N*otarij in litteris dimiſſorijs, ſeu teſtimonialibus, ſacri concilij* Tridentini *decretum ſeruent; in alijs, quæ mere ſpirituales ſunt, etiam ſi nullum ſtipendiũ eis conſtitutũ ſit, nihil omnino accipiant; præterſcripturæ mercedem, ab* Ordinario *ſtatuendã.* Seſſ. 21. cap. 1.

QVI *notarij contra hæc decreta peccarint, vel alio qui in officio ſuo deliquerint, eos Epiſcopi ab officij vſu ſubmoueant ad tempus, vel etiã in perpetuum; ſi id delicti grauitas poſtularit; & alijs pœnis ſuo arbitratu coerceant.*

QVAE *cumque de notarijs ſancita ſunt, ijs etiam ſcribas, & cancellarios teneri volumus.*

Penſiones, in cancellarijs Epiſcoporum *aſſignatas, vel, quæ cuicumque ſoluantur, irritas, & nullas decernimus; niſi quæ iure tolli non poſſunt.*

Cancellarias vero deinceps vendi, locari, vel earum nomine, vel occaſione, quouis prætextu cuiuſuis perſonæ, quidquam ſolui prohibemus.

Notarij, &, ſi qui præterea in hoc deliquerint, plectantur amißione officij; & alijs præterea pœnis Epiſcopi arbitratu.

De cauſidicis, aduocatis, & fiſcalibus.

CAV*ſidici, aduocati, fiſcales, ad cauſas in foro Epiſcopi ne adhibeantur, priuſquam iureiurando Epiſcopo ſe obſtrinxerint; ſe nullam cauſam ſuſcepturos, quam a iuſtitia, & æquitate alienam exiſtimauerint.*

Hortamur etiam Principes, & magiſtratus, vt idem in laicorum cauſis ſeruandum curent.

De carceris cuſtodibus, & reis.

PRAE*ſcribant Epiſcopi taxam executoribus, vel miniſtris, & carceris cuſtodibus, vt ab iis, qui capti, & in carcerem incluſi ſunt, pro comprehenſione, & carceris commoratione, & victu id tantummodo exigatur, quod æquitas, & ciborum pretium poſtulet. ſi qui carcere tenentur, ſibi, quæ ad victum pertinent, ab aliis, quam a cuſtodibus, & miniſtris carceris ſuppeditari voluerint, id eis facere liceat; neque propterea aſperius tractentur, aut in deteriora loca compellantur.*

Mandent præterea, vt quamcunque pecuniam, veſtes, arma, aliaſue res ſecum habeant ij, qui in carcerem includuntur, tuto loco collocentur, & aſſeruentur. qui locus duabus claudatur clauibus, quarum altera apud ianitorem carceris ſit, altera apud pauperum procuratorem.

Ex

Ex illis autem rebus, quæcumque, & quotcumq. ſint, nihil vel ianitori, vel executori, vel cæteris miniſtris attingere liceat; ſed eis, ſi inde exierint, vel eorum hæredibus, vel illis, quibus a iudice attributæ fuerint, integræ, & intactæ aſſeruentur. Qui contra fecerit, duplo mulctetur. quæ mulcta ei, cui damnum datum ſit, attribuatur.

CVrent etiam per certos homines, ab eis deligendos, ſemel in hebdomada viſitandos eos, qui in carcere tenentur; qui ſi illos indignius, & acerbius tractare compererint; referant ad Epiſcopum, *qui pro ſua prudentia, ac pietate, ne quid iniquius fiat, omnino prouideat.*

DEſignent vero Epiſcopi *aliquos, qui miſerabilium perſonarum cauſas gratis defendant.*

Magnopere autem hortamur laicos magiſtratus, vt eiuſmodi in re eadem ratione vtantur.

De miniſtris Eccleſię, & diuinis officijs.

NE ſtudium, ac pietas eorum, &, qui celebrant, &, qui audiunt diuina officia, perturbetur; neque quiſquã alieni muneris partes vſurpet, ſed ſuum quiſque officium diligenter exequatur; omniaque vt debent, in domo Dei *ordine fiant: decreto ſacri Tridentini concilij obtemperantes, quod in prouincialibus synodis certam diuinis officijs, & eccleſiæ miniſtris formulam pro cuiuſq. prouincię ritu, & moribus præſcribi voluit; hęc ſtatuimus.* Seſs. 24. c. 12.

COM-

Communia de miniſtris.

CATHEDRALIUM, & collegiatarum eccleſiarum capitula, quibus ius eſt creandi cuiusuis generis officiales, & miniſtros, in eiſdem eccleſiis initio anni ſemper tres deligant canonicos; quorum munus ſit, cum huiuſmodi creatio facienda erit, prius diligenter de eorum, qui creandi erunt, moribus inquirere; deinde coram Epiſcopo iurare, eos, quod ipſi ſciant, probos, idoneos, & dignos eſſe, qui ei muneri præponantur. quod ſi aliter officiales creentur, eorum creatio nulla, & irrita ſit.

ARCHIDIACONI, Archipresbyteri, aliiq. in dignitate eccleſiaſtica conſtituti, canonici, & reliqui eccleſiarum miniſtri in ſacris eccleſiæ officiis munus ſui ipſi obeant, non per alios exerceant.

Singulorum autem munera, atque officia, ad res diuinas obeundas pertinentia, hac ſynodo explicanda illa quidem videbantur; ſed, quoniam, quæ iis de rebus ſacrorum canonum legibus olim explicata ſunt, ea partim, vſu eorum neglecto, obſcurata ſunt; partim pro varia, & locorum, & temporum ratione iam pene omnino mutata videntur; non certa quædam præcepta tradi, ac preſcribi facile poſſunt, ad quorum ſane rationē omnis vniuſcuiusque eorum munerum regula, atque vſus dirigeretur; eam ob cauſam his noſtris decretis ea tantum munera præſcribenda cenſuimus, quæ ad eccleſiarum, quæ in noſtra prouincia ſunt, admini-

miniſtrationem hoc tempore pertinere maxime viderentur. Sed quæcumque alia etiam munera vel communi iure, vel probatis cuiusque eccleſiæ conſtitutionibus, vel dignitatum, perſonatuum, portionum, aliorumue officiorum eccleſiaſticorum inſtitutione, ipſis eccleſiæ miniſtris in officijs diuinis attribuuntur; ea omnia magna cura, ſummaque diligentia ſtudeant Epiſcopi ab omnibus ſeruari: & quæ antiquata ſunt, ad vſum reuocari. Nec vero ab ijs præſtandis cuiquam ſe propterea excuſare liceat, quod his noſtris conſtitutionibus ex ijs officijs aliqua alijs miniſtris, vel alio nomine appellatis, adſcripta ſint.

Quod ſi aliqua dignitas, perſonatus, aut officium in eccleſia fuerit, cui neque ab inſtitutione, neque a iure communi, neque a proprijs conſtitutionibus, quæ probatæ ſint, neq. his decretis proprium munus in diuinis officijs ſit attributum, aut quod ſit, non ſatis conſtet; Epiſcopi, duobus adhibitis de Capitulo, quorum alter ab Epiſcopo, alter a Capitulo deligatur, aſſignent ſingulis dignitatibus, & officijs proprium munus, quemadmodum cum ſententia ſacrorum canonum, & cum propriæ eccleſiæ probatis conſtitutionibus, & cum his ſanctionibus pro ratione loci magis, congruere iudicabunt.

Cæteris etiam beneficijs, quæcumque iam ab eccleſiaſticis officijs immunia reperiuntur, ſiue canonicatus, ſiue clericatus, ſiue etiam ſimplicium nomine appellentur, ijs Epiſcopus priſtina mune-

ra reſtituat. ac, ſi non conſtat ſatis, qualia ea eſſent, pro fructuum ratione onera imponat aut Miſſas, diuinaq. officia celebrandi, aut ſi clericatus, ſimpliciaue beneficia ſunt, minorum etiam ordinum functiones obeundi ad diuini cultus propagationem. Nec vero tamen vetamus, quin talia beneficia vnire Epiſcopo liceat ex facultate, ſibi communi iure, concilioque Tridentino permiſſa.

Ea vero officia, & cætera, quæ in diuinis rebus a nobis hac synodo præcipiuntur; Epiſcopi, propoſitis cenſuris, & alijs pœnis efficient, vt ab omnibus ea ratione, qua dictum eſt, diligenter præſtentur.

NE *multis eccleſiæ miniſtris eodem tempore abſentibus diuinus cultus deſeratur; canonici, &, qui præterea choro, vel eccleſiæ addicti ſunt, quo tempore eis a iure communi, vel a ſacro Tridentino concilio permiſſum eſt, vt ab eccleſia abeſſe poſſint; a Præſidente chori, ſi triduo reuerſuri ſunt, ſi diutius abſuturi, ab Ordinario facultatem diſcedendi petant.*

Seſs.24. c.12.

Si quid præterea ab eo, qui diſceſſurus eſt, eius eccleſiæ conſtitutiones requirunt; in eo conſtitutionibus pareat.

Nemini autem ita proſit abſentiæ licentia, vt eo tempore diſtributiones quotidianas percipiat.

NIXI *etiam conſtitutione Bonifacij VIII. & Tridentini concilij auctoritate decernimus, vt nulla canonicorum aut aliorum pactio, remiſſio, vel col-*

Cap. conſuetudinē de cler. nō reſid. in 6.

colluſio fiat; factaue vim habeat; nullumue ſtatutum aut conſuetudo, quæcumque illa ſit, valeat, quibus aut abſenti quauis de cauſa eius diei, vel ſacræ horæ, in qua muneri ſuo defuerit, aut omnino cuiquam contra, quam iure communi, & eiuſdem Tridentini concilij, & his noſtris conſtitutionibus definitum ſit, diſtributiones quottidianæ dari poſſint. ſi datæ fuerint, qui acceperit, ſuas non faciat, ſed eas reſtituat; quæ iure ipſo accreſcant alijs inſeruientibus, qui huiuſmodi pactioni, remiſſioni, colluſioni, vel præbitioni aſſenſi non fuerint; niſi ex conſtitutionibus eccleſiæ probatis, alteri debeantur. ſi vero omnes conſenſerint, vſibus eccleſiæ iam tunc addictæ intelligantur. Seſſ. 2. cap. 12.

Declaramus autem in his excipi eos, qui ob infirmitatem, vel aliam neceſſitatem, aut manifeſtam eccleſiæ vtilitatem ex ipſa conſtitutione Bonifacij, aut ſacris canonibus, vel Tridentina ſynodo excuſantur.

Efficiant Epiſcopi intra ſex menſes, vt in eccleſiis cathedralibus, & collegiatis, in quibus vel nullæ, vel tenues ſunt diſtributiones quotidianæ, tertia fructuum pars omnium dignitatum, & canonicatuum, aliorumque reddituum, quemadmodum a Tridentino concilio præceptum eſt, in quotidianas diſtributiones conuertantur.

De officio eius, qui choro præſidet.

IN cathedralibus, & collegiatis eccleſiis, qui choro præſidet, vigilet diligenter, ne quid prætermittatur in diuini officij inſtitutione, vel progreſſione, vel in reliquis, quæ ad probatam chori rationem pertinent, & alijs, quæ communibus, vel proprijs conſtitutionibus, in diuinis officijs obeundis præſcribuntur. Neue abſurde, indecore, vel præpoſtere quidquam fiat. Si qui ſuo officio non ſatisfaciant, eos grauiter, & amanter obiurget; ſi non reſipuerint, iubeat punctatorem in libro illos deſcribere, & ad Epiſcopum deferre, cui dignas pœnas pendant. Sin ipſe in ſuo munere obeundo negligens fuerit, ab Epiſcopo, vel ab alio, qui eccleſiæ præſit, puniatur.

Si qua autem eccleſia non habet, qui huic muneri nominatim præpoſitus ſit, vel ſi habet, is non adſit in choro, præſidentis officio fungatur, qui primo chori loco tunc ſedet ex ijs, qui dignitates, aut canonicatus in ea eccleſia obtinent.

De ijs, qui dignitates, perſonatus, aut canonicatus habent.

QVI dignitates, aut perſonatus in eccleſiis obtinẽt, & Canonici nominis, ac inſtitutionis ſuę memores ea pietate, & aſſiduitate diuina officia colere debent;

debent; vt alij eorum exemplo ad ſtudium, & amorem diuini cultus accendantur.

Itaque auctoritate etiam Tridentini concilij præcipimus, vt, cum in choro pſallendum eſt, ipſi quoque quantum honoris gradu cæteris præſtant, tanto ſtudioſius pſalmis, hymnis, & cãticis vna cum alijs modulantes, Dei *laudes concelebrent. cui officio ſi defuerint, pro abſentibus habeantur; & earum horarum, quas ea ratione non obierint, diſtributionibus mulctentur.* Seſſ. 24. cap. 12.

Conſtituatur ex canonicis ſacerdotibus hebdomadarius, qui diebus infra ſtatutis Miſſam, & Veſperas canat; cui octauo die ſuccedat alius eiuſdem ordinis: idque ſemper, aut in orbem fiat, aut alio modo, pro eccleſiæ conſuetudine. Is, ſi ſuo officio defuerit, trium dierum diſtributionibus careat; quas Epiſcopus arbitrio ſuo, vel cæteris, choro operam dantibus, diuidat; vel in locorum piorum vſum conferat: tributa tamen aliqua parte canonico, qui collegæ munus expleuerit.

Reliqui canonici decoro cantu antiphonas exordiantur, quas Manſionarius dictarit.

S*i celebranti Epiſcopo, aut alia pontificalia exercenti, diligenter non adſiſterint, & inſeruierint; pœnam ſubeant, quæ ei videbitur.*

Quibus canonicatibus, præbendis, dignitatibus, aut perſonatibus, et officijs adiunctum eſt munus aliquod presbyteri, diaconatus, aut ſubdiaconatus; qui ea obtinent, ſi, quemadmodum a Tridentino concilio præſcriptum eſt, ſuo officio per ſe Seſs. 24. cap. 4.

non fungantur; priuentur eius officij diſtributionibus, in quo muneri ſuo defuerint; niſi legitime impediti, impetrata licentia ab eo, qui choro præſederit, vel ſuperiore ordinario per alios ſatisfecerint.

Quibus autem canonicatibus, ac portionibus non eſt annexus ordo presbyteratus, diaconatus, & ſubdiaconatus, ijs Epiſcopus, cum conſilio capituli, ſingulis ſingulos ordines annectat; quemadmodum a Tridentina ſynodo præſcriptum eſt.

Seſs. 24. cap 12. *Canonici, quo tempore diuina officia celebrantur, non habeant capitula; niſi fortaſſe aliter euidens neceſſitas poſtularit. Qui contra fecerint, diſtributionem ne capiant eius horæ, in qua id commiſerint.*

Neque etiam diebus feſtis capitula habeantur: niſi probabilis cauſa interceſſerit.

De officio magiſtri chori, & cæremoniarum.

CHORI, *vel cæremoniarum magiſter, ſiue alio huiuſmodi nomine appelletur, qui diuinis officijs celebrandis tanquam magiſter eſt, denunciet officium ſimplex, vel ſolenne celebrandum.*

Quando de Dominica, de feſto, vel de feria.

Quę antiphonæ, orationes, pſalmi, lectiones recitandæ, aut canendę.

Quando ſtandum, ſedendum, caput ſubmittendum, aut flectenda genua.

Omnes eccleſię miniſtros ſui officij admoneat.

Ado-

Adoleſcentes, vel rudes, quibus Euangelium, *Epiſtola, vel aliquid eius generis publice recitandum ſit, prius in ſacriſtia audiat, & erudiat.*
Eum omnes audiant; qui non audierint, ab eo, qui choro pręſidet, corripiantur; &, ſi opus erit, ad Epiſcopum deferantur.
Tabellam in ſacriſtia figendam conficiat, in qua pręſcribat, quid a ſingulis canonicis, vel alijs beneficiatis in ſingulis horis per hebdomadam, aut etiam per plures dies recitandum, cantandumue ſit. qui, quo tempore, & ordine Miſſam *celebrare, vel horas dicere, aut alia munera obire debeãt. Qui autem, quod ei in tabella pręſcriptum fuerit, non fecerit; in quam horam peccarit, eius diſtributiones amittat.*
Si magiſter in officio ſuo deliquerit, a pręſidente chori obiurgetur; & ab Ordinario *puniatur pro delicti modo.*
Si *in aliqua eccleſia non fuerit huiuſmodi officiũ, Epiſcopus,* Capitulo *adhibito, ad id conſtituat clericum aliquem probatis moribus, & in diuinis officijs exercitatum; cui ſtipendium det, communibus etiam ſumptibus, ſi opus erit.*
In *qua vero eccleſia fuerint magiſter cęremoniarum, & magiſter chori diſtincti, ſuas cuique munerum partes ex his regulis Epiſcopus, de Capituli conſilio, arbitrio ſuo attribuat.*

De officio ſacriſtę.

S*acriſta habeat cuſtodiam ſacrorum vaſorum, ve-*

ſtimentorum eccleſiaſticorum, & totius theſauri eccleſiaſtici.

Vaſorum, veſtimentorum, inſtrumentorum, & ornamentorum omnium altarium, & reliquorum omnium munditię, nitorique conſulat.

Eiuſdem curę ſint lumina, cera, & oleum.

Vinum, hoſtias, candelas, & cereos, cęteraq. a ſacriſtia neceſſaria ad diuina officia pręparet.

Aquam benedictam ſingulis hebdomadis, vel etiã ſępius, ſi opus erit, ipſę renouet; vel ab alijs renouandam curet.

Altare maius, & omnia alia, pręcipue diebus feſtis, decenter ornet.

Hora congrua ipſe, vel alius eius vice, campanę ſono det ſignum matutini, Miſſę, & aliarum horarum canonicarum.

Habeat in ſacriſtia tres tabellas; vnam, in qua omnes Miſſę, & officia pro mortuis, & reliqua deſcripta ſint; quę ex impoſito onere, ac munere, quacumque de cauſa in ea eccleſia celebrari oporteat; alteram, in qua vniuſcuiuſque dignitatis, prębendę, cappellę, altaris, ſeu alterius beneficij, et alijs diuinis officijs eius eccleſię in Miſſis, & alijs diuinis officijs obeundis debita munera contineantur; tertiam, quam ſupra diximus, a magiſtro chori conficiendam eſſe. Curetque, vt quę tribus his tabellis pręſcripta ſunt munera, a quibus debet omnino pręſtentur.

Eiuſdem officium erit operam dare, vt e ſacriſtia ſermones de inanibus, profaniſq. rebus, multoque

toque magis iurgia, rixæ, & turbæ omnes arceantur.

Laicos ibidem verſari ne patiatur.

Nemini permittat, vt ſacris veſtibus induatur; niſi tunc, cum ei Miſſa celebranda ſit.

In ijs, qui primo, qui ſecundo loco, qui deinceps Miſſam celebrare debeant, ordinem tabulę ſeruãdum curet.

Si quis autem ſuo tempori præſto non fuerit; vel ei, quem abſens ſuo nomine ſubſtituerit, vel proximo poſt abſentem, ſuo arbitrio, Miſſæ locum det.

Duobus autem ad ſummum, poteſtatem faciat eodem tempore parandi ſe ad Miſſæ celebrationem.

De officio Manſionarij.

MANSIONARII, *qui chori ſunt quaſi quædam columnę, totum fere horarum, ac diuinorũ officiorum pondus ſuſtinentes, munus ſuum accurate obeant.*

Cum oportuerit, ad lectorile accedant; vt antiphonas, reſponſoria, gradualia, & alia huius generis canant.

Solemnibus feſtis diebus, & quoties opus erit, pluuialia induant; niſi alij nominatim huic officio præfecti ſint.

Si muneri ſuo defuerint, illius horæ, in qua non ſatisfecerint, diſtributione priuentur; & alij eius

ar-

arbitratu, qui choro præſidet, illorum officij partes ſuſcipiant.

Iidem, vt muneri ſuo commodius ſatisfacere poſſint, ab ijs oneribus liberentur, quibus ad chori vtilitatem, magiſtri cæremoniarum, & eius, qui choro præſit, arbitrio leuandi videbuntur; neque quo tempore diuina officia in choro fiunt, paruam Miſſam *celebrent; niſi neceſſitas poſtularit.*

Eiſdem Epiſcopi honeſtum ſtipendium cõſtituendum curet. Quod, ſi illis etiam dantur diſtributiones, eodem tempore, quo canonici, pro officij, & laboris modo eas percipiant.

Ex *Manſionarijs duo in ſingulas hebdomadas deligantur; idque in orbem fiat; niſi aliud probatus eccleſię mos requirat.*

Horum alter officium ordiatur, & perficiat, conſiſtens in medio choro, vel ad lectorile, quod ab ea parte ſit, vbi is fuerit: Miſſam etiam feſtis diebus ſemiduplicibus canat; niſi alij ſint ei muneri præpoſiti.

Alter pſalmorum tonum inſtituat pro tempore, & antiphonarum; quæ vbi legendæ fuerint, ab ipſo tantum, vel ſolum ab alio legantur. Diebus vero feſtis in decantandis antiphonis, canonicis, & alijs voce praeat: &, quæ cantanda, vel legenda ſint, ipſis indicet. Is, antequam officium inchoetur, chorum ingreſſus, libros præparet; Miſſam pſalmos, antiphonas, & alia, quę vſus requiſierit inueniat.

Manſionarij in ſuo munere contumaces, vel negligentes, pro modo culpæ, iudicio eius, qui choro præſit, diſtributionibus careant.

De officio Punctatoris.

PVNCTATORIS *creandi morem in omnibus eccleſijs cathedralibus, vel collegiatis retineri iubemus.*

Is in menſem, vel in aliud certum tempus pro cuiuſque eccleſiæ conſuetudine a Capitulo conſtitutus, iuret; ſe in officio ſuo obeundo fidem, ac diligentiam præſtiturum.

Studioſa exploret, & in libro punctationum notet omnes, quicunque ij fuerint, qui ſacras horas & diuina officia non obierint; quiq. contra, quàm his, alijsue conſtitutionibus præſcriptum eſt, in choro quidquam fecerint. qua in re is nullius non odio, non amore, non ſpe, non metu moueatur.

Si aliquem iniuria notarit, de ſuo ei ſatisfaciat; ſi vero notandum prætermiſerit, de ſuo item tantundem det; quod in eccleſiæ vſum conuertatur; & integras vnius hebdomadæ diſtributiones amittat.

Libros punctationum diligenter cuſtodiat, & Epiſcopo, & Capitulo ſingulis menſibus exhibeat; &, quoties id Epiſcopus, vel Capitulum poſtularit. Quo tempore is in officio punctatoris permanſerit, ſacris horis, & officijs omnibus interſit; niſi abſit de eius licentia, qui choro præſidet; quo

tem

tempore alium, ab eodem chori præfecto probandum, ſubſtituat, qui ſuo muneri ſatisfaciat. ſi ſecus fecerit, pro ſingulis vicibus vnius diei diſtributionem amittat.

Vt autem hoc officium melius exerceatur, nemini que aliquid iniuſte, aut remitti, aut adimi poſſit; præter delectum a Capitulo, alter punctator ab Epiſcopo creetur.

Is, ſupra ſcripto iureiurando apud Epiſcopum præſtito, altero in libro omnes, qui ſuo muneri defuerint, notet.

Singulis hebdomadis ambo punctatores libros inter ſe conferant: & ſi qua in re diſcreparint, Epiſcopus, vel eius Vicarius illico omnem eorum cõtrouerſiam ſine vlla forma iudicij, ſublato quocũque etiam appellationis impedimento, dirimant.

Epiſcopus deligat ad id punctatoris officium, quẽ voluerit, idoneum clericum.

Eidem Epiſcopo facultas ſit, de ea cathedrali, vel collegiata eccleſia, in qua punctator creandus ſit, omnes, quoſcumque libuerit, propoſitis pœnis ſuſpenſionis a diuinis, & alijs ſuo arbitratu cogendi, vt id munus ſuſcipiant, & obeant.

De officio Theſaurarij.

THESAVRARIVS Capituli, ſiue alius quocunque is nomine dicatur, qui quotidianas diſtributiones partitur, curet ipſas vnicuiq; diſtribuẽdas pro

pro rata parte laboris, & officij ex iuris, & harum conſtitutionum preſcripto, & ex ordine librorum punctatoris.

Is diſtributiones eorum, qui abſentia, vel errati cauſa notati fuerint, ne perſoluat; ſi id fecerit, tantundem de ſuo det, quod in eccleſiæ vſum conferatur; & ob eam cauſam etiam vnius menſis diſtributiones amittat.

De officio Cuſtodum.

Cuſtodes eccleſiæ, vel quicumque alio nomine id negocium curant, obſeruent diligentiſsime, & clericos, & laicos, contra decorum, & honeſtatem eccleſiæ delinquentes; eosque ſui officij moneant; ac ſi non reſipuerint, ad chori preſectum, vel Epiſcopum deferant.

Omnia, quę eccleſiarum honeſtati, ornamento, decoroue officere poſſint, prohibeant, & arceant.

Neue quemquam noctu in eccleſia morari ſinant.

Maxime autem vigilēt, ne altaria ſpolientur, aut quidquam ex eccleſia ſurripiatur.

De functionibus minorum ordinum ad vſum reuocandis.

Epiſcopi ex Tridentini concilij præſcripto veteres ſacrorum ordinum functiones, quibus in locis intermiſſæ ſunt, ad vſum reuocandas omni diligētia curent. Seſſ. 23. cap. 17.

Atque

Atque ideo, in cathedralibus, ſaltem eccleſijs, ſex menſium ſpatio, ſingulis minoribus ordinibus inſtituant aliquos, quibus ex eiuſdem concilij formula ſtipendium attribuant, vt non ea ſolum munera, quæ illis infra præſcribimus, in eiſdem eccleſijs expleant; verum etiam cætera, quæ ſacris antiquorum canonum decretis ad eos pertinere Epiſcopi cognouerint. ac, ſi quę item alia ad cuiuſque eccleſiæ vtilitatem, dignitatemue eiſdem pro temporis ratione imponenda duxerint.

Quibus ſic conſtitutis, licebit Epiſcopo ab eorum officiorum, quæ ab ijs deinceps præſtanda erunt, munere alios liberare, quibus id oneris ex noſtris conſtitutionibus ſupra impoſitum eſt.

De Oſtiario.

OSTIARIVS *fores eccleſię cuſtodiat.*

Eccleſiam ſuo tempore claudat, & aperiat.

Infideles, hæreticos, excommunicatos, & alios, quibus iure interdictum eſt, ab eccleſia arceat, & eijciat.

Ne populum propius ad ſacerdotem, rem diuinam facientem, accedere patiatur.

Campanas pulſet.

In eccleſia dormientes, vendentes, ementes, deambulantes, colloquentes, aliaue ratione officia diuina perturbantes, & quouis modo indecore, atque irreuerenter ſe habentes, moneat; ſi pertinaces ſint, expellat; aut ad ſuperiorem deferat.

Men

Mendicantes excludat.

Eccleſiam verrendam curet.

Bruta denique, canesue expellat. quidquidue in ecclesia dedecet, amoueat.

De Lectore.

LECTOR *in eccleſia prophetias, quę in Miſſa legendæ ſunt, & lectiones pronunciet, quę ex veteri, & nouo teſtamento in matutinis dicuntur.*

Pueros, ſi ita Epiſcopo *videatur, prima fidei rudimenta doceat.*

De Exorciſta.

NEMO *energumenis manus imponere, aut cauſa eijciendi dæmones exorciſmos legere audeat; niſi exorciſtæ ordine ſit initiatus.*

Is exorciſmos memoriæ mandare ſtudeat, idque ex libris, Epiſcopi *iudicio comprobatis. &, cum res poſtulauerit, vt eo munere fungi oporteat, id ne agat; niſi conſulto, & conſentiente* Epiſcopo.

Epiſcopus *autem nemini, ne ſacerdoti quidē permittat, vt id munus exequatur: niſi eius ætatem, & mores probarit.*

Caueat etiam, ne intercedat vllus in exorciſmis quæſtus, neue vlla curioſa percunctatio, præſertim, quæ ad diuinationem pertineat.

De Acolutho.

ACOLVTHVS *ſubdiaconos, & diaconos ad altaris*

ris obſequium affectans, eis inſeruiat.
Lumina accendat, & deferat.
Vrceolos vini, & aquę ad Miſſæ *ſacrificium paret.*

Communia de ratione diuinorum officiorum.

Videant Epiſcopi, alijs doctis, & pijs viris adhibitis, ne quid apocryphum legatur in diuinis officijs; & quoad eius fieri poſſit, a communi Romanæ *eccleſiæ officio ne diſcernatur.*

Diuina *officia ex ordine calendarij, & eccleſiæ inſtituto celebrentur: nec ea ratio ſine iuſta cauſa mutetur: quamobrem a magiſtro chori cathedralis eccleſiæ, vel alio, cuius id munus ſit, edatur ſingulis annis calendarium dierum feſtorum; quo ſingulorum dierum officij ratio præſcribatur.*

Omnes *inferiores eccleſiæ, quæcumque illæ ſint, diuinorum officiorum rationem dirigant ad regulam calendarij cathedralis eccleſię; neque ab ea diſcedant. ſi quę vero eccleſiæ diuinorum officiorū alios ritus habent,* Apoſtolica *auctoritate conceſſos, eis vtantur; veruntamen ea quoque, quæ hic de diuinorum officiorum ratione prę ſcribuntur, vbi Apoſtolicæ conceßioni expreſſe non aduerſentur, inuiolate ſeruent.*

In *vrbibus, oppidis, aut vicis nullum ſignum communium officiorum campana detur ante ſignum cathedralis, vel cuiuſque loci matricis* Eccleſiæ, *niſi*

niſi Epiſcopo aliud videatur; maxime vero ſabbato hebdomadæ ſanctæ, & in Angelica ſalutatione matutina, meridiana, & veſpertina; qua in re matutinum excipimus, quod non vbique eodem tempore dici ſoleat.

HORAE canonicæ omnes quotidie in choro dicantur; quæ ratio neque concione, neque ſolemni Miſſa, neque alia cauſa impediatur; niſi euidens neceſſitas interceſſerit; de qua iudicium ſit Epiſcopi.

Nec horæ aliquæ beatæ Virginis, ne in matutino quidem, in choro omittantur; exceptis diebus, & locis, quibus ex ratione officij eas prætermittere licet.

Horæ ita commode diuidantur, vt mane aliquod interuallum, ſi id fieri poteſt, ſine detrimento diuini cultus detur canonicis, & alijs ad ſtudium diuinæ ſcripturæ, aut ſacrorum canonum.

CHORVS ita vel ſepiatur, vel conſtituatur, vt tempore diuini officij laicis aditus in eum eſſe non poſſit; vel ſaltem a clericis ſeiuncti ſint.

In choro, vel omnino in eccleſia nemo miniſtret ſine ſuperpellicео, aut cæteris indumentis, quæ pro ratione officij requiruntur.

Superpellicea latis ſint manicis, non anguſtis, inſtar rocheti.

CANDELAB, & cerei in Miſſa, & alijs diuinis officijs ea exiguitate ne adhibeantur, quæ in tanto myſterio dedeceat; & adſtantibus offenſionem afferre poſſit.

organo canatur: omnes tamen eorum verſiculi in choro diſtinctè pronuncientur.

Quando, & quo modo ad diuina officia conueniendum.

CVM *in eccleſiam ad diuina officia diurna, vel nocturna conueniendum erit, id campanæ ſono ſignificetur; ea interpoſita mora, qua omnes facile poſsint conuenire.*

Signo audito, qui dignitates in eccleſia, etiam ſi præfecti ſint, perſonatusve, aut canonicatus habent, cæterique omnes, qui intereſſe debent, præparent ſe ad diuinas laudes: & mature ad eccleſiam progrediantur.

Ingreſſi in eccleſiam, factiſque ad ſacroſanctam Euchariſtiam, vel, vbi ea non ſeruatur, ad altare maius precibus, recta in ſacriſtiam proficiſcantur.

Quo loco, retenta talari veſte, ſuperpelliceum aſſumant, & reliquum veſtitum ad ſacrum munus neceſſarium. quod, vt ſeruos Dei *decet, tacite, & modeſte faciant.*

IN *ingreſſu chori ad matutinum, & alias horas, & diuina officia, is ordo ſeruetur.*

Vt paulopoſt vltimum campanæ ſignum ad rem diuinam faciendam, vniuerſis in ſacriſtia paratis, pulſetur paruula campana, qua egreſſus ſacerdotum ad Miſſas celebrandas ſignificari ſolet;

let; vt omnes, qui in eccleſia, vel circum eam ſunt, diuini officij celebrationem inſtare intelligant.

Poſtea omnes, de ſacriſtia ordine procedentes, exeant.

Et vbi ſe ad altare humiliter inclinarint, ſuum quiſque locum in choro adeat.

Ibi flexis genibus, & ſubmiſſa voce ſaltem orationem Dominicam dicant.

Deinde dato ſigno, vel pronunciato, Pater noſter, per hebdomadarium, ad initium officij omnes ſurgant, & officium inchoetur.

Qui vero in eccleſia, vel circum eam, aut in ſacriſtia fuerit, & eo ordine chorum ingredi neglexerit, dimidia parte diſtributionum illius horæ priuetur, niſi aliqua de cauſa, quę ei, qui choro præſidet, vel Ordinario probetur impeditus fuerit.

Si quis auſus fuerit inchoare officium, priuſquam eo ordine in chorum conuenerint, & diſtributionem illius horę amittat, & grauiori etiam pœna ab Epiſcopo plectatur.

Si quis autem, alijs in choro iam conſiſtentibus, aduenerit, idem inſtitutum ſeruet, & in ſacriſtia, & in choro.

Si quis non venerit ad matutinum ante finem capituli de beata Maria Virgine, cum de ipſa officium celebratur; alioqui ante finem pſalmi, Venite exultemus; in alijs etiam horis, ante finem primi pſalmi, pro abſente habeatur, illiusq. horæ diſtributione careat.

In Miſſa vero, niſi venerit ante finem vltimi Kyrieeleyſon, eandem negligentiæ pœnam ſubeat.
Si quis, cum poßit initio officij, vel ſupplicationum conuenire, aduentum ſuum in extremum a nobis præfiniti temporis punctum de induſtria diſtulerit; abſentis loco habeatur.

Quo modo verſandum in Choro.

OMNES *in choro diuina officia, vt temporis ratio poſtularit, alternis vocibus canant, recitent, attenteque audiant.*
Id non curſim, non pertu bate, nõ obſcitanter, ſed leniter, diſtincte, ac ſtudioſe faciant.
In choro pro temporis, & officij ratione, ex inſtituto, & more eccleſiæ ſedeant; ſtent; flectant genua, caput aperiant, & ſubmittant, cæteraq. eius generis adhibeant. omnes vero æque idem faciant.
In choro etiam in matutino officio, clericali birreto, non pileo vtantur: alioqui moneantur a præſidente chori, vel ab eo, qui proximo loco ſedet: & niſi paruerint, pro abſentibus habeantur.
Faceſſant ſomnus, riſus, ioci, rixæ, colloquia.
Ne vagentur in choro, vel eccleſia.
Neue locum mutent, ne occaſione quidem genua flectendi.
Ne in choro, vbi communi officio opera datur priuatim officium dicant.

Neue litteras, libros, aliaue ſcripta legant.
Ne exeant, niſi diuino officio confecto, ne cauſa quidem de communi re agendi; ſi neceſſitas non coegerit; tumque a præfecto venia petita.
Si, cum diuina celebrantur officia, ſacerdoti, vel clerico, vel miniſtro, interdum per eccleſiam neceſſario ſit incedendum, grauiter, & modeſte id faciat. Neque cum vllo ſermonem habeat de rebus inanibus.

Qui dignitates, aut perſonatus habent, canonici, & alij omnes, qui aliquid in his commiſſerint, ſi moniti a præſidente chori, non reſipuerint; & horæ illius diſtributione careant: & pro modo culpæ alias pœnas dent, Epiſcopi, aut eius, qui eccleſiæ præſit, arbitratu.

Quomodo a Choro recedendum.

POST *diuinum officium in Choro flexis genibus ſubmiſſa voce ſaltem orationem* Dominicam *dicant.*
Tum vel ſurgente, vel ſignum dante hebdomadario, conſurgant omnes.
Et inter ſe conſalutantes, & ordine procedentes, ſimul exeant, & de more ante altare ſe inclinent.
Eodemque ordine ad ſacriſtiam progrediantur; vbi modeſte, & quiete ſuperpelliceum exuant; nõ in eccleſia.
Qui ſecus fecerit, monitus præfecto chori, niſi re-

reſipuerit, diſtributionem illius horæ ne capiat; & ab Ordinario pro modo culpę plectatur.

De Matutino, & Prima.

MAtutinum officium, vel media nocte, vel ſaltem eo tempore inſtituatur, vt ſub ortum Solis abſolutum ſit; vel ea hora, quam Epiſcopus præſcripſerit: ea tamen habita ratione, vt vere matutinum dici poſſit; & aliæ horæ, Miſſæ, & officia mature perfici queant. Sed præterea eorum canonicorum, & clericorum commoditati conſulatur, qui prope eccleſiam non habitant.

Matutinum veſperi non dicatur; exceptis tamen diebus Octauæ feſti, & ſolennis diei Corporis Domini noſtri Ieſu Chriſti, cæteriſque diebus, quibus ex Romanæ Eccleſiæ inſtituto eſt permiſſum in ijs eccleſijs, vbi hæc conſuetudo ſeruatur.

Matutinum in choro eccleſiæ celebretur quouis anni tempore.

At ſi tamen vehementia frigora ſint, vel aliæ vllæ iuſtę cauſæ intercedant; de licentia Epiſcopi in ſacriſtia, vel honeſto alio eius eccleſiæ loco dici poßit.

Prima, oriente Sole, dicatur, vel paulo poſt, pro conſuetudine eccleſiæ.

De Miſſa ſolemni.

EPISCOPVS *Miſſam maiorem, & Veſperas, niſi*

impediatur, paſchalibus, & alijs maioribus feſtis diebus cantet.

Diebus vero Dominicis, & feſtis duplicibus Canonicus hebdomadarius hoc faciat; niſi ijs dieb. ij, qui in eccleſiæ dignitates obtinent, id munus obibunt, vel eccleſię inſtituto, vel Epiſcopi iuſſu.

Alijs diebus, niſi de more, vel inſtituto eccleſiæ id munus ſit canonicorum, quod ſeruari iubemus. idem præſtabunt Manſionarij, aut alij ſacerdotes ad id deſignati.

Qui ſacerdos Miſſam ſolemnem in eccleſia cathedrali, vel collegiata celebrare debet, & ſuo muneri defuerit; niſi legitime impeditus, eius rei facultatem a prętidente chori, vel ſacriſta impetrarit, in ſingulas uices ſoluat decem ſolidos, in vſum eccleſiæ, vel ſacriſtię erogandos, arbitrio Epiſcopi vel ei dandos, qui illius loco celebrarit.

Qui impeditur, quo minus Miſſam celebrare poſſit, ſacriſtam moneat in tempore: vt, accepta eius excuſatione, curare poßit, vt ab alio Miſſa celebretur.

Epiſcopo, & ei, qui in eccleſia dignitate præditus ſit, & canonico, die feſto ſolennem Miſſam celebranti, adſiſtat ſacerdos, qui Adſiſtens dicitur pluuiali indutus.

Si adſiſtendi munus nemini attributum eſt, Epiſcopus cum Capitulo attribuat, vel certos eligat ſacerdotes, qui id in orbem obeant, cuius officij immunes ſint, hebdomadarij, magiſter chori, & punctatores.

DIA-

DIAconus etiam, & ſubdiaconus eiſdem miniſtrẽt, ſacris veſtibus induti.

Alijs vero inferioribus vt miniſtrent diaconus, & ſubdiaconus, ſacris veſtibus induti, in maioribus ſaltem eccleſiis, vbi id fieri poterit, Epiſcopi curabunt.

Curet Epiſcopus, vt, quemadmodum admonuit ſacra Tridentina ſynodus, diaconi, & ſubdiaconi, ſaltem Dominicis, & feſtis, ſolennibus diebus, cum altari miniſtrauerint, ſacram Euchariſtiam ſumant. Seſſ. 13. cap. 13.

Diaconi, vel ſubdiaconi, qui ex iure, ſtatuto, vel conſuetudine, certis diebus altari miniſtrare debent; ſi defuerint, eius horæ diſtributionem ne capiant. quorum vices ſubeant ij, quos chori præfectus iuſſerit, quibus detur aliqua pars diſtributionis, quæ abſentibus eſt adepta.

Vbi nemini nominatim id munus in ea eccleſia impoſitum eſt, quibus diaconis, vel ſubdiaconis chori præfectus id negotij dederit, illud ſuſcipiant; dum ſingulis præbendis propria munera ab Epiſcopo aſſignabuntur: vel alij diaconi, & ſubdiaconi conſtituentur, qui eo fungantur officio.

EPIſcopi, quam ſæpiſſime poſſunt, ſolenni Miſſæ, ac diuinis officijs interſint. Diebus vero Dominicis Aduentus, & Quadrageſimæ, niſi legitima cauſa interceſſerit, omnino ne deſint.

Epiſcopum ad celebrandam, vel audiendam Miſſam, ad aliaue diuina officia ſolennia venientem, canonici deducant, & reducant.

De Eccleſijs, & earum cultu.

ECcleſias quaſcumque ſiue curatas, ſiue non curatas, ſacella, & oratoria diruta Epiſcopi ad eam rationem, quæ a ſancta Tridentina synodo præſcripta eſt, reſtituenda, vel alio transferenda curent. lapides, cœmentum, & omnis materia eorum locorum ad prophana ædificia ne adhibeantur; niſi Epiſcopi auctoritas ex iuſta cauſa interceſſerit. quod enim ſemel Deo conſecratum eſt, ad priuatos hominum vſus transferri non debet.

Seſſ. 21. cap. 17.

Altaria etiam, quæ extra eccleſiam, &, quæ ſub dio, nec ſepta, aut munita ſunt, Epiſcopi aut ſepienda, ſi fieri poßit, aut demolienda curent.

IN ECCLESIA, præſertim cum diuina celebrantur officia, vel verbum Dei prædicatur, nemo hęc audeat.

Deambulare, nugari, circulos habere, negotijs operam dare.

Cum mulieribus, de quibus ſuſpicio eſſe poßit, colloqui.

Altaribus, fontibus baptiſmi, vel aquæ benedictę adhærere.

In limine, aut ante fores immorari.

Auerſus ab Eucbariſtiæ ſacramento irreuerenter ſedere, aut, cum in Miſſa ſuſtollitur, ſtare.

Aut quouis modo diuina officia perturbare.

Aut irreuerenter in eccleſia verſari.

Ne clericus, aut alius quiuis in eccleſiis, earumue

ne cœmiterio, atrio, veſtibulo, aut porticu, foribuſue quidquam venale proponat; ne ad vſum quidẽ ſacrificij, vel eccleſiæ futurum ſit.

Nemini cum venaticis canibus, vel volucribus in eccleſiam ingredi liceat; neque haſtam, vel ſclopetos, baliſtas, aliaue eiuſdem generis in eam inferre.

Ne mendici eleemoſynæ cauſa in eccleſiis vagentur; ſed extra ianuam conſiſtant.

Qui in horum aliquo deliquerit, a Rectore *per ſe, vel per alium eccleſiæ miniſtrum moneatur: niſi paruerit, ab eccleſia expellatur: ſi id commode fieri non poßit, ad* Epiſcopum *deferatur; qui in eum ſuo arbitratu animaduertat. qui etiam* Rectorum, *& aliorum eccleſiæ miniſtrorum huius officij negligentiam coerceat.*

Rector cuiuſuis eccleſię, pernoctationes, aut nocturnas vigilias in ea poſthac nemini permittat.

Sed ſub noctis horam eccleſiarum fores claudat.

Neque vllo pacto quemquam præter ſacerdotes admittat; niſi nocte Natalis Chriſti Domini, *cum* Miſſa *celebratur.*

Neue patiatur, ſi fieri poſſit, populum ad eas excubare.

Qui contra fecerit, Epiſcopi *arbitratu puniatur.*

Magnopere vero a Principibus *petimus, vt, ad rem adiuuandam, ſuam quoque poteſtatem conferant.*

SICVT *eccleſiaſtica immunitas,* Dei *præcepto, & canonicis ſanctionibus conſtituta, quã diligentiſ-*

ſime

ſime cuſtodienda eſt;neque permittendum,vt confugientibus ad eccleſias, & loca ſacra aliqua uis contra ſacros canones inferatur; ita ſummopere cauendum,ne facinoroſi,niſi neceſſario ad ea, qua ſi ad asylum, in ſacrarum cõſtitutionum fraudem ſe recipiant.

Mandamus igitur omnibus, & ſingulis clericis, propoſita pœna excommunicationis, alijsq. arbitrio Epiſcopi;*vt, quoties ab aliquo exule damnato,vel criminoſo,qui in loco libero ſit,poſtuletur, vt illum in eorum eccleſiis, vel domibus recipiãt, omnino antequam aſſentiantur, Ordinarium conſulant: &, quidquid ille tali in re cenſuerit, faciant.*

*Quod ſi, clericis minime præmonitis, tales perſonæ ad huiuſmodi loca venerint, ijdem clerici, eiuſdem pœnæ periculo,*Epiſcopum *quamprimum certiorem faciant, vt, quidquid ab eo hac in re decretum fuerit,ſeruent.*

Ipſe autem Epiſcopus de his commonefactus,conſiderata perſonarum,locorum,& temporis conditione,ac facti qualitate,decernet,quod eccleſię immunitati, ſacrorum locorum honeſtati, & canonum menti conſentaneum iudicabit:ita tamen,vt eccleſiaſtica immunitas nulla ex parte violetur; neque propterea cenſeatur data facultas aliqua ſęcularibus magiſtratibus, & poteſtatibus lædendi immunitatem; aut aliquos de his, quæ diximus, locis extrahendi,contra quam antea iure communi ſtatutum eſſet.

Ne

NE *occiſorum cadauera a iudicibus vel notarijs maleficiorum in eccleſiis vllo modo inſpiciantur; ſed eo illata exportentur: & huiuſcemodi inquiſitiones, & omnia, quæ ad cædis cognitionem pertinent, a ſacris locis reijciantur.*

NEMO *vaſa, veſtes, vel alia ornamenta, ſacris addicta, aut omnino quidquam ex ſacra ſupellectili prophanis hominibus, aut ad prophanum vſum commodare audeat. qui ita commodarit, grauiter arbitrio Ordinarij puniatur.*

SACRAE *campanæ vſum, qui ad fideles prẹmonendos, vt ad diuina conueniant officia, eſt introductus, indignum eſt, ad cõuocandos homines ad ſpectacula ſuppliciorum adhiberi. Quamobrem Principes, ac magiſtratus etiam atque etiam hortamur, vt campanis, quæ eccleſiarum vſui ſunt addictæ, ſi conſecratæ ſint, ad pœnarum ſignificationem quemquam vti ne patiantur.*

De proceſsionibus, & ſupplicationibus.

GENErales *proceſſiones a cathedrali, vel cuiuſque loci maiori eccleſia proficiſcantur; & eodem reuertantur; niſi aliud Epiſcopo videatur.*

In ijs ſupplicationibus generalibus, qui non venerit ante inuocationem ſanctiſſimæ Trinitatis, pro abſente habeatur; aut alia pœna ab Epiſcopo plectatur.

Eas canonici, & alij clerici, etiam cuiuſuis digni-tatis ſint, cum ſuperpelliceis, & vſitatis alijs ſacris veſtitus ſtatuto tempore ſemper obeant.

Præfectis eccleſiarum collegiatarum in vrbibus præcipimus, vt, cum ſuis quisque canonicis, & beneficiatis vocatus, ſuperpelliceo, vel alijs ſacris veſtibus indutus, publicas proceſſiones, prælata cruce, ſemper obeat. Quibus Epiſcopus locum arbitrio ſuo quam primum aſſignabit; neque eius rei effectus vlla appellatione retardari poßit.

Sess.25. cap. 13. de Regular. Ad huiuſmodi proceßiones Epiſcopi, cum eis videbitur, ex Tridentino concilio vocent Regulares omnes, quamuis exemptos.

Sess.eadē. Si qua controuerſia ſit de priore loco, ab Epiſcopo ex auctoritate eiuſdem concilij tollatur.

CRVCES clerici ferant talari veſte, & ſuperpelliceo indutiq́ue; eiuſmodi ſint, vt eam apte, & decore ferre poßint.

Omnes ordines grauiter, & modeſte procedant; colloquijsq. excluſis, pſalmis, hymnis, & reliquis ſacris precibus operam dent.

Nemo ordinem in proceßione deſerat, antequam ad eccleſiam, vnde, profecti ſunt, redierint.

Laici a clericis, fœminæ a viris ſeparatim proſequantur.

VIdeant Epiſcopi, vt in ſupplicationibus, & proceſſionibus quibuſcumque, præſertim cum ſanctiſſima Eucharistia circumfertur, & cum frequentior populus ad eccleſias indulgentiæ, feſti diei, ſacræ concionis gratia, vel alia de cauſa conueni-

re

re ſolet, ea modeſtia, & riuerentia adhibeatur, quę pijs, & religioſis huiuſmodi actionibus maxime debetur.

Ne inter viam inaniter ſpectandi gratia ſubſiſtatur.

Ne petulanti facto, dictoue cuiquam moleſtia afferatur.

Ne, quę minus deceant, ſpectacula adhibeantur.

Neue actiones pro foribus ædium, aut in via repreſententur.

Qui ſecus fecerint, ſeuere coerceantur.

Epiſcopi pręficiant certos viros, quibus curę ſit, vt hęc omnia, quę de ſupplicationibus præſcripta ſunt, ſeruentur; &, vt res ea, qua decet, pietate agatur.

Edendi, ac bibendi conſuetudinem, ſecumue eſculenta, & poculenta deferendi, aut ea vendendi in ſacris ſupplicationibus habendis, vineiſq. luſtrandis, & ſuburbanis eccleſiis viſitandis, parochi tollere ſtudeant, fideles ſępius admonentes, pręſertim die Dominico, qui proxime ſacras Rogatio*nes antecedit; quam dedeceat, vbi pijs orationibus mens, & lingua exercenda eſt, ibi ieiunium, quod ad alliciendam* Dei *gratiam magnam vim habet, tantiſper ſeruari non poſſe.*

De Funere Epiſcopi.

PIVM *ſanctorum Patrum inſtitutum ad concelebran-*

lebrandas Epiſcoporum exequias, iamdiu intermiſſum, reuocantes, ſtatuimus.

Vt Epiſcopo mortuo, vel morti proximo, tres primi de Capitulo præſentes vicinum Epiſcopum, vel eo impedito, alium inuitent; qui ſtatim veniat; ac, ſi viuum Epiſcopum inuenerit, accuratiſſime conſoletur; & ea officia præſtet, quæ ad animę ſalutem tali tempore requiruntur.

Mortuum vero vna cum ſęculari, & regulari clero ſolenni more ad ſepulchrum proſequatur.

Nihil autem Epiſcopus, pij huius officij gratia, impenſę, vel quouis alio nomine, a quoquam exigat, vel ſponte oblatum accipiat.

Eius tamen exſpectationis cauſa corpus Antiſtitis ne amplius quadraginta horis inſepultum iaceat.

Interea vero curet Capitulum, vt cuſtodiatur corpus, & circum ipſum frequentes ex clero ſint, qui pro eius anima preces Deo faciant.

Eidem Capitulo hoc munus iniungimus, vt primo quoque tempore prouinciales Epiſcopos omnes de Epiſcopi morte faciat certiores, qui in eccleſijs cathedralibus Miſſam ſolenni cæremonia pro eius anima celebrandam curabunt: & publicis ſupplicationibus, ac precibus indictis, Deum pie, ſancteque deprecabuntur, vt orbato gregi Paſtorem dare velit iuxta cor ſuum.

In exequijs eius plures viginti quatuor cæreis non accendantur, idque impenſa vacantis eccleſię, niſi extent defuncti bona; vel alius ſit, qui de iure

aut

ſiut conſuetudine ſumptum facere debeat.
Epiſcopi negligentia in comprouincialis Epiſcopi funere a synodo prouinciali,canonicorum, & cleri, a ſucceſſore Epiſcopo grauiter puniatur.
Sacra Anniuerſaria pro mortuo Epiſcopo quotannis fiant in cathedrali eccleſia;quamdiu proximus eius ſucceſſor in Epiſcopatu vixerit, viuentis Epiſcopi,& Capituli ſumptibus.

De funeribus, & exequijs.

VT vetus Eccleſiæ inſtitutum mortuorum funus pijs precibus, & officijs ſolenni more proſequendi,multis locis auaritia,ambitione, vel negligentia deprauatum, ad priſtinam pietatis rationem reuocemus;clericis quibuſcumque cuiuſuis dignitatis ſint,etiam Canonicis cathedralium, & collegiatarum eccleſiarum,cæteriſque omnibus hæc ſeruanda proponimus.
Ante Solis ortum,& poſt occaſum, mortuum & efferri,& ad ſepulturam recipi prohibemus.
Inter maioris Miſſæ celebrationem, mortuorum corpora ſepulturæ cauſa in eccleſiam ne inferantur.
SIngularum cathedralium,collegiatarum,& parochialium eccleſiarum clericis, qui in funus venerint, vna tantum ſuæ eccleſiæ crux præferatur; neque aliæ in funere deferantur, niſi, quas ſuus quamque clerus ſubſequatur. Quod ſi alij quo-

que clerici inuitati fuerint, eius rectoris, qui inuitarit, crucem proſequantur.

AD tollendas controuerſias, quæ magna populi offenſione inter Regulares, qui beneficia curata obtinent, vel in eis curam animarum exercent, & parochos ſæculares in efferendis mortuis oriuntur; ſtatuimus, vt, cum ex parochia, cui ſæcularis ſacerdos præſit, mortuus effertur, vt in parochiali eccleſia ſepeliatur, cui Regularis ſit præfectus, vel contra, tunc vtrique parochi, ſuperpelliceo, & ſtola induti, pares progrediantur. Reliqui vero Regulares eum locum teneant, quem in generalibus proceßionibus tenere conſueuerunt, non obſtante quauis conſuetudine, vel pactione, quam inter ſe fecerint.

CVM mortuus efferendus erit, cuiusuis eccleſiæ clerus, qui vocabitur, in vnam proximam mortui ędibus eccleſiam, congruo proceßionis ordine conueniat; vnde omnes ordine prodeuntes, bini canentes pſalmos, aliasue ſacras preces, mortuum ab eius ædibus ad ſepulturam comitentur.

Cum ad eccleſiam venerint, omnes corpus ſuo itē ordine circumſtent inſtituta officia celebrātes; nec prius diſcedant, quam corpus in ſepulchrum illatum fuerit.

Deinde ſingularum eccleſiarum clerici eodem ordine, quo venerant, crucem præferentes, ad eccleſiam ſuam redeant; niſi aliquando aliud Epiſcopo iuſta de cauſa videatur.

CLERICI eccleſiæ, in qua mortuus humatur, eius veſtes,

ſtes, hæredibus inuitis, ne ſumant; ſed ijs, ad quos pertinent, reddant.

Candelæ omnes, cerei, et quæ intortitia vocantur, quæ circum crucem, & cadauer ad eccleſiam adferuntur, & alia, quæ circa pheretrum, & in altaribus, ac reliquis in locis, dum diuina officia in funere celebrantur, hæredum impenſa accenduntur, ita Deo oblata eſſe intelligantur, vt eius eccleſiæ ſacriſtiæ, in qua mortui corpus humandum erit, continuo addicta ſint.

Rectoribus vero illas vendere nullo modo, ſed ad Miſſam, cæteraque diuina officia celebranda tantummodo vti liceat; niſi in alium eccleſiæ vſum Ordinarij licentia conuertantur.

Excipimus autem ea, quæ clericis cuiuſuis generis eleemosynæ cauſa dari ſolent; &, quę funeralium nomine cathedralibus, & parochialibus eccleſiis ex ſacris canonibus debentur; quibus nihil obſit, quominus quartam funeralium, quæ ſolita eſſet perſolui, ex decreto Tridentini concilij conſequi poſſint. Seſs. 25. cap. 13.

Si mortuorum hæredes ita ſe impie geſſerint, vt religioſum exequiarum inſtitutum negligentes, Cruci, clericis, & funeri debita lumina adhibere nolint; ab Epiſcopo ea cogantur comparare, quæ neceſſaria videbuntur.

DENT operam Epiſcopi diligenti cohortatione, vt in ſingulis parochijs, communibus eorum ſumptibus, qui ſunt in parochia, comparetur pallium, quod mortuo imponi ſolet; idq. omnibus in funere

gratis commodetur. quod ſi parochiani id recuſarint, ſinguli parochi, & alij eccleſiarum curatarũ rectores pallium ad huiuſmodi vſum emant; pro quo mortuorum hæredes illis minimum aliquid Epiſcopi arbitratu largiantur.

Si vero nobiles homines aureo, vel ſerico, vel omnino pretioſo pallio vti voluerint, pecunia ſua faciendum curent; quod ad eiuſmodi cadauerum vſum nullo modo in poſterum adhibeatur; ſed illi eccleſiæ, in qua mortuus ſepultus fuerit, illico poſt funus acquiſitum ſit; & in eius ornamenta conuertatur.

STATUAT *Epiſcopus in ciuitate, & diœceſi ſua pro modo laboris, quantum mercedis cauſa dandum ſit curatoribus exequiarum, cęteriſq. qui dant operas in funere, & ijs, qui campanas pulſant. quibus etiam, quandiu in exequijs campanas pulſare debeant, arbitrio ſuo præſcribat.*

MI*ſerabiles perſonæ, quibus mortuis aut nihil ſupereſt, aut ita parum, vt ſua impenſa humari non poſſint, a parocho ſumptibus eccleſiæ ſepeliantur.*

EXE*quiarum, ſepulturæ, & anniuerſariorum cauſa nemini quidquam paciſci, aut exigere liceat, neq. etiam petere, vel quid aliud committere, quod ſimoniacæ labis, aut ſordidæ auaritiæ ſuſpicionem habeat.*

Pias tamen conſuetudines in his ſeruari iubemus; cuius rei Epiſcopus curam ſuſcipiat.

Pia etiam legata exigi volumus; neque ea; quæ elee-

eleemoſynæ cauſa vltro data fuerint, accipi prohibemus.

NEmini quemquam in funere laudare liceat; niſi, & eum, quem laudare velit, Epiſcopus dignum cenſuerit; & laudationem ſcriptam ante probarit. Liceat tamen in funere concionem habere, quæ tota referatur ad humanam miſeriam, fidelium oculis proponendam, omneſq. ad vigilandum cohortandos; ne, cum venerit, Dominus *hora, qua non putarint, inueniat eos dormientes.*

CAueant autem parochi, & alij eccleſiarum rectores, ne, quod pietate adducti ſuadere debent mortuorum hæredibus, vt anniuerſaria officia illorum cauſa celebranda curent, id cupiditate impulſi, moleſtius flagitent; qua in re ſi peccarint, Epiſcopi arbitrio puniantur.

QVIcumque laicus, vel ſæcularis clericus in ijs deliquerit, quæ his decretis præſcripta ſunt, ab Ordi*nario loci graui pœna afficiatur.*

De Sepulturis.

NON *eſt ferenda noſtri temporis inſolentia ſepulchrorum, in quibus putida cadauera, tamquam ſacrorum corporum reliquiæ, excelſo, & ornato loco in eccleſiis collocantur, circumq. arma, vexilla, trophæa, & alia victoriæ ſigna, & monumenta ſuſpenduntur: vt iam non diuina templa, ſed caſtra bellica eſſe videantur.*

Ambitioſam igitur hanc in mortuorum corpo-

ribus decorandis arrogantiam deteſtantes, & eccleſiarum decori conſulentes, eiuſmodi ſepulchra excelſo loco poſita, & ea, quę parietibus incluſa, vel adiuncta etiam in vna parietum parte eminent, niſi marmorea, aut ærea ſint; ſiue illis corpora conteganiur, ſiue inania, & ibi tantum honoris cauſa ſint conſtituta; & eorum omnis generis ornatum, & apparatum ad tres menſes amoueri, ac tolli omnino iubemus. oſſaque ac cineres in ſacro loco altius in terram defodi, ita conditos, vt ſepulchrum e ſolo non emineat.

Monemus vero Epiſcopos, vt morem, multis locis intermiſſum, mortuos in cœmiterijs ſepeliendi, reſtituendum curent; inde ſubmotis, ſi qui ea vſurparint.

Et, ſi cui locus ſepulturæ deinceps dabitur in eccleſia, humi tantum detur; & ſepulchrum, in quo condetur, opere fornicato cum reliquo eccleſię pauimento æquatum ſit.

Hæc vt efficiantur, diligenter operam dabunt Epiſcopi, adhibito etiam, ſi opus erit, magiſtratuum auxilio.

Quæ pertinent ad bonorum, & iurium Eccleſiaſticorum conſeruationem, rectam adminiſtrationem, & diſpenſationem.

ECCLESIARVM *res quam plurimę, aut deſtitutę*

tutę defenſoribus, aut etiam ab ijs, quibus earum procuratio credita erat, proditę, ita perierunt, vt monimentis vel interceptis, vel perditis, nulla ſpes iam reliqua videatur illas in ius ſuum vindicandi. Id ne deinceps accidat, neue quiſquam, quod in Chriſti patrimonio negligentior ſit, quam in ſuo, merito reprehendi poſſit, ſtatuimus.

Vt Epiſcopi, & Capitula tam cathedralium, quàm collegiatarum eccleſiarum, Hoſpitalium etiam, ac quorumcumque piorum locorum gubernatores, ſeu adminiſtratores, & alij quicumque, qui beneficia eccleſiaſtica quæcumque cum cura, vel ſine cura quocumque nomine nuncupentur, etiam commendata, nunc obtinent, ab huius decreti editione; qui vero in futurum quomodocumque obtinuerint, ab adeptę poſſeſſionis die, quiſque intra ſpatium ſex menſium, edictis etiam interim publice propoſitis, omnium, & ſingulorum bonorum mobilium, & immobilium, iurium, actionum, annuorum cenſuum, ſiue redituum, nominumue debitorum, & aliorum quorumcumque ad eorum eccleſias, vel eorum adminiſtrationi commiſſas, monaſteria, vel beneficia, eorumue menſas quocumque iure pertinentium, rationem diligentiſſime conquirendam, & eorum omnium inuentarium, in quo locorum etiam fines, conditioneſque omnes ſigillatim deſcribantur, per publicum notarium diligenter conficiendum curent. Epiſcopus quidem, adhibitis duobus, a Capitulo cathedralis eccleſię delectis.

Capitulum coram Epiſcopo,aut alijs præfectis ab eo. alij vero coram fide dignis teſtibus.

Ex eo inuentario exempla duo,notarij publici au ctoritate ad certam eorum fidem munita, conficiantur: quorum alterum Epiſcopi, & Capitula eccleſiarum cathedralium in archiuio,quod vtriſque commune ſit,aſſeruent: alterum ad Metropolitanum mittant. Præfecti vero, & Capitula eccleſiarum,quæ collegiatæ ſunt, alterum exemplũ in communi eorum archiuio retineant:alterum in archiuio cathedralis eccleſiæ, intra cuius fines ſunt,aſſeruandum tradant.

At vero in quibus eccleſiis vel cathedralibus, vel collegiatis archiuium eiuſmodi non ſit,ab Epiſcopo inſtituatur.

Cæteri autem ſinguli, qui beneficia quæcumque eccleſiaſtica quouis titulo obtinent, exemplis itẽ duobus eodem modo confectis, vnum in eccleſia ſua diligenter cuſtodiant: alterum ad cathedralem eccleſiam perpetuo conſeruandum mittant: vnde,ſi vſus poſtulabit,exemplum ſumere eis liceat gratis.

Archiuia ſingula duabus clauibus occludantur. In eccleſiis cathedralibus, earum unam Epiſcopus,alteram Capitulum cuſtodiat. in collegiatis, alteram præfectus,alteram Capitulum ſeruet.

Præterea in uiſitationibus, eiuſmodi inuentaria Epiſcopi ſecum adferant; & cum ijs, quæ ſeruant ij, qui uiſitandi ſunt, ſigillatim conferant, perſpiciantque diligenter,ne quid eorum, quæ ibi de-

ſcripta

ſcripta fuerint, deſit, quod eccleſiæ, vel minimo detrimento eſſe poſſit. & , ſi quæ forte deerunt, eccleſię reſtitui, omniaque eius damna ſarciri ſtudeant. Ipſa quoque inuentaria, ſi eis videbitur, renouari iubeant. Et vtique quæcunque acceſſio, vel immutatio facta ſit, ea quotannis in inuentaria referatur.

Qui in his, vel negligentia, vel contumacia, vel fraude peccauerint; ſi Capitula, & alij, beneficia eccleſiaſtica obtinentes, Epiſcopi arbitrio; ſi Epiſcopus; primæ prouincialis cuiuſque ſynodi, pœnas dabit.

EPISCOPI *intra ſex menſes vniones perpetuas etiam eccleſijs iuriſpatronatus factas, & ipſa patronatus iura ex preſcripto Tridentini concilij recognoſcant: & traditam eiuſdem concilij decretis de illis rationem diligentiſſime ſeruent.* Seſſ. 7. cap 6 Seſſ. 24. cap. 13. Seſſ. 25. cap. 9

SI *quæ laicis conceſſa eccleſiarum bona, aliquo modo caduca facta ſint; caueant Epiſcopi, & quicunque beneficia eccleſiaſtica obtinent, ne pœnam caducitatis remittant: niſi ſeruatis ijs, quę in hoc genere iura præſcribunt. ſi ſecus fecerint, Epiſcopi in ſynodo prouinciali pœnas dabunt; cæteri ab Epiſcopo plectantur.*

Qui bona eccleſiæ feudi nomine obtinent, a ſucceſſoribus in ea inueſtituram intra tempus, a iure præſtitutum, renouandam curent; eiſdemque fidelitatis iuſiurandum dabunt.

Pari etiã ratione hęredes eorũ, & inueſtituram poſtulent; & iurent ijs, qui eccleſiæ prefuerint.

Qui

Qui id facere omiſerint, conſtitutas legibus pœnas pendant.

Ne autem res eccleſiaſticę cum alijs confundantur, mandamus; vt feudatarij omnes in eiuſmodi renouationibus omnia bona, eorumq. fines ſigillatim, & nominatim publico inſtrumento deſcribant.

Hanc vero curam præcipuam Ordinariorum eſſe volumus, vt illos cogant hęc omnia exequi, propoſitis pœnis eorum arbitratu.

Nemini beneficiorum eccleſiaſticorum bona propinquis ſuis intra tertium gradum in emphyteoſim, aut ad cuiuſuis temporis ſpatium, etiam per ſuppoſitas perſonas locare liceat; niſi euidens, & magna eccleſiæ vtilitas; iudicio Epiſcopi præter alia iuris requiſita, aliud poſtulare videatur. ſi aliter factum fuerit, nulla ſit locatio: &, qui locarit, ab Ordinario puniatur.

Seſſ. 25. cap 11. EX *auctoritate ſacri concilij Tridentini negocium damus Epiſcopis prouinciæ noſtræ, vt ſinguli vna cum canonico a Capitulo, & altero de clero ab ipſis deligendo recognoſcant, etiam ex officio, quaſcumque locationes bonorum eccleſiaſticorum, ad longum tempus a triginta annis factas: &, ſi eas in damnum eccleſiæ, & contra canonicas ſanctiones contractas fuiſſe adiudicauerint; irritas, & nullas declarent.*

N*olumus cedentibus, aut decedentibus ijs, qui eccleſiaſtica obtinent beneficia, illorum fructib fraudari ſucceſſores, aut ſaltem eorum recuperationem*

nem litibus, & controuerſijs difficilem redd.: quâ re fit, vt interim eccleſia debitis muneribus, & officijs deſtituatur.

Idcirco ſancimus, ne eccleſiarum rectores, aut quicunque beneficia eccleſiaſtica quomodolibet obtinentes, ſine Ordinarij licentia, ſcripto permiſſa, pendentes beneficiorum fructus quouis prætextu vel cauſa alienent: niſi venditionis, vel locationis nomine. & tunc dilata in id tempus pretij, vel mercedis ſolutione, quo fructus erunt a ſolo ſeparati.

Quod ſi ſecus factum fuerit, contractus irritus ſit, & nullus; &, qui fecerit, arbitrio Ordinarij pœna afficiatur. quam etiam ſuſtineat is, qui eo in ſuam rem vti voluerit.

Cum pro cuiuſque eccleſiæ conſuetudine populus ad oblationes inuitatur, id grauiter, & modeſte faciendum eſt.

Nec eo vaſis, aut ſacculi genere pecuniam accipiant, vt quicquid quiſque dederit, cerni poſsit: vt fideles pietate adducti, non pudore quodammodo coacti, eleemoſinam afferant.

Quæ cum ad ſubſidium ſacerdotum, vel aliorum pauperum, vel eccleſiarum reparationem, & ornatum ſit inſtituta, eam populus liberaliter præbere debet.

NE PER *inſcitiam, aut obliuionem id peccatum committatur, vt decimæ ijs, quibus legitime debentur, vel omnino non ſoluantur; vel ex parte tantum. ideo mandamus, & parochis, vt inter*

Miſſam, & prædicatoribus in concione, primo quoque dominico die Aduentus, & Quadrageſimæ doceant populum, quid de ſolutione decimarum ſacrum Tridentinum concilium ſtatuerit; vehementerque hortentur, ac moneant, vt debitas decimas integre perſoluant, ne propoſitas ab eadem Tridentina ſynodo excommunicationis pœnas ſubire cogantur.

Seſſ. 16. c. 12.

Quibus etiam diebus eiuſdem Tridentini concilij decretam contra occupantes quouis modo fructus bona, & iura eccleſiarum, & aliorum piorum locorum, communi lingua populo recitent.

Seſſ. 22. cap. 11.

Quia contingit interdum, vt clerus vrbanus congregatus, reliquo clero diœceſano non adhibito, aliqua decernat, quę ad clericos vniuerſę diœceſis pertineant, magno nonnunquam abſentium damno; idcirco nos communi eorum vtilitati conſulentes, ſtatuimus; vt clerici, qui extra ciuitatem ſunt, cum primum in diœceſanam ſynodum conuenerint, aliquos eligant, qui vrbanæ congregationis deliberationibus, quæ ad vniuerſum clerum ſpectant, interſint.

Præcipimus etiam clero ciuitatis, vt antequam congregetur, ſemper eos, qui delecti fuerint, admoneat; vt ad congregationes adeſſe poſſint. Si vero non admonuerit, quidquid ibi actum, decretumue ſit, externo eius diœceſis clero detrimento eſſe non poſſit.

Omnes vero eccleſiaſticas perſonas, & eorum bona, libertatem, commoda, & iura omnia principibus

pibus ſummopere commendamus, admonētes ec cleſiaſticam immunitatem ſiue ad hominum vitam, ſiue ad bonorum poſſeſsionem, fructuſque pertineat; Dei ordinatione, ſummorum Pontificum decretis, & ſanctorum conciliorum auctoritate tributam, nulla ratione violandam eſſe.
Neque enim Principes, & magiſtratus res eccleſiaſticas attentare; neque ſacros, & religioſos homines ad ſuum iudicium, poteſtatemque reuocare; neque DEO *addictis bonis manum inijcere, aut ullum onus imponere debent. immo vero meminiſſe oportet, quas a Deo facultates conſequuti ſunt, eas ad ipſius Dei gloriam, & honorem, hominumque ſacrorum ſalutem, & incolumitatem conferendas eſſe; qui pro eorum quiete, ac felicitate Deo preces aſsidue faciunt.*
Cuius officij cum maxime intelligentes fore confidamus, in primis Catholicum, eundemq. potentiſſimum Hiſpaniarum Regem; & reliquos deinceps prouinciæ principes; dubitare non poſſumus quin re ipſa efficiant, vt eorum magiſtratus, & Communitates nihil aduerſus immunitatem, & libertatem eccleſiaſticam vllo vmquam tempore moliantur. quod ita vt fiat, Epiſcopi pro ſui officij munere curare, & eniti debebunt.
Sacræ Tridentinæ Synodi decretum ſecuti monemus omnes, quicumque beneficia eccleſiaſtica obtinent, vt hoſpitalitatem benigne exerceant; memores, Chriſtum Dominum in hoſpitibus recipi; a quo recipientur ipſi in æterna tabernacula. Seſſ. 25. cap. 8.

Hoc autem hoſpitalitatis officium eo magis Epiſcopis colendum eſt, quod illis eam virtutem Apoſtolus in primis amplectendam propoſuit.

In hoſpitalitate autem non is habeatur delectus perſonarum, vt diuites potiſsimum inuitētur, qui cum fœnore reddant, quod acceperint; ſed, cum eccleſiaſticarum perſonarum domum nemini, quantum per facultates licuerit, clauſam eſſe deceat, profectò illis maximè patere debet, qui Dei voce, ſanctorum Patrum cohortationibus, & exemplis, ſacrorum conciliorum præcepto, & auctoritate nobis commendati ſunt.

Et ſacrorum canonum decretis ſtatutum eſt, & ſanctiſſimorum Patrum teſtimonijs celebratum, quæ bona fidelium pietas Deo conſecrauit, ea vel illorum neceſſitatibus honeſte ſubleuandis, qui diuinis dicati obſequijs, Chriſti miniſtri, & diſpenſatores miſteriorum Dei effecti eſſent; vel eccleſijs reficiendis, earumq. ornamentis ad diuinum cultum neceſſarijs comparandis, vel pauperibus ſuſtentandis addicta eſſe; ſi quidem vbi primum eccleſiæ bona eſſe cœperunt, eam naturam, & conditionem conſequuta ſunt, vt in alium, quàm in ſacrum, & pium vſum eorum fructus conuerti ne fas eſſet. Quare cauendum eſt, ne cupiditate prolapſi, quę radix eſt omnium malorum, dum vel proprijs, vel propinquorum, & familiarium diuitijs, & honoribus ſtudemus, quæ Deo dicata ſunt, bona & eccleſiæ detrimento, & pauperum gemitu, & bonorum offenſione ad aliorum vſum

conuertamus. itaque nos ſacrorum canonum, & ſanctorum Patrum auctoritate innixi, atque ijs adducti, quę ſacra Tridentina synodus de officio adminiſtrandi bona eccleſiaſtica ſignificauit, eos omnes, qui ea obtinent, vehementer monemus, vt muneris ſui memores, hæc, quæ ſequuntur, diligentiſſime præſtent. Seſſ. 25. cap. 1.

Epiſcopi, Abbates, Prępoſiti, parochi, ac cęteri omnes cuiuſcumque dignitatis, & gradus eccleſias, etiam eorum adminiſtrationi commiſſas, ac quæcumque beneficia eccleſiaſtica, etiam ſimplicia, quomodocunque, etiam commendata, in prouincia noſtra obtinentes, omni diligentia cognoſcere ſtudeant, quibus oneribus eorum eccleſiæ, & beneficia ex bonorum eccleſiaſticorum natura, vel ex illorum, quæ obtinent, propria inſtitutione, vel ex conditione Apoſtolicis literis in prouiſione dictorum beneficiorum eis præſcripta, vel alia quacunque eius generis ratione ſubiaceant, illiſque integre ſatisfaciant. quod ſi facere omiſerint, ſed eos fructus ſibi vindicare, vel ad alios transferre auſi fuerint, vel in quem debent vſum non impenderint; ſe ex ſacris canonibus, & ſanctorum Patrum ſententia, ſacrilegij reos eſſe intelligant: & eorum omnium neceſſaria reſtitutione teneri: neque vlla omnino, etiam immemorabili, conſuetudine excuſari.

Atque ideo, ſi Metropolitanus tale commiſerit, antiquior ſuffraganeus de eo ad ſinodum, & ſinodus ad ſanctiſſimum D. N. Romanum Pontificem

deferat; ſi Epiſcopus ſit, & ab Archiepiſcopo, vel eo abſente, ab antiquiore ſuffraganeo monitus plene non ſatisfecerit, ad ſynodum prouincialem, primo quoque tempore celebrandam, per eundem deferatur; vbi, & reſtituere cogatur; & pœnas ſubeat synodi arbitratu.

Si vero inferiori gradu, quam Epiſcopus fuerit, quicumque is ſit, ſi ab Ordinario loci monitus non ſatisfecerit, præter reſtitutionem eorum, quibus pia opera defraudauit, per ſex menſes adminiſtratione bonorum eccleſiaſticorum prohibeatur. Quod, ſi iterum in eo peccarit, grauioribus etiam pœnis plectatur.

Quo in genere tanto etiam grauius animaduertendum erit in eos, qui beneficia eccleſiaſtica obtinent commendata, quanto magis ex induſtria peccaſſe videbuntur, ſi litteris Apoſtolicis præſcriptam legem propoſitam ante oculos habentes violare non veriti fuerint.

Nouerint etiam ij, ad quos ſcientes huiuſmodi fructus, vel aliquid ex illis commodum quouis nomine peruenerit, ſe eadem reſtitutionis lege teneri.

Ii vero, qui eccleſias, & beneficia eccleſiaſtica quæcunque obtinent, quorum fructus ad eos, tamquàm diuinorum obſequiorum miniſtros, honeſte ſuſtentandos proprie ſunt attributi, ſi vberiores ſint, quam ad tuendam vitam, conditioniſque ſuæ rationem requiratur; dubitare non debent, ad eum finem hanc copiam illis eſſe attributam, vt

præter

præter ea, quæ ad victum, & cultum eorum ſatis eſſent, ſuppeterent etiam, quibus diuini cultus ornatus, & ſplendor conſeruaretur; & pauperum inopia, & indigentia ſubleuaretur. quemadmodum etiam Deus pleroſque diuitijs cumulat, vt amicos ſibi faciant; a quibus cum defecerint, in æterna recipiantur tabernacula. Quamobrem per viſcera miſericordiæ Ieſu Chriſti obteſtamur atque monemus, vt meminerint ea bona non eſſe ſibi credita ad luxum, neque ad augendos conſanguineos, ſed ad vitam honeſte, vt fidelem DEI miniſtrum, & pietatis chriſtianæ magiſtrum decet; traducendam. ex eo vero, quod ſuperfuerit, ſi neceſſaria pauperibus alimenta denegarint, intelligant ſe, quos non pauerint, occidiſſe; atque ob violatam ſanctiſſimæ charitatis legem mortale peccatum commiſiſſe: quo ſibi iram in die iræ theſaurizauerunt.

Modum autem, & rationem, qua metiri ſe pro conditione, & gradu vnumquemque oporteat ad vitam ſuam fructibus eccleſiaſticis honeſte ducendam, eam eſſe omnes debent intelligere, quę ab ijs non diſcrepet; quæ in ſacris canonibus, & præſertim in his noſtris conſtitutionibus de clericali frugalitate, & modeſtia ſtatuta ſunt.

Quæ vero de fructibus eccleſiaſticis dicta ſunt, eadem etiam de ſuppellectili omni, cæteriſque rebus, quę ijſdem fructibus comparata ſunt, dicta eſſe intelligantur. ne quæ de domeſtico eccleſiaſticorum hominum cultu, & ornatu per nos in hac

ſynodo decreta ſunt, aut ad propriam auaritiam, aut ad propinquorum ſplendorem ſtatuta eſſe videantur.

Quæ ad ſacramentum matrimonij pertinent.

Seſs. 25. cap. 13. De refor. matri.

DILIGENTIſſimi ſint Epiſcopi in ea obſeruatione, *ne quiſquam a regula, quam in celebrando matrimonio ſeruandam ſtatuit Tridentina ſynodus, vlla ex parte diſcedat.*

Ne autem matrimoniorum, quæ contrahentur, memoria facile pereat, ſi quam facultatem Epiſcopi, aut parochi cuiquam alij ſacerdoti, vt in contrahendo matrimonio interſit, concedendam aliquando duxerint, id ſcripto tantum faciant; eiuſq; exemplum Epiſcopi in aliquo libro deſcriptum diligenter adſeruent. parochi autem in eum librum referant, in quo coniugum, & teſtium nomina ex præſcripto Tridentini concilij ſcribere debent. quidquid vero eo libro parochi ſingulis annis ſcripſerint, id in fine anni Epiſcopo deſcribendum tradant.

Denuntiationes, quæ matrimonium antecedere debent, feſtis illis diebus fiant, qui eccleſiæ præcepto ſeruantur, media ea Miſſa, ad quam frequentior populus conuenire ſolet, quo id facilius notum omnibus eſſe poßit.

Si parochus in matrimonio denuntiationes, vel bene-

benedictionem ſine probabili cauſa procraſtina-rit, cuius iudicium deinde ſit Epiſcopi, ab eo ple ctetur.

Parochi, cum ſponſis benedicendum erit, id, ce-lebrata Miſſa, cui illi interſint, ſemper faciant. Vſum autem illum in eccleſia bibendi, & frangen di cyathi, & aliqui matrimonio iunguntur, am-plius ne adhiberi patiantur.

Epiſcopi ea, quæ de matrimonio Tridentina ſyno do in reformatione matrimonij, & his noſtris con ſtitutionibus decreta ſunt, communi lingua diuul ganda curent; & omnibus ſuæ diœceſis Parochis eorum exempla diſtribuant, vt illi ſingulis qui-buſuis tribus menſibus frequentiſsimo populo in eccleſijs recitent, niſi aliud Epiſcopo videatur.

De meretricibus, & lenoni-bus.

VT meretrices ab honeſtis mulieribus omnino in-ternoſcantur; curent Epiſcopi, vt aliquem ami-ctum palam indutæ ſint, quo earum turpem con-ditionem, & vitam omnes notam habeant.

Neue eiſdem liceat, etiam ſi aduenæ ſint, in meri-torijs tabernis, vel publicis cauponis pernoctare vel commorari; niſi itineris cauſa, idque vnum diem tantum.

Curent etiam in vnaquaque ciuitate locum eis

adſignandum, ab hominum frequentia, & a maioribus eccleſijs remotum, vbi omnes habitent ea lege; vt, ſi extra eius loci fines domum, eiuſue partem conduxerint, vel in quacunque domo quauis de cauſa amplius vnum diem habitauerint, & ipſæ, & domini, ſeu locatores ſeuerius puniantur. Quam rem quamprimum efficiendam Principes, & magiſtratus pro ſua pietate ſuſcipient.

Ab ijs etiam petimus, vt huiuſmodi impudicis mulieribus omnigemmarum, auri, argenti, & ſerici vſu interdicant.

Omneſque, qui lenocinio quæſtum faciunt, ex ſuis finibus exterminent.

De Hiſtrionibus, Cingaris, Tabernis meritorijs, & aleatoribus.

DE his etiam principes, & magiſtratus commonendos eſſe duximus.

Vt hiſtriones, & mimos, cęteroſque circulatores, & eius generis perditos homines e ſuis finibus eijciant; & in caupones, & alios, quicumque eos receperint, acriter animaduertant.

Vt vagum, & fallax cingarorum genus arceant; niſi certis ſedibus collocati, vitam honeſtis artibus, & in reliquis omnibus, vt chriſtianos homines decet, agere velint.

Vt ganeas, & tabernas meritorias, omnis nequitiæ ſenti-

ſentina, e prouincia tollendas curent.

Quod, ſi quæ ferendæ vid. buntur, iubeant neminem in eis hoſp.tio r. cipi; ſed tantum vinum, & edulia venalia proponi.

Et, quoniam vſu compertum eſt, ex aleæ l. ido, ſæpe furta, rapinas, fraudes, blaſphemias, ali. aq id generis flagitia proficiſci; prohibeant tax. llis, aut alea ludi: & grauiter in publicos aleatores, & in eos, qui huiuſmodi ludo interſunt, quine domum ad recipiendos ludentes expoſitam habent, animaduertant.

Maxime vero efficiant, vt bonis artibus, vel inſtituẽdis, vel renouandis, otia, quantum fieri poterit, e ciuitatibus tollantur.

De immoderatis ſumptibus coercendis.

COPIOSIS, & *locupletibus illud ſemper propoſitum eſſe debet ſancti* Ioannis *Apoſtoli, Si quis habuerit ſubſtantiam mundi huius, & viderit fratrem ſuum neceſſe habere, & clauſerit viſcera ſua ab eo, quomodo charitas* Dei *manet in illo? vnde facile intelligunt, quàm facultates ſuas ad pauperum difficultates, & neceßitatem ſubleuandam conferre debeant.* Quamobrem *magnopere cauendum eſt, ne ſubſidia pauperum in ſuperuacaneos ſumptus, & inanes d. litias effundantur.* 1. Ioan. 3.

Proinde admonemus, & enixe hortamur princi pes, & magiſtratus, vt effuſam impenſam, & om

nem intemperantiam certis legibus coercentes, modum ſtatuant non ſolum quotidianis epulis, atque conuiuijs, verum etiam veſtibus, equis, rhedis, famulis, alijſque non neceſſarijs apparatibus; & denique omni, & domeſtico, & externo ornamento, & inſtrumento moderationem adhibeant. qua pecuniæ effuſione ſublata, innumerabilibus malis, quæ inde ortum habet, occurretur. Quod facilius etiam fiet, ſi principes ipſi, quorum mores, & viuendi rationem populi plerumque imitari ſolent, non modo leges propoſuerint; ſed etiam, quemadmodum legibus parendum ſit, exēplo docuerint.

De vſuris.

VSVRAM *ad perniciem populorum latius manantem pro noſtri muneris cura reprimere cupientes, quædam huius generis delicta ex ſacrorum canonum, & probatorum Patrum ſententijs delegimus; quæ quoniam frequentius in hac prouincia committi animaduertimus, ea præcipue, ac nominatim probibenda duximus, eo conſilio, vt, ſi quis in alijs etiam eiuſdem generis vetitis contractibus deliqueris, pœnas, a iure conſtitutas, ſibi ſubeundas eſſe intelligat.*

EX MVTVO, *vel depoſitis, etiam apud iudæum factis, nihil præter ſortem a quouis homine percipi ex conuento, vel principaliter ſperari poßit, tametſi pecuniæ ipſæ ſint pupillorum, aut*

viduarum, aut locorum piorum, vel etiam dotales, niſi quatenus id iure nominatim permittat.
Si quis oblatas re ipſa, loco, & tempore pecunias etiam dotales, ſibi debitas, accipere recuſauerit; nihil pręter ſortem, etiam ratione damni emergentis, vel lucri ceſſantis, vel ex quacumque alia cauſa accipere poßit.

Ne fiant cambia, cum litteræ ad deſtinatum locum vere non mittuntur, & ibi non fit ſolutio, ſed vno & eodem loco pecunia datur, & recipitur, vel quando dantur, & accipiuntur pecunię cum eo pacto, vt habeatur recurſus ad domum, vel ad reſpondentem dantis, aut accipientis, quod pactum vulgo vocatur la ricorſa: atque ita impenſę, aut alterius rei onus imponitur.

Ne cui liceat cum altero ita contrahere, vt is totam pecuniæ ſummam ei, qui dederit, ſoluat; cum ille partim pecunia dederit, partim nominib. quæ difficile exigi poßint, vel in rebus pluris, quam valeant, æſtimatis.

Ne cui, præſentem pecuniam quęrenti, quidquam carius vendatur, vt ſtatim ab venditore per ſe, vel per interpoſitam perſonam vilius ematur.

Ne quis rem aliquam, ob dilatam ſolutionem, carius vendat iuſto pretio.

Ne ob anticipatam ſolutionem res minoris ematur iuſto pretio, vel ſoluatur minus, quam debeatur.

Ne res vendatur, dilata in tempus ſolutione, ita, vt pretium, quod interim rei accreuerit, vendito-

ri ſoluatur, ſi eiuſdem periculo non ſit diminutio.

Ne res modico pretio pignori detur, vel vendatur pacto redimendi intra certum tempus; vt, ſi ad dictum tempus res redempta non ſit, res libera ſit emptoris, vel eius, qui pignori accepit.

Ne *frumentum, vinum, oleum, aliudue detur, vt eo, quod datum eſt, aliquid amplius exigatur, ſiue eiuſdem generis, ſiue alterius quomodocunque; etiam ſi operæ ſint.*

Ne quis mutuo det frumentum, vel id genus aliud corruptum, vt tantũdem integri carioris reddatur; etiam ſi reſtitutio differatur in quodcumque tempus debitori commodum.

Ne in ſocietate, in quam alter pecuniam confert, alter operas, lucri diſtributio conſtituatur, niſi per quotas partes.

Nec vltra eas, certa pecuniarum ſumma, vel quid aliud, conferenti pecuniam, perſoluatur.

Ne*que fiat pactio, vt ſors ſalua ſit; fructus vero communiter diuidantur.*

In *ſocietate animalium, quæ ingeſtimata alicui dantur ad cuſtodiam, ſiue vt operas præſtet, omnes caſus, etiam fortuiti, ſemper ſint periculo eius, qui dederit; niſi id alterius ſocij dolo, vel magna negligentia accidiſſe conſtiterit.*

Ne*c fiat pactum, vt ſors ſit ſemper ſalua, etiam ex primis fœtibus.*

Ne*ue quidpiam certum, præter ſortem, ex fructibus animalium quotannis ſoluatur.*

Et *in locationibus animalium, quæ fiunt certo*

pretio

pretio, ſi illa abſque dolo, aut negligentia eius, qui conduxit, deteriora fiant, id ſemper ſit damno eius, qui locarit.

Si autem animalia dentur æſtimata, ita, vt ſors danti ſalua ſit, nihil omnino percipi poſſit.

NE fiant contractus, qui libellarij, ſeu ficti libellarij dicuntur, vbi non antecedat emptio certæ rei immobilis pretio iuſto.

Vel vbi venditor redimere cogatur; vel vbi non poßit redimere, niſi poſt certum tempus.

Vel vbi annuus cenſus, ad cuius ſolutionem res obligatur, ſuperat æſtimationem fructuum, quos ex ipſa re dominus ſolet, aut poteſt percipere.

Et ſi loco pecuniæ vinum, frumentum, vel quid aliud in ſingulos annos promittatur; illud ad pecuniæ, & iuſti pretij rationem redigatur pro conſuetudine locorum.

SI qui autem in aliquo ex his caſibus, aut alijs, qui vſuram ſapiunt, & a iure, vt iniqui, probibentur, contraxerint, ipſi contractus, etiam iureiurando muniti, nulli, irriti, & inanes ſint. contrahentes vero, tabelliones, qui inſtrumenta confecerint, pro xenetæ vſurarum, aut lucri participes, miniſtriq. omnes horum ſcelerum, & pœnis, iure ſtatutis, & eccleſiaſticis cenſuris puniantur.

HORTAMUR vero principes, & magiſtratus, vt ipſi etiam huic peſti, quibus maxime poterunt, remedijs occurrant.

CON-

PARS TERTIA.

De piorum locorum adminiſtratione.

Seſſ. 7. cap 15. Seſſ. 25. cap. 8.

VT pia loca omnia fideliter diligenterque adminiſtrentur; quæ ſacrum Tridentinum concilium Epiſcoporum curæ ac ſtudio maxime commendauit, hæc mandamus, quæ illi ab omnibus ſeruanda curabunt.

QVI *Hoſpitalia, ſeu alia pia loca ad peregrinorum, infirmorum, ſenum, pauperumue vſum præcipue inſtituta, in commendam, adminiſtrationem, aut quemcumque titulum, aut ecclesiis ſuis vnita, obtinent; domos, & ædificia horum locorum ruinoſa, vel diſiecta ſarciant, & reſtituant.*

Quæ ab alijs occupata, aut amiſſa, iniuſteue alienata ſunt, recuperent.

Impoſitum illis onus, & officium omnino obeant.

Hoſpitalitatemque ex fructibus, illi muneri attributis, re ipſa exerceant.

Seſſ. 25. cap. 8. Clemen. Quia de relig. do.

Cæteraq omnia præſtent, quæ a Vienenſi, & Tridentino concilio præſcribuntur.

Quod officium ſi moniti ab ordinario non fecerint, vel per eccleſiaſticas cenſuras, & alia iuris remedia ad ſui muneris functionem compellantur;

tur;vel eiuſdem Tridentini concilij præſcripto eos Epiſcopi ab illa adminiſtratione, curaue in perpetuum amoueant.

Quibus nullo modo condonent, aut remittant eos fructus, quos, contra Hoſpitalium inſtitutionem perceptos, in foro conſcientiæ reſtituere tenentur.

QVI *pecuniam eccleſiis, Confraternitatibus, aut quibuſcumque pijs locis debent, illorum procuratores, ſyndici, miniſtri eſſe, aut vllam denique eis officij, aut negotij partem adminiſtrare non poßint.*

AD*miniſtratores eccleſiaſtici, vel laici piorum locorum, ſiue Hoſpitalia, Montes pietatis, Confraternitates, Miſericordiæ, Charitates, Conſortia, Diſciplinæ, ſiue alio quocumque nomine nuncupata ſint, qui nunc ſunt, intra tres menſes; qui deinceps deligentur, antequam ad adminiſtrationem accedant, iurent ſe fideliter, & accurate munus ſuum exequuturos.*

Fructus, qui pauperibus addicti fuerint, veris pauperibus tantum diſtribuant, quemadmodum cuiuſque inopia, & eius voluntas, a quo bona illa profecta ſunt, poſtularit.

Qua in re, ne vlla fraus fieri poßit, ineatur aliqua ratio, Epiſcopo probanda, qua ei conſtare poßit, in quas perſonas fructus illi erogati fuerint.

Quos autem compererit Epiſcopus, vel inique diſtribuendo, vel in ſuum commodum vertendo, uel inutilibus & ſuperuacaneis ſumptibus faciendis,

male

male in adminiſtratione verſari, eos pro modo culpæ puniat; & ad reſtitutionem legitime compellat; & ab officio etiam, ſi ei videbitur, amoueat.
Seſs.22. c.19. Quod, ſi contra, quàm a Tridentino concilio decretum eſt, ne rationem adminiſtrationis reddant, tribunal Epiſcopi declinare voluerint; eccleſiaſticis pœnis ab eodem coerceantur.

IIS, qui bona piorum locorum adminiſtrant, ea, ſi immobilia ſint, vel pretioſa mobilia, vendere, permutare, in emphyteoſim dare, aut quouis modo alienare, niſi ijs ſeruatis, quæ a ſacris canonibus requiruntur, & ex conſenſu atque auctoritate Epiſcopi, nullo modo liceat. Qui contra fecerint, Epiſcopi arbitrio puniantur; &, quod actum eſt, irritum, ac nullum ſit.

PIORUM locorum bona adminiſtratorum arbitrio ne locentur; ſed publice locanda proponantur, facta omnibus conducendi poteſtate.

Quos pijs locis aliquid debere conſtiterit, ijs eorum bona lari ne liceat.

Qui piorum locorum bona conducere voluerit, det idoneum fideiuſſorem, cum quo iure agi poſſit equè, atque cum ipſo principali conductore. Aliter facta locatio, & conductio irrita, ac nulla ſit.

VT autem hęc, cæteraque omnia, quæ Tridentina synodus de Hoſpitalibus, & alijs pijs locis ſtatuit, facilius Epiſcopi præſtare poſſint; pręcipimus parochis, vt diligenter ſingula, quæ in parochijs ſuis ſint Hoſpitalia, & pia loca, eaque præſertim, in qui-

quibus re ipſa hoſpitalitas, cæteraue adminiſtratorum munera non exerceantur; ad Epiſcopum quamprimum deferant, cuius arbitrio parochi huius officij prætermiſsi pœnas dabunt.

Rogamus autem principes, & magiſtratus omnes, ne Epiſcopos ſuo officio fungentes, & contra contumaces iure agentes impediant; ſed ea, quæ decet pietate, eos omni ope, & auxilio iuuent.

In petendis eleemosynis, Hoſpitalium, & aliorum locorum piorum nomine, hæc præcipue ſeruari iubemus.

Vt in illis Hoſpitalibus, & pijs locis re ipſa, quæ debetur hoſpitalitas, & pia opera exerceantur.

Vt ea loca ſint in illa diœceſi, in qua eleemosyna petenda ſit; neque ea ad vtilitatem eiuſmodi locorum alienæ diœceſis conuertatur.

Vt, qui petet, ſit eiuſdem diœceſis.

Sit bonæ exiſtimationis.

Non fuerit ex numero quæſtorum, quos damnauit ſancta Tridentina synodus.

Illud officium gratis, vel conſtituta certa mercede præſtet; nec vllo modo particeps ſit eleemosynarum.

Ab Epiſcopo eiuſdem diœceſis ſcriptam licentiam, quotannis renouandam, impetrarit.

Qui contra, quam hoc decreto ſancitum eſt, petierit, ab Epiſcopo grauiter puniatur.

Cui etiam curæ erit, vt, quæ eleemosynæ collectæ fuerint, vere in pium tantummodo eorũ locorum vſum, quorũ nomine petitæ fuerint, conferantur.

In

IN Hoſpitalibus, pijsq. diuerſorijs, vbi hoſpitalitas exercetur, mares cum fœminis, etiam ſpecie matrimonij, niſi id certiſſime conſtet, verſari ne liceat; neue ea loca, quæ bonorum ſubſidio ſunt addicta, circulatoribus, aleatoribus, nebulonibus, & iſtiuſmodi nequiſsimis hominibus pateant.

MEN dici, morbum ſimulantes moneantur, vt ſe in aliqua arte potius exercentes, inde ſibi honeſtum vitæ ſubſidium comparent, quam ignauiæ ac deſidiæ deditì, oſtiatim, in triuijs, & in templis miſerrime mendicent.

Si id recuſauerint, curent Epiſcopi, vt eijciantur; neque illis domorum hoſpitalium præterea aditus pateat.

Summopere vero hortamur principes, & magiſtratus, reliquoſq. omnes Chriſti fideles, vt mendicos, vere ægrotos, vnum in locum conducendos, ibique eleemosynis ſuſtentandos, ſtudioſiſsime curent.

POENAM excommunicationis eo ipſo ſubeundam proponimus notarijs, ſcribiſq omnibus, qui teſtamenta, codicillos, aliaſue tabulas de legatis ad pias cauſas, de rebus, quę pro male partis, vel furto ablatis, relictæ ſunt, quas ipſi rogati conſcripſerint, aut ab alijs ſcriptas apud ſe habeant; niſi ad tres menſes Epiſcopo id ſignificauerint. ijs vero, qui poſthac eius generis negotia ſcripſerint, niſi intra menſem, cuius initium fiat a morte teſtatoris, eidē Epiſcopo rem notā fecerint; eamq. particulam de legatis, vel relictis rebus deſcriptā, & aucto-

auctoritate publica munitam, debita mercede accepta, illi tradiderint. Quæ omnia ſic agantur, niſi iuſtum interceſſerint impedimentum; quo ſublato, ea, quæ ſupra ſcripta ſunt, notarij exequantur.

Decretum autem hoc noſtrum bis quotannis ab omnibus parochis populo, ſibi commiſſo, recitari volumus.

Cvrent Epiſcopi, vt retento piæ eleemoſynæ inſtituto, tollantur publicæ illæ commeſationes, cæteraq. huius generis, quæ a ſodalitatibus, quas confratrias, vel confraternitates vocant, præſertim intra ambitum eccleſiarum die Pentecoſtes, & die Cœnę Domini, ac certis alijs ſolennibus feſtis diebus, pietatis ſpecie fieri ſolent, non ſine bonorũ offenſione, propoſita pœna ſuo arbitratu.

Episcopi omnem curam, & operam ſuam conferant ad erigenda, & inſtituenda ex auctoritate ſummi Pontificis loca pia, quæ Montes pietatis appellantur, in ſingulis ciuitatibus, & inſignioribus oppidis; vnde mutuas pecunias pauperes poſſint accipere.

Eaque, & quę iam conſtituta ſunt, ſtudioſe, & fideliter adminiſtranda curent.

Principes autem, & magiſtratus obſecramus, vt ea in re Epiſcoporum ſtudium, & diligentiam ope adiuuent.

Nec in eis quidquam prętert ſortem, niſi pro miniſtris, & alijs neceſſarijs ſumptibus, idq. ex ſum mi Pontificis auctoritate, accipiatur.

De Monialibus.

VT in monaſterijs regularium mulierum, quæ in religionem Deo ſe dicarunt, & integra conſeruetur vetus diſciplina; et, ſi fortaſſe vſquam deprauata eſt, reſtituatur; ad eamq. ſe ſe ipſæ conformantes, in rerum diuinarum contemplatione liberius conquieſcant: nos has pie recteq. viuendi formulas, partim concilij Tridentini decretis traditas, partim pro ratione horum temporum ad prouinciæ noſtræ vtilitatem conſtitutas, ab omnibus in hac prouincia monialibus, etiam quæ Regularium curæ commiſſæ, vel alia quauis ratione Epiſcoporum iuriſdictioni ſubiectæ non ſunt, ex facultate a ſummo Pontifice Pio IIII. nobis data, ſeruari omnino iubemus.

De Monialium numero.

Seſſ. 25. cap. 3. De Reg. EX *Tridentini concilij iuſſo, vnicuique monaſterio eum Superior monialium numerum conſtituat, qui pro modo, & facultate loci, & conſuetis eleemosynis ſuſtentari commode poßit; idq. intra annum facere ſtudeat. neque eum numerum, niſi facta monaſterio annua, quæ ſatis ſit, fructuum acceßione, augeri vllo modo liceat.*

Monaſteria, in quibus duodecim non ſunt, quæ profeſſæ velo vtantur, quęque eum numerum proprijs fructibus, aut conſuetis eleemosynis alere

non poſſunt, transferre, & cum alijs monaſterijs eiuſdem, aut alterus ordinis vnire ſtudeat Epiſcopus diligenter; vocatis ad id Superioribus regularibus; ſi modo res agatur eius monaſterij, cuius cura ad illos pertineat.

Si uero eiuſmodi unio minime expedire uideatur, cum numerum monialium tempore interire, & ad nihilum redigi ſinat, adempta omnino illis monialibus facultate recipiendi nouitias.

Earum autem monialium monaſteria, & monaſteriorum fructus iam nunc alijs monaſterijs, aut locis, quibus ex legibus eius ordinis deberi videbuntur, attribuantur.

De præfectis, & alijs miniſtris Monialibus.

EPI*ſcopi ad duos menſes, poſteaquam hæ conſtitutiones in lucem editæ erunt, Abbatiſſas, & quaſcumq. præfectas, quæ ſuum præfecturæ officium perpetuum eſſe profitentur, edicto etiam, ſi ita iudicarint, moneant, propoſita priuationis pœna, quam ipſo facto ſubeant; vt illæ iura, ſibi a ſede Apoſtolica conceſſa, ad alterum menſem ipſis, aut eorum vicarijs, ac ſimul illarum Superioribus, ſi Regularium curæ commiſſæ ſunt, exhibeant: vt, an recte ſe habeant, cognoſci, & de ijs, ſi opus erit, ad ſummum Pontificem referri poſſit. Quod ſi eo præſcripto tempore non exhibuerint, eo digni-*

tatis gradu illas priuatas Epiſcopus declaret; detque operam earum Superior, vt aliæ in earum locum rite ſufficiantur.

NVLLA *monialis ambiat, aut vllo quouis modo, ſiue directe, ſiue indirecte per ſe, aut per aliam, honores, officiaue cuiuſuis generis ſui monaſterij quęrat, hac conſtituta pœna; vt & ipſa, & quæ ſibi in ea re fauerint, in Capitulo per tres ſextas ferias ad pedes ſingularum monialium terram deoſculantes, ſuam accuſent ambitionem. ipſaq. præterea, ſi id officium conſequuta erit, eo, cæteriſq. muneribus priuetur, Superiori arbitratu.*

Singulæ, propria voluntate depoſita, & ad obtemperandum paratæ, ſibiq. Dei gloriam, & communem monaſterij vtilitatem tantummodo proponẽtes, ad honores, & officia eas eligent, quas, omni remoto humanitatis affectu, ſpiritus ſancti impulſu, ad id munus magis idoneas eſſe iudicauerint.

Seſſ. 25. cap. 7. PRAEfecta, *quocumque nomine appelletur, ex Tridentina concilij decreto ne minor quadraginta annis eligatur; quæue in vitæ honeſtæ laude vixerit octo annis, poſtquam profeſſa eſt. Quod, ſi in eodem monaſterio non eiuſmodi reperiatur, ex alio eiuſdem ordinis deligi poſſit. Sin autem Superiori, qui electioni præeſt, hoc etiam incommodum eſſe videatur, Epiſcopo, vel alio Superiore conſentiente, eligatur ex ijs, quæ in eodem monaſterio triginta annis maiores natu ſint: quæue annis ſaltem quinque poſt profeſſionem recte vixerit. In reliquis conſtitutiones ſingulorum ordinum mo-*

naſteriorum ſeruentur.

Huiuſmodi prefecta, & eius vicaria, Diſcretæ etiam, quæ alio nomine matres conſilij vocantur, vbi eæ a Capitulo eligi conſueuerunt, tacitis ſuffragijs coram Superiore, aut eius miniſtro eligantur; qui extra monaſterium ad cancellos, ſiue clatros ſtet, ex decreto Tridentini concilij.

Nequaquam autem ad hęc officia deligi poßint, ni c. eodem. *ſi prefecta duas ex tribus partibus calculorum tulerit, vel ſuffragijs, vel acceſſu. vicaria vero, & Diſcretæ pluribus dimidia parte ſuffragijs creentur.*

In quibus monaſterijs plures germanæ ſorores ſunt, ſi earum vna monaſterio preficitur, reliquæ ſorores, neque vicariæ, neque Diſcretę, neq. ianitrices fieri; neque ſcribę, aut celerarię officio fungi poßint.

Minora vero officia, veluti ianuę, rotę, ſermonibus prepoſitarum, earumue, quę nouitias docent, ſacriſtię prefectarum, & quę ijs preſunt, quæ manuum induſtria ſe ſe exercent, illarum preterea, quę ſcribę, aut raticionatoris munere funguntur, & quę egrotis miniſtrāt, ab eo, qui electioni preeſt, vna cum confeſſore, prefecta, vicaria, & Diſcretis pro earum mentis conſcientia, quibus opportunum videbitur, tribuantur. quo decreto nihil derogatum ſit ijs monaſterijs, in quibus ad huiuſmodi officia Capituli ſuffragijs moniales deligi ſolent.

Earum officia, quę electę fuerint, ſint duorum

annorum, aut, in quibus ea eſſet conſuetudo, ad ſummum trium. illis cum perfunctæ fuerint, tantundem ſaltem temporis vacent ab officijs; nec in eiſdem confirmari poßint a monialibus: niſi grauis cauſa extiterit, iudicio Superioris probata. qui etiam eas ante tempus, officio pręfinitum, inde mouere poßit, ſi id male adminiſtrant.

Quæ delectę fuerint, quemadmodum earum obedientia poſtulat, officia ſuſcipiant; & eorum munera ſine recuſatione humiliter exequantur. quæ aliter fecerint ſine iuſta cauſa, quæ Superiori probata ſit, iure ſuffragij priuentur: vt neque ipſæ alias eligere, neque ab alijs eligi poßint, arbitrio Superioris.

PRAE*fecta monaſterij, tanquam communis omnium monialium mater, ipſarum, & corporis, & animę ſaluti diligentißime conſulat; easque ſtudioſe admoneat: vt puro corde ſint; vitæq. integritatem ſeruent; & ad perfectionem virtutum omnium contendant. ſi quidem quę religionem ſuſceperunt, niſi ad ſummum illum gradum pro viribus peruenire conentur, minus ſane efficiunt, quã debent; pro vitæ, & ordinis inſtituto, quod profitentur.* Meminerit *autem ſibi reddendum eſſe rationem iuſtißimo iudici erratorum, quæcumque moniales eius negligentia, aut culpa admiſerint.*

IN *primis vero curet, vt pax, & concordia ſororum conſeruetur, ſublatis, quantum ab ea fieri poterit, omnibus diſſidij, ac diſcordię cauſis, vt, quemadmodum debent, vnum corpus, & vnus ſpiritus*

in

in earum ſponſo Ieſu Chriſto, perfecto charitatis vinculo colligentur.

Studeat etiam, vt ſingulę ſuo munere rectè fungantur. neque vlla alterius officium occupet, niſi auxilij cauſa; idque ipſius iuſſu. & , vt omnia ordine perficiantur, in primiſque vt ſilentium horis ac locis pręſcriptis ſeruetur. ſi vero alius importunitas, aut re, aut verbo, ſororum pace perturbata, charitatem violarit; acerrime ab ipſa pręfecta, et, ſi opus erit, a Superiore etiam monialium puniatur, & eius animi elatio edometur.

HVIC autem pręfectę, eiuſue vicarię, quę, illa abſente, eius vim, & locum obtinet, moniales omnes omnino obedientiam, & obſeruantiam pręſtent, quemadmodum earum votum poſtulat.

Quę vero eius iuſſa neglexerit, neque pœnitētiam ſibi impoſitam adhibere voluerit, aut ſuperbe, & iniurioſe reſponderit, non habita eius dignitatis ratione, aut contumaciter defendendo, vel excuſando, eam impedierit, quominus illas reprehendat, aut caſtiget, quę aliquid commiſerint; vt ſuę contumacię, & inſolentię graues pœnas pendat; apud Superiorem accuſetur ab ijs, quas Diſcretas appellamus quę niſi id fecerint, flagella, diſciplinę nomine, ſibi ſemel adhibere, & humi cibum capere cogantur.

Singulis etiam hebdomadis pręfecta monialium conuentum, ſiue Capitulum habeat, corrigendi cauſa moniales pro erratis, quæ ipſe publice, vel

in ſuorum officiorum munere admiſerint, quorum veniam ipſæ ſponte, atque humiliter coram omnibus petant, eisque pœnitentiam imponendi, aliaque adhibendi, quę earum inſtitutis tradita ſunt ad ipſas in humilitate, & ſui contemptione continendas, atque ad virtutes omnes ſtudioſe ſectandas.

Caueant autem moniales, ne pœnitentiam ſibi a prefecta impoſitam, pertinaciter recuſent; neue ſuperioris temporis delicta ſibi inuicem iniquo animo obijciant. Quæ hoc commiſerit, ei hęc ſit pœna, vt ſtatim ad ſingularum monialium pedes terram exoſculetur; ſibique flagella nomine diſciplinę adhibeat.

In negotijs paulo grauioribus prefectę nihil decernant; niſi ſcientibus, & conſentientibus maiori ex parte Diſcretis, ſeu Matribus conſilij.

In ijs vero, quę maioris ſunt deliberationis, prefectę vniuerſum monialium Capitulum conuocent; idq. ipſis ratum ſit, quod maiori monialium parti placuerit.

In omnibus autem tacitis ſuffragijs caueant moniales, ne ſuffragij pilas, vel calculos inter ſe tradant in manus. ijs, quę id commiſerint, ea pœna ſit, vt priuatę Capitulo neque eligere, neque eligi ſuffragio poßint, arbitrio Superioris.

Ad ſuffragia autem de quacumque re ferenda non admittantur; niſi quę triennium poſt emiſſam profeßionem in monaſterio fuerint commoratę.

DI-

bi ſcretę probitate, et prudentia cęteris monialibus antecellant.

Neque ſint pauciores quatuor, vbi moniales plures non ſint quadraginta; quod ſi plures ſint, ſaltem ſex creentur.

Moniales reliquarum ſermonibus audiendis eiuſmodi pręponantur, quę ętate matura, & ſpectata probitate ſint. Hę diligenter, fideliterque ſuo officio fungantur: & ita loquentibus reliquis adſiſtant, vt, quidquid tum intus, tum foris dictum, factumue fuerit, ipſę audiant; ac ſtudioſe animaduertant. nec enim quidquam aut ita ſecreto proferri, vt eas lateat; aut, quod indignum ſit Dei ancillis, dici, aut fieri patientur: in quo ſi quidquam ſecus commiſſum fuerit earum culpa, vel negligentia, grauiſſima pœna ſui Superioris arbitrio puniantur.

Nouitiarum curam ſola magiſtra electa loco, a cęteris monialibus ſeparato habeat. alia pręterea nulla.

Hęc nouitias in timore, & cultu Dei, & in obſeruatione religionis erudiat. coneturque & vitę exemplo, quę nullam habeat anſam reprehenſionis, aſſiduiſque admonitionibus, ita eas inſtituere in ſpiritualis, & ſanctę vitæ ratione; vt progredientes, Deo adiutore, perfectę eius ancillę poſſint euadere.

Quę autem ſibi id temere aſſumpſerit, vt aliquā ex nouitijs erudiat, ius ei ſuffragii adimatur; ut neque eligere, neque eligi poſſit, quandiu

Superiori placuerit.

Ianuę ſeptorum monaſterij die clauſę ſint vna ſaltem claue; quę ab antiquiore ianitrice cuſtodiatur, vt, cum opus fuerit, aperiri poſſint. Nequaquam autem aperiantur, niſi duabus ianitricibus pręſentibus. At noctu duabus clauibus diuerſis claudantur, quarum altera aſſeruetur a pręfecta, altera vero ab eadem ianitrice antiquiore.

Cum autem ianuę aliqua neceſſaria cauſa aperiuntur, moniales non audeant eo accedere, vt externum quidquam aſpiciant, vel cum vllo omnino, aut mare, aut fœmina colloquantur. Quę id auſa fuerit, includatur in cellam, vbi tam diu ſit, quan diu Superiori videbitur. qua pœna etiam plectatur ea, quę ianuę præpoſita eſt, ſi aut id permiſerit, aut eiuſmodi petulantiam ſtatim ad Superiorem non detulerit.

Quo tempore mutantur officia; vna, aut duę moniales maturę, ac prudentes pręficiantur monialium laboribus.

Hę ad rotam recipiant, quę elaboranda ſunt; ijſq. diſtribuant, quę ad id opus faciendum ſunt idoneę: quibus perfectis, ea ex eadem rota reſtituant ijs, quorum ſunt, accepta mercede, ſemper ea pręſente, quę rotę eſt prępoſita.

Nulla pręterea quidquam, quod elaborandum ſit, ne cognatorum quidem, aut affinium, accipiat. quę contra fecerit, ſingulis vicibus ſibi flagella diſciplinę nomine adhibeat eo loco, quo moniales operibus elaborandis exercentur.

Si

Si qua, vel morbo, vel iuſta alia cauſa non impedita, pigritia, vel deſidia, aut pertinacia quadam ab huiuſmodi laboribus abſtinuerit, obſonio priuetur totum id tempus, quo labori non incubuerit. In loco item, vbi moniales in laboribus exercentur, lectio quotidie adhibeatur. qua abſoluta, inter ſe conferant, quæ audierint: certatimque eiectis vitijs, ad virtutes conſequendas ſe ipſas cohortentur.

Curet laborum magiſtra, ne ſermones, aut cantus profani, aut a monialium conditione, & inſtituto abhorrentes inferantur.

Præfectæ, etiam ſi earum officium ſit perpetuum, ſcribæ, ac reliquæ, quæ monaſterij bona quocumque modo adminiſtrant, fideliter, & accurate eorum rationem perſcriptam habeant.

Singulisque tribus menſibus ad Capitulum ſummatim referant rationes accepti, & expenſi; vt omnes, quo modo ſe res monaſterij habeant, intelligere poßint. Verum quotannis rationem rerum omnium, quas adminiſtrarint, ſeparatim Superiori reddant; aut eius Vicario; ac, ſi fuerint, monaſterij curatoribus deputatis. Quæ autem, aut ſibi vindicarint, aut perperam perdiderint monaſterij bona, Superioris arbitratu acerrime puniantur.

Vt autem nulla fraudis occaſio relinquatur, in ſingulis monaſterijs ſingulæ capſæ conſtituantur ad hunc vſum, vt in illis communis pecunia collocetur; quæ duabus clauibus, ijs inter ſe diuerſis clauſa

ſtet, vt, & ſolatio ſit: & melius ab eis cognoſcat, ac curet, quæ ipſis ſint neceſſaria.

Si vero aliqua moritur, confeſſor cum comite, quem Superior approbarit, ingrediatur ſepta monaſterij tunc, cum eius corpus ad ſepulturam dandum fuerit: pieque ac celeriter, quod eo tempore perſoluendum ſit, officio fungatur.

De puellis ad religionem admittendis.

CVM primum puellæ ad ſuſcipiendum ſacrum habitum offeruntur, monialium præfecta parentes, vel eos, quorum curæ cõmiſſę ſunt, admoneat ex communicationis, quæ prapoſita eſt a ſacro Tridentino concilio ijs, qui ſuas puellas, vel alienas inuitas eum cogunt ſuſcipere, aut profiteri religionem. idem ab earum Superiore fiat, cum eius conſenſus requiretur. Seſſ. 25. cap. 18. de regu. & monial.

In ijs monaſterijs, in quibus moniales pauciores ſint quinquaginta, duæ tantum germanæ ſorores, aut tres, quæ ſint vnius generis, ac familiæ, recipi poßint.

Vbi vero plures ſunt quinquaginta monialibus, ibi tres tantummodo ſorores, aut quatuor eiuſdem familiæ recipi liceat: ſi ita monialium Capitulo videatur.

Præfecta, & moniales de puella, earum ſuffragijs ad ſuſcipiendam religionem admittenda, quiaquam polliceri, aut Capitulum cogere non audeant

deant; priuſquam libero loco ab Epiſcopo, *aut ab eo, cui ipſe id munus delegarit, puella ſecreto examinata, ac probata, facultatem ſuſcipiendi in eo monaſterio religionem ſcripto conſequuta fuerit, conſentiente etiam illius monaſterij* Superiore.

Ab ijs autem omnibus prius diligenter inquiratur de moribus, vita, ętate, quæ maior ſit duodecim annis; ac de libera, & pia voluntate puellæ.

Quæ anno ſaltem, antequam examinetur, & monialium Capitulo admittendæ proponatur, propoſitum religionis ſuſcipiendæ in eo monaſterio, & Epiſcopo, *& monialibus, earumq.* Superiori *patefecerit, vt interim huiuſmodi inquiſitio mature fieri poßit. Quo etiam tempore ipſa confeſſori illius monaſterij, aut, cui* Epiſcopus *eiuſmodi munus puellas has audiendi commiſerit, ſemel ſingulis menſibus peccata ſua confiteatur; ſacroſanctāque ſumat* Eucharistiam; *ac perſæpe moniales in locis collocutionum alloquatur; vt ab eis tum explorari accuratius, tum admoneri melius poſſit de omnibus, quæcunque illi agenda, & ferenda erūt religionis cauſa intra ſepta monaſteriorum; ne vllo vnquam tempore conqueri, & inſcitiam excuſare poßit.*

De *puella admittenda ad ſuſcipiendam religionem, ac mox etiam nouitia ad profeſſionem, ferātur tacita ſuffragia; vt ſingulæ moniales, nullo affectu impeditę, libere ſuæ conſcientiæ poſſint ſatisfacere.*

Nec vero huiuſmodi puella ad religionem, ne ne

nouitia

nouitia ad profeſsionem recipiatur: niſi duas ex tribus partibus ſuffragiorum tulerit.

Puellæ ad religionem admiſsio aliter facta, quam præſcriptum ſit, irrita ſit, & nulla.

Præfecta vero, cuius culpa, vel negligentia id factum fuerit, ab officij adminiſtratione ſubmota, velo etiam ad ſex menſes eo ipſo priuata eſſe intelligatur.

Præfecta autem ſtatim de ſuffragiorum exitu ſuperiorem admoneat: vt in librum, ad huiuſmodi vſum inſtitutum eius nomen, quæ recepta ſit, ab eo referatur.

Cum primum ſuffragijs Capituli aliqua recepta eſt, ſtatim omnes veſtium delitias, & inanem ornatum deponat; & nigro, vel fuſco veſtitu, aut albo, at non ſerico induatur ea modeſtia, & ſubmiſſione; vt omnes intelligant, eam mundo renunciaſſe: vt Deo religioſe inſeruiat. quo veſtitu ſemper vtatur; donec in monaſterium introeat; & interea a choreis, & ſpectaculis inanibus abſtineat.

Quæ vero eo modo, quo diximus, recepta fuerit, monialium veſtibus in monaſterio indui non poſsit: niſi ſex menſibus, poſtquam recepta fuerit, idq. conceſſu Epiſcopi, & monialium ſuperioris: quibus liberum ſit, vel producere, vel contrahere illud ſemeſtre tempus, quemadmodum eis expedire videbitur.

Tumultus autem euitandi cauſa, deducatur mane ad monaſterium ab intimis propinquis muliebri

lieribus, nulla pompa, nulloq. inuitatu aliorum; & ſola introducatur in eccleſiam interiorem monaſterij: Miſſaque audita, & ſumpta communione, cæteriſque ſolemnibus cæremonijs adhibitis, coram reliquis monialibus, a Superiore, aut monaſterij confeſſore veſtiatur, qui illam adeo grauem, ſacramq. actionem aliquo pio ſermone proſequatur. Quod etiam in profeßione ſeruetur. Superior, ſiue confeſſor hanc cautionem adhibeat, ne puellæ nouitię nomen gentilium fœminarum imponat; ſed ſanctarum, quę ab Eccleſia celebrantur.

Quæ puella poſtquam monialium veſtem ſuſcepit, amplius e monaſterij ſeptis exire non poßit; niſi fortaſſe nondum profeſſam pœniteret in monaſterium introiſſe. Si vero ſemel exierit, nulla illi in poſterum facultas redeundi concedatur.

Seſſ. 25. cap. 15. *Nouitię cauſa ante profeßionem ex decreto Tridentini concilij nihil monaſterio detur, præter id, quod neceſſarium ſit ad victum, & veſtitum eius temporis, quo fuerit in nouitiatu; quod totum repreſentari volumus, antequam puella in monaſterium ingrediatur.*

De nouitijs ad profeſsionem recipiendis.

cap. 15. QVONIAM *ex Tridentini concilij decreto profeßio ante decimum ſextum annum expletum, & ante annum probationis poſt ſuſceptum habitum facta,*

cta, nulla eſt, nullamque parit obligationem; curent Epiſcopi, ne nouitia vlla ante illam ætatem, & tempus ad profeſſionem admittatur.

Præfecta autem monaſterio triginta ante diebus Epiſcopo ſignificet, quo tempore nouitia profeſſura ſit; vt, vel ipſe, vel, ſi is abeſt, impediturue, alius, cui ille id negotij dederit, nouitiæ voluntatem cognoſcat: perſpiciatq. an eiuſmodi conditionibus ſit, quas monaſterij illius, & ordinis regula poſtulat: an item monaſterium idoneum. ei denique demonſtret, quam grauis ea res ſit, quamue multas res tria illa religionis vota requirant: vt ea, antequam ad profeſſionem recipiatur, vinculi vim intelligat, quo ſe obſtringi vult. Si præfecta id facere neglexerit, eiuſdem Tridentini concilij decreto ab eius officio tamdiu amoueatur, quoad Epiſcopo videbitur. cap. 16.

Nouitia ne examinetur intra ſepta monaſterij, ſed extra, in publica eius monaſterij eccleſia, vt libere & fidenter ſuã voluntatem exponere poſſit.

Quod vero profeſſione facta, eleemoſynæ gratia ad profeſſam ſuſtentandam monaſterio datur, id quo tempore puella religionis habitum ſuſcipiet, apud virum, monialibus, & earum Superiori probatum, deponatur, vt nullo impedimento tum monialibus præſto eſſe poſſit.

Nulla autem renũtiatio bonis a nouitia fiat; niſi, quemadmodum a concilio Tridentino iuſſum eſt, facultate ab Epiſcopo, vel eius Vicario permiſſa ad duos proximos menſes ante profeſſionem fiat.

Et

exceptis,quarum præfecta iuſti impedimenti ex cuſationem acceperit.

Adſint autem ſingulæ initio diuinorum officiorum,congruenti ſui ordinis veſtitu indutæ,in ſuis ac proprijs locis ; & vſque ad finem perſiſtant ; non prius inde diſcedentes,quam præfecta,aut vice eius alia, diſceſſus ſignificationem fecerit ; niſi neceßitate aliud poſtulante,id eadem permiſerit. Soni,cantus,qui honeſti,& ſpirituales non ſint ; colloquia etiam,riſus; quidquid præterea indignũ eſt domo Dei,& eius diuina maieſtate, cum qua colloquimur in oratione ; omnino amoueantur. Quæcunque autem contra hæc,quæ iuſſa ſunt, aliquid fecerit, præfectæ arbitrio pro modo culpæ acriter puniatur.

Et,quia mentis oratio tanto præſtantior ea, quæ ſolum ore exprimitur, quanto anima eſt excellentior corpore ; pijs incredibile ſolatium affert, & fructum ; eoſque quotidie nouis cumulat muneribus,in Deum quodam modo conuertens: ideo moniales,& Velatæ, & Conuerſæ præter horas canonicas,aliaſque orationes,quas ex officio habere debent, quotidie in chorum vniuerſæ conuenientes, niſi neceſſario impediantur, ſaltem per horam,mentalem orationem adhibeant: ſemihora videlicet poſt matutinum: itemq. poſt nonam, aut completorium, ſublatis ad Deum mentibus pijs,& ſalutaribus rebus contemplandis.præſertim vero vitam,doctrinamq. D. N. Ieſu Chriſti, atq. eius sãcta myſteria ſtudioſe meditabũtur,paſ

ſionem videlicet, mortem, reſurrectiondm, aſcenſum in cœlum, extremum aduentum ad iudicium beatorum gloriam, & damnatorum ſupplicia; aliaque eiuſmodi, quæ ad Dei gloriam, & propriam proximorumque ſalutem pertineant.

Quoniam vero a Tridentina ſancta ſynodo prohibetur, ne in choro, vel monaſterij ſeptis, ſed in eccleſia publica ſanctiſſimum Chriſti corpus conſeruetur; efficiant Superiores, vt eiuſmodi decreto vbique obtemperetur.

Diebus feſtis, vt otium, a quo mala omnia oriuntur, euitetur; moniales tempus, quod ſibi a diuinis officijs, & conſuetis orationibus ſuperfuerit, in ſacra aliqua lectione conſumant, quæ a Dei, & ſui ipſius cognitionem eas ducat, viamque monſtret perfectionis, & æternæ vitæ, idque vel ſeparatim vel coniunctim faciant, cum huiuſmodi lectio ſuauis: & fructuoſa ſit animarum oblectatio; vitia coerceat; ad virtutes inflammet. contra autem inanium librorum lectio mentes corrumpat. Quod ne accidat, Superior, aut confeſſor omnes monaſterij libros perſpiciat, & recognoſcat; ſingulas moniales in virtute obedientiæ ſuos proferre cogens.

De communi vitæ vſu, ac de proprietate tollenda.

In omnibus monaſterijs, quod ad cibum, potum, ſom

ſomnum, veſtitum, cæteraſque res attinet, omnes communiter viuant; vt a ſacro Tridentino concilio decretum eſt: neque quidquam inter eas differat, aut alia alij præferatur, aut poſthabeatur, quemadmodum votum paupertatis poſtulat: vt tuum, & meum, atque omnis priuata rerum poſſeſſio, & re, & verbo omnino tollatur, omnis etiã ſuperuacaneus, & inanis rerum vſus. neque vlla ſit, quæ quidquam poſſideat, aut adhibeat, vt proprium, etiam ſi ad neceſſitatem conceſſum ſit. cap. 2.

Omnes itaque monaſterij prouentus, cuiuſcumq. generis ſint, eleemoſinæ etiam, & quęſtus ex laboribus; liuelli pręterea, legata, & bona mobilia, & immobilia, quæ teſtamento relicta, & quæ donationis, vel alia quauis cauſa obtinuerint, a ſingulis monialibus ad communem monaſterij vtilitatem conferantur. præfecta vero pro ſua prudentia, & humanitate ex illis ipſis bonis eius neceſſitati potiſſimum conſulat, ad quam pertinerent, niſi obſtaret paupertatis votum.

Vtq. omnis proprietas occaſio tollatur de monaſterijs, confeſſores, ac præfectæ, voti paupertatis accuratius ſeruandi gratia, monialib. ſuadere ſtudebunt; vt curent omnes veſtes lineas, laneas, vel pelliceas, aut cuiuſuis generis in communi loco aſſeruandas: duaſque ex monialibus, quo tempore mutantur officia, ijs excutiendis, purgandis, & ſarciendis pręficiendas: quę etiam ſororibus in ſingulas hebdomadas pro tempore, & vt vſus feret eas diſtribuãt. nullaq. veſtes apud ſe habeat, pręter

eas, quę ad quotidianum vſum ſunt neceſſarię.
Aegrotarum vero veſtes, contagionis nomine ſuſpectæ, ſeparatim cuſtodiantur, aut apud illas ipſas relinquantur.
Dona, quę ſingulis mittantur, ad præfectam adferantur: nec vlla poſsit illa accipere, aut ad vſum adhibere, niſi ſciente, & conſentiente pręfecta. quę in id omnino incumbere debet, vt ex monaſterio vitium proprietatis, tanquam multorum malorum cauſam, euellat. neque cuique permittat, vt pecuniam apud ſe habeat.
Ter autem in ſingulos annos, Præfecta vna cum Diſcretis, cellas, & ſuppellectilem ſingularum monialium diligenter inquirat; & ſcrutetur, ne vlla quidquam habeat proprij, aut plus quàm quantum ei ad ſuum conceſſum fuerit.
Quod, ſi quę proprij aliquid tenere deprehènſa, aut conuicta fuerit, eà biennio actiua, & paſsiua vocè priuata ſit ex Tridentini concilij decreto: atque etiam iuxta ſuę regulę, & ordinis conſtitutiones puniatur. multoque magis, quę ex communi, aut ex eo, quod alicuius vſui tributum ſit, furtim ſibi aliquid vindicauerit.
cap. 2.
Si præterea ſpeculum, catellas, vnguenta, aut ſuffimenta, & huiuſmodi inanium rerum quidquam apud aliquam repertum fuerit; Superior ſtatim id e monaſterio auferendum, & eam, apud quam inuentum fuerit, acriter puniendam curabit.
Monialis ſiue velata, ſiue conuerſa ſit, eleemoſynam dare, largiri, aut vendere eſculentas res ve-
ſtes

ſtes, aut bona, cuiuſuis generis ſint; etiam ſi ad vſum ei attributa ſint, aut etiam legare omnino nō poſſit. Quæ ſecus fecerit, velum ei per menſem adimatur; ac ter ſe verberibus ad diſciplinam aſfligere cogatur.

In quo tamen integrum ſit præfectæ concedere facultatem; cui concedi debere iudicarit, aliquid deuotionis, ac religionis cauſa, vel aliud exiguum elargiendi propinquis, aut bene merentibus.

Ad ſonitum minoris campanæ omnes conueniant ad benedictionem menſæ, quam præfecta, vel vicaria, vel, ipſis abſentibus, antiquior Diſcretá faciat.

Deinde loco, & ordine diſcumbentes non prius diſcedant, quam Deo gratiæ actæ fuerint. quæ non obedierit, vno die obſonio priuetur; ac poſtremo loco in menſa ſedere cogatur.

Mane, & veſperi ad primam, ac ſecundam menſam aliquis ſpiritualis liber, qui ad religionem incendat, quotidie legatur, omnibus diſcumbentibus, cum ſilentio, & attentione audientibus, vt vna cum corpore mens etiam recreetur.

Vniuerſæ moniales, ſi fieri poſſit, vno loco dormiant, a præfecta, aut a vicaria optime concluſo; cuius claues ab ipſa præfecta aſſeruentur.

Singulæ autem in ſingulis lectis omnino dormiant, & in ſingulis etiam cellis; ſi tanta ibi ſit copia cellarum, vt omnes capere poſſint.

Cellæ vero diu, noctuque apertæ ſint; vt præfecta in ſingulas horas inſpicere eas poſſit.

Dato autem ſigno eundi cubitum, locoq. vbi dormitur, clauſo, præfecta, aut eius vicaria, aut aliqua ex Diſcretis, omnes cellas viſitet; vt, an omnes ſuis dormiant locis, animaduertat.

De clauſura, & quæ ad eam tuendam aliqua ratione pertinent.

MONIALIBVS *nulla quidem nimia diligentia videri debet ad eius theſauri cuſtodiam, cuius cauſa propinquis, rei familiari, ac terrenis omnibus rebus, curiſque renuntiantes, in ſepta monaſterij ſe incluſerunt.*

Vt igitur ſanctum earum propoſitum, ea ex parte, quæ diaboli inſidijs maxime patet, communiatur, curent Epiſcopi, vt ad omnes feneſtellas, vbi colloquendum ſit, duo ferrei clatri, ſeu cancelli conſtruantur; qui ſaltem palmo diſtent, alter ab altero.

Inter virgas ferreas, quibus ſinguli cancelli compacti ſunt, non plus omnino, quam vncia interſit. Sint autem virgæ ita ſolidæ, vt neque facile frangi, neque flecti poſſint.

Intimo vero cancello, quo moniales ad colloquendum accedunt, ferrea lamina appingatur, quæ moueri nequeat: ſitq exiguis foraminibus, ad audiendi tantum commoditatem perforata, cui lineus pannus nigri coloris, ligneis tabellis affixus inſtar feneſtræ, quæ aperiri poſſit, cum erit colloquen-

quendum, apponatur.

In ea lamina fieri poſſit quadrata feneſtellula nouem tantummodo vnciarum, cuius clauis a præfecta cuſtodiatur; neque eam feneſtellulam aperire liceat, niſi quo tempore colloquendum ſit cũ Epiſcopo, vel ordinis Superioribus, aut cum parentibus, & fratribus monialium, & alijs arcta propinquitate generis coniunctis: aut cum inſtrumentum aliquod confici, vel ſacrum ſermonem audiri oporteat.

Quod vero ad huius feneſtellulæ conceſſionem attinet, excepta ſint monaſteria, quorum moniales vel lege, vel conſuetudine ab externis hominibus conſpici nunquam ſolent.

Oſtia locorum, quæ collocutioni ſolum, & intus, & foris ſunt attributa, ſemper clauſa ſint: quorum claues ſint apud antiquiſſimam earum monialium, quæ audiendis ſermonibus ſint præpoſitę. nec, niſi cum opus ſit longiori collocutione, aperiantur. cæterum ianitrix ex clatrata ianuæ feneſtellula, ianua tamen clauſa, rotarię ex rota reſpondebunt pulſantibus.

Loca autem intus, & foris collocutioni attributa cum ibi ſint, qui loquantur, ſemper pateant, vt, quinam ſint, videri poſſint.

Oſtia, per quę a ſeptis monaſterijs in exteriorem eccleſiam patet aditus, ad menſem muro obſtruantur. Si quid in hoc præfectæ culpa, vel negligentia commiſſum fuerit, ea & officio, & velo Superioris arbitrio priuetur.

Omnes feneſtræ, & cancelli, & quicunque locus, per quem moniales externam eccleſiam introſpicere poſſint, inędificientur, præter feneſtram, in qua col locata eſt rota: & feneſtellulam ad ſolum ſacroſanctæ Euchariſtiæ ſumendæ vſum conſtitutam, ac illam feneſtram, per quam corpus, & ſanguinem Domini noſtri Ieſu Chriſti, a ſacerdote celebrante elatum, aſpicere poſſint.

Ea feneſtra perpetuo lineo panno contecta ſit, qui tantummodo, cum ſuſtollitur ſacroſancta Euchariſtia, amoueatur. feneſtræ autem ratio ſit eiuſmodi, vt ſacerdos ex altari moniales intueri nequeat.

Curent Epiſcopi, & alij Superiores, ne e vicinorum ædibus, quicumque illi ſint, monaſteria inſpiciantur; maxime vero ſi fratrum cuiuſuis ordinis, aut presbyterorum ædes illis immineant; quo caſu parietes altius tolli, & nouos ędificari iubeant eorum ſumptibus, quorum Epiſcopi, & ij, qui monaſteriorum curatores ſint, intereſſe iudicauerint quacunque appellatione remota.

Quamobrem etiam ſecularium principum auxilium implorent, vt monialibus ab externorum hominum aſpectu, et auditu liberis ſecure per monaſterium ambulare liceat.

Regulares viri in poſterum, ne in ea loca migrēt; neue areas, monaſterijs monialium proximas, ædificandi cauſa emant; vnde monialium aſpectus fieri poſſit.

Moniales item monaſteriorum ædificatione vicina

na regularium virorum ædibus, aut ijs locis, unde ipſæ ab illis inſpici poßint, in poſterũ prohibemus.

Aedes proximæ monaſterijs ſanctimonialium, fa moſis mulieribus ne locentur.

Neue ibidem ſpectacula, cantus, ſaltus, ludi, & huiuſmodi profanæ res, & inanes exerceantur; quæ eas a ſacro officio auocare, aut ipſis offenſionis cauſam præbere poßint.

QVEMadmodum a ſacro Tridentino concilio ſancitum eſt, moniali profeſſæ nulla ratione e monaſterij ſeptis egredi liceat; niſi ex cauſa legitima, quæ ab Epiſcopo probata ſit. Seſs 25. de Reg. cap. 5.

Huiuſmodi vero licentia egrediendi nullo pacto permittatur; niſi id grauißima res, & ſumma neceßitas poſtularit; neque ijs monialibus, quibus, niſi ex ſummi Pontificis conceſſu, egredi fas eſt.

Apoſtatæ, fugitiuæ, & delicti cauſa eiectæ e monaſterijs, quæ cum ſacro veſtitu, aut ſine eo vagantur, non ſine ſcandalo religionis, ab Epiſcopis, cæteriſque earum Superioribus, petito etiam ſæcularium principum auxilio, ad ſua monaſteria redire cogantur; vt ibi dignas pœnas pendant ſuorum ſcelerum. Quod, ſi Superioribus in monaſteria reſtitui debere minime videantur, in earum mulierum numerum, quas Conuertitas vocant, cum bonis, quę attulerunt ad monaſterium, adſcribantur. ea autem bona illis mortuis, priori monaſterio reſtituantur.

SI quæ monialis in monaſterij ſepta marem, aut fęminam cuiuſuis ætatis, conditioniſue, etiam ma-

tres,

matres, aut ſorores ſint, introduxerit, tribus menſibus in carcerem concludatur; eiq. ſingulis ſextis ferijs ieiunanti nihil præter panem, & aquam ad cibum, & potum adhibeatur; atque ad annum velum adimatur. Eandem pœnam ſubeant, quæ rotæ, & ianuæ præpoſitæ fuerint; præfectæ etiam, & quæuis aliæ, quarum conſenſu id commiſſum ſit.

Quicumque vero clericus, ſiue ſæcularis, ſiue regularis, cuiuſcumque ordinis, aut laicus cuiuſcumque ſtatus, dignitatis, gradus, conditionis ipſarum monialium ſepta interdiu, vel noctu introire auſus fuerit, præter excommunicationis pœnam, quam ex concilij Tridentini *decreto ipſo iure ſubit; alijs etiam grauiſſimis pœnis, habita perſonæ, criminiſque ratione puniatur. Et ſi eccleſiaſticus ſit, aut beneficia obtineat, ſuorum etiam ordinum munere ex* Ordinarij *voluntate prohibeatur; ſuiſq. omnibus beneficijs priuetur. quo decreto excipimus eos, quibus ob neceſſariam monaſterio eorum operam, & induſtriam* Superior *ſepta ingrediendi facultatem, quotannis renouandam, ſcripto permiſerit.* Is *autem meminerit ſibi a Tridentino concilio ius ademptum eſſe eiuſmodi facultates concedendi, niſi in caſibus neceſſarijs; ideoq. caueat, ne, quæ intus officia moniales obire poſſunt, ad ea præſtanda externi in ſepta monaſterij introducantur. atque, vt in hac neceſſitate dignoſcenda vna eademq. ratio vbique ſeruetur, & ille facile concedendi vſus coerceatur; Epiſcopus adhi-*

ca. eod.

ea cod.

adhibitis in conſilium omnibus monaſteriorum Superioribus, etiam regularibus, ſtatuat, ac præſcribat, quæ opera in monaſterijs neceſſarium externorum ingreſſum requirant. quam vero rationem in hac re præſcripſerit, ea ab omnibus, etiam Regularibus, inuiolate ſeruetur.

IN *tra ſepta monaſterij mares, & fœminæ cuiuſuis generis, etiam ſi ipſis monialibus inſeruiant, vel ſint ætate confecti, nulla de cauſa pernoctare poſſint, propoſita pœna excommunicationis latæ ſententiæ, quam, & is, qui pernoctarit, & præfecta, quæ id permiſerit, ſubeat. quibus addantur aliæ pœnæ Superioris arbitratu.*

Neue intus in eiſdem ſeptis boues, equos, & iumenta cuiuſuis generis alant.

Si contra fiet, præfecta tres menſes ab officij ſui munere amoueatur.

MO*niales cum nemine externo omnino colloquantur; niſi is licentiam ſcriptam, & obſignatam a Superiore monaſterij, aut ab eo, quem is ſuo nomine ſubſtituerit; atque in cancellaria Epiſcopali gratis deſcriptam attulerit. Quę contra id fecerit, priuetur trium menſium facultate loquendi cum externis omnibus cuiuſuis ſexus, etiam propinquis. cogaturq. ſingulis ſextis ferijs eius temporis, diſciplinæ nomine, flagella ſibi publice adhibere, & orare eo pſalmo, Miſerere mei Deus.*

Licentiæ autem ſcripto permiſſæ, accipiantur ab ijs, quæ rotę ſint prępoſitæ; priuſque ad perfectam deferantur, quam illę accerſantur, quę ſcripto

no-

nominatæ ſint, Præfecta vbi ſcriptum legerit, ma numq. & ſignum eius agnouerit, cuius officiũ ſit facultatem colloquendi concedere, benedictione adhibita, permittat ijs, quę ſcripto nominentur: vt cum illis tantummodo loquantur, qui nominatim deſcripti ſint: idque ad communem collocutionis feneſtellam, non ad ianuam, neque in eccleſia, aut alibi, præſentibus ſemper monialibus arbitris ei muneri præfectis Quę vero ad colloquendum acceſſerint, breui finem loquendi faciant. caueantq. ne tempus, quo nihil eſt pretioſius, inani, aut inutili ſermone conſumant.

NON *eſt ferendum, vt moniales, pręſertim ſacris diebus, aberrantes ab oratione, cæteriſq. pijs exercitationibus, ſermonibus minime neceſſarijs tempus conſumant. idcirco, quibus diebus ſumitur ſacroſancta Eucharistia, et quoties dies feſti ex pręcepto Eccleſiæ celebrantur, tempore etiam Aduentus, & Quadrageſimę, in vigilijs præterea de pręcepto, omni denique tempore, cum diuina fiunt officia, moniales cum externo nemine omnino colloqui poßint: niſi neceßitas ita poſtulet.*

MO*niales vero tam quæ audiendis ſermonibus propoſitæ ſunt, quàm illæ, quę loquentur, ne monaſterium abſurdis, & inanibus rumoribus compleatur, cum nemine omnino communicent, quæ ab externis acceperint: niſi cum pręfecta, ſi eis expedire videbitur, vt aliqua ad eam referantur.*

VI*gilent pręfectę, & quę ſermonibus audiendis prępoſitæ ſunt, ne quiſquam ad colloquendum cum*

monialibus accedat, ſimulato eius nomine, qui ſcripta licentia nominatur. Quod ſi id a quo quã commiſſum fuerit, is ab Epiſcopo, quę vero cum eo collocuta fuerit, & quæ ſcientes permiſerint, a ſuo Superiore, harum conſtitutionum pręſcripto, graui pœna eorum arbitratu afficiantur.

QVICUMQUE *vero clericus ſiue ſæcularis, ſiue regularis, cuiuſcumque ordinis, aut laicus cuiuſcumque ſtatus, dignitatis, gradus, & conditionis ad monialium monaſteria acceſſerit, & cum earum aliqua, non impetrata, vt præſcriptum eſt, colloquendi facultate, ſermonem habuerit, grauiter puniatur.*

Hoc autem edicto neque patres, neque fratres teneri volumus, quibus nõ impetrata illa colloquendi facultate, ſed ſeruatis cæteris regulis, hac ipſa de re latis, cum filiabus, & ſororibus tantum colloqui, non tamen ſepta vnquam ingredi licebit.

NEMINI *omnino neque ſacro, neque profano, neque mari, neque fœminæ liceat adire monaſteria monialium docendi cauſa cantum, quem figuratum vocant.*

In ijs tamen monaſterijs, in quibus non in exteriori eccleſia a ſæcularibus, ſed intus a monialibus organo ſonatur, permittere poterit Superior alicui viro, moribus, & ætate ab Epiſcopo probato, vt foris ad feneſtellam collocutionis monialem organiſtam tantum ſonandi artem edoceat, ſi in eo ſtudij genere plus proficere neceſſe habeat.

Hæc

Hęc autem intus, ad ipſam feneſtellam diſcens, commorabitur;cui ſemper adſiſtent duę ex ijs,quę audiendis ſermonibus prępoſitę ſunt.
Quę contra fecerit,ſiue pręfecta, ſiue alia; velo priuetur;alijſq. pręterea pœnis afficiatur,arbitratu Superioris.
Organum autem in poſterum ne conſtituatur; niſi locus,in quo apte locetur, Superioris iudicio ante probetur.
Prohibentur etiam moniales ipſæ intus, aut per alios foris ſonare muſicis inſtrumentis,pręter organa,& harpichordium,quo ars organo ſonandi diſcitur.
NE liceat monialibus depoſiti, aut cuſtodię cauſa, in monaſterio habere pecuniam,gemmas,veſtes, aut eius generis res vllas cuiuſuis perſonę,nec vaſa quidem florum,aut fruticum.
Quod,ſi quę in pręſenti habeant, vt omnis incommodi cauſa tollatur, ad tres menſes, quibus debent,ea reſtituant.
Contumacibus,aut negligentibus pœna ſit;pręfectis,officij;cęteris,veli ſpoliatio.
MOniales, ne animi quidem relaxandi cauſa, ſęcularium virili, aut muliebri veſtitu vtantur; cum dedeceat Dei famulas,veſtes,ab earum profeſſione alienas,induere.verum,decoro ſemper ſeruato omnium,& temporum,& actionum,permittente perfecta, honeſte, & quemadmodum ſacras Deo virgines decet,animum remittere licebit.
Mo-

Moniales etiam ne offulas, aut cętera huiuſmodi conficiant donandi gratia, prohibemus; propter temporis iacturam, & ſumptum, qui in eas impenditur. Quę contra decretum aliud commiſerit, vel permiſerit, Superioris arbitratu puniatur: maxime vero in prefectam animaduertatur.

Nulli moniali fas ſit ad quemquam ſecreto litteras ſcribere, pręter Superiorem, & Epiſcopum, ſi de aliqua graui re eſſet admonendus.

Neque ad ſe miſſas litteras aperire, & legere, niſi prefecta prius eas coram vicaria legerit; aut ſe præſente legi iuſſerit.

Quę contra hanc legem aut ſcripſerit, aut acceperit litteras, per duos menſes e ſua cella pedem non efferat: & ſingulis ſextis ferijs, ita ieiunare cogatur, vt tantum pane, & aqua veſcatur. Ac, ſi eæ litterę ſuſpicionem aliquam criminis haberent, ea, ad quam ſcriptę fuerunt, pręter prędictam pœnam, ſex menſes, & facultate loquendi ad feneſtellam monialium collocutionis, & velo priuetur.

Verum, ne prefecta falli poßit, fictis ei litteris oſtenſis, quę alię ſint ab acceptis, & ab illis, per quas reſponſum eſt; quę rotę propoſitę fuerint, omnes accipient litteras, quę ad monaſterium peruenerint; eaſque ſtatim ad perfectam afferent. a qua etiam litteras, a monialibus ſcriptas, accipient clauſas, & obſignatas coram eadem ipſa. quas deinceps nuncijs externis tradent.

DE

De Conuerſis.

CONVERSIS, *minimum quadraginta annos natis,& Superiori probatis, facultas ſit exeundi e ſeptis monaſterij, propter negotia monaſterio neceſſaria; permittente tamen præfecta, quotieſcumque exeundum fuerit.*

Cui etiam liberum ſit, eas, ſi ita videbitur, intra ſepta ſemper retinere. quod vt faciat, ſi modo poſſit, eam vehementer cohortamur.

Ad funera autem ne prodeant, niſi quæ ordinis ſint mendicantium.

Exeuntes vero binæ prodeant; neque longius diſcedant, altera ab altera, quam vt ſe inuicem aſpicere,& audire poſſint.

Quibus ſi ex urbe egredi contigerit, ſemper in eodem lecto ſomnum capiant.

Caueantq. in cuiuſquam famoſæ perſonę domum introeant, etiam ſi illa de monaſterio benemerita fuerit.

Neue in domicilijs, vbi aliæ honeſtæ mulieres nō habitent, pernoctent.

Neue litteras, aut mandata clam perferant.

Aut quidquam inane monialibus renūcient, quod foris viderint, aut audierint.

Delinquentibus pœna ſit, carcer, aut etiam grauior arbitratu Superioris.

De puellis ſæcularibus, quæ in monaſterijs educantur.

PVELLAE *ſęculares cuiuſuis generis conditionis, & ætatis, quæ nunc in clauſura monaſterij, educationis, aliaue cauſa commorantur, poſt annum e monaſterio exire cogantur; niſi omnibus ijs prædita, quæ ad ſuſcipiendam religionem, monaſterij inſtitutis, Tridentini concilij, & harum conſtitutionum decretis requiruntur, monachalem veſtem ſumere voluerint. Epiſcopis tamen facultas permittitur probabili de cauſa prorogandi tempus ſuo arbitratu, conſentiente Superiore regulari in ijs monaſterijs, quæ ei ſubiecta fuerint.*

In poſterum puellæ, educationis cauſa, in monaſteria ne recipiantur ſine licentia, ſcripto permiſſa ab Epiſcopo, ac Superiore regulari, ſi ei ſubiectum fuerit monaſterium, cui etiam prius acceſſerit ſcriptus Metropolitani conſenſus.

Hæc autem licentia non concedatur puellis, quæ habeant, a quibus regi, & educari commode poſſint; aut ijs, quæ decimum annum non compleuerint, aut maioribus quindecim annis.

Quæ ſemel exeunt e monaſterio, amplius aut in illud, aut in vllum præterea aliud admitti non poſſint; niſi cum moniales fieri voluerint.

Huiuſmodi autem puellæ nigri tantummodo, aut fuſci, vel albi coloris veſtes, non ſericas, adhibeãt. nullo præterea exquiſito ornamenti genere vtan-

tur;ne ſint cincinnatæ;neue habeant inaures, nec monialia;aut eius generis inanes delitias.

Cum propinquis, aliiſue externis ne colloquantur;niſi eiſdem ſeruatis,quæ ſupra de monialibus eo in genere decreta ſunt.

Dormiant,cibum capiant,verſenturq. loco ſeparato a monialibus,iis exceptis,quę ipſis regendis, & inſtituendis præpoſitæ ſunt:cum nullaque moniali conſuetudinem habeant, præterquam in ecclesia;cum Miſſa, aut diuina officia celebratur.

Puellarum alimenti,et educationis cauſa quotannis monaſterio non minus ſoluatur triginta aureis;cuius pecuniæ dimidium in ſingulos ſex menſes repreſentetur quod ſi ea pecunia per ipſos ſex menſes non numerata fuerit;puellæ ad ſuos remittantur, quos magiſtratus monaſterio omnino ſatisfacere cogant.

Quæcumque ex iis puellis monialis fieri voluerit, ad propinquos ſuos mittatur, aut ad eos, qui ipſius curam habent, apud quos ſaltem per menſem maneat,priuſquam ab Epiſcopo, aut ab eius miniſtris examinetur.idque,vt facilius,ac melius eius libera voluntas exquiri, & explorari poſſit.

Puellas vero,domi ſuæ foris viuentes, neque litteras, neque vllam omnino artem monialibus docere liceat;ne ad feneſtellas quidem, aliaue collocutionis loca:quod,ſi id monialium prefecta quouis modo permiſerit; ſemeſtri adminiſtrandi officio priuetur.

De concionatoribus, confeſſoribus, uiſitatoribus, & capellanis.

QVI *monaſterijs præſunt, doctos, prudẽtes, ac pios concionatores adhibeant; qui bis ſaltem in ſingulos menſes ad cancellos collocutionis monialium, vel ad feneſtellas eccleſiæ,* Dei *verbum prædicent, eaſque erudiant in omnibus, quæ ad* Dei *cultum, & ſempiternam ſalutem conſequendam pertinent.*

Concionatoribus *autem ne liceat cum monialibus ſeparatim colloqui; niſi eis a* Superiore *monaſterij licentia permittatur.*

PRAE*ficiantur etiam monialibus confeſſores, & ætate prouecti, & prudentes, &* Deum *timentes; qui ſemel ſaltem in ſingulos menſes audiant peccata monialium: eiſq. ſacroſanctam* Eucharistiam *adminiſtrent. quemadmodum ſacrum* Tridentinum *concilium debere cenſuit.* Seſſ. 25. cap. 10. de Regul.

NEMO Regularis *peccata monialiũ poſſit audire; niſi prius a generali* Capitulo, *aut ſui ordinis* Generali, *aut, eo abſente, ab ipſius vicario generali probatus fuerit: cuius rei fidem fecerit* Epiſcopo *eius loci, vbi fuerit monaſteriũ, aut eius vicario.*

Omnes monialium, & ſæculares, & regulares cõfeſſores; confecto biennio, aut ad ſummum triennio, mutentur: niſi iuſta aliqua, aut neceſſaria cauſa Epiſcopo, *aut eius ordinis* Generali, *ſi* Regularibus *ſubiectum ſit monaſterium, poſtulare*

videatur, vt illis tempus prorogetur.

Iidem monaſterij ſepta ingredi non poſſint; niſi id eis a Superiore aliqua de cauſa conceſſum fuerit; excepta cauſa adminiſtrandi ſacramenta ægrotis monialibus, cum graui, & periculoſo morbo laborant.

Quo tempore dum intra ſepta commorantur, eos duæ, aut tres moniales, quę ætate cæteris pręſtent, comitentur. Eædemq. omnes proſequantur, quicumque ſepta monaſterij introierint, etiam Superiores, ac viſitatores, facta prius ſignificatione ſonitu minoris campanæ monialibus ſe recipiendi. quam conſuetudinem niſi pręfecta ſeruarit, officio moueatur Superioris arbitrio.

CONFeſſores *in monaſteriorum locis, quos foreſterias vocant, cibi capiendi cauſa ne morentur, niſi confeſſionis tempore.*

Neque tum etiam ibi noctu cubent, niſi cum alicui ex monialium numero mors inſtaret, vt præſto eſſe poſſint adminiſtrandis ſacramentis, & reliquis pietatis officijs; aut cum propinquum monaſterio domicilium non habent: vt in multis monaſterijs, quę ſunt in diœceſi.

Nemini autem confeſſori ſęculari, aut regulari aſſidue habitare liceat foris in foreſterijs, & ædibus monialium; aut earum ſumptibus ibi viuere; nec, ſi in ijs locis dormitur, quæ monaſterium attingunt, feneſtrę, aut rotę ſint. &, ſi ſunt, ſtatim muro obſtruātur; vt nihil a monialibus, quod in eo loco agatur, aut dicatur, aſpici, aut audiri poſſit.

Cla-

Clatri lamina,& linea tela feneſtellulæ eius loci, vbi moniales confitentur, ita compactæ cohæreãt, vt remoueri non poſsint: & inde tantum audiri: aſpici autem nullo modo poſsint.

Qui vero confeſſores in ijs deliquerint, ſtatim & officio priuentur; & facultas tum adeundi illud monaſterium, tum diuina adminiſtrandi eis arbitrio Superioris adimatur.

EANDEM pœnam ſubeant omnes Regulares, & alij cuiuſuis generis clerici, qui cibum, aut ſomnum capient in locis collocutionum, ac foreſterijs monialium; aut munera alicui moniali, quę ſecundo, arctiorive cognationis gradu coniuncta non ſit, dederint, aut ab ea acceperint.

Superiores tamen, ſuo arbitratu, cum illis colloqui, & in foreſterijs veſci, & cubare poſsint, quo tempore viſitant monaſteria: ſi tamen ibi fratrum ſui ordinis monaſteria non habeant. Quæ ſi ſunt, apud eos diuerſari debent, neque graues eſſe monialibus.

Iidem pecuniam, munera, aut pręmia a monialibus ne accipiant; quo illæ aperte intelligant in eiuſmodi viſitatione tantummodo ab eis conſuli Dei gloriæ, & monialium ſaluti.

Liceat vero ijs Superioribus, qui premuntur inopia, ſumptu monialium viuere, cum eas viſitant, aut adeunt alia de cauſa, quæ ad ipſarum vtilitatem ſpectet.

REgularibus, qui fratres ſint monialium, permiſſu Superiorum, quemadmodum ſupra dictum eſt,

ſemel in ſingulos annos cum ſororibus monialibus tantum colloqui liceat: dq. præſentibus ijsque collocutioni præpoſitæ ſunt. quod, ſi illi aliquos ſecum adduxerint, ij cum monialibus omnino ne colloquantur, propoſita ea pœna, quæ ſuperius colloquentibus ſine licentia eſt conſtituta.

SOCII confeſſorum Regularium ſint ætate prouecti, & Superiori ſuo probati. neque cum vlla moniali colloqui poſſint, niſi cum præfecta, & rota, aut foreſteriæ præpoſita; ſi quid opus ſit confeſſoribus tum, cum peccata audiunt, eiuſdem pœnę periculo.

Seſſ. eadẽ. cap. 10. Præterea Superiores ex decreto ſacri Tridentini concilij quotannis idoneum confeſſorem extraordinarium monialibus ſibi ſubiectis exhibeãt. cui, curent, vt vniuerſæ confiteantur; vt, quę huiuſmodi indigent medicina propter aliquem occultum animi morbum, neque ipſę eam poſtulare, aut accipere ab vſitato confeſſore vnquam auderent, liberius mederi ſuis malis poſſint: ac diaboli laqueos euadere: vna cum reliquis confeſſori nouo ſua peccata confitendo.

SAcerdotes, qui in monialium eccleſiis publicis rem diuinam facturi ſunt, bene audiant; & bonis moribus ſint: & ab eo etiam approbati, qui monaſterio præſidet.

Ex quibus, qui a monialibus mercede conducuntur, non ab illis, ſed a Superiore, aut eius iuſſu a confeſſore monialium deligantur.

Qui, niſi eis facultas ſcripto conceſſa ſit, cum moniali-

nialibus ne colloquantur: niſi cũ ijs, quæ ſacriſtiæ præſunt; quibuſcum ad rotam eccleſiæ quam breuiſſime loquantur de his tantummodo rebus, quæ ad Miſſæ ſacrificium ſint neceſſariæ.

NE magnifici, & ſumptuoſi apparatus fiant, tum dies feſtus eccleſiæ monialium celebratur: ſed pij, ac modeſti, & qui religionem, non inanem aliquã ſpeciem præſeferant.

Quo non admittantur muſici, figuratum cantum, aut quoduis muſicum inſtrumentum adhibentes.

PRAEfecta monialium neminem ad monaſterij famulatum, & procurationem admittat, cuius ætas, & mores earum Superiori probati non ſint. Eiuſdem etiam Superioris ſit approbatio eorum, qui nunc monialibus inſeruiunt. quo in numero medici, tonſores, furno, aut piſtrino præpoſiti, cæteriq. omnes intelligantur, quibus in monialium ſepta introeundum ſit.

Qui monaſterij res procurant, quotannis ſuæ adminiſtrationis rationem reddant ijs, quos diximus; & ad duos menſes bonis prędibus caueant cancellarijs Epiſcoporum, ſe fideliter rationem reddituros ſuæ adminiſtrationis. quod ſi facere neglexerint, officio priuati cenſeantur.

IN parochialibus eccleſiis, quæ monialium monaſterijs annexæ ſunt, perpetui vicarij, ex formula Tridentini concilij præſcripta, ab Epiſcopo conſtituantur. Seſſ. 7. cap. 7.

De propria regula, & conſtitutionibus his aſsidue legendis.

Qvia moniales, quę profeſſę ſunt, non ſolum Dei, & ſanctæ Eccleſię pręcepta, quę chriſtianis omnibus pręſcripta ſunt, ſed etiam ſuæ regulę, & ordinis leges, et inſtituta ſeruare debent; operępretium erit, illis ſuæ vocationis, & profeßionis debitum officium in memoriam quam ſępißime reuocare. Ideo in virtute ſanctę obedientiæ pręcipimus, vt in ſingulis monaſterijs ab aliqua moniali, cęteris profeßis audientibus, quotidie legatur ſaltem caput vnum conſtitutionum regulæ, aut ordinis, cui adſtrictę ſunt. cuius lectionis initium fiat a primo, & ita procedatur ad extremum; ac deinceps ad primum caput redeatur: vt eodem ordine, ac progreßione ſeruata, numquam ſacrę huius exercitationis vſus intermittatur. Pręterea has etiam conſtitutiones frequenter legi iubemus, vt crebra ſalutarium pręceptorum commemoratione moniales in obeundo ſuo munere diligentiores euadant. Qua in re pręfectam monemus, vt cęteras ad ſummam legum obſeruationem nō minus exemplo ſuo inuitet, quam auctoritate compellat. Denique pręcipitur omnibus monialium confeſſoribus, vt illis vniuerſis ſemel legat, & explicent omnia hęc decreta: quę, in vulgarem ſermonem conuerſa, ad communem prouincię vtilitatem primo quoque tempore curabimus edenda.

eaque,

taque, vt omnino, quemadmodum debent, ſeruēt, vehementer cohortentur.

Quæ moniales arctioribus conſtitutionum, regulaque vinculis adſtrictę viuunt; non is eſt animi noſtri ſenſus, vt ab illis ſuſceptæ vitæ inſtitutis diſcedant, ſed vna cum ijs hęc quoque decreta ab illis ſeruari iubemus.

De Iudæis.

VT, *quantum poſſumus, Iudęis corrumpendi chriſtianorum mores, & eis bona per fraudem auferendi occaſionem adimamus, ipſosq. ad viam ſalutis traducere ſtudentes, ex ſacrorum etiam canonum decretis, edicimus.*

Vt *Iudęi ſemper, & quocumque iter faciant: viri pileum, ſeu birretum crocei coloris; mulieres impoſitum reliquo capitis integumento, pannū eiuſdem coloris ferant.*

Ne *Chriſtiani ad cōuiuia, nuptias, vel dies feſtos, & ſynagogas iudęorum accedant; aut cum eis ludant; vel, quod deteſtabilius eſt, choreas cum iudęis agant.*

Ne *iudæis chriſtiani in famulatu eſſe poſſint.*

Ne *chriſtiani, ſi in diem, vel horam, iudęis operas ſuas locauerint, apud illos cibum capiant.*

Ne *chriſtianæ mulieres, iudæorum nutrices in eorum domibus eſſe vllo pacto poſſint. Nec vero extra eorum domos, niſi cum neceſſitas, Ordinario probanda, poſtularit.*

Ne

Ne chriſtiani iudæos medendi cauſa ad ſe accerſant.

Ne in coniungendis inter ſe matrimonijs eorum opera vtantur.

Ne chriſtianæ mulieres iudæas fuci, pigmentorũ, aut ornandi ſe cauſa adhibeant.

Agros, prædia eccleſiaſtica iudæis locari, vaſa, veſtes, aliaue ſacra, vel ad vſum eccleſiæ deſtinata, vendi, aut pignori dari ne liceat.

Ne in ædibus, quæ eccleſijs vicinæ ſint, iudæi habitent. &, ſi qui in eis nunc habitant, intra certũ tempus omnino migrare cogantur.

Ne chriſtiani cum iudæis in diebus feſtis, emptionis, venditionis, vel alio nomine contrahere audeant.

Ne tribus ante Paſcha diebus iudæi in publicum prodeant: neq; quidquam palam, vel ſecreto in cõtemptionem chriſtianæ religionis facere audeãt.

Ne dignitatem, vel publicum officium, quod ad chriſtianos pertinere aliquo modo poſſit, iudęi obtineant.

Hæc, & reliqua, quæ de chriſtianorum cum iudæis conſuetudine ſacris canonibus conſtituuntur, curent Epiſcopi, & principes, ac magiſtratus, pro ſuę quiſq. auctoritatis munere, pœnis contra chriſtianos, & iudæos acrioribus conſtitutis, vt inuiolatę ſeruentur.

Vehementer etiam a principibus petimus, vt in ſingulis ciuitatibus certum locum conſtituant, vbi iudęi ſeparatim a chriſtianis habitatum conueniant.

niant. Et, ſi quas proprias ædes iudæi in ciuitate habent; intra ſex menſes eas vere, non autem ſimulato contractu, chriſtianis vendi iubeant.

Illud præterea pro ſua pietate principes ſtatuere debebunt; vt iudæi in quibuſuis contractibus, & negocijs, quæ cum chriſtianis habuerint, in libris ſuis conſcribendis, literis, & lingua vulgari noſtra, non autem ſermone, aut characterib. hebræis vtantur. ſi ſecus fecerint, ſeuere puniantur. nullumq. inde ius eis eſſe poſſit agẽdi, vel excipiẽdi.

Omni denique diligentia illos in eo eniti æquum erit, vt fraudulentam, & inſidioſam iudęorum cũ chriſtianis contrahendi rationem, & eorum facultatibus inhiantem auaritiam comprimant, & coerceant.

Monemus vero Epiſcopos, vt ab hominibus pijs, ac peritis linguę hebraicæ, & rituum iudæorum, vel ſi huiuſmodi non reperiantur, ab alijs doctis, ac bonis viris curent fidem, ac doctrinam chriſtianam iudæis prędicandam.

Ad eas conciones iudęi omnes iuſſi conueniant; ſed pueri, ac puellæ ſeorſum a parentibus, atque alijs maioribus natu, concionatorem audiant; qui ipſos familiariter inſtituat: & interrogantib. benigne ſatisfaciat.

In quo ſignum aliquod cõuerſionis cognitum fuerit, is ab alijs ſeparetur: & in domum aliquam catechumenorum, ad id paratam, deducatur, vbi diligentius omnia, quę ſcire chriſtianum oportet, doceatur.

Catechumeni ne baptizentur, niſi prius diligenter inſtructi, & examinati fuerint, pręſertim ſi grandiores ſint.

Baptizati curæ alicuius probi viri, ſaltem per annũ committantur; qui vitam illorum ijs rationibus regat, ac moderetur.

Vt diebus feſtis Miſſam, conciones, ac Veſperas obeant.

Alijs diebus aliquo artificio, quo victum quærere poſſint, vtantur.

Ne cum iudęis vllam omnino conſuetudinem habeant.

Neue cum chriſtianis, quorum vita flagitioſa ſit.

Curet Epiſcopus, vt iudęus, qui ad fidem ſe conuerterit, omnia bona ſua habeat. ac ſi filiusfamilias ſit, legitima, & quęcumque alia bonorum pars, ei iure debita, a patre, etiam viuente, detur. vel, ſi mulier fuerit, ei dos a marito reſtituatur. vel a patre conſtituatur, vnde ali poſſit, ex pręſcripto Die 21. Martij 1542. *conſtitutionis Pauli Tertij ſummi Pontificis: pręſertim in ijs, quę ille ſtatuit de ijs facultatib. quæ ex vſuris comparatę ſunt.*

De pœnis, & alijs, quæ generatim ad has conſtitutiones pertinent.

QVIBVS *pœnis, noſtris in hac prouinciali ſynodo decretis, delicta coercemus, nihil de illis animad-*

maduerſionibus derogamus, quas veteres cano-nes, & ſacrum Tridentinum concilium in eadem peccata conſtituerant. quare negligentes, vel contumaces, & illis, & iis pœnis puniendos decernimus.

Quotieſcumque delicti cauſa clerici mulctandi ſunt, quæ ab illis exigenda erit pecunia, nullo modo ad Epiſcopum perueniat; in eiuſue commoda quauis ratione conuertatur. ſed idem Epiſcopus parte pecuniæ, quæ tertium non ſuperet, aſſignata delatori, reliquam piis operibus, aut locis, quibus ei videbitur, omnino attribuat. Quam pecuniam, ſi qui piorum locorum, aut operũ adminiſtratores intra menſem ab eo die, quo ſolui debet, numerandum, non exegerint; ea Seminario iam nunc adiudicata intelligatur. Notarius autem, qui attributionis inſtrumenta confecerit, triduo ea de re loca pia, quorum interſit, admoneat. alioqui eis ſua pecunia ſatisfaciat.

Mulctas vero, quę ob delicta eccleſiaſtica, vel mixti fori, laicis, a iudicibus eccleſiaſticis irrogabuntur, ad hunc modum diuidi volumus.

Vt tertia parte piis locis, aut operibus, eadẽ, qua ſupra diximus, cõditione addicta, tertia ad fiſcum principum ſæcularium pertineat; reliquum accuſatori detur.

Quibus vero tum clericis, tũ laicis pecuniæ mulcta imponenda fuerit, ſi ſint ſoluendo, ne eis pœnam remittant Epiſcopi: niſi graui de cauſa quod iudicium eorum conſcientiæ periculoſit. ſin ino-

pes ſint, pecuniam aliqua alia ſalutari pœna commutent, quæ eius generis ſit, vt peccatorum vulnera contrarijs remedijs curentur.

Quidquid conſenſus, approbationis, ſententiæ, vel alio huiuſmodi nomine, Epiſcopi ex facultate, in hac ſynodo eis permiſſa, conceſſerint, & ab ipſis, & ab eorum quibuſuis miniſtris, gratis omnino detur.

Quamcunque facultatem ex decretis in hac ſacra ſynodo editis habent Epiſcopi, eam ipſos per ſuos vicarios exequi poſſe volumus; niſi in ijs, quæ proprie ad ordinem Epiſcopalem pertineant: aut in quibus vicarij a ſacris canonibus, aut a concilio Tridentino, vel a nobis expreſſe excluſi ſunt.

Si in his decretis, ante alteram Mediolanenſi prouinciæ ſynodum, vlla difficultas orta fuerit, eius, & omnium, quæ ipſis decretis continentur, interpretationem, & explicationem Metropolitano reſeruamus. ſalua ſemper ſedis Apoſtolicæ auctoritate.

Quidquid de ſacramentorũ adminiſtratione, Miſſæ celebratione, diuinorumque officiorum modo, & ratione in hac synodo decreuimus, id neque ad Mediolanenſem eccleſiam, quę ſancti Ambroſij pręſcripto, & inſtituto proprios ritus, ac ceremonias habet; neque ad cęteras, quæcumque eodem iure, ac modo ex antiquiſſimo tempore ſacra facere conſueuerunt, in ijs quæ eius inſtitutis ritibus, & ceremonijs expreſſe aduerſantur, pertinere volumus. Cæteris vero, & Mediolanenſis

eccle

eccleſia, & quę eiuſdem ritibus vtuntur, æque teneantur, atque aliæ, quæ in prouincia noſtra ſunt eccleſiæ.

Epiſcopi, duobus adhibitis de Capitulo illius eccleſiæ, cuius res agitur, quorum alter ſuo, alter Capituli iudicio deligatur, ſtatuta, conſtitutiones, priuilegia, & indulta eccleſiarum cathedralium, & collegiatarum recognoſcentes, accurate videãt an in illis quidquam ſit, quod ab ipſis ſacri concilij Tridentini decretis ſit alienum, ad quorum pręſcriptum omnia, & ex conſtitutione ſanctiſsimi D. N. Pij IIII. & ex eodem concilio corrigant, edita.7. ea & emendent. Quod ſi Epiſcopo, & canonicis aliqua de ijs acciderit dubitatio, ad Metropolitanũ referant: qui a ſummo Romano Pontifice explicationem eorum poſtulet, quę difficultatem habere videbuntur. lẽ.Febru. 1563.

Vt nemini eorum, quæ in hac ſancta ſynodo decreta ſunt, ignorantiam excuſare liceat: edicimus, vt ex quo primum die editur, in valuis Metropolitanæ Eccleſiæ propoſita fuerint, ad duos menſes, omnes ſe, & his decretis; &, ſi contra fecerint, pœnis, quę eis continentur, teneri intelligant.

Ab eo etiam affixionis die eorum Decretorum temporis initium ſumendum decernimus, quibus aliquid intra certum tempus præſtari iubemus.

Iubebunt pręterea ſinguli Epiſcopi, ſi eis expedire videbitur, ea omnia, ſuę quoque cathedralis eccleſiæ valuis affigi; & proxima ſua diœceſa-

na ſynodo legi,ac recitari: quo ſtudioſius eorum precepta omnium animis inculcentur.
Singulę etiam cathedrales,& collegiatę, & parochiales eccleſię huius prouinciæ has cõſtitutiones certo aliquo loco collocatas, perpetuo aſſeruent.
Epiſcopi ſingulis quatuor anni temporibus, ſi id opportunum cenſuerint,legi iubeant coram ſe.& canonicis eccleſiæ cathedralis, & collegiatarum omnia ea,quæ de vita, & honeſtate clericorum; deque diuinorum officiorum celebratione in hac noſtra prouinciali ſynodo ſtatuta fuerunt: vt ea, crebro repetita,facilius in mores inducantur.
Maximas Deo gratias agere debemus,quod,quæ pro communi prouinciæ ſalute hoc tempore ſtatuenda videbantur, ad optatum exitũ perducta ſint. quodq. eiuſdem beneficio principes vniuerſæ prouincię ij obtigerunt,a quibus omnem opem,auctoritatem, & auxilium in eis exequendis, quæ ſancita ſunt, iure optimo ſperare, & expectare liceat. quod vt ex animo, ac ſummo ſtudio pręſtent, pro noſtri officij munere, eos vehementer hortamur; & per viſcera Dom. noſtri Ieſu Chriſti obſecramus.
Ex pręcepto ſacri Tridentini concilij collegimus, & cognouimus abuſus omnes, qui in indulgentias ex ſuperſtitione,ignorantia,irreuerentia,aut quauis cauſa in prouincia Mediolanenſi irrepſerunt; vt Metropolitanus de ijs, ex ſententia ſynodi, ad ſummum Romanum Pontificem referat, cuius auctoritate,& prudentia conſtitutis ijs, quæ huic pro-

prouincię noſtrę expedire videbuntur, fideles ſalutarem indulgentiarum fructum pie, & ſancte percipiant.

Actum eſt diligenter a nobis ex pręſcripto ſacri Tridentini concilij, quę ratio iniri poſſet, vt aliquæ eccleſię cathedrales prouincię noſtrę Mediolanenſis quarum ſunt tenues fructus, ita nouis prouentibus augerentur: vt, & ad illarum neceſſitatem, & ad Epiſcopalem dignitatem ſatis eſſent. eam autem rationem nomine ſynodi Metropolitanus ad ſanctiß. D. N. referat. qui cognita rei neceßite, pro ſua prudentia, & pietate, & Epiſcopis, & eccleſijs conſulere poterit.

Quia multa a ſummo Romano Pontifice, & publicę totius prouinciæ Mediolanenſis, & priuatæ ſingularum eccleſiarum vtilitatis cauſa petenda sūt; decernimus: vt, quidquid ab eius Sanctitate communibus noſtris, & qui adſunt, prouincialiū Epiſcoporum literis poſtulabitur, id huius ſynodi nomine, & auctoritate ita factum intelligatur; perinde ac ſi in ſeßione publice poſtulatum eſſe.

Omnia, & ſingula, quę in hac ſacra ſynodo decreta, actaque ſunt, qua debemus obedientia, ac reuerentia, auctoritati, ac iudicio ſanctę Roma. Eccleſiæ, omnium eccleſiarum matris, & magiſtræ, ſemper emendanda, & corrigenda ſubijcimus.

LAVS DEO.

LITTERÆ SANCTISSIMI DOMINI N. PII PAPAE V.

Quę ad has Conſtitutiones pertinent.

PIVS PAPA V.

Dilecto filio noſtro, CAROLO, *tit. ſanctę Praxedis Presbytero Card.* Borrhomæo *nuncupato*.

DILECTE fili noſter, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Dudum a fel. rec. Pio Papa IIII. prædeceſſore noſtro emanarunt literæ in forma breuis tenoris ſubſequentis, a tergo videlicet, Dilecto filio noſtro Carolo, tit. Sanctæ Praxedis presbytero Cardinali Borrhomæo vocato, in tota Italia noſtro, & Apoſtolicæ Sedis de Latere Legato. Intus vero, Pius papa quartus. Dilecte fili noſter ſalutem, & Apoſtolicam benedict. Iuxta noſtri Paſtoralis officij debitum, indefeſſa ſolicitudine ad ea libenter intendimus, per quæ in ſingulis, præſertim monialium, monaſterijs, regularis obſeruantia, ac debita clauſura non modo conſeruatur; ſed, ſi in eorũ aliquib. forsã dilapſa, aut diſſoluta reperiatur, adhibitis opportunis remedijs diligenter reſarcitur; atq reſtituitur; ita vt ipſarũ monialium felici ſtatui, ac directioni, ꝓſperoq. & laudabili regimini ſalubriter ꝓuideatur. Vt igitur ea, quę a ſacris canonib. & nouiſsime a ſacro concilio Triden. ſancita ſunt, ac reformationem, & clauſurã monaſteriorũ monialium huiuſmodi reſpiciũt, in tuis ci

uitate,& diœceſi ac prouincia Mediolanenſi debitę exe cu ioni demandentur:Monialesq ipſę ad regula, quam profeſſæ ſunt,pręſcriptam vitam inſtituant, & componant,ordinumq ſuorum vota, ac pręterea fideliter obſeruent: Tibi noſtro ſecundum carnem nepoti, qui Eccleſię Mediolanenſi ex conceſsione, & diſpenſatione Apoſtolica præeſſe dignoſceris,ac quamdiu eidem pręfueris,quemque ob eximiam,& ſingularium virtutum prudentiam,probitatem,ac re igionem,nuper noſtrum, & Apoſtolicę ſedis de latere Lega.um, de Venerabilium fratrum noſtrorum ſanctę Romanę Eccleſię Cardinalium conſilio,in vniuerſa Italia conſtituimus, & deputauimus: per Apoſtolica ſcripta committimus, & mandamus: vt per te ipſum, ſeu per tę deputandos, prout tua tibi ſuaſerit ratio: ſeu in proxima Synodo Prouinciali, vel diœceſana,per te celebrandis: ſicut tibi magis expedire videbitur: ea omnia auctoritate noſtra ſtatuas, ordines, diſponas, ac decernas, quę ad cuſtodiendam in quibusuis monialium monaſterijs, etiam regularibus quibuſuis ſubiectis, Ciuitatis, diœceſis, & Prouinciæ tuæ, huiuſmodi debitam,&regularem normam,&clauſuram; bonumque,& ſalutare regimen in eis inducendum, conſtituendum, & conſeruandum: & denique ad illarum congruam,& expedientem correctionem,& reformationem neceſſaria eſſe cognoueris,ſeu quomodolibet opportuna. Nos enim vltra facultates tibi nuper per alias noſtras,etiam in forma Breuis litteras ſub data Romę die 3. Februarij, proxime præteriti circa viſitationem,reformationem,& correctionem monaſteriorum monialium tuarum ciuitatis, & diœceſis conceſſas, quas omnes,& ſingulas ad quęcumque monaſteria quibuſuis regularibus ſubiecta, ac ad qualcumque ciuitates,terras,& loca totius tuæ Prouinciæ Mediolanenſis harum ſerie extendimus, & ampliamus, extenſaſque & ampliatas fore,& eſſe decernimus. Ita tamen, quod quo ad monaſteria monialium, etiam regularibus quibuſuis ſubiecta, exiſtentia in ciuitatibus, terris, & locis Suffraganeorum tuorum de eorum conſilio, & conſen-

ſu

ſu, prout tibi videbitur, facultates ipſas iuxta prædictarum, & præſentium literarum formam, & tenorem, exercere, illisq. vti libere valeas: Circumſpectioni tuæ quæcunque monialium monaſteria præfata, etiam quomolibet exempta, ac nobis, & Apoſtolicæ ſedi, ſeu hoſpitali ſancti Spiritus, ſeu ſancti Ioannis Hieroſolymitani, vel Baſilicæ ſancti Ioannis Lateranenſis, aut ſancti Petri de Vrbe, ſiue quibuſuis alijs Hoſpitalibus, & eccleſijs ſęcularibus, vel regularibus dumtaxat ſubiecta totius tuæ Prouinciæ Mediolanenſis, quæ reformatione indigere iudicauerit, eorumque moniales, & perſonas tam in capite, quàm in membris, auctoritate noſtra viſitandi, reformandi, corrigendi, & emendandi, ad debitamq. & regularem obſeruantiam, & clauſuram iuxta canonicas ſanctiones, & regularia ſuorum ordinum inſtituta, & alia, quę tibi congruentiora videbuntur, reducendi, reponendi, & cōſtituendi, ipſasq. moniales, ſi tibi viſum fuerit, ad alia monaſteria eorundem, ſeu aliorum ordinum in totum, vel in partem transferendi, necnon monaſteria ipſa, etiam quibuſuis regularibus ſubiecta, diruendi, ſupprimendi, vel alijs vniendi, annectendi, incorporandi, ſeu ad alios vſus, tibi bene viſos, mutandi. Et inſuper quæcumque ſtatuta, & ordinationes rectum, & exemplarem monialium, & perſonarum huiuſmodi viuendi modum, ac normam, debitamque clauſuram concernentia, faciendi, & condendi, factaque, & condita, ſi melius, & conſultius eſſe cenſueris, alterandi, & mutandi, aliaq. de nouo condendi, & edendi, illaq. ſic per te condita, & edita ab omnibus Abbatiſsis, Prioriſſis, monialibus, & perſonis eorundem monaſteriorum per excommunicationis aliasq. cenſuras, & pęnas eccleſiaſticas, cæteraq. opportuna iuris, & facti remedia firmiter, & inuiolabiliter obſeruari mandandi, & faciendi. Necnon pro faciliori ſtatutorum, & obſeruationum huiuſmodi obſeruatione, & executione dictarum monialium Superiores, & in eorum negligentiam locorum Epiſcopos in executores pręmiſſorum ſtatutorum, & ordinationum conſtituendi, & deputandi: Contradictores quoslibet, &

De propria regula, & conſtitutionibus his aſsiduè legendis.

QVIA moniales, quę profeſſę ſunt, non ſolum Dei, & ſanctæ Eccleſię pręcepta, quę chriſtianis omnibus pręſcripta ſunt, ſed etiam ſuæ regulę, & ordinis leges, et inſtituta ſeruare debent; operępretium erit, illis ſuæ vocationis, & profeſsionis debitum officium in memoriam quam ſępiſsime reuocare. Ideo in virtute ſanctę obedientiæ pręcipimus, vt in ſingulis monaſterijs ab aliqua moniali, cęteris profeſsis audientibus, quotidie legatur ſaltem caput vnum conſtitutionum regulæ, aut ordinis, cui adſtrictę ſunt. cuius lectionis initium fiat a primo, & ita procedatur ad extremum; ac deinceps ad primum caput redeatur: vt eodem ordine, ac progreſsione ſeruata, numquam ſacrę huius exercitationis vſus intermittatur. Prętereà has etiam conſtitutiones frequenter legi iubemus, vt crebra ſalutarium pręceptorum commemoratione moniales in obeundo ſuo munere diligentiores euadant. Qua in re pręfectam monemus, vt cęteras ad ſummam legum obſeruationem nō minus exemplo ſuo inuitet, quam auctoritate compellat. Denique pręcipitur omnibus monialium confeſſoribus, vt illis vniuerſis ſemel legat, & explicent omnia hęc decreta: quę, in vulgarem ſermonem conuerſa, ad communem prouincię vtilitatem primo quoque tempore curabimus edenda.

eaque,

eaque, vt omnino, quemadmodum debent, ſeruēt, vehementer cohortentur.

Quæ moniales arctioribus conſtitutionum, regulæque vinculis adſtrictę viuunt; non is eſt animi noſtri ſenſus, vt ab illis ſuſceptæ vitæ inſtitutis diſcedant, ſed vna cum ijs hęc quoque decreta ab illis ſeruari iubemus.

De Iudæis.

VT, quantum poſſumus, Iudęis corrumpendi chriſtianorum mores, & eis bona per fraudem auferendi occaſionem adimamus, ipſosq. ad viam ſalutis traducere ſtudentes, ex ſacrorum etiam canonum decretis, edicimus.

Vt Iudęi ſemper, & quocumque iter faciant: viri pileum, ſeu birretum crocei coloris; mulieres impoſitum reliquo capitis integumento, pannū eiuſdem coloris ferant.

Ne Chriſtiani ad cōuiuia, nuptias, vel dies feſtos, & ſynagogas iudęorum accedant; aut cum eis ludant; vel, quod deteſtabilius eſt, choreas cum iudęis agant.

Ne iudæis chriſtiani in famulatu eſſe poſſint.

Ne chriſtiani, ſi in diem, vel horam, iudęis operas ſuas locauerint, apud illos cibum capiant.

Ne chriſtianæ mulieres, iudæorum nutrices in eorum domibus eſſe vllo pacto poſſint. Nec vero extra eorum domos, niſi cum neceſſitas, Ordinario probanda, poſtularit.

Ne

Ne christiani iudæos medendi cauſa ad ſe accerſant.

Ne in coniungendis inter ſe matrimonijs eorum opera vtantur.

Ne christianæ mulieres iudæas fuci, pigmentorũ, aut ornandi ſe cauſa adhibeant.

Agros, prædia eccleſiaſtica iudæis locari, vaſa, veſtes, aliaue ſacra, vel ad vſum eccleſiæ deſtinata, vendi, aut pignori dari ne liceat.

Ne in ædibus, quæ eccleſijs vicinæ ſint, iudæi habitent. & , ſi qui in eis nunc habitant, intra certũ tempus omnino migrare cogantur.

Ne chriſtiani cum iudæis in diebus feſtis, emptionis, venditionis, vel alio nomine contrahere audeant.

Ne tribus ante Paſcha diebus iudæi in publicum prodeant: neq; quidquam palam, vel ſecreto in cõtemptionem chriſtianæ religionis facere audeãt.

Ne dignitatem, vel publicum officium, quod ad chriſtianos pertinere aliquo modo poßit, iudæi obtineant.

Hæc, & reliqua, quæ de chriſtianorum cum iudæis conſuetudine ſacris canonibus conſtituuntur, curent Epiſcopi, & principes, ac magiſtratus, pro ſuę quiſq. auctoritatis munere, pœnis contra chriſtianos, & iudæos acrioribus conſtitutis, vt inuiolatę ſeruentur.

Vehementer etiam a principibus petimus, vt in ſingulis ciuitatibus certum locum conſtituant, vbi iudęi ſeparatim a chriſtianis habitatum conueniant.

niant. Et, ſi quas proprias ædes iudæi in ciuitate habent; intra ſex menſes eas vere, non autem ſimulato contractu, chriſtianis vendi iubeant.

Illud præterea pro ſua pietate principes ſtatuere debebunt; vt iudæi in quibuſuis contractibus, & negocijs, quæ cum chriſtianis habuerint, in libris ſuis conſcribendis, literis, & lingua vulgari noſtra, non autem ſermone, aut characterib. hebraïs vtantur. ſi ſecus fecerint, ſeuere puniantur. nullumq. inde ius eis eſſe poßit agẽdi, vel excipiẽdi.

Omni denique diligentia illos in eo eniti æquum erit, vt fraudulentam, & inſidioſam iudęorum cũ chriſtianis contrahendi rationem, & eorum facultatibus inhiantem auaritiam comprimant, & coerceant.

Monemus vero Epiſcopos, vt ab hominibus pijs, ac peritis linguę hebraicæ, & rituum iudæorum, vel ſi huiuſmodi non reperiantur, ab alijs doctis, ac bonis viris curent fidem, ac doctrinam chriſtianam iudæis prędicandam.

Ad eas conciones iudęi omnes iuſſi conueniant; ſed pueri, ac puellæ ſeorſum a parentibus, atque alijs maioribus natu, concionatorem audiant; qui ipſos familiariter inſtituat: & interrogantib. benigne ſatisfaciat.

In quo ſignum aliquod cõuerſionis cognitum fuerit, is ab alijs ſeparetur: & in domum aliquam catechumenorum, ad id paratam, deducatur, vbi diligentius omnia, quę ſcire chriſtianum oportet, doceatur.

Ca-

Catechumeni ne baptizentur, niſi prius diligenter inſtructi, & examinati fuerint, pręſertim ſi grandiores ſint.

Baptizati curæ alicuius probi viri, ſaltem per annũ committantur; qui vitam illorum ijs rationibus regat, ac moderetur.

Vt diebus feſtis Miſſam, conciones, ac Veſperas obeant.

Alijs diebus aliquo artificio, quo victum quærere poſſint, vtantur.

Ne cum iudęis vllam omnino conſuetudinem habeant.

Neue cum chriſtianis, quorum vita flagitioſa ſit.

Curet Epiſcopus, vt iudęus, qui ad fidem ſe conuerterit, omnia bona ſua habeat. ac ſi filiusfamilias ſit, legitima, & quęcumque alia bonorum pars, ei iure debita, a patre, etiam viuente, detur. vel, ſi mulier fuerit, ei dos a marito reſtituatur. vel a patre conſtituatur, vnde ali poſſit, ex pręſcripto conſtitutionis Pauli Tertij ſummi Pontificis: pręſertim in ijs, quę ille ſtatuit de ijs facultatib. quæ ex vſuris comparatę ſunt.

Die 21. Martij 1542.

De pœnis, & alijs, quæ generatim ad has conſtitutiones pertinent.

QVIBVS *pœnis, noſtris in hac prouinciali ſynodo decretis, delicta coercemus, nihil de illis animad-*

maduerſionibus derogamus, quas veteres canones,& ſacrum Tridentinum concilium in eadem peccata conſtituerant. quare negligentes, vel contumaces, & illis, & iis pœnis puniendos decernimus.

Quotieſcumque delicti cauſa clerici mulctandi ſunt, quæ ab illis exigenda erit pecunia, nullo modo ad Epiſcopum perueniat; in eiuſue commoda quauis ratione conuertatur. ſed idem Epiſcopus parte pecuniæ, quæ tertium non ſuperet, aſſignata delatori, reliquam piis operibus, aut locis, quibus ei videbitur, omnino attribuat. Quam pecuniam, ſi qui piorum locorum, aut operũ adminiſtratores intra menſem ab eo die, quo ſolui debet, numerandum, non exegerint; ea Seminario iam nunc adiudicata intelligatur. Notarius autem, qui attributionis inſtrumenta confecerit, triduo ea de re loca pia, quorum intererit, admoneat. alioqui eis ſua pecunia ſatisfaciat.

Mulctas vero, quę ob delicta eccleſiaſtica, vel mixti fori, laicis, a iudicibus eccleſiaſticis irrogabuntur, ad hunc modum diuidi volumus.

Vt tertia parte piis locis, aut operibus, eadẽ, qua ſupra diximus, cõditione addicta, tertia ad fiſcum principum ſæcularium pertineat; reliquum accuſatori detur.

Quibus vero tum clericis, tũ laicis pecuniæ mulcta imponenda fuerit, ſi ſint ſoluendo, ne eis pœnam remittant Epiſcopi: niſi graui de cauſa quod iudicium eorum conſcientiæ periculoſit. ſin ino-

pes

pes ſint, pecuniam aliqua alia ſalutari pœna commutent, quæ eius generis ſit, vt peccatorum vulnera contrarijs remedijs curentur.

Quidquid conſenſus, approbationis, ſententiæ, vel alio huiuſmodi nomine, Epiſcopi ex facultate, in hac ſynodo eis permiſſa, conceſſerint, & ab ipſis, & ab eorum quibuſuis miniſtris, gratis omnino detur.

Quamcunque facultatem ex decretis in hac ſacra ſynodo editis habent Epiſcopi, eam ipſos per ſuos vicarios exequi poſſe volumus; niſi in ijs, quæ proprie ad ordinem Epiſcopalem pertineant: aut in quibus vicarij a ſacris canonibus, aut a concilio Tridentino, vel a nobis expreſſe excluſi ſunt.

Si in his decretis, ante alteram Mediolanenſi prouinciæ ſynodum, vlla difficultas orta fuerit, eius, & omnium, quæ ipſis decretis continentur, interpretationem, & explicationem Metropolitano reſeruamus. ſalua ſemper ſedis Apoſtolicæ auctoritate.

Quidquid de ſacramentorũ adminiſtratione, Miſſę celebratione, diuinorumque officiorum modo, & ratione in hac ſynodo decreuimus, id neque ad Mediolanenſem eccleſiam, quę ſancti Ambroſij pręſcripto, & inſtituto proprios ritus, ac ceremonias habet; neque ad cęteras, quæcumque eodem iure, ac modo ex antiquiſſimo tempore ſacra facere conſueuerunt, in ijs quæ eius inſtitutis ritibus, & ceremonijs expreſſe aduerſantur, pertinere volumus. Cæteris vero, & Mediolanenſis

eccle

eccleſia, & quę eiuſdem ritibus vtuntur, æque teneantur, atque aliæ, quæ in prouincia noſtra ſunt eccleſiæ.

Epiſcopi, duobus adhibitis de Capitulo illius eccleſiæ, cuius res agitur, quorum alter ſuo, alter Capituli iudicio deligatur, ſtatuta, conſtitutiones, priuilegia, & indulta eccleſiarum cathedralium, & collegiatarum recognoſcentes, accurate videāt an in illis quidquam ſit, quod ab ipſis ſacri concilij Tridentini decretis ſit alienum, ad quorum pręſcriptum omnia, & ex conſtitutione ſanctiſsimi D. N. Pij IIII. & ex eodem concilio corrigant, & emendent. Quod ſi Epiſcopo, & canonicis aliqua de ijs acciderit dubitatio, ad Metropolitanū referant: qui a ſummo Romano Pontifice explicationem eorum poſtulet, quę difficultatem habere videbuntur. edita.7. ea lē.Februa. 1563.

Vt nemini eorum, quæ in hac ſancta ſynodo decreta ſunt, ignorantiam excuſare liceat: edicimus, vt ex quo primum die editur, in valuis Metropolitanæ Eccleſiæ propoſita fuerint, ad duos menſes, omnes ſe, & his decretis; &, ſi contra fecerint, pœnis, quę eis continentur, teneri intelligant.

Ab eo etiam affixionis die eorum Decretorum temporis initium ſumendum decernimus, quibus aliquid intra certum tempus præſtari iubemus.

Iubebunt pręterea ſinguli Epiſcopi, ſi eis expedire videbitur, ea omnia, ſuę quoque cathedralis eccleſiæ valuis affigi; & proxima ſua diœceſa-

na ſynodo legi, ac recitari: quo ſtudioſius eorum præcepta omnium animis inculcentur.

Singulæ etiam cathedrales, & collegiatæ, & parochiales eccleſiæ huius prouinciæ has cõſtitutiones certo aliquo loco collocatas, perpetuo aſſeruent. Epiſcopi ſingulis quatuor anni temporibus, ſi id opportunum cenſuerint, legi iubeant coram ſe, & canonicis eccleſiæ cathedralis, & collegiatarum omnia ea, quæ de vita, & honeſtate clericorum; deque diuinorum officiorum celebratione in hac noſtra prouinciali ſynodo ſtatuta fuerunt: vt ea, crebro repetita, facilius in mores inducantur.

Maximas Deo gratias agere debemus, quod, quæ pro communi prouinciæ ſalute hoc tempore ſtatuenda videbantur, ad optatum exitũ perducta ſint. quodq. eiuſdem beneficio principes vniuerſæ prouinciæ ij obtigerunt, a quibus omnem opem, auctoritatem, & auxilium in eis exequendis, quæ ſancita ſunt, iure optimo ſperare, & expectare liceat. quod vt ex animo, ac ſummo ſtudio præſtent, pro noſtri officij munere, eos vehementer hortamur; & per viſcera Dom. noſtri Ieſu Chriſti obſecramus.

Ex præcepto ſacri Tridentini concilij collegimus, & cognouimus abuſus omnes, qui in indulgentias ex ſuperſtitione, ignorantia, irreuerentia, aut quauis cauſa in prouincia Mediolanenſi irrepſerunt; vt Metropolitanus de ijs, ex ſententia ſynodi, ad ſummum Romanum Pontificem referat, cuius auctoritate, & prudentia conſtitutis ijs, quæ huic pro-

prouincię noſtrę expedire videbuntur, fideles ſalutarem indulgentiarum fructum pie, & ſancte percipiant.

Actum eſt diligenter a nobis ex pręſcripto ſacri Tridentini concilij, quę ratio iniri poſſet, vt aliquæ eccleſię cathedrales prouincię noſtrę Mediolanenſis quarum ſunt tenues fructus, ita nouis prouentibus augerentur: vt, & ad illarum neceſſitatem, & ad Epiſcopalem dignitatem ſatis eſſent. eam autem rationem nomine ſynodi Metropolitanus ad ſanctiſſ. D. N. referat. qui cognita rei neceßitate, pro ſua prudentia, & pietate, & Epiſcopis, & eccleſijs conſulere poterit.

Quia multa a ſummo Romano Pontifice, & publicę totius prouinciæ Mediolanenſis, & priuatæ ſingularum eccleſiarum vtilitatis cauſa petenda sũt; decernimus: vt, quidquid ab eius Sanctitate communibus noſtris, & qui adſunt, prouincialiũ Epiſcoporum literis poſtulabitur, id huius ſynodi nomine, & auctoritate ita factum intelligatur; perinde ac ſi in ſeßione publice poſtulatum eſſe.

Omnia, & ſingula, quę in hac ſacra ſynodo decreta, actaque ſunt, qua debemus obedientia, ac reuerentia, auctoritati, ac iudicio ſanctę Roma. Eccleſiæ, omnium eccleſiarum matris, & magiſtræ, ſemper emendanda, & corrigenda ſubijcimus.

LAVS DEO.

LITTERÆ SANCTISSIMI DOMINI N. PII PAPAE V.

Quę ad has Conſtitutiones pertinent.

PIVS PAPA V.

Dilecto filio noſtro, CAROLO, tit. ſanctę Praxedis Presbytero Card. Borrhomæo nuncupato.

DILECTE fili noſter, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Dudum a fel. rec. Pio Papa IIII. prædeceſſore noſtro emanarunt litteræ in forma breuis tenoris ſubſequentis, a tergo videlicet, Dilecto filio noſtro Carolo, tit. Sanctæ Praxedis presbytero Cardinali Borrhomæo vocato, in tota Italia noſtro, & Apoſtolicæ Sedis de Latere Legato. Intus vero, Pius papa quartus. Dilecte fili noſter ſalutem, & Apoſtolicam benedict. Iuxta noſtri Paſtoralis officij debitum, indefeſſa ſolicitudine ad ea libenter intendimus, per quæ in ſingulis, præſertim monialium, monaſterijs, regularis obſeruantia, ac debita clauſura non modo conſeruatur; ſed, ſi in eorũ aliquib. forsã dilapſa, aut diſſoluta reperiatur, adhibitis opportunis remedijs diligenter reſarcitur; atq reſtituitur; ita vt ipſarũ monialium felici ſtatui, ac directioni, proſperoq & laudabili regimini ſalubriter prouideatur. Vt igitur ea, quę a ſacris canonib & nouiſsime a ſacro concilio Triden. ſancita ſunt, ac reformationem, & clauſurã monaſteriorũ monialium huiuſmodi reſpiciũt, in tuis ci-

ſu, prout tibi videbitur, facultates ipſas iuxta prædictarum, & præſentium literarum formam, & tenorem, exercere, illisq. vti libere valeas: Circumſpectioni tuæ quæcunque monialium monaſteria præfata, etiam quomolibet exempta, ac nobis, & Apoſtolicæ ſedi, ſeu hoſpitalis ſancti Spiritus, ſeu ſancti Ioannis Hieroſolymitani, vel Baſilicæ ſancti Ioannis Lateranenſis, aut ſancti Petri de Vrbe, ſiue quibuſuis alijs Hoſpitalibus, & eccleſijs ſęcularibus, vel regularibus dumtaxat ſubiecta totius tuæ Prouinciæ Mediolanenſis, quæ reformatione indigere iudicauerit, eorumque moniales, & perſonas tam in capite, quàm in membris, auctoritate noſtra viſitandi, reformandi, corrigendi, & emendandi, ad debitamq. & regularem obſeruantiam, & clauſuram iuxta canonicas ſanctiones, & regularia ſuorum ordinum inſtituta, & alia, quę tibi congruentiora videbuntur, reducendi, reponendi, & cõſtituendi, ipſasq. moniales, ſi tibi viſum fuerit, ad alia monaſteria eorundem, ſeu aliorum ordinum in totum, vel in partem transferendi, necnon monaſteria ipſa, etiam quibuſuis regularibus ſubiecta, diruendi, ſupprimendi, vel alijs vniendi, annectendi, incorporandi, ſeu ad alios vſus, tibi bene viſos, mutandi. Et inſuper quæcumque ſtatuta, & ordinationes rectum, & exemplarem monialium, & perſonarum huiuſmodi viuendi modum, ac normam, debitamque clauſuram concernentia, faciendi, & condendi, factaque, & condita, ſi melius, & conſultius eſſe cenſueris, alterandi, & mutandi, aliaq. de nouo condendi, & edendi, illaq. ſic per te condita, & edita ab omnibus Abbatiſsis, Prioriſſis, monialibus, & perſonis eorundem monaſteriorum per excommunicationis aliasq. cenſuras, & pęnas eccleſiaſticas, cæteraq. opportuna iuris, & facti remedia firmiter, & inuiolabiliter obſeruari mandandi, & faciendi. Necnon pro faciliori ſtatutorum, & obſeruationum huiuſmodi obſeruatione, & executione dictarum monialium Superiores, & in eorum negligentiam locorum Epiſcopos in executores pręmiſſorum ſtatutorum, & ordinationum conſtituendi, & deputandi: Contradictores quoslibet, &

rebelles,tibiq. ſuper his parere recuſantes,& renitentes cenſuris,& pœnis,ac remedijs prætatis,quacumq. appellatione remota,cōpeſcendi,illaq.etiam iteratis vicibus, aggrauandi,& interdictum eccleſiaſticum apponendi, auxilium quoque brachij ſęcularis ad hoc,ſi opus fuerit inuocandi,& generaliter omnia,& ſingula faciendi,gerendi,mandandi,& exequendi,quæ tibi ad Dei omnipotentis laudem,& gloriam,ac diuini cultus augmentum Religionisq.conſeruationem, & animarum ſalutem expedire videbuntur;Amplam,liberam, & omnimoda auctoritate Apoſtolica tenore præſentium facultatē, & poteſtatem concedimus,& impartimur Diſtrictus inhibētes monialibus, & perſonis prętatis quibuſuis alijs cuiuſcunq.dignitatis,ſtatus,gradus, ordinis, & conditionis fuerint,ne ſub indignationis noſtræ,& excommunicationis latæ ſententię eo ipſo,ſi contra fecerint,incurrēdis pœnis,te, vel a te deputatos, quominus huiuſmodi viſitatio reformatio,& clauſura fiant,ſuumq debitū, & optatum ſortiantur effectum,impedire,retardare,aut perturbare audeant,vel pręſumant. Ac etiam eiſdem,quacunque.Eccleſiaſtica,ſeu mundana præfulgeant dignitate,vel excellentia,ſub antedictis pęnis,mandantes,vt tibi,aut tuis deputatis huiuſmodi in pręmiſsis omnib. & ſingulis efficaciter pareant,& aſſiſtant. Decernentes præterea,ſtatuta,& ordinationes per te, ſeu a te deputatum pro tempore,facta huiuſmodi,& edita eo ipſo,quo facto fuerint,Apoſtolica auctoritate confirmata, & approbata eſſe cenſeri Et ita per quoſcunq Iudices, & Cōmiſſarios,quauis auctoritate fungentes,etiam dictæ Eccleſiæ Cardinales,ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi,& interpretandi facultate, & auctoritate,iudicari,& definiri debere : ac irritum,& inane,quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis auctoritate ſciēter,vel ignoranter contigerit attemptari Non obſtantibus conſtitutionibus,& ordinationibus Apoſtolicis, ac quibuſuis monaſteriorum,& illorum ordinum, ſeu etiā iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis,ſtatutis,& conſuetudinibus, ſtabili-

men-

mentis,vſibus, & naturis: priuilegijs quoque, indultis Apoſtolici,etiam Mari magno, Bulla aurea, vel alias quomolibet nuncupatis,necnon quibuſuis exemptionibus,libertatibus,& immunitatibus illis,eorumq. monialibus,& perſonis, etiam ab immemorabili tempore citra,ſub quibuſcumque tenoribus,& formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs,alijsque efficacioribus efficaciſſimis,& inſolitis clauſulis, irritantibusque,& alijs decretis,quomodolibet, etiam iteratis vicibus,conceſſis,approbatis,& innouatis. Quibus omnibus,etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis,ſpecifica,expreſſa,& indiuidua,non autem per clauſulas generales, idē importantes,mentio,ſeu quæuis alia expreſſio habenda aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi,ac ſi de verbo ad verbum nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata inſerti forent,præſentibus pro ſufficienter expreſſis, ac totaliter inſertis habentes,illis alias in ſuo robore permanſuris,ac vice dumtaxat,ad effectum præſentium, ſpecialiter,& expreſſe derogamus, ac latiſſime derogatum eſſe volumus,cæteriſque contrarijs quibuſcumque.

Datum Romæ apud ſanctum Marcum ſub annulo Piſcatoris die vltima Auguſti 1565. Pontificatus noſtri anno ſexto.

Cæ. Glorierius.

Cum autem,ſicut ex relatione tua,nobis oretenus facta,accepimus,tam tua ordinaria auctor qnam facultatis tibi,vt præfertur,conceſſę ac dictarum litterarum vigore,in prouinciali ſynodo Mediolanenſi, per te proxime celebrata,nonnullę conſtit.& ordinationes, præſertim circa ingreſſum ipſarum monialium,earumq. clauſuram,colloquia,& loca,vbi cum alijs loqui ſolitæ ſunt, claues,& laminas ferreas,educationem puellarum ſæcularium,cęteraq ad bonum,honeſtum,ac laudabilem viuendi modū,ſalubremq directionem, proſperumq gubernium pertinentia,per te,etiam de patrum ibidē congregatorum conſilio,& aſſenſu factæ,ſancitę, atq editæ

fuerint,& propterea tu cupias conſtitutiones, & ordina tiones,cæteraq præmiſſa,quo firmius obſeruentur , noſtra quoq.auctoritate roborari. Nos cupientes ea,quæ ad religioſarum perſonarum,præſertim fœminei ſexus , obſeruantiam,rectamque,& probatam illarum vitam , normamq.tendere dignoſcuntur, ſine aliqua contradictione,debitę executioni demandari; conſtitutiones,& ordinationes,omniaq & ſingula,vt præfertur,geſta, facta,& ordinata,non tamen ſacris canonibus,vel Tridentini concilij ſuper ijs editis decretis contraria , eorum omnium tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes,auctoritate Apoſtolica,tenore præſentium ex certa noſtra ſcientia confirmamus,& approbamus, ac illis perpetuæ,& inuiolabilis firmitatis robur adijcimus , eaq.per nos confirmata,& approbata fore , & eſſe , & ab omnibus cuiuſcumq gradus,& quibuſcunq exemptionibus,& priuilegijs munitis,quos illa quomodolibet cõcernunt ; & in poſterum concernere poterunt, inuiolabiliter obſeruari debere ſtatuimus : Supplentes omnes, & ſingulos iuris,& facti defectus,ſi qui forſan interuenerint in eiſdem. Necnon præſentes literas, & in eis cõtenta quęcumque ex quauis cauſa de ſurreptionis,vel obreptionis,aut nullitatis vitio, ſeu intentionis noſtræ defectu,nullatenus mutari,vel impugnari poſſe,ſed ſuos plenarios,& integros effectus ſortiri,& irrefragabiliter obſeruanda eſſe. Sicque per quoſcunque quauis auctoritate,etiam Epiſcopali dignitate,fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter interpretandi facultate,interpretari,ac definiri debere : ac quicquid ſecus ſuper ijs a quoquam quauis auctoritate ſcienter,vel ignoranter contigerit attentari,irritum, & inane decernimus , & declaramus. Mandantes in virtute ſanctæ obedientię Abbatiſſis,ac Prioriſſis,& monialibus dictorum monaſteriorum totius Prouinciæ huiuſmodi, quomodocunque exemptis,& quibuslibet exemptionis,& immunitatis,priuilegijs munitis,ac ſuffultis,& quibuſuis regularib quouiſmodo ſubiectis,vt cõſtitutiones,& ordinationes,aliaq.pmiſſa firmiter,& iuiolabiliter obſeruēt.nec il

lis

lis quouis p̃textu, aut quęſito colore contrauenire, aut ſe eis opponere quomodolibet audeant, vel pręſumant. Ipſis autem Epiſcopis & ordinarijs pręcipimus, vt illa iuxta dictarum & præſentium litterarum tenorem, debitæ executioni realiter, & cum effectu demandari curent, & faciant Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis; necnon omnibus illis, quæ idem Pius prædeceſſor in ſuis litteris voluit non obſtare, cæteriſque contrarijs quibuſcumque. Dat. Romæ apud ſanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris die xij. Aprilis. M D L X V I. Pontificatus noſtri anno primo.

Cæ. Glorierius.

PIVS PAPA V.

Ad futuram rei memoriam.

AD Romanum maxime pertinet Pontificem, vt ea, quæ iuxta ſacri concilij Tridentini decreta ad Dei omnipotentis laudem, diuinique cultus augmentum recte, & ſalubriter facta & ordinata eſſe dicuntur, quo firmius ab omnibus obſeruentur, & illibata perſiſtant, Apoſtolici muniminis præſidio roboret, atque confirmet Sane dilectus filius noſter Carolus tit ſanctæ Praxedis Præsbyter Cardinalis, Borrhomęus vocatus, qui eccleſię Mediolanenſi ex conceſſione, & diſpẽſatione apoſtolica pręeſſe dignoſcitur, Nobis nuper expoſuit; quod in Prouinciali ſynodo Mediolanenſi proxime per eum celebrata, cuius celebrationi ipſe præfuit, inhærẽdo decretis ipſius Tridentini concilij ſuper conſtituendis, & propagandis Seminarijs Clericorum ſuæ Prouincię Mediolanenſis, nõ nulla diſpoſita, ſtatuta, & ordinata fuerunt, quorum quidem tenor ſequitur, & eſt talis, videlicet; Mandatum eſt a ſacro Tridentino concilio Prouincialibus ſynodis, vt quam primum in eam curam incumberent, vt Seminarium Clericorum, vbicumque id fieri poſſet, conſtitueretur, omnique ratione propagaretur; quamobrem etiam

mus, eiuſdē Tridentini concilij auctoritate, quibuſuis quoad oïa, & ſingula ſupradicta priuilegijs, & exeptionibus, etiam ſi ſingularem derogationē requirerent, cōſuetudine etiam immemorabili, & quauis appellatione, & allegatione, quæ executionē non impediat, nō obſtantibus. Hanc autem fructuum decimam iuxta maiorē ſingulorum beneficiorum taxationem, quæ hactenus facta reperiatur, exigi iubemus, quod ſi aliqua beneficia nō repeniantur taxata, Epiſcopi de conſilio eorum, qui ſacræ Tridētinę ſynodi iuſſu ad id munus delecti fuerint, ea taxent. Quā decimā duobus terminis intra ſequentē annū milleſimum, quingenteſimum, ſexageſimum ſextum, & deinceps ſingulis annis eodem modo ſolui volumus. ſi quis huius anni taxationem a ſe impoſitam exigere cæpiſſet, eandem exactionem proſequatur; deinceps vero hanc exigendi rationem a nobis præſcriptam ſeruabit. Præterea damus auctoritatem ſingulis prouinciæ noſtræ Epiſcopis, vt de eorum, qui hui muneri præfecti erunt, conſilio, & Metropolitani ſcripto conſenſu, poſſint eam decimam augere, ac perducere vſque ad decimam veri annui reditus, & imminuere, vel vniuerſe, vel ſigillatim, atque ijs etiam beneficijs, quæ tenuiora fuerint, præſertim curatis, totam omnino exactionem remittere. Decernimus item, vt Epiſcopi ex auctoritate eiuſdem concilij Tridentini intra ſex menſes Eccleſiaſtica aliquot ſimplicia beneficia cuiuſcumque qualitatis, & dignitatis fuerint, vel etiam præſtimonia, vel præſtimoniales portiones nuncupatas, etiam nondum vacantes huic collegio, ſeu ſeminario applicent, & incorporent; ea videlicet, quæ illis ſeminario magis opportuna, & idonea videbuntur: ſine tamen cultus diuini detrimento; & beneficia obtinentium præiudicio. Quod ſi Epiſcopi illorum beneficiorum fructus ad id piū opus non ſatis eſſe animaduerterint; diſpiciant, ſi quæ alia ſint, quæ ſeminario attribui poſſint; deque ijs Metropolitanum admoneant; qui, vt res ex ſententia confici poſſit, a Sanctiſs. D. N. opem implorandam, & eius auctoritatem interponendam curabit. Hęc autem vnio bene-

beneficiorum ex pręſcripta concilij Tridentini formula locum habeat, etiam ſi beneficia ſint reſeruata, vel affecta; nec per reſignationes ipſorum beneficiorum vniones,& applicationes ſuſpendi,vel impediri poſſit:ſed omnino quacumque vacatione, etiã ſi in curia effectum ſuũ ſortiantur, & quacumque conſtitutione non obſtante. ſuccedẽte vero caſu, quo per vniones effectum ſuum ſortientes,vel aliter ſeminarium ipſum,in totum,vel in partem dotatum reperiantur,tunc portio ex ſingulis beneficijs vtſupra detracta,& incorporata ab Epiſcopo,prout res ipſa exegerit,in totum, vel pro parte ad ratam remittatur. Volentes autem præmiſſa,prout in ipſa prouinciali ſynodo recte,pie,atq. prudenter geſta,conſtituta,& ordinata fuere,debitę executioni demandari,omnia, & ſingula ſuperius narrata ad ſancti operis ſeminariorum huiuſmodi commodum, & incrementum conſtituta auctoritate Apoſtolica,tenore pręſentiũ ex certa noſtra ſcientia confirmamus,& approbamus: & ac illis perpetuę, & inuiolabilis noſtrę firmitatis robur adijcimus: eaque per nos confirmata,& approbata fore,& eſſe, & ab omnibus cuiuſcumque gradus,& quibuſcumque exemptionibus, & priuilegijs munitis, etiam nullius diœceſis in concilij Tridentini generalitatem,quos illa quomodolibet concernunt,& in poſterum concernere poterunt;inuiolabiliter obſeruari debere ſtatuimus. ſupplentes omnes, & ſingulos iuris,& facti defectus, ſi qui forſan interuenerit in eiſdem. Necnon pręſentium litterarum, & in eis contenta quęcumq ex quauis cauſa de ſurreptionis,vel obreptionis,aut nullitatis vitio,ſeu intentionis noſtrę defectu,nullatenus notari,vel impugnari poſſe;ſed ſuos plenarios,& integros effectus ſortiri; & irretragabiliter obſeruanda eſſe.Sicq. per quoſcumq quauis auctoritate,etiam Epiſcopali dignitate fungentes ſublata eis, & eorũ cuilibet quauis aliter interpretandi facultate, interpretari,ac definiri debere;ac quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis auctoritate ſcienter,vel ignoranter contigerit attentari,irritum,& inane decernimus,& declaramus.Non obſtantibus pręmiſſis,ac conſtitutionibus, & or-

ordinationibus Apoſtolicis,ac prouinciæ præfatæ,illiusq. ciuitatum,& diœceſum,etiam iuramento,confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis.& conſuetudinibus,priuilegijs quoq. indultis, & litteris Apoſtolicis illis & quibuſuis eorum perſonis, & locis eccleſiaſticis, ſub quibuſcumq. tenoribus, & formis: ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijſq efficacioribus,& inſolitis clauſuris,irritantibuſq, & alijs decretis in genere vel in ſpecie,ac alias quomodo libet conceſſis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione,de illis eorumq. totis tenoribus ſpecialis,ſpecifica,expreſſa,& indiuidua, non autē per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret,illorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur,præſentibus pro ſufficiēter expreſſis habentes illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat,ſpecialiter,& expreſſe derogamus,cęterisq. contrarijs quibuſcumque. Dat. Romæ apud ſanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die x i x. Aprilis. M D L X V I. Pontificatus noſtri, Anno primo.

Cę. *Glorierius*.

P I V S P A P A V.

Ad futuram rei memoriam.

Romanum decet Pontificem, ijs, quæ iuxta ſanctorum Patrum decreta prouide geſta fuiſſe percepit, approbationis ſuę firmitatem diligenter adhibere.Cum itaque,ſicut dilectus filius noſter Carolus tit. ſanctę Praxedis Pręsbyter Cardinalis,Borrhomęus nūcupatus,qui Eccleſię Mediolanenſi ex conceſſione, & diſpenſatione Apoſtolica pręeſſe dignoſcitur: Nobis nuper expoſuit, pręteritis menſibus, poſtquam ſacrum conciliū Tridentinum ſuper perſonis ad Cathedrales,& ſuperiores eccle

ſias promouendis;certiſq. tunc expreſsis earum qualita tibus,& ſuffi ientia requirend s,ſollicite tractans,ac pru denter conſiderans Quod quoniam in graui,idoneoque bonorum,& doctorum virorum teſtimonio, de requiſitis promouendi qualitatibus huiuſmodi ſumendo, non vniformis ratio vbiq ex nationum,populorum,ac moru varietate,poterat adhiberi,mandauerat,vt in prouinciali ſynodo per Metropolitanum habenda, quibuſq. locis, & prouincijs præſcriberetur propria examinis,ſeu inquiſitionis,aut inſtructionis faciendę forma, pietati Romani Pontificis,pro tempore exiſtentis,arbitrio approbanda,quę magis eiſdem locis vtilis,& opportuna eſſe videretur.Idcirco ipſe Carolus Cardinalis,& Archiepiſcopus ſua prouinciali ſynodo in Domino conuocata, & ipſa ſynodo prouinciali ſic conuocatę, eodem Carolo Cardinale,& Archiepiſcopo preſidente, dicto concilij Tridentini mandato, quo ad qualitates futuri Epiſcopi ſuę prouincię requirendas,vt par erat obediens,præſcripſerit ſuper hoc formulam tenoris ſubſequentis Quoniam ſtatuit ſancta Tridentina ſynodus,vt in prouinciali ſynodo forma examinis,ſeu inquiſitionis,aut inſtructionis natalium, vitę,ętatis,doctrinę,atq. aliarum omnium qualitatum, quas ſacri canones,& ipſa Tridentina ſynodus in promouendo ad Epiſcopatum poſtulant,præſcribatur: Nos hanc formulam,Sanctiſs D N arbitrio,comprobandam proponimus Cum examen de aliquo ad Epiſcopatum prouincię noſtrę promouendo faciendum erit,Epiſcopus,in cuius diœceſi is maiorem eius anni partem verſatus fuerit, mandato a Summo Pontifice accepto,ex quinque probatis, & doctis, ac iuratis, omnique exceptione maioribus teſtibus,de eius fide,vita, & moribus cognoſcat in hunc modum. An ſit bonę exiſtimationis. An hęreſis nomine, aut ſchiſmatis ſuſpectus ſit. An hęreticorum libros legerit,habeatue. An cum hęreticis verſatus fuerit, aut eis aliquo modo fauerit. An ſtatuto Eccleſię tempore confiteatur,& Euchariſtiam ſumat, ac Miſſę tempore cõfiteatur,& Euchariſtiam ſumat, ac Miſſę interſit An ſacris ordinibus ſit initiatus, & quampridem. An ſit crimine-

minoſus, vel vitio, aut infamia nòtatus. An cum aliquo inimicitias gerat capitales,& pręſertim in loco Epiſcopatus. An filios habeat nô legitimos,& cuius ętatis,&quot. An familiam ſuam prudenter,& catholice regat An Bigamus. An excommunicatus,aut ſuſpenſus An Apoſtata An ei publica pœnitentia impoſita fuerit An aliquando inſanierit,aut a dęmone vexatus fuerit. De natalibus vero,ętate,gradu, & corporis habitu, a duobus, vel tribus teſtibus fide dignis,vel ex inſtrumentis publicis hoc modo cognoſcat. An legitimo matrimonio natus ſit. An hęreticis filius,nepoſue ſit. An trigeſimum annum confecerit. An in vniuerſitate ſtudiorum Magiſter, ſiue Doctor,aut licentiatus in ſacra Theologia, vel iure Canonico merito ſit promotus,aut publico alicuius Academię teſtimonio idoneus ad alios docendos oſtendatur. Et ſi regularis fuerit,an a Superioribus ſuę religionis ſimilem fidê habeat. An aliquo vitio, vel inſigni deformitate corporis,& in qua parte laboret. An Comitiali morbo tentetur. De doctrina autem,ſic periculum faciat. Adhibitis tribus Theologię,totidemq. iuris Pôtificijs peritis,quos, ſi ibi non fuerint,ex vicinioribus locis accerſat, promouendum vndecumque euocatum interroget. Quid differat inter ſacramenta veteris,& nouæ legis Quot ſint Eccleſiæ ſacramenta,& quomodo ſingula nominetur. Quæ ſit eorum materia, forma, miniſter Quod officium Presbyteri,Diaconi,& Subdiaconi; quodue minorum ordinum. Quæ præcepta diuina; quæue conſilia Euangelica. Duos ite locos ei proponet interpretandos; alterum veteris,alterum noui teſtamenti:a mane ad veſperam dato ſpatio ad cogitandum Quibus interpretatis,percunctantibus etiam aliquid de iure Pontificio,ita reſpôdebit; vt, etiam ſi Theologus ſit, tamen ſe iuris Canonici in ijs, ad Epiſcopi munus pertineant, non omnino rudem eſſe oſtendat His confectis, ex formula præſcripta a Sanctiſs. D N. coram eodem Epiſcopo fidei profeſſionem faciat. Quod, ſi promouendus, in pluribus ciuitatibus, vel diœceſibus proximum trienniũ moratus fuerit, eius fidem, vitam, & mores illi etiam Epiſcopi, in quorũ

locis

locis ſex menſes manſerit,a Summo Pontifice admoniti, vel ab eo,qui proceſſum confecerit, rogati, ſuo teſtimonio comprobent:idq; ſcriptum ad eundem mittãt,a quo proceſſus confectus ſit. Is vero acta hęc omnia in publicum inſtrumentum relata,ad Sanctiſs. Romanum Pontificem obſignata, quam primum mittat. Idem Carolus Cardinalis,& Archiepiſcopus Nobis humiliter ſupplicauit, vt pręinſertam formulam iuxta eiuſdem generalis concilij decretum, Apoſtolicæ approbationis robore ſtabilire, ac alias eius obſeruationi prouidere dignaremur. Nos igitur formula prædicta, ſingulisq. illius capitibus, & articulis diligenter viſis,& perpenſis, illá æquá, & ſaluberrima,ac digna,quæ Sedis Apoſtolicæ auctoritate ſtabiliantur,eſſe cenſentes:huiuſmodi ſupplicationibus inclinati,formulam,ac omnia,& ſingula in ea cõtenta prædicta, eadem auctoritate, tenore pręſentium confirmamus, & approbamus, ac illa in quibuſcumque proceſſibus ſuper perſona ad regimẽ alicuius ex Metropolitañ. alijsq Cathedralibus Eccleſiis ipſius Prouinciæ Mediolanenſis per ceſsionem, vel obitum, aut translationem, vel priuationem,ſeu alias quouis modo, etiam apud Sedem prędictam pro tempore vacantis aſſumenda;ſuisq. qualitatibus,& ſufficiẽtia, tam in eadẽ prouincia,quàm extra eam,vbilibet,& a quibuſcumq. faciendis,inuiolabiliter obſeruari volumus,ac diſtricte pręcipiendo, mandamus. Non obſtantibus conſtitutionibus,& ordinationibus Apoſtolicis cęterisq; contrarijs quibuſcumque. Dat. Romę apud ſanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die XXIIII. Maij, M D LXVI. Pontificatus noſtri, Anno primo.

Cę. Glorierius.

PIVS

PIVS PAPA V.

Ad futuram rei memoriam.

INter omnes Apoſtolicæ ſeruitutis, nobis iniunctæ, ſollicitudines, quæ mentē noſtram inceſſanter exercent, illa frequentior occurrit, vt ordinationes, & ſtatuta, quę circa iamdudum labaſcentis, & pene conuulſæ diſciplinæ Eccleſiaſticę reſtitutionem prudenter edita fuiſſe cognoſcimus, ab omnibus ipſius Eccleſiæ miniſtris obedienter recipi, & indifferenter obſeruari procuremus. Cum itaque, ſicut accepimus, nuper in prouinciali ſynodo Mediolanenſi, Dilecto filio noſtro, Carolo tit. ſanctæ Praxedis Presbytero Cardinali Borrhomæo nuncupato, qui Eccleſiæ Mediolanenſi ex conceſſione, & diſpenſatione Apoſtolica præeſſe dignoſcitur, illo præſidente quamplura ſaluberrima ſtatuta, & decreta, ad mores dilectorum filiorum Cleri ſęcularis totius prouinciæ Mediolanenſi reformandos pertinentia, & præſertim honeſtatem, decorum, reuerentiam, ornamenta Eccleſiarum, necnon locum, tempus, modum, aliaſq. circunſtantias in Eccleſiarum ſacramentorum adminiſtratione, Miſſarumq. celebratione obſeruāda, ac ſepulturas, funeralia, proceſsiones, verbi Dei conciones, ſeu prædicationes, repræſentationes, & picturarum decentias, vitæ honeſtatem, frugalitatem, morum correctionem, & moderationem, Archiuia, & alia ad ſcripturarum, iurium, & aliorum bonorum Eccleſiaſticorum conſeruationem, necnō fructuum, redditiuum, & prouentuum Eccleſiaſticorū diſpenſationem pertinentia non minus religioſe, quam ſapienter ordinata fuerint. Quæ cum non ſolum licita, & honeſta; ſed etiam Eccleſiæ Dei plurimum vtilia, & apprime laudabilia exiſtant, ab omnibus Dei miniſtris æqualiter expedit obſeruari. Hinc eſt, quod nos bonum ciuem vtilitati, honeſtatiq. Reipublicæ nunquam refragari, ſed ſanctis patriæ legibus libenter obtemperare debere conſiderantes, ac totos ſtatutorum, & decretorum prædictorum documētorumque deſuper confectorum,

& inde ſequutorum tenores, de quibus plenam, & diſtinctam informationem a præfato Carolo Cardinale oretenus nobis factã accepimus, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra omnia, & ſingula ſtatuta, ordinationes, & decreta in prouinciali ſynodo Mediolanenſi ſic, vt præfertur, edita & publicata, ac pro vt illa concernunt, alia in dictis documentis contenta in omnibus, & ſingulis Eccleſiis, Monaſterijs, Prioratibus, Præpoſituris, Hoſpitalibus, & alijs pijs locis Eccleſiaſticis, ſæcularibus, vel etiã regularibus commendatis, etiam nobis, & Apoſtolicæ ſedi immediate ſubiectis, etiam nullius diœceſis, aut aliter quomodocumq; exemptis in vniuerſa prouincia prędicta conſtitutis, ac per quoſcumque earundem Eccleſiarum, & locorum Prælatos, Abbates, Priores, Præpoſitus, Rectores, Superiores, Miniſtros, Capitula, Canonicos, ac perſonas ſæculares, aut illa ex conceſſione, vel diſpenſatione Apoſtolica in commendam, aut adminiſtrationem obtinentes, etiam ſi dictæ Sedis Notarij, Acoluthi Capellani, ac Romanæ curiæ officiales, etiam officia ſua actu exercentes, etiam familiares noſtri, & continui commenſales, etiam veri, & antiqui, aut alias in noſtris, ſeu Venerabilium fratrum noſtrorum ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, & prædictæ Sedis ſeruitijs, & obſequijs inſiſtentes, exiſtant, quos omnes ratione beneficiorum quorumcumque perſonalem reſidentiam requirentium, in dicta prouincia per eos quomodolibet obtentorum, & obtinendorum, ſub ſententijs cenſuris, & pœnis a concilio Tridentino alijsq. ſacris canonibus cõtra non reſidentes latis, & impoſitis, ad perſonalem reſidentiam diſtrictæ per locorum Ordinarios, ſeu eorum & in ſpiritu ilibus Vicarios generales dictæ prouinciæ cogi, & compelli volumus: nec eis conſtitutionem ferre. Eugenij Papæ IIII. prædeceſſoris noſtri in fauorem curialium dictæ Sedis editam aut quæcumque priuilegia, & indulta Apoſtolica etiam per nos ad id aliis in genere, vel in ſpecie quomodolibet conceſſa desuper ſuffragari intelligimus, vel alias quomodolibet exemptos, ac

D nobis,

nobis, & dicta Sedi, vt præfertur, immediate ſubiectos, etiam ſi nullius diœceſis eſſe dicatur: dummodo tamen de prædicta prouincia exiſtant, cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, conditionis, & præeminentiæ fuerint, in omnibus, & per omnia integre, ac ſub ſententijs, cenſuris, & pœnis, in eis forſitan contentis, recipi, & admitti, obſeruari, præſtari, & debitæ executioni demandari, nec quempiam ſe ab eorum obſeruatione, cuiuſuis exemptionis, immunitatis, priuilegij, vel alio prætextu excuſare debere auctoritate Apoſtolicæ tenore præſentium, perpetuo ſtatuimus, & ordinamus: dictaque prouincialia ſtatuta, ordinationes, & decreta ad Eccleſias Monaſteria, & alia loca, ac eorum Superiores, Capitula, & alias perſonas ſæculares huiuſmodi extendimus, & ampliamus: Vniuerſis earundem Eccleſiarum, Monaſteriorum Prioratuum, Præpoſiturarum, aliorumq. locorum Prælatis, Superioribus, & Capitulis prædictis in virtute ſanctæ obedientiæ diſtricte precipiendo, mandantes, quatenus eadem prouincialia ſtatuta, ordinationes, & decreta iuxta eorum formam, & tenorem in ſuis Eccleſiis, Monaſterijs, & alijs locis publicent, & publicari, ac per eorum Capitula, canonicos aliaſque perſonas ſeculares huiuſmodi integre obſeruari faciant. alioquin ſi ſuper hoc per locorum Ordinarios moniti in premiſſorum executione, & obſeruatione ceſſauerint, illamue, locorũ Ordinarij diſtulerint, ſeu alias neglexerint; ipſum Metropolitanum, vel generalem eius in ſpiritualibus Vicarium negligentiam, ſeu dilationem dictorum Ordinariorum omnino ſupplere volumus, committimus, & mandamus necnon eoſdem Superiores, Prelatos, ac Cõmendatarios, Capitula, canonicos, & perſonas ſeculares predictas ad premiſſorum omnium obſeruationem teneri, & efficaciter obligatos eſſe; cenſuriſque, & pœnis tam eccleſiaſticis, quam pecuniarijs prefati Caroli Cardinalis, ac pro tempore exiſtentis Archiepiſcopi Mediolanenſis, aut eius in ſpiritualibus Vicarij generalis arbitrio, moderandis, & applicandis, ad id cõpelli poſſe. Sicq. per quoſcumque iudices, & commiſſarios etiam ſanctæ

Romanæ eccleſiæ Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & diffiniri debere. ac, quidquid ſuper his ſecus a quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus. Non obſtantibus exemptionibus, & immunitatibus alijsque pręmiſſis; necnō Eugenij Papę IIII. prædeceſſoris huiuſmodi in fauorem curia ium dictę ſedis edita, alijsque conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis; necnon eccleſiarum, & locorum prędictorū iuramento, confirmatione apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, conſuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris apoſtolicis illis, eorumq Prę latis, Capitulis, Superioribus, & perſonis alijsq. pręmiſſis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis; ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq. efficacioribus, & inſolitis clauſulis irritantibuſq. & alijs decretis etiam iteratis vicibus, etiam per nos quomodolibet conceſſis, approbatis, & innouatis Quibus omnibus etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumq. totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales, idem importātes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbū, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata, inſerti forent, prẹſentibus pro ſufficiēte expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dūtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cęterisq. contrarijs quibuſcumque. Dat. Romę apud ſanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris die VI Iunij.
M D LXVI. Pontificatus noſtri anno primo.

Cæ. Glorierius.

PIVS

Ad futuram rei memoriam.

INter omnes Apoſtolicę ſeruitutis,nobis iniunctę,ſolicitudines, quę mentem noſtram inceſſanter exercēt, illa frequentior occurrit,vt ordinationes,& ſtatuta,quę tam in generalibus, quàm prouincialibus ſynodi, circa iamdudum labaſcentis,& pene conuulſę diſciplinę Eccleſiaſticę reſtitutionem prudēter edita fuiſſe cognoſcimus,ab omnibus ipſius Eccleſię miniſtris obedienter recipi,& indifferēter obſeruari procuremus. Cum itaque, ſicut accepimus, nuper in prouinciali ſynodo Mediolanēſi,Dilecto filio noſtro,Carolo tit. ſanctę Praxedis Presbytero Cardinali Borrhomęo nūcupato,qui etiam Eccleſię Mediolanenſi ex conceſſione,& diſpēſatione Apoſtolicà pręeſſe dignoſcitur, illo pręſidente, quam plurima ſaluberrima ſtatuta,& decreta,ad honeſtatem,decorum,reuerentiam, ornamenta eccleſiarum, necnon locum,tempus,modum, aliaſque circunſtantias in eccleſiaſticorum ſacramentorum adminiſtratione, miſſarūq. celebratione,obſeruanda,ac ſepultas,funeralia, proceſſiones,verbi Dei conciones,ſeu prędicationes, repreſentationes,& picturarū decentias,archiuia, & alia ad ſcripturarum, iurium, & aliorum bonorum eccleſiaſticorū conſeruationem pertinentia,nō minus religioſe, quam ſapienter ordinata fuerint; quę cum non ſolum licita, & honeſta, ſed etiam eccleſię Dei plurimum vtilia, & apprime laudabilia exiſtant;ab omnibus Dei Miniſtris, tam regularibus, quàm ſęcularibus, æqualiter expedit obſeruari. Hinc eſt, quod nos totos ſtatutorum, & decretorum prędictorum, documentorumq. deſuper confectorum,& inde ſecutorum tenores,de quibus plenam & diſtinctam informationem, a præfato Carolo Cardinali Oretenus nobis factā, accepimus, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes;ac omnia, & ſingula ſtatuta,& ordinationes, & decreta ſupradicta in prouinciali ſynodo Mediolanenſi ſic,vt præfertur, edita & publi-

cata,ac prout illa concernunt, prędicta in dictis documentis contenta, in Mediolanenſis ciuitatis, diœceſis & totius Prouinciæ omnibus, & ſingulis regularium perſonarum vtriuſq; ſexus eccleſiis, Monaſterijs, Domibus quorumcumque, etiam Ciſtercien & Humiliatorum ordinum, & alijs regularibus locis, etiam nobis, & apoſtolicę ſedi immediate ſubiectis, etiam nullius diœceſis, in vniuerſa prouincia prędicta cōſtitutis, ac per quoſcumque eccleſiarum, Monāſteriorum, Domorum, & aliorū regularium locorum huiuſmodi Superiores, etiam generales, ac illorum vtriuſq; ſexus perſonas diſtricte obſeruari volentes: Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, eidem Carolo Cardinali per pręſentes cōmittimus, & mandamus, quatenus omnes, & ſingulos dictarum eccleſiarum, Monaſteriorum, Domorum, & regularium locorum Superiores, etiam generales, & perſonas regulares, etiam exemptas, vtriuſq; ſexus, vt infra ſex menſes poſt pręſentium publicationem, omnibus, & ſingulis ſtatutis, ordinationibus, & decretis prędictis realiter & cum effectu parere debeant, auctoritate noſtra, moneat, & requirat. Et, ſi ipſi ſic moniti, vt pręfertur, parere in omnibus, vel in aliquibus diſtulerint, vel neglexerint, dictus Carolus Cardinalis, poſt lapſum dictorum ſex menſium, nobis quamprimum ſignificare, & referri curet; vt opportunum deſuper remedium, prout noſtro incumbit officio, in his quanto citius adhibere valeamus. Non obſtantibus exemptionibus & immunitatibus, alijsq; premiſſis, & apoſtolicis conſtitutionibus, & ordinationibus; necnon eccleſiarum, locorum, Monaſteriorum, Domorum, eorumdemq; Superiorum, & ordinum prędictorum, etiā iuramento, confirmatione apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris apoſtolicis illis, eorumq; ordinibus, Prę'atis, Superioribus etiam generalibus, conuentibus, & perſonis, alijsque pręmiſſis, ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq; efficacioribus, & inſolitis clauſulis, irritantibusq. & alijs decretis,
etiam

etiam iteratis vicibus,etiam per nos quomodolibet con ceſſis,approbatis, & innouatis. Quibus omnibus etiam ſi pro ſufficienti eorum derogatione,de illis eorumq; totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, non autem per clauſulas generales, idem importantes, métio,ſeu queuis alia expreſſio habéda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruāda foret, tenores huiuſmodi,ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo,& forma in illis tradita,obſeruata,inſerti forent,pręſentibus pro ſufficienter expreſſis,& inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter,& expreſſe derogamus; ceterisq; contrarijs quibuſcumque. Dat. Romæ apud ſanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris, Die XXVII. Iunij. M D LXVI. Pontificatus noſtri, Anno primo.

Cę. Glorierius.

NOs Carolus Borrhomęus, miſeratione diuina, S. R. E. tit. ſanctę Praxedis,Presbyter Cardinalis, Archiepiſcopus Mediolanenſis,ex mandato,quod a Sanctiſſimo D. N. Pio Papa V ſuis his ſupra proximis litteris,die XXVII. Iunij datis,habuimus,Apoſtolica eius auctoritate,omnes & ſingulos Monaſteriorum,& regularium quę Mediolani,& in noſtra dięceſi,ac prouincia ſunt,locorum Superiores,etiam Generales, & perſonas regulares,etiā exemptas,vtriuſque ſexus,requirimus,ac ſemel,iterum,tertio,trinaque hac monitione pręmiſſa monemus;vt quæcumque conſtitutiones, & decreta hac prouinciali ſynodo a nobis cōfecta,illis litteris expreſſa continentur,ijs ad ſex menſes,poſtquam in lucem edita ſunt,re ipſa omnino obtemperent. quod, ſi qui ex ijs facere neglexerint,vel diſtulerint; eos omnes, & ſingulos monitos eſſe volumus confecto illi ſex menſium ſpatio, nos,quemadmodum mandatum eſt, id Sanctiſſimo D. N. quam primum ſignificandum,ac referendum curaturos,

ros, vt eius Sanctitas pro ſummo ſuo paſtorali officio, & ea ſingulari, qua tenetur, reſtituendæ iamdudum labaſcentis eccleſiaſticæ diſciplinæ cura, ac ſollicitudine, opportunum huic rei remedium, ea, qua ſolet vigilantia, adhibeat. Datum ex noſtris Archiepiſcopalibus ædibus, die ſeptimo Septembris. M D L X V I.

Concordat cum originali.
In cuius rei fidem, & teſtimonium ſubſcripſi
Ego Chriſtophorus Venegonus curiæ Archiepiſcopalis Mediolanenſis notarius.

INDEX RERVM OMNIVM,

Quæ hoc Conſtitutionum libro continentur.

ABBATES oneribus eccleſię, eorum administrationi commiſſa ſatisfaciant. 147

Abbatiſſa vide Pręfecta monialium.

Abortum procurantium abſolutio Epiſcopo reſeruata. car.42.

Abſentes inferiores curati,a quibus ad Epiſcopum deferendi.82. ob eorumque abſentiam qua pœna puniendi 78 80

Abſentia Epiſcopi a quibus,& cui ſignificanda. 78.iiſque ſine licentia abſens qua pœna mulctandus. 77

Abſentię facultas a quo petenda. 78 ſtudij cauſa quib. conditionibus datur. 80. conceſſa, Epiſcopo ad tres menſes exhibenda.76 eius licentia qua in re non proſit. 102

Abſentibus ad reſidendum tempus præſtitutum. 80 eius rei cauſa edictum proponendum. 79

Abſentium a ſuis eccleſijs tam Epiſcoporum, quam inferiorum curatorum fructus Hoſpitalibus attributi. 77 78 eorum exigendorum cura ad quos pertineat. ibidem.

Abſolutio in confeſſione quibus,& quo caſu aliquando non danda 41.42 vide confeſſio.

Abſtinentia in quadrageſima, vide quadrageſima.

Abuſus quauis cauſa in indulgentias introducti a Metropolitano ad ſum.Pontificem deferendi. 212.in noua Miſſę celebratione tollendi. 33

Abutentes Euchariſtia,& ſacris rebus ad magicas artes, non abſoluendi,niſi ab Epiſcopo. 42

Abutentibus ſacra ſcriptura occurritur, 5

Acceſſu

Acceſſu ad iudæorum ſynagogas, conuiuia, nuptias, dies feſtos, chriſtianis interdicitur. 205
Acoluti functiones. 115
Actio gratiarum in menſa. 64
Actiones, & repreſentationes ſacræ ne agantur. 15
Actiones in proceſſionibus pro foribus ædium, & in via prohibentur. 131
Addicta ſacris ad profanum vſum non cõmodentur. 129
Aditus, & vſus Hoſpitalium circulatoribus, & alijs eiuſdem generis nebulonibus patere non debet. 162
Aditus, & feneſtræ in monialium monaſterijs, per quas in externam eccleſiam introſpici poteſt, obſtruantur. 188
Aditus ad monialium monaſteria viris docendi cauſa vetatur. 193 & quo caſu aliquando, & cui permittitur. ibidem
Aditus cauponarum clericis interdicitur. 74
Adminiſtrandis, & conſeruandis bonis, & iuribus eccleſiaſticis ratio multiplex præſcripta 138, 139 & ſeq.
Adminiſtratio baptiſmi quando domi permittitur. 24. a quibus inſtante periculo eam fieri licet. vide baptiſmus.
Adminiſtratio ſacramenti confirmationis, vide confirmatio Extremæ vnctionis, vide, extrema vnctio. Sacri ordinis, qualis, vide ſacer ordo.
Adminiſtratio piorum locorum, quæ, & qualis 158 159 & ſeq.
Adminiſtratio ratio a quibus monialibus, & quibus reddenda. 173
Adminiſtratores piorum locorum iurati munus ſuum exequantur 159. omnium bonorum, & iurium inuentarium conficiant. 139. eorum locorum fructus quo modo, & quibus diſtribuant 160 eorumq; fraudi occurritur 159 exigant fructus pijs locis, & fabricis attributos non reſidentium. 78
Admiſſionis puellarum ad religionem ſuſcipiẽdam præſcriptus modus 175 & ſeq
Aduentus diebus Dominicis Epiſcopi ſolemni Miſſæ, ac diuinis

diuinis officijs interſint,125 hoc tempore parochi prædicent. 7
Adulterantium ſtateras,menſuras, abſolutio Epiſcopo reſeruata. 42
Aduocati in foro Epiſcopi quo iureiurando obſtringen di 98.miſerabilium perſonarum conſtituendi. 104
Aduocationis officium in foro ſeculari clericis prohibe tur.75 quibus ex cauſis permittitur.ibid.
Aedes canonicales reſtituendæ.71. a canonicis habitan dę. 72
Aedes clericales ibid.
Aedes eccleſiarum quibus non locandæ. 71. a mulierib. non incolendæ ibid.
Aedium Epiſcopi ornatus qualis, 63
Aedificatio monialibus prohibita. 174
Aedificatio Oratorium,vide Oratoria.
Aedificiorum magnificentia Epiſcopis vetatur.70.cleri cis item ibid
Aegris confeſſio a medico,& parocho ſuadenda. 38. & quæ ijs inculcanda. 39
Aegrotantium monialium curæ Præpoſita qualem ſe il lis præbeat 174 earum cura.ibid vide moniales.
Aegroti a parocho muiſendi. 24
Aetas nouitijs ad profeſſionem admittendis pręſcripta 178.puellis item ad religionem. 175
Aetatis inquiſitio ab eo,qui creandus eſt Epiſcopus .57. vide inquiſitio
Affectatę ſordes in habitu clericali ne appareant. 69
Aegri eccleſię iudęis non locandi. 206
Aleatores publici grauiter puniendi.153 qui item alea toriam exercent,& qui interſunt.ibid.
Aleę ludo clericis interdictum. 74
Alexandri tertij Conſtitutio. 22
Alienatio fructuum eccleſiæ pendentium vetatur. 112
Alienatio monialibus prohibita. 174
Alienæ diœceſis clericis vide clericis.
Allegoriarum vſus qualis. 9

Altare maius ornandi cura. 108
Altaria ſub dio ſepienda. 126 ne ſpolientur, cura eſt eccleſię cuſtodium 113. non conſecrata, in viſitatione conſecranda 89 eorum ornamenta. vide ornamenta.
Altaribus in eccleſia adhęrere vetitum. 126
Ambiguę res, & obſcurę in ſacra concione prohibentur. 10
Ambitioſa petitio beneficij eccleſiaſtici prohibetur. 54
Ambitioſæ in mortuorum corporibus decorandis arrogantię occurritur. 137
Ambitus monialibus vetatur. 166
Amiſſas res qui ſciens, & monitus non indicarit, quando non abſoluendus. 41. vide confeſſores
Angelicę ſalutationis explicatio concionatoris. 10
Animaduerſio in clericum, qui maledixerit Epiſcop. 61
Animalium locationes, ſocietates, quę vſuram ſapiunt, prohibitę. 156
Anni quatuor temporibus ieiunium ſeruandum. 43
Anniuerſaria mortuorum pietatis ratione a parocho ſuadenda. 137
Anniuerſarię exequię pro mortuo Epiſcopo, quotannis & quamdiu, & cuius ſumptibus faciendæ. 132
Annuli ad magicos, & ſuperſtitioſos vſus vetantur. 16 17.
Annulus clericis prohibitus. 70
Annulus Epiſcopalis. 62
Antonina, vide ſumma.
Apocrypha e diurnis officij tollenda 116
Apocryphorum librorum hiſtoriæ concionanti vetantur. 9
Apoſtatę moniales ad ſua monaſteria redire cogendę. 189. in Conuertitarum numerum quando adſcribendę. ibi.
Apparatus Epiſcoporum in Epiſcopalibus ędibus, qualis. 63
Apparatus ſumptuoſi in die feſto monialium, prohibetur. 203
Apparatus, & ornatus ſepulchrorum amoueatur. 132

Applicatio beneficiorum ſimplicium Seminario facienda. 50
Approbandis confeſſoribus,quę ratio ab Epiſcopo habenda. 39
Approbatio eorum,qui monialibus inſeruiunt, ad quē ſpectet. 203
Aqua baptiſmalis,vide fontes. 26
Aquę benedictæ ſæpius renouandę cura. 108
Arbores iniurię cauſa incidentium abſolutio Epiſcopo reſeruata. 42
Archidiaconi munus ſuum ipſi obeant.100 eorum officium in deſcribendis clericorum nominibus. 46. eo de genere liber diligenter ab eis cuſtodiendus. 47 vide liber ad eos,qui in diœceſi ſunt,deferendum Vicarij foranei munus. 85
Archipresbyteri.100.qui in diœceſi ſunt, Vicarij foranei munus ijs deferendum. 85
Archiuij in cathedralibus,& collegiatis eccleſijs inſtitutio 140.eius occludendi ratio ibid.
Arioli coercentur. 17
Arma clericorum quę. 73
Arma familiaribus Epiſcopi prohibentur.65. Clericis item.
Armillę clericis interdictæ. 73
Ars medendi clericis prohibita. 75
Artes bonæ inſtituendę,vel renouandę,ſtudio magiſtratum,& principum. 153
Artes quæ clericis permiſſæ. 75
Artes magicę vetitæ. 16
Artifices famulos blaſphemos eijciant. 19
Artium illiberalium exercitatio diebus feſtis prohibita. 20
Aſſecla fœminarum ne ſit clericus. 76
Aſsignatio proprij muneris dignitatibus, & officijs a quibus facienda. 101
Aſſiſtens ſacerdos qui,& eius officium. 124
Aſſiſtendi munus qui præſtare debent.124. quibus attribuendum:ibid. ab eo qui immunes.ibid.

Aſtrolo-

Aſtrologorum licentia, & eorum, qui illos conſulunt, co ercetur. 17
Atrium canonicarum ædium 72 eius ianua quota hora claudenda, aperiendaue. ibid. in eccleſiarum atrio nihil venale proponatur. 127
Attributio fructuum reficiendis, & ornandis eccleſijs. 79.
Auaritia iudęorum ſtudio principum coercenda. 207
Auguria, auſpicia vetantur. 17
Aulęa Epiſcopis vetantur 63. auro, argento ornata. ibi. acu picta. vide ſupellex
Auerſus ab Euchariſtię ſacramento in eccleſia ne quis ſedeat. 126
Auri, argenti vſu quibus interdicatur. 152

B

BAliſta clericis prohibita 73, in eccleſiam ne inferatur. 127
Baptiſmalis aquę fontes vide fontes.
Baptiſmus domi prohibetur 24 quo caſu permittitur. ibid. a quò tum adminiſtrari poteſt. ibid. eius forma. ibidem in eo quales compatres eligendi 25 qui non admittendi. ibid. ab ijs nihil donandum. ibi. ante nonum diem infans baptizandus. 24 baptizatus recte domi, in eccleſia poſt ſiſtendus. ibi. baptizatum infantem in altare collocandi conſuetudo tollenda. 25. baptizatus iudęus cuius curę tradendus. 208. quorum conſuetudine non vtatur 127. de baptizatis librum parochus habeat. 26
Barba a clericis non ſtudioſe nutrienda 69. a ſuperiore labro reciſa ibid.
Bellaria in menſa Epiſcopi prohibentur. 64. idem ad clericos pertinet. 79
Benedictio in menſa. 64.70
Benedictio ſponſorum quando facienda. 151. non procraſtinanda, ibidem.

Beneficia eccleſiaſtica obtinentes hoſpitalitatem exerceant.145.vide hoſpitalitas,inuentarium conficiant. 140 vide inuentarium.
Beneficia ſimplicia Seminario applicanda.50. quę vniri non prohibentur. 102
Beneficia obligantes in eorum gratiam, qui ſimoniace contrahunt,vt ſimoniaci puniendi. 53
Beneficiati collegiatarum vna cum earum pręfectis pro ceſſiones obeant. 130
Beneficij collati litteris conficiendis merces notario pręſcripta,vide Notarius.
Beneficijs quibuſcunque immunibus priſtina munera reſtituenda 101 102 quibus reſidentia debeatur, etiã ſi curata non ſint 82 ijs conferendis, & accipiendis preſcripta ratio. 50 & ſeq.
Beneficium eccleſiaſticum nulla ambitione querẽdum. 54 eius conferendi ratio pręſcripta. 51
Bibendi vſus in eccleſia contrahendis matrimonijs non adhibendus. 151
Bibliam clerici quatuordecim annorum habeant. 67
Bibliopolæ regulas indicis ſeruent. 4
Bibliothecę qua ratione viſitandę. 91
Birretum crocei coloris iudęi ferant. 205
Birretum in altari a ſacerdote celebrante poni vetatur. 35
Birreto clericali in choro vtendum,non pileo. 121
Blaſphemandi temeritas coercetur. 18
Blaſphemans clericus qua pœna puniendus. 18. laicus item,ibidem.
Blaſphemi accuſandi 19 eos accuſantibus indulgentia tributa ibid ſerui domo eijciendi ibidem,quando ad ſacram communionem,& confeſſionem non admittendi. 28 ijs pro modo culpę pœnę propoſitę 18. grauis pœna a confeſſore imponenda pro ratione culpę. 19
Bona Apoſtatarum monialium poſt earum obitum cui reſtituenda 189
Bona eccleſiaſtica in quem vſum conuertenda 149. ea

occupan

occupantes.144 quibus ea non locanda, aut in emphyteosim danda.142. non pignori, neque locationi iudęis danda.206 ijs conſeruandis, diſpenſandiſque pręſcripta ratio.139 & ſeq feudi nomine datis, conſeruandis modus pręſcriptus.142 quouis modo caducis factis, caducitatis pœna quo modo remittēda 141 eorum locationes, quæ ab Epiſcopo recognoſcendæ. 142. inuentarium quibus in eccleſijs conficiendū 140
Bona monaſterij a Pręfecta, & monialibus quomodo alienari, locari non licet. 174
Bona piorum locorum quibus non locanda. 160. quomodo. 161
Bonifacij VIII. conſtitutio. 102
Bruta ab eccleſia expellendi cura. 115
Boues in monaſterijs monialium non alantur. 191

C

CAdauera in eccleſiam quo tempore non inferenda. 133. occiſorum a iudicibus, & a notarijs maleficiorum in eccleſia non inſpicienda. 129
Ceremoniæ in Miſſę celebratione quę ſeruandæ. 34 in exorciſmis fontium, & ſponſorum benedictionib. 23. quę canonicis, & cæteris clericis in diuinis officijs pſcriptæ. 119. 120
Ceremoniarum magiſter, vide magiſter.
Calcaria inaurata Epiſcopis prohibentur. 62
Calcei clericorum quales. 70
Calendarium dierum feſtorum. 67. cuius cura edendum 116.
Calices ad ſacrificium Miſſæ quales. 33
Calice conſecrato vinum populo, ſumpta Euchariſtia, ne prębeatur. 28
Caligæ clericorum. 70
Cambia quæ vetantur. 115
Camiſię clericorum 69. collare ibid.
Campanæ pulſandæ officium. 108
eius ſonitu ad proſequendam ſacroſanctam Euchariſtiam præmonendus populus 30 diuina officia ſignificanda. 119. eius vſus ad ſupplicij ſignificationem non adhi-

adhibendus. 129
Cancellarijs Epiſcoporum modus præſcriptus. 97
Cancellus monialium intimus, qualis. 186
Candelæ in miſſa quouſque non reſtinguendæ. 36 earũ numero, & ratio. 117 ad diuina officia qui eas præparet. 108 in mortui funere ſacriſtiæ addicuntur. 135 in quem viſum ibid. eas rectoribus eccleſiarum vendere non licet. ibid. neque in eccleſia vendituentur ſacerdote rem diuinam faciente 37
Canes ab eccleſia eijciendi cura. 115. venatici in eccleſiã ne inducantur. 147
Canones pœnitentiales ſciant confeſſores. 42
Canonicales ædes reſtituendę 72. a canonicis habitandæ, ibidem.
Canonicatibus ordo ſacer non annexus, annectatur 105 annexi ordinis munus per eos pręſtandum, ibi.
Canonice horæ, vide horæ.
Canonici proceſsionum munus obeant. 130 a quibus abſentię facultatem petant. 103. qua in re ijs abſentiæ licentia non proſit. ibidem. non reſidente Epiſcopo Metropolitanum certiorem faciant. 78. tres initio anni in cathedralibus eccleſijs cur deligendi. 100. ſuum munus ipſi obeant, ibidem, in canonibus ędib. habitent 72. quo tempore Capitula non habeãt. 106 in choro vna cum alijs canant. 104 duo ex ijs ab Epiſcopo adhibendi ad aſſignandum ſingulis in eccleſia dignitatibus proprium munus. 101. ad ordines annectendos. 106. ad attribuendum aſſiſtendi munus. 124. ad archiuium conſtituendum. 161. bonorum, & iurium eccleſiæ inuentarium conficiant ibidem, his ſacras conciones audiendi dies præſcribũtur. 13. eorum pactio, colluſio, remiſſio, ſublata 103. quando permittitur, ibidem, ex ijs conſtituatur hebdomadarius 105. quando diſtributionibus mulctẽtur. 105. 106 120. 121 122. 129. hora ijs præſcripta, qua conueniant ad diuina officia. 120. ad ſupplicationes 121
Canonicus hebdomadarius, vide hebdomadarius.

Cantores clerici. 118. quibus veſtibus in choro induti. ibidem
Cantus in diuinis officijs qualis. 118 121
Cantu profano monialibus interdicitur. 181. figurato item,præter organiſtriam.193.is in die feſto eccleſiæ monialium non adhibeatur. 203
Capitula quo tempore a canonicis non habenda. 106
Capituli officium Epiſcopo non reſidente.78.eo mortuo quale. 132
Capituli theſaurarius,vide theſaurarius.
Capitulum quibus in rebus ab Epiſcopo adhibendum. vide Canonici.
Capellani monialium quales.202 a quibus eligendi ibidem,regulæ ijs præſcriptę. 203
Capſæ in ſingulis monialium monaſterijs conſtituātur ad vſum communis pecunię conſeruandæ 173
earum claudendarum,& aperiendarum ratio. 174
Carcer a quibus,& quo tempore viſitandus. 99. eius cuſtodibus taxa preſcripta 98. qui carcere tenentur, qua ratione res eorum ſeruandæ. 99. cibus a quo ijs ſuppeditandus. 98
Carta notariorum qualis. 97
Caſus Epiſcopo reſeruati.42.43.eos apud ſe deſcriptos habeant confeſſores. 40
Caſus conſcientię clerici a quibus percipiant. ibid.
Caſus qui vſuram ſapiunt, 154.& ſeq.
Catechiſmus ad parochorum vſum. 23
Cathecumeni quo modo ad baptiſmum admittendi. 207.quando baptizati, cuius curæ committantur, ibidem,quorum conſuetudine non vtantur.208. diebus feſtis,quæ munera obeant.208. domus ad eorum vſum parata. 208
Catellus monialibus prohibetur. 184
Cathedralis eccleſia primum viſitanda 8.ſi tenuis, huic rei conſultum.213.in adminiſtratione ſacramentorum non diſcedat a ritibus Romanę Eccleſię 23. in earum viſitatione quę diſpicienda.89.90.in ea pœnitentiarius inſtituendus 39.prębenda theologalis. 6.

Archi-

Archiuium.140.ſi nullæ,aut tenues in ea diſtributiones,quo modo prouiſum.100.in eius ſacriſtia cellulæ ad quem vſum conſtituendæ.35.tres in ea ex Capitulo ad quem vſum deligendi.82. certo eius loco hę cōſtitutiones obſeruandę. 211
Cauponarum aditu,& vſu clericis interdicitur.74. meretricibus in eis pernoctare,niſi itineris cauſa. 151
Caupones,& alij,qui circulatores, & id genus homines recipiunt,puniendi. 152
Celebratio Miſſę,vide Miſſa.
Celerarię officio,quę moniales non fungantur.167.adminiſtrationis ſuę rationem perſcriptam habeāt.173 quo tempore reddant ibi.vide ſcriba.
Cellæ monialium apertę.185.a Diſcreta viſitandæ. 186. eas Pręfecta quam ob cauſam inquirat. 184
Cellulę in ſacriſtijs conſtituendę ad ſacerdotum meditationis vſum. 35
Cerei,& alia id genus in funere mortuorum, addicta ſacriſtiæ 135.vide Rectores.in exequijs mortui Epiſcopi,quot accendantur,& cuius ſumptibus. 132
Chiromantia vetita. 17
Chirothecę a ſacerdote celebrante in altare non ponantur. 35
Chorea diebus feſtis vetantur. 20. in nouę item Miſſę celebratione. 33. clericis prohibitę.73. cum iudęis item. 205
Chorus quo modo conſtituēdus.117. in eo miniſtri quo habitu induti,ibidem,quo modo verſandum. 121 recedendum ab eo. 122
Chori magiſter,vide magiſter chori,ſeu pręſidens.
Chriſma an recte conſeruetur,& ſuo tempore mutetur. 90 a laicis in baptiſmo non attingatur.26.eius conſecrationi qui interſint.ibid.tempus adminiſtrationis a parocho denunciandum. ibi.
Chriſtiani iudęi medicis non vtantur. 206. neque eorum opera matrimonijs contrahendis ibidem.nec apud illos cibum capiant.205.neque cum illis contrahant diebus feſtis.206. in eorū famulatu nō ſint.205.

ad eorum dies feſtos,& ſynagogas non accedant, ibi, cum eis non ludant; non choreas ducant ibi.
Chriſtianæ mulieres iudęarum opera non vtātur ad fucum,& ornatum,206 non earum nutrices. 205
Chriſtianorum dignitates,& officia iudæis obtinere nō licet 206 vide iudæus.
Chryſoſtomi liber de ſacerdotio parochis proponitur. 67.
Cingari,&
Circulatores, eijciendi. 152
Clatri lamina quemadmodum compacta in ædibus monialium 201
Clauſura monialium 186.eiuſque tuendę diligens præſcripta ratio.186.& ſeq vide oſtia, feneſtræ, cancelli, virgę ferreę,clatri lamina,feneſtellulæ.
Clericalis habitus a clericis induendus. 68. non ſordidus 69.tonſura deferenda 68 eius forma 69
Clericalium ędium habitatio,locatio quibus prohibentur. 71
Clericatibus functiones minorum ordinum quo caſu imponendę. 101
Clerici ſingulis menſibus ſemel ſaltem communicent. 60 eius officij a parocho admonendi.61.a quibus caſus conſcientiæ percipiant.40 quot in conuiuij menſa 74.in itinere cum mulieribus in cauponis ne diſcūbant,ibidem,ijs pręſcriptus menſis ad referēdum nomen ſuum in librum de clericis.46 quę omnino prohibita 69 70 & ſeq aduocandi, & procurandi officiū quibus ex cauſis permittitur 76. horas canonicas intermittētibus pœna propoſita.67 ſtudij cauſa abſentibus præſcriptę conditiones 81
Clericis alienæ diœceſis celebratio Miſſę prohibetur ſine teſtimonialibus litteris. 31
Clericis ruſticanis diuerſorium in vrbe conſtituendum. 75.
Clericis quatuordecim annorum libri ad legēdum præſcripti. 67
Clericorum vita qualis.58 veſtitus,& cultus 68 69. via totia

toria veſtis 70 coma, barba 67 menſa, ſupellex 70 71. arma, vide arma. ſeminarium, vide ſeminarium.
Clericus maledicens Epiſcopo punitur. 61
Clerus in funere quem ordinem ſeruet 134 diœceſanus viros eligat, qui vrbanis congregationibus interſint. 144,
Cœmentum dirutæ eccleſię, & ſacelli ad prophana ędificia non adhibendum 126
Cœmiteria, vide ſepeliendi mos. in ijs nihil venale proponendum. 127
Collatio beneficiorum qualis. 51. vide beneficium, ſimonia. 51
Collectę in Miſſa quot dici poſsint. 33
Collegiatarum viſitatio. 88 in earum ſacriſtijs cellulę conſtituendę 35 prębenda theologalis inſtituenda. 6 Archiuium conſtituendum 139 inuentarium, ibi. in earum certo loco hę conſtitutiones aſſeruentur. 121 ſi in his tenues, aut nullę ſint diſtributiones, huic rei conſultum 182 vide Prępoſitus, ſeu Pręfectus.
Collocutio cum externis moniali prohibetur. 191 quando, & quo modo permittitur. 192 quo potiſsimum tempore vetatur. ibidem, ſacerdoti quando prohibita 35
Colluſio canonicorum ſublata. 103
Colloquia canonicis in choro prohibita. 121
Colloquium cum mulieribus in eccleſia vetitum. 126
Color in veſtitu clericorum qualis 69 eius varietas in Epiſcopi ſupellectili nulla 63 quo colore eius familię veſtes. 65 quo puellę in monaſterijs vtantur 197 quo birretum iudęorum 205 quo item iudæarum capitis integumentum ibidem.
Comędię clericis prohibitę. 73
Comeſſationes e confraternitatibus tollendæ. 163
Comitatus Epiſcopi viſitantis. 93
Communia de ratione diuinorum officiorum. 116. de miniſtris. 100
Communis vitę monialium vſus. 183
Commatres. 25 26

Compatres quales in baptiſmo deligendi.25. qui nō ad mittendi.1.nihil dent ſuſceptis baptiſmo infantibus. ibi.neque in confirmationis ſacramento.27. quid pro officio ſuo prętare debent. 25

Concilij Tridentini decreta a concionatoribus populo inculcanda 11.diœceſana ſynodo recipienda 2.eiuſdē decretum contra occupantes bona eccleſiaſtica. 144 quibus diebus communi lingua populo recitādi. ibi.

Concilium Tridentinum de prędicatione verbi Dei. 7 de editione,& vſu ſacrorum librorum.5.de obſeruandis in celebratione Miſſę 36.32. de dignitate ab Epiſcopo retinenda.61 de ciborum delectu.43.de habitu clericali ſumendo 68.de Seminario clericorum.47 de pœnitentia publica.42. de ratione in conferendis ordinibus.46.de examine eorum, qui præficiēdi ſunt parochialibus eccleſijs 54.qui cathedralibus.55.de vicarijs perpetuis.203.de prębenda theologa 16 de vita,& honeſtate cler.58.de reſidentia.77.de inuocatione ſanctorum 13.de decimarum ſolutione.144. cōtra occupantes bona eccleſiaſtica ibi.de viſitatione. 87. 92.de litteris dimiſſorijs.97 de formula diuinis officijs præſcribenda 99.de reformatione matrimonij. 150.contra abutentes ſacra ſcriptura 5. de quarta funeralium. 135. de hoſpitalibus,& pijs locis.158. de hoſpitalitate exercenda 145. de piorum locorum adminiſtrationis ratione reddenda 160. de puellis ad religionem admittendis 175.178. de nouitijs ad profeſſionem recipiendis.178. de monialium numero. 164 de ętate perfectæ monialium.166. de locationibus bonorum eccleſiaſticorum 142.de vnionibus recognoſcendis. 141

Concionatores,quales.11.12.monialium item. 199 a quibus deligendi. ibi.

Concionatores ſemel in menſe ſaltem ab Epiſcopo in vniuerſam diœceſim mittendi, 8. a quibus ſuſtentandi. ibid.

Concionator fabulas vitet.9. quę miracula non narret ibidem,hęreticorum argumenta omittat,ibid.quando,

di,& qua ratione referat.10. res dubias, & obſcuras vitet, ibidem, inanes quæſtiones fugiat, ibidem, pauperitatis nomine quando neminem commendet. 12. prauas conſuetudines reprehendat. 11 Dominicam orationem, Angelicam ſalutationem, ſacramẽtorum vim explanet.10. qui doctrinam chriſtianam iudæis prędicet. 207

Concionatoribus quando cum monialibus colloqui nõ licet.199.ratio quędam prędicandi propoſita.8 9.&ſequen.vt ſupra.

Concionatoris eſt admonere abutentes ſacra ſcriptura. 5.eius officium in exagitandis vitijs 10 quale in monendis Pręlatis 11. quę eius ratio in docendo,& monendo populo.10 11.qui modus in Saluatoris paſſione exponenda. 15

Concio ſacra quo tempore habenda 13 in Miſſa a parocho non omittenda 36.in Miſſa conuentuali.85 in funere qualis, 137

Conciones ſacrę a quibus aſſidue audiendę 13. ijs audiendis loca mulierum diſtincta 13 earum ad iudęos pręſcripta ratio. 207

Conditiones in licentijs non reſidentium ſtudij cauſa, quę. 80

Conducere alienę prędia clericis prohibitum, 75

Confeſſio peccatorum quo modo facienda, 40 parocho ſemel in anno 38 ęgris a medico,& parocho ſuadenda, ibidem, a ſacerdotibus ſingulis ſaltem hebdomadis facienda, etiam ſi mortaliter non peccarint. 35 quo loco non audienda 40. 41. a quo audiri non poſsit 42. vſque ad hebdomadam ſanctam non differenda 40

Confeſsio in Miſſa non inchoanda niſi omnibus ad Miſſæ miniſterium neceſſarijs pręparatis.36 flexis genibus in ea ſint fideles. 37

Confeſſiones mulierum, vide mulierum.

Confeſſionis locus, vbi moniales confitentur, qualis.102

Confeſſores, quales.38. Epiſcopi iudicio probandi, ibidem canones pœnitentiales ſciant. 41. quos non ab-

ſoluant.41.caſus reſeruatos apud ſe ſcriptos habeant 39.moneant quam graue peccatū ſit,abuti ſacra ſcriptura.5.eorum nomina ſacriſtię foribus præſcribenda.39.ſedes in eccleſijs conſtituendę. 40. diligentia tia in examinanda fęneratorum conſcientia. 41
Confeſſores monialium,quales 199 a quo probati, ibi. quando mutandi, ibidem, ſepta monaſterij ſine permiſſu ſuperioris non ingrediuntur.200 in earum monaſterijs non morentur,non cibum capiant, non cubent 200.201 aliæ regulę ijs prędcriptæ,ibid mortua moniali quomodo ſepta monaſterij ingredi poſsint. 175 eorum cautio in imponendo nouitię puellæ nomine.173.ſemel legant, & explicent monialibus decreta in his conſtitutionibus ad eas pertinentia. 204
Confirmationis ſacramentum cui non prębeatur 26 in viſitatione,ſi opus erit miniſtretur. 88. iterari nefas eſt.27.eius vis a parocho explicanda, ibi.adminiſtrationis dies denunciandus,ibi. nihil a compatrib. largiendum ibi.confirmati, eorumque compatres a parocho deſcribendi. ibi.
Coniectores ſomniorum coercentur. 17
Conſeruandis,& diſpenſandis bonis eccleſiaſticis ratio multiplex præſcripta 139. vide bona eccleſiaſtica.
Conſpectus a vicinis ædibus in monialium monaſteria prohibetur. 188
Cōſtitutiones has clericus quatuordecim annorum habeat 67. moniales frequenter legant. 104 populo concionatores inculcent. 11. earum interpretatio ad quem ſpectet. 210. eę proxima diœceſana ſynodo publice recitentur. 211 quo loco aſſeruentur, ibidem.
Conſtitutiones eccleſiarum cathedralium,& collegiatarum recognoſcendę,an vlla in re repugnent Tridentini concilij decretis. 144
Conſtitutiones aliquæ ordinis ſui a monialibus quotidie legendæ. 204
Conſtitutiones Innocentij III 38 62 Bonifacij octaui, 102.Alexandri tertij,vide Alexand.concilij Viennen. 48

45.158. Leon X 6. 18. 66. Pauli I I I. 210. Pij I I I I vide Pij .
Conſuetudo edendi, bibendi &c. in ſacris ſupplicationibus, & ſub urbanis eccleſijs viſitandis, tollenda. 131 in eccleſia bibendi. 151. cyathi frangendi in contrahendis matrimonijs. ibid.
Contractus libellarij, qui prohibentur. 157
Contractus vetiti. 155. 156. & ſeq.
Controuerſia de priori loco in proceſſionibus a quo tollenda. 130
Controuerſijs, quæ in mortuis efferendis inter parochos ſæculares, & regulares oriuntur, occurritur. 135
Contumacia monialium punitur. 169
Contumaciæ non reſidentium occurritur. 79
Conuerſis monialibus regulæ præſcriptæ. 196
Conuiuia in miſſæ nouæ celebratione tollenda 33. Iudæorum Chriſtianis prohibita 205 quibus clerici non interſint 74 quando, & quot intereſſe poſſint. ibid.
Corporalia munda in Miſſæ celebratione. 33
Corpus Chriſti ſodalitates in parochijs inſtruendæ 30
Cruces in proceſſionibus quo modo a clericis ferantur. 130 ſingularum eccleſiarum clericis in funere præferantur. 134
Cubare in foreſterijs monialium probibetur. 201
Cubicularij Epiſcoporum nihil a clericis accipiant, quibus ordines conferuntur. 46
Cultellus ad domeſticum vitæ vſum clericis permittitur. 73
Cultus dierum feſtorum 19. vide feſtorum dierum.
Cultus diuinus, abſentibus eccleſiæ miniſtris, ne deſeratur, prouiſum. 102. 103
Cultus eccleſiarum, vide eccleſiarum.
Cura, quæ ægrotis monialibus præſtetur. 174
Cura, & tutela clericis prohibita. 75
Curatæ eccleſiæ, vide parochiales.
Curati vbi habitent 72. quibus in diœceſi obtemperent. 86 quoties in hebdomada Miſſam celebrent. 60. ad funus, & alia officia vocati, quando a ſuis eccleſijs non rece-

recedant,40 vide Rectores,presbyteri, ſacerdotes, & clerici.
Cuſtodes eccleſiæ obſeruent contra decorem eccleſiæ delinquentes,113 quæ ornaméto eccleſiæ officiunt, prohibeant,& arceant,ibid in eccleſia pernoctari non patiantur,ibid. vigilent,ne altaria ſpolientur,ibid.
Cuſtodes beſtiarum, monente parocho, diebus ſaltem feſtis Miſſam audiant. 37
Cuſtodes carceris,vide carcer.
Cyathi frangendi vſus contrahendis matrimonijs tollitur. 151

D

DEambulare in eccleſia prohibitum,126. ibi deambulantes a quo monendi,expellendiue. 114
Debita eccleſiis officia,& onera præſtentur. 139
Debitores eccleſiarum,& piorum locorum, procuratores eorum,ſyndici,& miniſtri eſſe non poſſunt. 259
Decanus clauem aſſeruet atrijs ædium canonicaliũ. 72
Decima Seminario attributa,47.48.vnde ſoluenda,ibidem.qui ab ea immunes, ibid. augeri poſſit 50. eius exigendæ ratio. 49
Decimarum ſolutio. 144
Decreta huius ſynodi de vita, & honeſtate clericorum, & diuinorum officiorum celebratione quatuor anni temporibus legantur. 212
Delectus perſonarum in piorum locorum hoſpitalitate non habendus. 146
Denuntiationes in matrimonio nõ procraſtinandę. 151 quibus diebus faciendæ, ibid.
Depoſiti nomine quidquam cuſtodire monialibus prohibetur 194
Diaconi,ſi muneri ſuo deſint,mulctantur,125. quo ſaltem tempore Euchariſtiam ſumant, 125. tonſuram ferant.68.quibus miniſtrent,125. quo habitu induti, ibid quibus diebus. ibid.
Die Sabbati Miſſa de beata Virgine. 33

Diebus dominicis, & feſtis initia fidei a parocho pueris tradanda 6
Diebus feſtis, vide feſtis diebus.
Dierum feſtorum calendariom, vide calendarium.
Dignitatis ab Epiſcopo retinendæ præſcripta ratio. 61
Dignitatibus in eccleſia præditi in choro pſallant, &c. 105. eccleſiarum, quæ ſibi commiſſę ſunt, oneribus ſatisfaciant, 147. ijs ſingulis proprium munus aſſignandum, 101. aſſignatum præſtetur per eos, qui illas obtinent. ibid.
Diligentia contra hęreſes adhibenda. 3.4
Diuinis ſtudijs litteris tempus præſcriptum 32.33
Diœceſana ſynodo, quæ pręſtanda. 2
Diœceſes implicatæ, diſtinguendę 21.22
Diſcretę quales, 171. earum numerus, ibid in negotijs paulo grauioribus a præfecta in conſilium adhibendæ, 270. quot ſuffragijs creentur, 167. quæ moniales Diſcretę fieri non poſſint, 167 ab ijs accuſentur contumaces moniales apud Superiorem, 169. niſi fecerint, pœna conſtituta ibid. a maiori Diſcreta aſſeruetur clauis capſæ, in qua cuſtoditur pecunia communis, 173 ex vna cum Præfecta ſingularum monialium cellas inquirant, 184. antiquior Diſcreta quando benedictionem faciat, 185. vna ex ijs quando omnes cellas viſitet 186
Diſtinguendarum parochiarum ratio, 21.22. vide parochię.
Diſtributiones quotidianę a quo, & quo modo diuidundę, 112. quibus non dentur. 103. non inſeruientium quibus accreſcant, ibid. quando vſibus eccleſię addictę ſint, 103. ſi tenues, qua ratione augendæ, ibid. earum amiſſio quibus ex cauſis, 112. 105. 106. 120. 121. 122. 123. 129.
Diuerſorium ab Epiſcopo in vrbe paretur ad ruſticanorum clericorum hoſpitium, 74. qui eo non recipiendi. 75
Diuinationes prohibitę. 16
Diuinatores puniendi, 16. qui eos conſulunt item, & qui

qui cuique auctores ſunt,vt hi conſulantur,ibid.
Diuinis officijs formula præſcripta 99 quæ voces,& qui cantus in ijs adhibendi.118.a monialibus item, 181. quo modo ad ea conuenīendum 119. 120 eorum ratio ad quam regulam dirigenda. 116
Diuinum officium clericis omittentibus occurritur 66
Doctrinæ inquirendæ ratio ab eo,qui creandus eſt Epiſcopus. 57
Domicilium in hæreticorum locis, mercaturæ, alioue nomine prohibeatur. 4
Dominica oratio a concionatoribus explicanda. 10
Domus ad Cathechumenorum vſum parata 207 eccleſiaſticarum perſonarum quibus maxime patere debet. 146
Domus,& ædificia hoſpitalium ſarcienda, & reſtituenda. 158
Dona a monialibus quo modo non accipienda. 184
Dormiendi locus monialibus præſcribitur. 185
Dormientes in eccleſia a quo expellantur. 114

E

Eccleſiam polluentium abſolutio Epiſcopo reſeruata. 42
Eccleſiarum cultus 126 in ijs diuinorum officiorum tēpore deambulationes,nugæ,circuli,negotiationes,cū mulieribus colloquia,multorum irreuerentia,mendici vagantes,res venales,venatici canes, volucres, haſtæ, ſclopeti,baliſtæ,& alia id genus,earum fores qua hora claudendæ ibid.
Eccleſiæ collapſæ reſtituendæ 126. earum materia ad profanos vſus non adhibenda, ibid.
Eccleſię parochiales,vide parochiales.
Eccleſiæ perfugium quando denegatur facinoroſis. 129
Eccleſiaſticarum perſonarum domus,vide domus.
Eccleſiaſticę res,iura,perſonæ,earumq immunitas Principibus commendantur. 145
Eccleſiaſtici fructus, ſi vberes ſunt, in quem vſum conuer-

uertendi 146.147.& ſeq.
Eccleſiis nuper erectis præfecti ſacerdotes quo modo ſuſtentandi. 22
Edictum proponendum in examine eorum, qui præficiendi ſunt parochialibus eccleſiis. 54. tempus ei rei faciendæ præſcriptum, 55. contra non reſidentes. 79 80. de licentijs ſtudij cauſa conceſſis, Epiſcopo exhibendis. 180 de clericali habitu. 68
Electio monialium ad officia qualis. 166.167
Eleemoſyna cum offertur, quo vaſis genere accipienda. 143 quo modo præbenda, ibid. inter concionandum a nemine petenda [...] hoſpitalium nomine cum petitur, quæ ſeruanda. 161
Ephipijs inauratis Epiſcopo interdicitur. 62
Epiſcopi eccleſię ſibi commiſſę oneribus ſatisfaciant. 147. in conſuetudine Principum quo modo ſe geràt. 61 prędicent 6. impediti per alios tamen prędicandi munus pręſtent. 7. quam rationem habeant in probà bis confeſſoribus. 39 certam mercedem familiaribus conſtituant. 54 curent, vt clericali habitu clerici induantur 68 69 vt canonici in canonicalibus ædibus habitent. 72. vt priſtinæ miniſtris eccleſiæ functiones reſtituantur, 113 index prohibitorum librorum ſeruetur. 4. dies feſti colantur. 20. prębenda theologalis in cathedralibus, & collegiatis eccleſiis conſtituatur. 6 quæ implicatæ ſunt diœceſes diſtinguantur. 22 ad ſacerdotalem meditationis vſum cellulæ in ſacriſtijs conſtituantur 35. Euchariſtia in maiori altari collocetur. 28 taxas notarijs pręſcribant. 93 quas res profanas ad ornatum fugiant 63 & ſeq in Miſſę nouę celebratione, quę tollenda curent. 33. 34 e confratrijs commeſſationes tollantur. 163
Epiſcopi officium in diſtribuendis in vniuerſam diœceſim concionatoribus 8. in adminiſtrandis ſacramentis. 23 in cognoſcendis ijs, qui in quauis eccleſia Miſſam celebret, vel ſacerdotem, qui celebret, exhibere debeant. 30. in admittendis prẹſentatis, aut electis. 52

Epiſcoporum diligentia in ſtatu vniuſcuiuſq. parochiæ cognoſcendo.83.in conferendis ſacris ordinibus, 46 47.in viſitando, vide viſitatio, in conſtituendo Seminario,47. in ijs, quæ pertinent ad matrimonij ſacramentum.150.menſa qualis,vide menſa, veſtitus qualis,62.ſupellex 63. domus, ibid eorum in ea regenda officium, 95. aſſiduitas in audiendis ſacris concionibus,11.hoſpitalitas,146.auctoritas in augenda Seminarij decima 49

Epiſcopus quibus ſaltem diebus Miſſam celebret, 69 ſolennem miſſam,& veſperas cantet,124 diuinis officijs,& ſolenni Miſſę interſit 125

Epiſcopus mortuus quo modo ſepeliendus. 132

Epiſcopalis equi ornatus. 62

Equi ab Epiſcopo non alendi,niſi neceſſarij,63.in monaſterijs monialium non alantur. 191

Eſcarum lenocinia ab Epiſcopo fugienda. 65

Euchariſtia a clericis, diaconis, & ſubdiaconis quando ſaltem ſumenda, 60 in Miſſa,cum ſuſtollitur,nemo ſtet,126 ne in ſeptis monaſterijs aſſeruetur,182. quo loco in eccleſijs, & quo modo ſeruetur, cura eſt Epiſcopi,28 29 ſumenda Paſchę tempore,27. extra parochiam ſumere non licet, ibid ſumentes quo habitu eſſe debent,28 raro ſumentes a ſacerdote diligentius admonendi,28 de eius vi, & ratione adoleſcẽtes a parocho inſtruendi, ibid. ab eius ſumptione qui prohibentur, 27. ea ſumpta, vinum calice conſecrato non prębeatur populo, 28. maribus ſeparatim a fœminis prębeatur, ibid ad ęgrotos quo modo deferatur, 30. die feſto corporis Chriſti a quo circumferenda 29

Examen eorum, qui pręficiendi ſunt parochialibus. 54.qui cathedralibus item,55 vide inquiſitio

Examen puellarum ad religionem ſuſcipiendarum quale. 176

Excommunicati a quo arceantur ex eccleſia. 214

Excubię populi in eccleſiis prohibentur. 127 128

Exequię mortui Epiſcopi quo modo peragendę. 132 133.

Exe-

Exequijs mortuorum faciendis ordinis ratio preſcripta 134. debita lumina a quibus preſtentur. 135. earum curatoribus quantum perſoluendum. 136
Explicatio harum conſtitutionum Metropolitano reſeruata. 210
Externa veſtis clericorum qualis. 69
Extrema vnctio egroto quando adhibenda,45.qui ei interſunt,quale illorum, & parochi officium,ibid.
Extremi iudicij certum tempus predicari non licet. 9
Exorciſmi e quibus libris ſumantur. 115
Exorciſte functiones, 115. quibus Epiſcopus id munus permittat,ibid.a quibus cauendum ſit, ibid.
Exules in eccleſiis non recipiendi, niſi conſulto Ordinario 128

F

FAbulæ clericis interdicte,73.inepte a concionatore non narrentur. 9
Facinoroſi homines in eccleſiam confugientes quo modo,& quando recipiendi,128.ad confeſſionem, & cõmunionem quando non admittendi. 28
Facultates celebrandi eodem die plures Miſſas nulle,32 in oratorijs ſexto quoque menſe renouande, 31 non generatim,ſed nominatim concedende, ibid. clericis alienis diœceſis non permittende ſine dimiſſorijs Ordinarij litteris,ibid.
Facultates Epiſcopis ex ijs decretis datas qui exequentur 210
Facultates,vide licentie.
Falſus teſtis,vide teſtis.
Familiares Epiſcopi quales,65. ne loco mercedis beneficia eccleſiaſtica ſibi proponant,54. arma ne ferãt, 65 quo modo induant,ibid
Familie Epiſcopi numerus,65,prefectus,qualis. ibid.
Famoſarum mulierum habitatio,vide habitatio.
Famuli blaſphemi domo eijciantur. 16
Famuli monialium quales. 203.204

Fene-

Feneſtellæ colloquutionum monialibus quales cõſtruã-
tur. 186 quando aperiendę ibid. quibus eam conce-
duntur 187 earum claues a quibus cuſtodiendę 186
Fercula in menſa Epiſcopi quot ad ſummum adhibean-
tur. 64. in menſa viſitantis Epiſcopi. 92
Ferculo vno contenti presbyteri, & Vicarij foranei, cum
conuentum habent. 86
Feriarolum clericis prohibitum. 70
Feſtorum dierum cultus 19 in ijs hęc vetantur, certami-
na, choreę, ſcitationes, ludi equeſtres, ſpectacula, per-
ſonatorum hominum ambulationes, nũdinæ, officinæ
apertæ. 19 20
Feſtus dies eccleſię monialium apparatu non magnifi-
co celebretur. 203 non muſici admittendi ibid. non
figuratus cantus ibid.
Feudatarij bonorum eccleſiaſticorum inueſtituram re-
nouēt 141 quo modo id faciant, pœnæ cõſtitutæ 142
Fideiubere pro alijs non licet clericis. 75
Fidei initia a parocho pueris tradantur. 6
Fidei profeſſio a quibus, quando, & quo modo fieri de-
beat 1. 2. 3. eam impedientes puniantur 3
Fideles ſemel in anno proprio parocho peccata confi-
teantur. 38. in Miſſæ auditione quo modo ſe ha-
beant. 37 38
Florum, & fruticum vaſa monialibus vetita. 194
Fœminę, vide mulieres.
Fœneratores quando ad communionem non admitten-
di. 28. quando non abſoluendi. 41
Follis ludus clericis prohibetur. 73
Fontes baptiſmalis aquæ in ſingulis parochijs. 26
Foranei Vicarij, vide Vicarij.
Foraſterijs monialium veſci prohibitum. 201
Foribus eccleſię nihil venale proponendum 127. vide
eccleſiarum.
Foribus ſacriſtiæ, vide ſacriſtia.
Formula iuris iurandi, quod ij pręſtare debent, quibus
quouis modo collatum eſt beneficium. 52 quod No-
tarij pręſtent. 94 95

Formula

Formula viſitandi, vide viſitatio.
Formulæ curiæ teſtimonium a Notarijs quo modo dandum. 93
Forum iudiciale Epiſcopi, 93. vide Notarij, aduocati, cuſtodes carceris.
Frenis inauratis Epiſcopo interdicitur. 62
Fructus non reſidentium, quibus locis attribuantur. 77
Fructuum genera in Epiſcopi menſa quot apponi liceat car. 64
Fugitiuæ moniales, vide Apoſtatæ.
Functiones minorum ordinum qua ratione ad vſum reuocandæ 114. tempus ad id præſcriptum, ibid. clericatibus imponendæ. 100
Funus Epiſcopi cuius ſumptibus, & quo modo peragendum. 132. 133

G

GAneæ tollendæ. 152
Gemmarum vſu quibus interdicatur. 152
Genua flectenda in confeſſione, & grauioribus Miſſę myſterijs. 37
Geomantia prohibita 17
Globi ludus clericis vetatur. 74
Gratiarum actiones, vide actio gratiarum.

H

HAbitatio canonicorum vbi, 72. parochorum, 71. monialium regularibus viris vicina prohibetur 168. famoſarum mulierum item, 189. mulierum in ędibus clericalibus vetita. 71
Habitatio eccleſijs vicina vetatur Iudæis. 206
Habitus clericalis, vide clericalis.
Habitus monialis induendi ratio præſcripta. 180
Heredes mortuorum ad comparanda in funere neceſſaria compellantur ab Epiſcopo. 135
Hæreticorum conſuetudo ab omni loco remouenda, 4. opiniones in ſacra ad populum concione non referantur, 9. eas redarguendi modus. ibid.

Hæretici,ac hęreſis nomine ſuſpecti accuſentur,3.4 de hęreticorum finibus qui veniunt, eorum vitæ rationem cognoſcant parochi, 3 in eorum locis catholici ne inſtituantur,aut commorentur. 4
Hęretici a quo arceantur ex eccleſia. 114
Harpichordium monialibus permittitur 194
Haſtæ in eccleſiam non inferantur. 127
Haſtiludia clericis vetita. 73
Hebdomadarius canonicus e quibus conſtituatur. 105 quibus diebus Miſſam ſolennem celebret, 124. eius officium, 105. ſucceſſor, ibid. ſi muneri ſuo defuerit, qua pœna mulctetur,ibid.
Hiſtoriæ ex apochryphis libris non narrentur, 9. quæ pingi prohibitæ. 14
Hiſtriones eijciantur. 152
Homiliarius liber ad parochorum vſum. 7
Homicidæ voluntarij nō abſoluēdi niſi ab Epiſcopo.52
Homines facinoroſi. vide facinoroſi
Hora clericis præſcripta,qua noctu nō exeāt,73. qua ad diuina officia cōueniēdū eſt,120 ad ſupplicationes.129
Horę canonicæ non intermittendę a clericis, 66. commode diuidantur, 117 quottidie in choro dicendæ. ibid.beatæ Virginis non omittantur ibid.
Hoſpitalia qua ratione adminiſtrentur, 158. 159. eorū ædificia ruinoſa ſarciantur, ibid. eorum aditus quibus patere non debet,162 eorum adminiſtratores iurati munus ſuū exequantur,159. qui eſſe non poſſint, ibid. qui male adminiſtrent, quo modo puniātur 160 adminiſtrationis rationem reddant,ibid. eorum bona quo modo locentur, ibid non alienentur, 160. ijs viſitandis quę ratio pręſcripta, 91. ijs impoſita onera præſtentur,160 eorum eleemoſinis petendis ratio, & locis ipſis,& petentibus præſcripta,161. eorum in hoſpitijs mares a fœminis ſeparatim hoſpitentur. 162
Hoſpitalitas a quibus & in quos exercenda. 146
Humi ſepultura detur. 138
Hydromantia vetita 17
Hymnorū verſiculi in choro diſtincte pronūcientur. 119

I

IAnitrices monialium quæ creari non poſſint 167
Ianuæ ſeptorum monialium qua diligentia cuſtodiendæ. 172
Ieiunium quale, 43. 44. Quadrageſimale, ibid. quibus diebus præſcriptum, 43 Rogationum tempore in Mediolanenſi eccleſia, ibid. iuſtæ excuſationes ab eo. 44. eius cultores quæ caueant. ibid.
Illiberalium artium exercitatio, vide Artium.
Imagines quæ, & quando non ponendæ, 13. quæ delendæ, vel corrigendæ, 14 15. inconſulto parocho nō effingendæ, 14. earum habitus, ornatus, locus ab Epiſcopo inſpiciendus, ibid.
Immunitas eccleſiaſtica ne vlla ex parte violetur, prouiſum 128. 129
Impedientes profeſſionem fidei, vide fidei.
Incendarij. } non abſoluantur niſi ab Epiſcopo. 42
Incœſtum admittentes }
Index prohibitorum librorum ſeruetur 4
Indulgentia blaſphemos accuſantibus & iudicibus ipſis tributa. 19
Indulgentiæ quo modo publicentur 12
Infames in notariorum collegiorum non recipiantur. 94
Infantes pijs locis exponentium abſolutio quando Epiſcopo reſeruata. 42
Infideles a quo arceantur ex eccleſia, 114
Ingreſſus monaſteriorum, vide Monaſteria.
Innocentij III. conſtitutio de confeſſione, 38 Decretum de Rocheto 62
Inquiſitio diligens de fide, vita, moribus, natalibus, ætate, corporis habitu, doctrina eorum, qui cathedralibus eccleſijs præficiendi ſunt, 55. 56. & ſeq eorum fidem, vitam, qui comprobent. 58
Inquiſitionis officium Principum ope, ac ſtudio, adiuuandum. 4

Inquiſitionis ratio in viſitatione de ſcholis,91. de bibliothecis,ibid. de hoſpitalibus, ibid. in parochijs 90. de dignitatibus & canonicis,89. Vicarijs foraneis præſcripta de Præsbyterorum vita & moribus. 86
Inquiſitio diligens parochi in ſua parochia, vide parochi.
Inſolentia ſepulchrorum,vide ſepulchra.
Inſtitutio pia,& chriſtiana a ludi magiſtris tradenda 5
Interpretatio harum conſtitutionum Metropolitano reſeruata. 110
Intortitia, vide cerei.
Inuentarium omnium rerum, ad eccleſias pertinentiũ, a quibus conficiendum, 139. eius conficiendi ratio. ibid. a quo id, vbi, quo modo aſſeruandum, 139. eius exempla.ibid.140.
Inueſtigatio diligens per alios ab Epiſcopis in ſingulis parochijs adhibenda. 184. 185
Inueſtitura in eccleſiæ bona feudi nomine data, qualis. car. 141
Ioci in choro prohibiti. 121
Irreuerentiæ multorum in eccleſia ſedentium,aut ſtantium occurritur. 127
Iudæi baptizati cura, 208. is baptizatus quorum conſuetudine non vtatur, 210. omnia bona ſua habeat, curante Epiſcopo. 210
Iudæi in vnum habitationis locum compellantur. 206 ædes proprias vendant, ibid ne feſtis diebus emant, aut vẽdant,206 tribus ante Paſcha diebus domi ſuę ſe contineant, ibid. in quibusuis rebus cum chriſtiano contrahendis ſermone noſtro vulgari in ſuis libris vtantur,207. pileo,ac birreto crocei coloris vtantur, 205. eis doctrina chriſtiana prædicanda,207. chriſtianorũ famulatus prohibitus,205. fraudulenta cũ chriſtianis contrahendi ratio coercenda,vide chriſtiani.
Iumenta duodecim viſitanti Epiſcopo præſcribũtur. 92
Iurisiurandi formula Notarijs præcepta, 94 95. a præſentatis,vel electis præſtanda. 52
Ius ſuffragij quibus monialibus adẽptũ, vide ſuffragia.

La-

L

LAboribus monialium præfectæ, vide præfectę, locus aſſignatus, 173. ibi quotidie lectio adhibeatur. ibid. quæ res eo loco prohibeantur. ibid.
Laici ſeparatim a clericis in ſupplicationibus procedãt. 130. ijs quando baptizare licet, 24. chriſma attingere non licet. 26
Lampas accenſa ante Euchariſtiam. 29
Lapides dirutæ eccleſiæ ad prophana ædificia non adhibendi. 126
Lateranenſe concilium. 6. 18 66
Laudatio in funere quo modo prohibetur, 137. concio tamen de humana miſeria permittitur. ibid.
Lectio ſacrorum librorum in menſa Epiſcopi. 64
Lectori functiones præſcriptæ. 115
Legata pia exigenda, 136. notarij niſi ea denuncient, excommunicati, 162. non abſoluendi niſi ab Epiſcopo. 42
Lenones exterminandi. 152
Leonis X. conſtitutio de ludi magiſtris, 6. de blaſphemia, 18. de clericis horas canonicas intermittentibus. 66
Libellarij contractus quando nulli. 157
Libellus de caſibus conſcientiæ Metropolitani cura edendus, 86 a quibus exponatur. ibid.
Liber Archidiaconi de clericorum nominibus, 46. eius exemplum quotannis Epiſcopo tradatur. ibid.
Liber homiliarius, vide homiliarius.
Liber parochi de baptizatis, & compatribus 26. de confirmatis 27 de matrimonijs 150 hos libros parochus ad aliam eccleſiam tranſiens ſucceſſori tradat. car. 24
Liber parochi de parochiæ incolis. 83. quos in eo deſcribat. 84
Liber de receptis ad religionem puellis. 177
Libri hæreſis nomine ſuſpecti, neque ex indicis iuſſu emendati, prohibentur, 4 obſcœni pueris legi vetantur. 5

Matrimonij liber, vide liber parochi.
Matutinum officium quo tempore, & loco celebrandũ. 123 ad id quo tempore veniendum 120. quando veſperi dici liceat. 123
Medici monialium a quo approbandi. 122
Medicis præſcriptum officium in ægrorum curationib. 38 39. pœnę ſi contra fecerint ibi.
Mediolanenſis eccleſia quibus huius ſynodi decretis nõ teneatur. 210 in ea quando ieiunium adhibeatur. 44. Quadrageſimalis obſeruantię ieiunium ibi.
Mediolanenſis ſynodi conſtitutiones, vide conſtitutiones.
Memoria matrimonium ne pereat, ratio adhibita. 150.
Mendici ne eleemoſynæ cauſa in eccleſijs vagentur. 127. cuius rei admonendi. 162
Menſa Epiſcoporum qualis. 64 qui ad eam non recipiẽdi ibi viſitantium qualis 92
Merces notarijs præſcripta in conficiendis collati beneficij literis 52. vide notarij.
Mèrces certa ab Epiſcopo ſuis familiaribus conſtituenda 54
Meretricum amictus. 151. ijs locus aſſignandus, ibid. tabernis meritorijs, & cauponis interdicitur, ibi. omnis item ornatus prohibeatur. 152
Metropolitano huius ſynodi explicatio reſeruata. 210. refertur, ſi qua de ſtatutis, & conſtitutionibus cathedralium, & collegiatarum eccleſiarum dubitatio oritur. 211 eius cura libellus de caſibus conſcientiæ edendus a quo explicetur. 86
Miniſtræ monialium quę, Præfecta 116 Vicaria, Diſcretæ. 107 Ianitrices ibid Rotaria, ſermonibus audiendis præpoſitæ, ibidem, ſacriſtiæ præfecta, ſcriba, ſeu celeraria, ibidem, nouitiarum 171 magiſtra, Ratiocinatrix, ibidem.
Miniſtri Eccleſiæ, ſacerdote Miſſam celebrante, a quibus rebus abſtineant 37. quæ pareant ad Miſſæ miniſteriũ, ibidem ijs omnibus certa muneris ratio præſcribitur. 99

Miſerabiles perſonæ, vide perſonę
Miracula, vide concionator.
Miſſa non memoriter dicenda, 35. non operto capite, ibid non alicuius gratia retardanda, ibid perlegenda a ſacerdotibus, antequam ad altare accedant, 35 feſtis diebus in parochia audiẽda, 37 ea non peracta, non diſcedendum, 36 38 quibus ſaltem diebus ab Epiſcopo, ſacerdotibus, & curatis celebranda, 60 in eius celebratione quæ vitanda, 34 35. quo modo in ea fideles interſint, 37. in Miſſę nouę celebratione quę tollenda. 33
Miſſa de beata Vergine quando celebranda. 33
Miſſam celebranti ſacerdoti qui miniſter adſiſtat, 36. quo habitu indutus, ibid quę agi ab eo prohibentur, ſacerdote celebrante, ibid.
Miſſas plures eodem dię celebrandi facultas cõceſſa tollitur. 31
Miſſæ inter concionandum non celebrentur, 13 earum celebratio quibus prohibetur, 31. quibus item in locis ibid. quo tempore, 32, hora populo commoda celebrentur, 36. ijs celebrandis ordo ſeruetur. 32
Monaſteria monialium, quæ vnienda, 164 quibus adimenda facultas recipiendi moniales, ibid eorum fructus, monialibus extinctis, quibus locis attribuendi, ibid.
Monaſterijs ſepta, vide ſepta.
Monaſteriorum aditus, vide aditus, ingreſſus, 190 191. & ſeq. in ea conſpectus prohibetur. 188
Moniales communiter viuant, 183. omnia ad communem monaſterij vtilitatem conferant, 183 veſtes in communi loco aſſeruent, ibidem dona non recipiant, niſi conſentiente Præfecta 184. non ambiant, 166. cum nemine externo colloquantur, 192. & quo potiſſimum tempore, 192. nemini ſcribant, 195. cum nemine communicent, quæ ab externis acceperint, 192 ſæcularium veſtitu non vtantur, 194. inani ſermone quando tempus non conſumant, 192 depoſiti aut cuſtodiæ nomine ne quidquam accipiant, ibid.

muſi-

recedant,40 vide Rectores,presbyteri, ſacerdotes, & clerici.
Cuſtodes eccleſiæ obſeruent contra decorem eccleſiæ delinquentes,113 quæ ornaméto eccleſiæ officiunt, prohibeant,& arceant,ibid in eccleſia pernoctari non patiantur,ibid. vigilent,ne altaria ſpolientur,ibid.
Cuſtodes beſtiarum, monente parocho, diebus ſaltem feſtis Miſſam audiant. 37
Cuſtodes carceris,vide carcer.
Cyathi frangendi vſus contrahendis matrimonijs tollitur. 152

D

DEambulare in eccleſia prohibitum,126. ibi deambulantes a quo monendi,expellendiue. 114
Debita eccleſiis officia,& onera præſtentur. 139
Debitores eccleſiarum,& piorum locorum, procuratores eorum,ſyndici,& miniſtri eſſe non poſſunt. 259
Decanus clauem aſſeruet atrijs ædium canonicaliũ. 72
Decima Seminario attributa,47.48.vnde ſoluenda,ibidem,qui ab ea immunes, ibid. augeri poſſit 50. eius exigendæ ratio. 49
Decimarum ſolutio. 144
Decreta huius ſynodi de vita, & honeſtate clericorum, & diuinorum officiorum celebratione quatuor anni temporibus legantur. 212
Delectus perſonarum in piorum locorum hoſpitalitate non habendus. 146
Denuntiationes in matrimonio nõ procraſtinandę. 151 quibus diebus faciendæ, ibid.
Depoſiti nomine quidquam cuſtodire monialibus prohibetur 194
Diaconi,ſi muneri ſuo deſint,mulctantur,125. quo ſaltem tempore Euchariſtiam ſumant, 125. tonſuram ferant.68.quibus miniſtrent,125. quo habitu induti, ibid quibus diebus. ibid.
Die Sabbati Miſſa de beata Virgine. 33

Die-

Diebus dominicis, & feſtis initia fidei a parocho pueris tradanda 6
Diebus feſtis, vide feſtis diebus.
Dierum feſtorum calendarium, vide calendarium.
Dignitatis ab Epiſcopo retinendæ præſcripta ratio. 61
Dignitatibus in eccleſia præditi in choro pſallant, &c. 105. eccleſiarum, quæ ſibi commiſſę ſunt, oneribus ſatisfaciant, 147. ijs ſingulis proprium munus aſſignandum, 101. aſſignatum præſtetur per eos, qui illas obtinent. ibid.
Diligentia contra hęreſes adhibenda. 3.4
Diuinis officijs litteris tempus præſcriptum 32.33
Diœceſana ſynodo, quæ prętanda. 2
Diœceſes implicatæ, diſtinguendę 21.22
Diſcretę quales, 171. earum numerus, ibid in negotijs paulo grauioribus a præfecta in conſilium adhibendæ, 170. quot ſuffragijs creentur, 167. quæ moniales Diſcretę fieri non poſſint, 167 ab ijs accuſentur contumaces moniales apud Superiorem, 169. niſi fecerint pœna conſtituta ibid. a maiori Diſcreta aſſeruetur clauis capſæ, in qua cuſtoditur pecunia communis, 173 ex vna cum Præfecta ſingularum monialium cellas inquirant, 184. antiquior Diſcreta quando benedictionem faciat, 185. vna ex ijs quando omnes cellas viſitet 186
Diſtinguendarum parochiarum ratio, 21.22. vide parochię.
Diſtributiones quotidianę a quo, & quo modo diuidundę, 112. quibus non dentur, 103. non inſeruientium quibus accreſcant, ibid. quando vſibus eccleſię addictę ſint, 103. ſi tenues, qua ratione augendæ, ibid. earum amiſſio quibus ex cauſis, 112. 105. 106. 120. 121. 122. 123. 129.
Diuerſorium ab Epiſcopo in vrbe paretur ad ruſticanorum clericorum hoſpitium, 74. qui eo non recipiendi. 75
Diuinationes prohibitę. 16
Diuinatores puniendi, 16. qui eos conſulunt item, & qui

qui cuique auctores ſunt, vt hi conſulantur, ibid.
Diuinis officijs formula præſcripta 99 quæ voces, & qui cantus in ijs adhibendi. 118. a monialibus item, 181. quo modo ad ea conueniendum 119. 120 eorum ratio ad quam regulam dirigenda 116
Diuinum officium clericis omittentibus occurritur 66
Doctrinæ inquirendæ ratio ab eo, qui creandus eſt Epiſcopus 57
Domicilium in hæreticorum locis, mercaturæ, alioue nomine prohibeatur. 4
Dominica oratio a concionatoribus explicanda. 10
Domus ad Cathechumenorum vſum parata 207 eccleſiaſticarum perſonarum quibus maxime patere debet. 146
Domus, & ædificia hoſpitalium ſarcienda, & reſtituenda. 158
Dona a monialibus quo modo non accipienda. 184
Dormiendi locus monialibus præſcribitur. 185
Dormientes in eccleſia a quo expellantur. 114

E

ECcleſiam polluentium abſolutio Epiſcopo reſeruata. 42
Eccleſiarum cultus 126 in ijs diuinorum officiorum tēpore deambulationes, nugæ, circuli, negotiationes, cū mulieribus colloquia, multorum irreuerentia, mendici vagantes, res venales, venatici canes, volucres, haſtæ, ſclopeti, baliſtæ, & alia id genus, earum fores qua hora claudendæ ibid.
Eccleſiæ collapſæ reſtituendæ. 126. earum materia ad profanos vſus non adhibenda, ibid.
Eccleſię parochiales, vide parochiales.
Eccleſiæ perfugium quando denegatur facinoroſis. 129
Eccleſiaſticarum perſonarum domus, vide domus.
Eccleſiaſticę res, iura, perſonæ, earumq immunitas Principibus commendantur. 145
Eccleſiaſtici fructus, ſi vberes ſunt, in quem vſum conuer-

uertendi 146.147.& ſeq.

Eccleſiis nuper erectis prefecti ſacerdotes quo modo ſuſtentandi. 22

Edictum proponendum in examine eorum, qui preficiẽdi ſunt parochialibus eccleſiis 54. tempus ei rei faciendæ preſcriptum, 55. contra non reſidentes. 79 80. de licentijs ſtudij cauſa conceſſis, Epiſcopo exhibendis. 180 de clericali habitu. 68

Electio monialium ad officia qualis. 166 167

Eleemoſyna cum offertur, quo vaſis genere accipienda. 143 quo modo præbenda, ibid. inter concionandum a nẽmine petenda . . hoſpitalium nomine cum petitur, quæ ſeruanda. 161

Ephipijs inauratis Epiſcopo interdicitur. 62

Epiſcopi, eccleſię ſibi commiſſę oneribus ſatisfaciant. 147. in conſuetudine Principum quo modo ſe gerãt. 61 prędicent 6. impediti per alios tamen prędicandi munus pręſtent. 7. quam rationem habeant in probã bis confeſſoribus. 39 certam mercedem familiaribus conſtituant. 54 curent, vt clericali habitu clerici induantur 68 69. vt canonici in canonicalibus ædibus habitent. 72. vt priſtinæ miniſtris eccleſiæ functiones reſtituantur, 113 index prohibitorum librorum ſeruetur. 4. dies feſti colantur. 20. prębenda theologalis in cathedralibus, & collegiatis eccleſiis conſtituatur. 6 quæ implicatæ ſunt diœceſes diſtinguantur. 22 ad ſacerdotalem meditationis vſum cellulæ in ſacriſtijs conſtituantur 35. Euchariſtia in maiori altari collocetur. 28 taxas notarijs pręſcribant. 93 quas res profanas ad ornatum fugiant 63 & ſeq in Miſſę nouę celebratione, quę tollenda curent. 33. 34 e confratrijs commeſſationes tollantur. 163

Epiſcopi officium in diſtribuendis in vniuerſam diœceſim concionatoribus 8. in adminiſtrandis ſacramentis. 23 in cognoſcendis ijs, qui in quauis eccleſia Miſſam celebret, vel ſacerdotem, qui celebret, exhibere debeant. 30. in admittendis pręſentatis, aut electis. 52

Epiſcoporum diligentia in ſtatu vniuſcuiuſq. parochiæ cognoſcendo.83.in conferendis ſacris ordinibus, 46 47.in viſitando, vide viſitatio, in conſtituendo Seminario,47. in ijs, quæ pertinent ad matrimonij ſacramentum.150.menſa qualis,vide menſa, veſtitus qualis,62.ſupellex 63. domus,ibid.eorum in ea regendi officium, 95. aſſiduitas in audiendis ſacris concionibus,11.hoſpitalitas,146.auctoritas in augenda Seminarij decima [illegible]
Epiſcopus quibus ſaltem diebus Miſſam celebret, [illegible] ſolennem miſſam,& veſperas cantet,124 diuinis officijs,& ſolenni Miſſę interſit. 125
Epiſcopus mortuus quo modo ſepeliendus. 132
Epiſcopalis equi ornatus. 63
Equi ab Epiſcopo non alendi,niſi neceſſarij,63.in monaſterijs monialium non alantur. 191
Eſcarum lenocinia ab Epiſcopo fugienda. 65
Euchariſtia a clericis, diaconis, & ſubdiaconis quando ſaltem ſumenda, 60 in Miſſa,cum ſuſtollitur,nemo ſtet,126 ne in ſeptis monaſterijs aſſeruetur,182. quo loco in eccleſijs, & quo modo ſeruetur, cura eſt Epiſcopi,28 29 ſumenda Paſchę tempore,27. extra parochiam ſumere non licet, ibid ſumentes quo habitu eſſe debent,28 raro ſumentes a ſacerdote diligentius admonendi,28 de eius vi, & ratione adoleſcẽtes a parocho inſtruendi, ibid. ab eius ſumptione qui prohibentur, 27. ea ſumpta, vinum calice conſecrato non prębeatur populo, 28 maribus ſeparatim a fœminis prębeatur, ibid. ad ęgrotos quo modo deferatur, 30. die feſto corporis Chriſti a quo circumferenda 29
Examen eorum, qui pręficiendi ſunt parochialibus. 54.qui cathedralibus item,55. vide inquiſitio
Examen puellarum ad religionem ſuſcipiendarum quale. 176
Excommunicati a quo arceantur ex eccleſia. 214
Excubię populi in eccleſijs prohibentur. 127 128
Exequię mortui Epiſcopi quo modo peragendę. 132 133.

Exe-

Exequijs mortuorum faciendis ordinis ratio præſcripta 134. debita lumina a quibus præſtentur. 135. earum curatoribus quantum perſoluendum. 136
Explicatio harum conſtitutionum Metropolitano reſeruata. 210
Externa veſtis clericorum qualis. 69
Extrema vnctio ęgroto quando adhibenda, 45. qui ei interſunt, quale illorum, & parochi officium, ibid.
Extremi iudicij certum tempus prędicari non licet. 9
Exorciſmi e quibus libris ſumantur. 115
Exorciſtę functiones, 115. quibus Epiſcopus id munus permittat, ibid. a quibus cauendum ſit, ibid.
Exules in eccleſiis non recipiendi, niſi conſulto Ordinario 128

F

Fabulæ clericis interdictę, 73. ineptę a concionatore non narrentur. 9
Facinoroſi homines in eccleſiam confugientes quo modo, & quando recipiendi, 128. ad confeſſionem, & cõmunionem quando non admittendi. 28
Facultates celebrandi eodem die plures Miſſas nullę, 32 in oratorijs ſexto quoque menſe renouandę, 31 non generatim, ſed nominatim concedendę, ibid. clericis alienis diœceſis non permittendę ſine dimiſſorijs Ordinarij litteris, ibid.
Facultates Epiſcopis ex ijs decretis datas qui exequentur 210
Facultates, vide licentię.
Falſus teſtis, vide teſtis.
Familiares Epiſcopi quales, 65. ne loco mercedis beneficia eccleſiaſtica ſibi proponant, 54. arma ne ferãt, 65 quo modo induant, ibid
Familię Epiſcopi numerus, 65, pręfectus, qualis. ibid.
Famoſarum mulierum habitatio, vide habitatio.
Famuli blaſphemi domo eijciantur. 16
Famuli monialium quales. 203. 204

Fene-

Feneſtellæ collocutionum monialibus quales cõſtruantur 186 quando aperiendę ibid. quibus non concedantur 187 earum claues a quibus cuſtodiendę 186
Fercula in menſa Epiſcopi quot ad ſummum adhibeantur. 64. in menſa viſitantis Epiſcopi. 92
Ferculo vno contenti presbyteri, & Vicarij foranei, cum conuentum habent. 86
Ferrarolum clericis prohibitum. 70
Feſtorum dierum cultus 19 in iis hęc vetantur, certamina, choreę, ſaltationes, ludi equeſtres, ſpectacula, perſonatorum hominum ambulationes, nundinę, officinę apertæ. 19 20
Feſtus dies eccleſię monialium apparatu non magnifico celebretur. 203 non muſici admittendi ibid. non figuratus cantus ibid.
Feudatarij bonorum eccleſiaſticorum inueſtituram renouẽt 141 quo modo id faciant, pœnæ cõſtitutæ 142
Fideiubere pro alijs non licet clericis. 75
Fidei initia a parocho pueris tradantur. 6
Fidei profeſſio a quibus, quando, & quo modo fieri debeat 1.2.3. eam impedientes puniantur 3
Fideles ſemel in anno proprio parocho peccata confiteantur. 38. in Miſſæ auditione quo modo ſe habeant. 37 38
Florum, & fruticum vaſa monialibus vetita. 194
Fœminę, vide mulieres.
Fœneratores quando ad communionem non admittendi. 28. quando non abſoluendi. 41
Follis ludus clericis prohibetur. 73
Fontes baptiſmalis aquæ in ſingulis parochijs. 26
Foranei Vicarij, vide Vicarij.
Foraſterij monialium veſci prohibitum. 201
Foribus eccleſię nihil venale proponendum 137 vide eccleſiarum.
Foribus ſacriſtiæ, vide ſacriſtia.
Formula iuris iurandi, quod ij pręſtare debent, quibus quouis modo collatum eſt beneficium. 52. quod Notarij pręſtent. 94 95

Formula viſitandi, vide viſitatio.
Formulæ curiæ teſtimonium a Notarijs quo modo dandum. 93
Forum iudiciale Epiſcopi, 93. vide Notarij, aduocati, cuſtodes carceris.
Frenis inauratis Epiſcopo interdicitur. 62
Fructus non reſidentium, quibus locis attribuantur. 77
Fructuum genera in Epiſcopi menſa quot apponi liceat. 64
Fugitiuæ moniales, vide Apoſtatæ.
Functiones minorum ordinum qua ratione ad vſum reuocandæ 114. tempus ad id præſcriptum, ibid. clericatibus imponendæ. 100
Funus Epiſcopi cuius ſumptibus, & quo modo peragendum. 132. 133

G

GAneæ tollendæ. 152
Gemmarum vſu quibus interdicatur. 152
Genua flectenda in confeſſione, & grauioribus Miſſæ myſterijs. 37
Geomantia prohibita 17
Globi ludus clericis vetatur. 74
Gratiarum actiones, vide actio gratiarum.

H

HAbitatio canonicorum vbi, 72. parochorum, 71. monialium regularibus viris vicina prohibetur 168. famoſarum mulierum item, 189. mulierum in ędibus clericalibus vetita. 71
Habitatio eccleſijs vicina vetatur Iudæis. 206
Habitus clericalis, vide clericalis.
Habitus monialis induendi ratio præſcripta. 180
Heredes mortuorum ad comparanda in funere neceſſaria compellantur ab Epiſcopo. 135
Hæreticorum conſuetudo ab omni loco remouenda, 4. opiniones in ſacra ad populum concione non retexantur, 9. eas redarguendi modus. ibid.

Hæretici, ac hęreſis nomine ſuſpecti accuſentur, 3. 4 de hęreticorum finibus qui veniunt, eorum vitæ rationem cognoſcant parochi, 3 in eorum locis catholici ne inſtituantur, aut commorentur. 4
Hęretici a quo arceantur ex eccleſia. 114
Harpichordium monialibus permittitur 194
Haſtæ in eccleſiam non inferantur. 127
Haſtiludia clericis vetita. 73
Hebdomadarius canonicus e quibus conſtituatur. 105 quibus diebus Miſſam ſolennem celebret, 124. eius officium, 105. ſucceſſor, ibid. ſi muneri ſuo defuerit, qua pœna mulctetur, ibid.
Hiſtoriæ ex apochryphis libris non narrentur, 9. quæ pingi prohibitæ. 14
Hiſtriones eijciantur. 152
Homiliarius liber ad parochorum vſum. 7
Homicidæ voluntarij nō abſoluēdi niſi ab Epiſcopo. 52
Homines facinoroſi. vide facinoroſi
Hora clericis præſcripta, qua noctu nō exeāt, 73. qua ad diuina officia cōueniēdū eſt, 120 ad ſupplicationes. 119
Horę canonicæ non intermittendę a clericis, 66. commode diuidantur, 117 quotidie in choro dicendæ. ibid. beatæ Virginis non omittantur ibid.
Hoſpitalia qua ratione adminiſtrentur, 158. 159. eorū ædificia ruinoſa farciantur, ibid. eorum aditus quibus patere non debet, 162 eorum adminiſtratores iurati munus ſuū exequantur, 159. qui eſſe non poſſint, ibid. qui male adminiſtrent, quo modo puniātur 160 adminiſtrationis rationem reddant, ibid. eorum bona quo modo locentur, ibid non alienentur, 160. ijs viſitandis quę ratio pręſcripta, 91. ijs impoſita onera præſtentur, 160 eorum eleemoſinis petendis ratio, & locis ipſis, & petentibus præſcripta, 161. eorum in hoſpitijs mares a fœminis ſeparatim hoſpitentur. 162
Hoſpitalitas a quibus & in quos exercenda. 146
Humi ſepultura detur. 138
Hydromantia vetita 17
Hymnorū verſiculi in choro diſtincte pronūcientur. 119

I

IAnitrices monialium quæ creari non poſſint 167
Ianuę ſeptorum monialium qua diligentia cuſtodien dæ. 172
Ieiunium quale, 43. 44. Quadrageſimale, ibid. quibus diebus præſcriptum, 43 Rogationum tempore in Mediolanenſi eccleſia, ibid. iuſtæ excuſationes ab eo. 44. eius cultores quæ caueant. ibid.
Illiberalium artium exercitatio, vide Artium.
Imagines quæ, & quando non ponendæ, 13. quæ delendæ, vel corrigendæ, 14 15. inconſulto parocho nō effingendæ, 14. earum habitus, ornatus, locus ab Epiſcopo inſpiciendus, ibid.
Immunitas eccleſiaſtica ne vlla ex parte violetur, prouiſum 128. 129
Impedientes profeſſionem fidei, vide fidei.
Incendarij. } non abſoluantur niſi ab
Incœſtum admittentes } Epiſcopo. 42
Index prohibitorum librorum ſeruetur 4
Indulgentia blaſphemos accuſantibus & iudicibus ipſis tributa. 19
Indulgentiæ quo modo publicentur 12
Infames in notariorum collegiorum non recipiantur. 94
Infantes pijs locis exponentium abſolutio quando Epiſcopo reſeruata. 42
Infideles a quo arceantur ex eccleſia, 114
Ingreſſus monaſteriorum, vide Monaſteria.
Innocentij III. conſtitutio de confeſſione, 38 Decretum de Rocheto 62
Inquiſitio diligens de fide, vita, moribus, natalibus, ætate, corporis habitu, doctrina eorum, qui cathedralibus eccleſijs præficiendi ſunt, 55. 56. & ſeq eorum fidem, vitam, qui comprobent. 58
Inquiſitionis officium Principum ope, ac ſtudio, adiuuandum. 4

Inquiſitionis ratio in viſitatione de ſcholis,91. de biblio thecis,ibid.de hoſpitalibus, ibid. in parochijs 90. de dignitatibus & canonicis,89. Vicarijs foraneis præſcripta de Præsbyterorum vita & moribus. 86
Inquiſitio diligens parochi in ſua parochia, vide parochi.
Inſolentia ſepulchrorum,vide ſepulchra.
Inſtitutio pia,& chriſtiana a ludi magiſtris tradenda 5
Interpretatio harum conſtitutionum Metropolitano reſeruata. 110
Intortitia, vide cerei.
Inuentarium omnium rerum, ad eccleſias pertinentiũ, a quibus conficiendum, 139. eius conficiendi ratio. ibid.a quo id, vbi, quo modo aſſeruandum, 139. eius exempla.ibid.140.
Inueſtigatio diligens per alios ab Epiſcopis in ſingulis parochijs adhibenda. 184. 185
Inueſtitura in eccleſiæ bona feudi nomine data, qualis. car. 141
Ioci in choro prohibiti. 121
Irreuerentiæ multorum in eccleſia ſedentium,aut ſtantium occurritur. 127
Iudæi baptizati cura, 208. is baptizatus quorum conſuetudine non vtatur, 210. omnia bona ſua habeat, curante Epiſcopo. 210
Iudæi in vnum habitationis locum compellantur. 206 ædes proprias vendant, ibid ne feſtis diebus emant, aut vẽdant,206 tribus ante Paſcha diebus domi ſuę ſe contineant,ibid. in quibusuis rebus cum chriſtiano contrahendis ſermone noſtro vulgari in ſuis libris vtantur,207. pileo,ac birreto crocei coloris vtantur, 205. eis doctrina chriſtiana prædicanda,207. chriſtianorũ famulatus prohibitus,205. fraudulenta cũ chriſtianis contrahendi ratio coercenda,vide chriſtiani.
Iumenta duodecim viſitanti Epiſcopo præſcribũtur. 92
Iurisiurandi formula Notarijs præcepta, 94 95. a præſentatis,vel electis præſtanda. 52
Ius ſuffragij quibus monialibus adéptũ, vide ſuffragia.

La-

L

Laboribus monialium præfectæ, vide præfectę, locus aſſignatus, 173. ibi quotidie lectio adhibeatur. ibid. quæ res eo loco prohibeantur. ibid.
Laici ſeparatim a clericis in ſupplicationibus procedãt. 130. ijs quando baptizare licet, 24. chriſma attingere non licet. 26
Lampas accenſa ante Euchariſtiam. 29
Lapides dirutæ eccleſiæ ad prophana ædificia non adhibendi. 126
Lateranenſe concilium. 6. 18. 66
Laudatio in funere quo modo prohibetur, 137. concio tamen de humana miſeria permittitur. ibid.
Lectio ſacrorum librorum in menſa Epiſcopi. 64
Lectori functiones præſcriptæ. 115
Legata pia exigenda, 136. notarij niſi ea denuncient, excommunicati, 162. non abſoluendi niſi ab Epiſcopo. 42
Lenones exterminandi. 152
Leonis X. conſtitutio de ludi magiſtris, 6. de blaſphemia, 18. de clericis horas canonicas intermittentibus. 66
Libellarij contractus quando nulli. 157
Libellus de caſibus conſcientiæ Metropolitani cura edendus, 86 a quibus exponatur. ibid.
Liber Archidiaconi de clericorum nominibus, 46. eius exemplum quotannis Epiſcopo tradatur. ibid.
Liber homiliarius, vide homiliarius.
Liber parochi de baptizatis, & compatribus 26. de confirmatis 27 de matrimonijs. 150 hos libros parochus ad aliam eccleſiam tranſiens ſucceſſori tradat. car. 24
Liber parochi de parochiæ incolis. 83. quos in eo deſcribat. 84
Liber de receptis ad religionem puellis. 177
Libri hæreſis nomine ſuſpecti, neque ex indicis iuſſu emendati, prohibentur, 4 obſcœni pueris legi vetantur. 5

Libri a clericis quatuordecim annorum, & a parochis, qui potiſſimum legendi. 67
Libri punctationum, vide punctator.
Librorum lectio quę monialibus pręſcripta. 182. 204
Librorum indicem impreſſores ſeruent. 4
Literarum mittendarum modus monialibus pręſcriptus. 195
Litterę, & alia ſcripta in choro legi vetantur. 122
Litterę dimiſſoriæ, vide teſtimoniales.
Locationes, in quibus vſura committitur. 156
Locationes cancellariarũ prohibentur, 97. bonorum eccleſiaſticorum quales ab Epiſcopo recognoſcendæ, 141. quibus non faciendæ, ibid.
Locationibus ædium, quę parochorum, & clericorum ſint, modus præſcibitur. 72
Loci mutatio in choro vetita. 121
Locus meretricibus aſſignandus, 151. Iudęis item, vide Iudęi.
Locus communis monialium veſtibus conſtitui ſuadetur. 183
Locus parochis regularibus in funere pręſcriptus. 134
Ludi equeſtres feſtis diebus prohibeantur, 20. eorum ſpectaculis clero interdictum, 74. ludis item omnibus, ibid.
Ludi magiſtri quales. 5. iudicio Epiſcopo comprobandi, 2. quos libros interpretari prohibentur, eorum officium in docendo, 3.
Lumina funeri debita mortuorum hæredes comparẽt. 135. in Miſſa qui pręparet, vide candelę, ſacriſta &c.
Licentię non reſidendi ſtudiorum cauſa, 81. de negotijs ſæcularibus clerico permittendis. 75 76
Licentię collocationis permiſſę monialibus, 195. & in ijs quę diligentia, ibid. ingrediendi monaſterium monialium non concedendę, niſi neceſſarijs caſibus, 183. egrediendi e monaſterio profeſſę moniali nulla ratione permittitur, niſi ex grauiſſima cauſa, ab Epiſcopo probata. 189

Magia

M

MAgia prohibita, 16 eam profitentes acriter puniendi, ibid
Magiſter cæremoniarum ſeu chori quos Miſſæ ritibus inſtituere debet, 34. officium, antiphonas, pſalmos, lectiones recitandas denunciet, 106. 107 quando ſtandum, ſedendum &c. ibid quos admoneat, & erudiat. 107 tabellam conficiat de tempore, & ordine, quo quiſque Miſſam celebret, & alia munera obeat, 107. ſi in officio deliquerit, a quo obiurgetur, & puniatur, ibid. eum omnes audiant, ibid. ſi tale officium in eccleſia non ſit, qui ad id, & a quo conſtituatur, ibid.
Magiſter familiæ Epiſcopi qualis, vide præfectus.
Magiſtræ, quæ præeſt monialium laboribus, cura. 173
Magiſtra nouitiarum quam curam habeat, 271. quibus rebus eas maxime erudiat. ibid. quæ monialis id munus temere ſibi aſſumpſerit, qua pœna plectatur. ibid.
Magiſtratus quo modo a concionatore obiurgandi, 11. eorum ſtudium erga inquiſitionis officium, 4. in hæreticorum conſuetudine tollenda, 4 in conducendis ludi magiſtris, 5. diligentia contra blaſphemos, 19. vide Principes.
Magiſtri liberalium artium, vide Artium.
Magiſtri ludi, vide ludi magiſtri.
Maledicens Epiſcopo clericus puniendus. 61
Maledicta in Epiſcopi menſa non admittenda. 64
Manſionarij, 109. duo ſingulis hebdomadis in orbem eligendi, 110 eorum officia, ibid. ſtipendium, ibid contumacia, & negligentia puniatur. 111
Mantelletum quale. 70
Martyria non repreſentanda, ſed pie narranda. 15
Mas fœminæ præfertur in baptiſmi adminiſtratione. 24
Mares, vide mulieres.
Matrimonio contrahendo quæ ſeruentur, 150. 151. denunciationes in eo quales, ibid benedictio quo tempore facienda, ibid. eius contrahendi facultates, 150. de eo conſtitutiones lingua communi diuulgandæ. 151

Matrimonij liber, vide liber parochi.
Matutinum officium quo tempore, & loco celebrandū. 123 ad id quo tempore veniendum 120. quando veſperi dici liceat. 123
Medici monialium a quo approbandi. 122
Medicis præſcriptum officium in ægrorum curationib. 38 39. pœnę ſi contra fecerint ibi.
Mediolanenſis eccleſia quibus huius ſynodi decretis nō teneatur. 210 in ea quando ieiunium adhibeatur. 44. Quadrageſimalis obſeruantię ieiunium ibi.
Mediolanenſis ſynodi conſtitutiones, vide conſtitutiones.
Memoria matrimonium ne pereat, ratio adhibita. 150.
Mendici ne eleemoſynæ cauſa in eccleſijs vagentur. 127. cuius rei admonendi. 162
Menſa Epiſcoporum qualis. 64 qui ad eam non recipiēdi ibi viſitantium qualis. 92
Merces notarijs præſcripta in conficiendis collati beneficij literis 52. vide notarij.
Merces certa ab Epiſcopo ſuis familiaribus conſtituenda 54
Meretricum amictus. 151 ijs locus aſſignandus, ibid. tabernis meritorijs, & cauponis interdicitur, ibi. omnis item ornatus prohibeatur. 152
Metropolitano huius ſynodi explicatio reſeruata. 210. referatur, ſi qua de ſtatutis, & conſtitutionibus cathedralium, & collegiatarum eccleſiarum dubitatio oritur. 211 eius cura libellus de caſibus conſcientiæ edendus a quo explicetur. 86
Miniſtræ monialium quę, Præfecta 116 Vicaria, Diſcretæ. 107 Ianitrices ibid Rotaria, ſermonibus audiendis præpoſitæ, ibidem, ſacriſtiæ præfecta, ſcriba, ſeu celeraria, ibidem, nouitiarum 171 magiſtra, Ratiocinatrix, ibidem.
Miniſtri Eccleſiæ, ſacerdote Miſſam celebrante, a quibus rebus abſtineant 37. quæ pareant ad Miſſæ miniſteriū, ibidem ijs omnibus certa muneris ratio præſcribitur. 99

Miſerabiles perſonæ, vide perſonę
Miracula, vide concionator.
Miſſa non memoriter dicenda, 35. non operto capite, ibid non alicuius gratia retardanda, ibid perlegenda a ſacerdotibus, antequam ad altare accedant, 35 feſtis diebus in parochia audiēda, 37 ea non peracta, non diſcedendum, 36 38. quibus ſaltem diebus ab Epiſcopo, ſacerdotibus, & curatis celebranda, 60 in eius celebratione quæ vitanda, 34 35. quo modo in ea fideles interſint, 37. in Miſſę nouę celebratione quę tollenda. 33
Miſſa de beata Vergine quando celebranda. 33
Miſſam celebranti ſacerdoti qui miniſter adſiſtat, 36. quo habitu indutus, ibid quę agi ab eo prohibentur, ſacerdote celebrante, ibid.
Miſſas plures eodem dię celebrandi facultas cōceſſa tollitur. 31
Miſſæ inter concionandum non celebrentur, 13 earum celebratio quibus prohibetur, 31. quibus item in locis ibid. quo tempore, 32. hora populo commoda celebrentur, 36. ijs celebrandis ordo ſeruetur. 32
Monaſteria monialium, quæ vnienda, 164 quibus adimenda facultas recipiendi moniales, ibid eorum fructus, monialibus extinctis, quibus locis attribuendi, ibid
Monaſterij ſepta, vide ſepta.
Monaſteriorum aditus, vide aditus, ingreſſus, 190 191. & ſeq. in ea conſpectus prohibetur. 188
Moniales communiter viuant, 183. omnia ad communem monaſterij vtilitatem conferant, 183 veſtes in communi loco aſſeruent, ibidem dona non recipiant, niſi conſentiente Præfecta 184. non ambiant, 166. cum nemine externo colloquantur, 192. & quo potiſſimum tempore, 192. nemini ſcribant, 195. cum nemine communicent, quæ ab externis acceperint, 192 ſæcularium veſtitu non vtantur, 194. inani ſermone quando tempus non conſumant, 192 depoſiti aut cuſtodiæ nomine ne quidquam accipiant, ibid.
muſi-

muſicis inſtrumentis non ſonent.194. ne offulas conficiant.195 miſſas ad ſe litteras non legant, niſi pręſente Præfecta.195. profeſſę e monaſterij ſeptis non egrediantur 189. nihil donent, vendant, &c. 184. vno loco dormiant 185. ad benedictionem menſę quando conueniant 185 die, noctuque chorum frequentẽt 180. ſingulæ diuinis officijs interſint. 181. quo habitu inducę, ibidem, mentalem orationem quando habeãt 181 quas res pecando fugiant 180. quas meditentur, 181. diebus feſtis horam aliquam in ſacra lectione cõſumant. 182 quando e menſa diſcedant 185. quo ordine diſcumbant, ibid.
Moniales ex vna familia, quot in vnum monaſterium recipi licet. 175
Monialibus catelli, ſpeculum, ſuffimenta, vnguenta prohibentur 184. vaſa fruticum, & florum. 194
Monialium numerus in ſingulis monaſterijs. 164. officia quę, & quibus tribuenda. 165. Pręfecta, vide Pręfecta. violatores non abſoluendi, niſi ab Epiſcopo. pag. 42.
Monialium ſermonibus audiendis Pręfecta qualis. 171. eius officium, ibidem.
Monialium ad officia electio, vide electio.
Montes pietatis inſtituendi, curantibus Epiſcopis. 163
Mortuorum veſtes a clericis non ſumendę. 135
Mortuus quando non efferendus. 133
Morum eius inquiſitio, qui creandus eſt Epiſcopus. 55
Mozeta ab Epiſcopo adhibenda. 62
Mula Epiſcopalis quo modo induta. ibi.
Mulieres Chriſtianæ, vide Chriſtianę. Iudææ, vide Iudęę.
Mulieres loco a viris ſeparato ſacram concionem audiant. 13 orent. 29. in confeſſione quo tempore, & quo loco audiendæ. 40. in diuerſorio ruſticani cleri hoſpitio ne recipiantur 74. in clericorum ædibus non habitent. 71
Mulcta clericorum pijs locis attribuenda. 209. admi-
nistran-

niſtrantium culpa nō exacta, Seminario adiudicatur, ibidem, ſi laicis irrogatur, quomodo diſtribuenda, ibidem.
Mulierum confeſsiones quo tempore, & loco non audiantur. 33
Munera quaçumque ratione, Eccleſię miniſtris attributa, iam antiquata, ad vſum reuocentur. 100
Muſica in Diuinis officijs, quę adhibenda. 118. quę muſica inſtrumenta ab eccleſia excludenda ibi.
Muſici die feſto eccleſiæ monialium non admittendi. pag. 203.
Mutatio loci in choro prohibita. 121
Mutuum, ex quo committitur vſura. 130

N.

NAtalium eius, qui Cathedrali eccleſię pręficiendus eſt, inquiſitio. 56
Necromantia prohibetur. 17
Negligentia Epiſcopi in comprouincialis Epiſcopi funere punitur. 133. clericorum ad diuina officia tardius conuenientium, coercetur. 120
Negocia ſęcularia a clerico fugienda. 75 76
Nomen gentilium fœminarum nouitiæ moniali imponi vetatur. 178
Notarij pia legata non denunciantes non abſoluendi, niſi ab Epiſcopo 41. mulctarum attributionis inſtrumenta denuncient 209 quibus in cauſis non ſe interponant 94. quæ preſtare debent ex iuriſiurandi formula 94 95. ſimoniaca inſtrumenta conficientes tenentur. 53
Notarijs merces preſcripta in conficiendis collati beneficij literis 52. in officio delinquentibus pœna propoſita 97. taxa pręfinienda. 93
Notariorum collegium inſtituendum. 93. qui ei non adſcribendi. 94
Notariorum littera qualis. 97. carta, ibid. certus numerus 93. ſtatuta, ibi. officiales, 94
Nouitia monialis cuius ętatis ad profeſsionem recipienda. 179. quo loco examinanda, ibidem, quomodo bo-

nis renunciet,ibidem,antequam recipiatur, Pręfectę officium,ibi earum cura ad quam ſpectet, vide nouitiarum magiſtra. 171

Nundinę in die feſto prohibitę.20,ſi in diem feſtum incidant,quo die faciendę ibi.

O.

Obiurgandi modus a concionatoribus ſeruandus.11

Oblationibus faciendis ratio pręſcripta.143. vide eleemoſyna.

Obſeruatio parochorum in nouos parochiæ ſuæ inquilinos. 84

Odorum ſuauitates Epiſcopus non conſectetur. 62

Officia diuina,vide diuina officia.

Officia minora monialium quę, & a quibus conferenda. 67

Officijs monialium tempus pręſcriptum. 165

Officium cuſtodum eccleſię,vide cuſtodum.

Officium manſionarij,vide manſionarius,

Officium punctatoris,vide punctator,

Officium theſaurarij,vide theſaurarius.

Offulę monialium prohibentur,donandi cauſa. 195

Onera cuique eccleſię impoſita, præſtanda. 147

Oratio mentalis,qualis.181.monialibus pręſcribitur, ibidem.

Oratio quadraginta horarum quo loco, & modo in eccleſia habeatur.29 ſacramentum vbi eo tempore collocandum,ibi ad eam noctu,qui non conueniant,ibidem,fœminę ſeparatim a viris orent ibi.

Orationes in miſſa quot. 33

Oratoria non facile concedenda. 32. qualia ſint, quoue loco,ibidem raro ijs vtantur illi,quibus eſt eorum vſus conceſſus,ibidem,in ijs quando miſſam celebrare non licet. 31.

Ornamenta altarium,qualia in celebratione miſſę. 33

Ornamenta inania excludat Epiſcopus. 63

Ornamenta ſacris addicta ad vſum profanum non commodentur. 129

Ordinis ſacrę adminiſtratio qualis. 45 46

Ordini-

Ordinibus conferendis nihil accipiatur.46. ijſque collatis quo loco,tempore,& quibus,a quo notandum, ibidem.
Ordo ſacer portionibus,& canonicatibus non annexus, annectatur. 106
Ordo,qui in choro ſeruetur.18 19 & ſeq in proceſſionibus obeundis.130.in funere mortuorum.134.in miſſis celebrandis. 32
Organum in eccleſia,cęteris muſicis inſtrumentis exclu ſis. 118
Ornatus ſepulchrorum amoueatur. 137.138
Orphanis conſultum quo modo. 48
Oſtia in monaſterijs monialium, collocutioni aſſignata perpetuo clauſa.105 quando aperienda, ibid. eorum claues a quibus aſſeruandę,ibi.quorum aditus in externam eccleſiam,obſtruatur,ibid.
Otia e ciuitatibus tollenda. 153

P.

PActa exequiarum,& anniuerſariorum cauſa prohibentur. 136
Pactiones ſimoniacę,vide ſimonia.
Pactiones quæ vſuram ſapiunt. 156
Pędagogi profeſsionem fidei faciant. 2
Pallium ad mortuos efferendos,quorum ſumptibus cōparetur.135.gratis commodetur. 136. ſi pretioſo nobiles vti voluerint,emant,ibid.id poſt funus, eccleſiæ acquiſitum,ibidem.
Paraſiti in menſam Epiſcopi non admittendi. 54
Parochialem eccleſiam non obtinentes confeſsiōnes nō audiant. 39
Parochiales eccleſię quo caſu vniendę 22,in adminiſtratione ſacramentorum ſequantur ritus cathedralis eccleſię,23.fontes habeant baptiſmalis aquę. 26
Parochialium multitudo a retinentibus dimittenda 81 contra eos pœna. 82
Parochię viſitandę.88.qua diligentia 82.earum diſtinguendarum ratio,21 & ſeq in earum ſacriſtijs cellulę ad orandi vſum conſtituendę.35.ſingulis ijs inquirēdis

dis certi hominis deligendi. 88

Parochię cuiuſque ſtatus,qua diligentia ab Epiſcopo co gnoſcendus. 83

Parochianorum ſumptibus pallium ad efferendos mortuos comparetur. 135

Parochi quibus diebus fidei initia doceant. 3. ſi rudes, quo modo prędicandi munus expleant.8.quo tempore omnino prędicent.7. quot ſaltem diebus miſſam celebrent.64.ne concionē in miſſa omittant.36.quos libros ſibi comparent 67 in parochijs ſodalitates corporis Chriſti inſtituant, 30. in proceſſionibus, quam conſuetudinem tollendam ſtudeant.131. Eccleſię ſibi commiſſę oneribus ſatisfaciant.147.viduis,pupil. &c. pietatis officio ſubueniant 84. quibus anni temporibus ad cognoſcendum gregis ſtatum adhibeatur ab Epiſcopo.84.inconſultis ijs ſacrę imagines non effingendę,14.eorum officium in populo monendo, vt hæretici nomen deferat.3.in admonendis abutentib.ſacra ſcriptura.5.compatribus. 25. in ijs admittendis, ibi.in puerperis monendis 26.in ęgrotis inuiſendis. 24.in populo cohortando ad communionem,23. in ſacramentorum vi explicanda.ibi in admonēdis presbyteris de celebranda miſſa, 60. in ijs, qui raro Euchariſtiam ſumunt, 28.in deſcribendis confirmatis, & eorum compatribus 27. in baptizatis item,ibid.in denuntiandis ijs,qui paſchę tempore non communicarint.27 in adminiſtranda extrema vnctione. 45

Parochorum cura in ijs, qui in ſua parochia docent, inquirendis.2 hęreticis item.3 habitatio vbi.71. inquiſitio de dictis,& factis eorum, qui ex hęreticorum finibus veniunt.3 in parochijs ſuis. 84. admonitio de ſolutione decimarum.143.cura,vt,qui beſtias paſcūt diebus ſaltem feſtis miſſæ interſint. 37. ne confeſſiones in hebdomadam ſanctam differantur. 33

Parochorum liber de baptizatis 26.confirmatis 27. matrimonio iunctis 150. hos libros, ad aliam eccleſiam tranſeuntes ſucceſſori tradant.24.vide liber.

Picturas excludat Epiſcopus. 63

Pij IIII. conſtitutio de profeſſione fidei a quibus ſeruãda. 2, 3. de confidentijs quando publice recitanda. 51
Pignus, ex quo committitur vſura. 156
Pilę ludus clericis quando, & quo loco non prohibitus. 74
Pileo in choro ne clericus vtatur 151. in altare is a ſacerdote non ponatur. 35
Piorum locorum adminiſtratio qualis, 158. bona quomodo locanda. 160. quibus non locanda, ibi quę fideiuſſione, ibid.
Placentæ in Epiſcopi menſa prohibentur. 64
Pœna contra blaſphemos, 18, & ſeq. contra ſimoniacos, 51. contra clericos, qui diuinum officium intermittunt, 66 qui contra decretum, de vita, & honeſtate clericorum delinquunt 76 qui retinent plures parochiales 81. contra non reſidentes, 79. 80. 81. qui a viſitandi pręſcripta lege diſcedunt 92. contra alios, vide ſuo loco.
Pęnę pecuniarię non remittendę 209. qua de cauſa remittantur, ibi. quo modo diuidantur, ibi.
Particulę duę Euchariſtię quando deferendę. 30
Paſſio Saluatoris quomodo exponenda. 15
Paſtorale ſancti Gregorij a Parochis legendum. 67
Patronatus iura recognoſcendi tempus Epiſcopis pręſcriptum. 141
Pauperibus in eccl. vagari prohib 127 Eleemoſynam petere inter concionandum. 1 2. neceſſaria alimenta a locupletibus clericis non ijs neganda 146 in eleemoſyna petenda modus pręſcriptus. 1 2. quando ij a concionatoribus non commendentur ibi.
Pellium pretioſarum vſu Epiſcopo interdicitur.
Penſiones cancellarijs Epiſcoporum aſſignatæ, quando irritę. 97
Pentecoſtes, & Natiuitatis Domini tempore populus, confiteatur, & communicet, officium parochi 23
Percuſſores parentum non abſoluendi, niſi ab Epiſcopo, 42
Pernoctationes in eccleſia vetantur, 127

Perſo-

Perſonatus quis veſtibus clericalibus, & monachalibus inductus punitur. 71
Perſonę miſerabiles cuius ſumptibus ſepeliendę. 156
earum cauſas tueri clerico licet. 75
Pictoribus,& ſculptoribus ſacrarum imaginem effingendarum modus pręſcribatur. 14
Pœnitentia publica publice peccantibus imponēda, 34
non alijs pęnis committenda ibi.
Pęnitentiam,quę cuique peccato ex canonibus pręſcribitur ſciant confeſſores. 43
Pęnitentiarius in cathedralibus eccleſijs inſtituendus. pag. 39
Pontifici Romano obedientia. 2
Portionibus ordo ſacer non annexus annectatur. 106
Prębenda theologalis conſtituenda. 6
Prebendę vnio pro pęnitentiario. 39
Pręcurſor fęminarum clericus ne ſit. 76
Predicatio verbi Dei munus Epiſcoporum. 7
Prędicandi ratio concionatoribus proponitur. 9 vide cōcio. modus in exagitandis vitijs. 11. 12. munus Curatis imponitur. 8
Prędicatorum admonitio,de ſoluendis decimis. 144
Pręfecta monialium qualis 156 tacitis ſuffragijs eligatur 167 non eum honorem ambiat. 166. iura ab Apoſtolica ſede conceſſa exhibeat 165. ſingulis hebdomadis capitulum habeat 178. nihil deliberet niſi conſentientibus Diſcretis, ibidem, rationem adminiſtrationis reddat, 173 quib ex cauſis ab officio amoueri poteſt 177 179 bona monaſterij non alienet 174 quando non ędificet ibi de ſuſcipiēda ad religionem puella nihil polliceatur 176. eius officium in monialibus admonendis 168 in concordia conſeruanda ibidem, in viſitandis ęgris monialibus. 174. in inquirendis monialium cellulis. 184
Pręfectę laboribus monialium duę 172. earum officium ibidem
Pręfecti collegiatarum in vibibus publicas proceſſiones obeant. 1309. 4 locus, a quo in eo munere aſſignandus

95.eccleſiarum ſuarum oneribus ſatisfaciant,147. nō reſidentes,a quo deferendi,83.ijs,qui in diœceſi ſunt, Vicarij foranei munus tribuendum. 85
Prçfectus familię Epiſcopi qualis. 65
Preparatio ad ſacramentum pœnitentię. 40
Propoſitę moniales curę ęgrotantiū quales ſe prębeant. 174
Prępoſitę moniales ſermonibus audiendis, quales, 171. earum officium, ibid.
Prępoſita rotę,vide rotaria.
Pręſidens choro quę officia in eccleſia pręſtet 103.104. in ijs obeundis negligens a quo puniatur,104. ſi tale deeſt,qui eo fungatur,104.quando eccleſiæ miniſtris diſcedendi facultatem dat. 147
Precationibus monialium ratio præſcribitur. 180.181
Preces publice indicendę mortuo Epiſcopo. 133
Presbyteri quibus ſaltem diebus Miſſam celebrent,60. vide ſacerdotes.tonſurę inſigniti,68.eorum cultus & veſtitus vide clerici.
Prima,quando in eccleſia dicenda. 123
Principes quo honore proſequantur Epiſcopos,61 eorum ſtudium quale in tollenda hçreticorum conſuetudine,4.erga inquiſitionis officium,4. in conducendis ludi magiſtris,5.animaduerſio in blasphemos. 19
Principes commoniti de Hiſtrionibus,Lenonibus. Cingaris eijciendis,Ganeis tollendis,152.aleatoribus puniendis,153 artibus bonis inſtituendis, ibid. immoderatis ſumptibus coercendis. 153.154
Proceſſionibus, & ſupplicationibus habendis ratio pręſcripta,129.in ijs quo ordine procedendum,130. fœminę ſeparatim a viris procedant, ibid. laici item a clericis,ibid.quibus rebus opera danda,131. ſpectacula,actiones pro foribus ędium, & in via prohibentur, 131.edendi item, vel bibendi conſuetudo, ibid. in ijs denunciandis parochi officium, ad eas regulares ab Epiſcopo vocentur,130. quo tempore ad eas veniendum,129. quo habitu cruces in ijs ferendę,130. quo habitu canonici induti,& reliqui clerici,129.130. cer

ti viri ab Epiſcopo deligendi, qui de ſupplicationbus prę ſcripta ſeruari curent.131. in ijs obeundis contro uerſia de priore loco a quo tollenda. 130
Procuratores piorum locorum qui non ſint. 159
Procuratores monaſterij monialium. 203
Profeſſio fidei, vide fidei.
Proprietas monialibus interdicitur. 182
Pſalmorum verſiculi in choro diſtincte pronuncientur. 119.
Puellę ad religionem admittendę.175.inuitæ non cogã tur, ibidem, in hoc monialium officium. 176. ſeparatim prius libero loco ab Epiſcopo examinentur, ibid. maiores 12.annis admittantur.176.quibus ſuffragijs, ibidem, admiſsis tempus ad induẽdum habitum prę ſcriptum, 177.ſuſcepto habitu e ſeptis monaſterij ne egrediantur. 178
Puellæ ſeculares educationis cauſa in monialium monaſteria introductæ poſt annum exeant.197. in poſte rum non recipiantur, niſi ſuperiore permittente. ibi. quibus puellis non permittendum, ibid receptæ, quo habitu induantur.198 quo loco dormiant, ibid. cum externis ne colloquantur, ibidem eorum educationis cauſa quantum ſoluendum, ibid. ſi moniales fieri volunt, quæ ſeruanda. ibi.
Puellis nubilibus ſubueniendum quo modo. 184
Pueri fidei initia a quo doceantur. 6
Punctatoris officium in quibus eccleſijs retineatur. 121. iuſiurandum, ibidem, in eo deligendo Epiſcopi auctoritas.ibi punctator quos notet.ibi ſi quos iniuria notet, qua pęna mulctandus, ibid.ſuo menſe ſacris inter ſit.122 punctationum libros diligenter cuſtodiat 121 horum librorum collatio. 112
Puerperæ poſt partum domo exeuntes ad eccleſiam accedant. 26
Purificatoria, & corporalia qualia. 33
Pyromantia vetita. 22
QVadrageſimæ ieiunium, & abſtinentia 43.eius initium quando faciendum, ibi hoc tempore pa rochi

rochi prædicent.7. Epiſcopi miſſæ ſolenni, & diuinis officijs interſint. 125
Quę ad ſacramentum adminiſtrationem generatim pertinent. 21
Quæ pertinent ad baptiſmi adminiſtrationem. 24
Quę pertinent ad ſacramenti confirmationis adminiſtrationem. 26
Quę ad ſanctiſſimæ Euchariſtiæ adminiſtrationem pertinent. 27
Quę ad confeſſionis adminiſtrationem pertinent. 38
Quæ ad miſſæ celebrationem pertinent. 30
Quæ ad ſacri ordinis adminiſtrationem pertinent. 45
Quæ ad piorum locorum adminiſtrationem pertinent, 158.& ſeq.
Quæ res in Altare a ſacerdote non ponantur. 35
Quæſtiones inanes a concionatore vitandæ. 10
Quęſtores Tridentina ſynodo damnati. 161
Qualitates in clerico non reſidente ſtudij cauſa. 79
Qui ad ſacram communionem non recipiantur. 28

R.

RAptores virginum non abſoluantur, niſi ab Epiſcopo. 42
Ratio approbandi confeſſores, vide confeſſores.
Rectores in eccleſijs nuper erectis quo modo ſuſtentandi. 22. vbi habitent. 72. pernoctationes in eccleſia ne permittant. 127. qua hora eccleſiam claudant, ibidem in exorciſmis, & alijs quos ritus obſeruent. 23. fructus eccleſiarum pendentes ne alienent, non permittente Ordinario 143. ijs, quando alij ſacerdotes adiungendi. 22. candelas, & cereos in mortuorum funere adhibitos ne vendant. 135 quando ad mortuos efferendos pallium emant. 136 vide ſacerdoti, clerici, &c.
Regeſta notariorum qualia. 97
Regulares ad proceſſiones vocandi. 130
Regularibus parochis locus in funere pręſcriptus 133
Regulę indicis de libris prohibitis ſeruandæ. 4
Reliquiarum veneratio 16. eę quo modo populo oſten-

dantur, ibid. quo modo aſſeruandę, ibid. in ijs oſtendendis quæ fugienda. 16
Remiſſio canonicorum ſublata. 103
Renunciatio bonis a nouitia quo modo fiat. 179
Repręſentationes ſacrę martyrum non agantur. 15
Reſidentia, 77. in ea pręſtanda ſtudium, ibid. 18. contra non reſidentes edictum ab Epiſcopo proponendum, 79. tempus non reſidentibus pręſcriptum, 79. 80. non reſidentium fructus quibus attribuantur, 77. non reſidentes ſtudij cauſa ad ſubdiaconatum promouendi, 80. licentię non reſidendi ſtudiorũ cauſa quibus conditionibus dentur, 81. non reſidentibus pœna propoſita, 77. 78. & ſeq. Epiſcopo non reſidente, a quibus id Metropolitano ſignificãdum, 78. ſi alij non reſideant, quando parochi, quando Vicarij etiam foranei Epiſcopum admoneant. 82
Reſidentia debetur beneficijs etiam non curatis. 82
Reticulum clericis prohibitum. 69
Riſus in choro vetatur. 69
Ritus Romanę eccleſię in cathedralibus adhibendi. 23
Ritus ſacri, & ceremoniæ a concionatoribus explanentur. 10
Rixę in choro vetitę. 121
Rochetum quibus in locis Epiſcopus induat. 62
Rogationum tribus diebus in Mediolanenſi eccleſia ieiunetur. 44
Romana Eccleſia catholicę fidei magiſtra. 1. 213
Romanæ Eccleſię inſtituta in omni Miſſæ parte ſeruanda. 34
Rotaria monialis. 167. 172

S

SAbbato Miſſa de beata Virgine celebretur. 33
Saccaro artificioſe condita in menſa Epiſcopi non apponantur. 64
Sacer ordo, vide ordo ſacer.
Sacerdotes quibus ſaltem diebus Miſſam celebrent, 60. ſingulis ſaltem hebdomadis peccata confiteantur, 35 antequam celebrent, quid agant, ibid. e ſacriſtia quo modo

modo exeant.ibid.ab altari quouſq; nõ recedant.36. in ſacramentorũ adminiſtratione ſuperpelliceum & ſtolam adhibeant. 23.ad baptizãdum quo modo accedant.25.cuius rei compatres moneant. ibid ſacris veſtibus induti,rei diuinę faciendę cauſa, quo modo ſe gerant. 25.quę in Miſſę celebratione vitent 34.35. quas cęrimonias ſeruent.ibid publice criminoſi Miſſę celebratione interdicuntur. 31
Sacramenta à concinatoribus dilucide explicanda.10. ijs adminiſtrandis ratio pręſcribitur. 21 22. quo modo ſacerdotes induti. 23. ritus ex more Romanę Eccleſiæ adhibeantur.23.inferiores eccleſiæ,cathedralis ritus ſequantur.ibid.in eorum adminiſtratione nihil exigendum.23.eorumuis quando ab Epiſcopo,& parocho explicetur. 23
Sacra ſcriptura abutentibus occurritur. 4.5.
Sacris rebus abutentiũ abſolutio Epiſcopo reſeruata 42
Sacriſtæ officium in ſacris vaſis,& veſtimentis cuſtodiẽdis.107 108.in renouãda ſæpius aqua benedicta, ibid. in rebus ad diuina officia pręparandis 108. in ornando altare maiori. ibid. in dandis horarum canonicarum ſignis.108.in rebus,& ſermonibus inanibus e ſacriſtia remouendis. 108 in laicis item, ibid. ad quem vſum in ſacriſtia tres tabellas habeat. 108
Sacriſtię intortitia,candelę in mortuorum funere addicuntur.135. quando matutinum celebrãdum. 123. quæ cellulę conſtituendę.35. eius foribus tabulæ affigantur de confeſſorum nominibus. 39
Sacri ritus,vide ritus.
Sacris addicta,vide addicta.
Saltationis feſtis diebus prohibeantur. 20. clericis omnino prohibitę. 73
Saluatoris paſſio,vide paſſio.
Sanctorũ martiria,& res geſtæ quo modo exponãtur 60
Sanniones in menſam ab Epiſcopo nõ admittantur. 64
Scholę viſitandę. 107. ijſque viſitandis quę inquirendi ratio. 91
Scriba,vide celeraria.

Scultoribus modus præſcribatur in ſacris imaginibus ef fingendis. 14
Sedes confeſſorum in eccleſijs conſtituantur. 40
Seminarij clericorum inſtitutio 47. decima fructuum eī attributa 48 quo tempore ſoluenda 49. vnde ſoluenda 47. & ſeq. eius augendæ facultas 49. mulcta ei adiudicata, ibi quæ beneficia ab Epiſcopo applicentur 50. præſtimoniales portiones attribuantur, ibi,
Sepeliendi mos in cœmiterijs reſtituendus. 1,8
Sepulchra excelſo loco poſita amouenda. ibi.
Sepulturæ locus in eccleſia humi detur. ibi.
Septa monaſterij monialium nemo ingrediatur. 189 190 quę in ijs non alantur, ibid. eorum ianuę quomodo claudantur. 172
Serica veſtimenta quibus prohibentur. 152.62,65.69
Simoniacæ pactiones, vexationis redimende cauſa, & prohibitę. 53
Simoniacis pœnæ propoſitę. 51.
Simoniæ pœnis qui tenentur. 53
Societatis contractus qui vſuram ſapiunt. 156
Sodalitates corporis Chriſti in parochijs inſtituende 30
Sodalitates viſitandę. 88
Simoniorum interpretes coercentur 17
Somnus in choro vetitus. 121
Soni monialibus prohibiti. 193
Sortilegi 17
Spectacula inania feſtis diebus prohibeantur. 20. clericis interdicta. 73
Spectacula, & alia, quæ prope monialium monaſteria agi vetantur. 191
Speculum monialibus vetatur. 184
Stateras adulterantiū abſolutio Epiſcopo reſeruata. 42
Stola, & ſuperpelliceum in ſacramentorum adminiſtratione adhibeantur. 23
Studium concionatoris quibus in rebus explanandis potiſſimum verſetur. 10
Subbirretum a ſacerdote celebrante in altari non ponatur. 35

Subdiaconatus ordine ad annum initietur, qui ſtudij cauſa abeſt. 81
Subdiaconi quoties in menſe communicent 60. tonſuram ferant 67. ſi muneri ſuo deſunt, mulctantur 125 vide Diaconi.
Sudariolum in altare poni vetatur a ſacerdote celebrante. 35
Suffimenta monialibus prohibita. 184
Suffragia tacita ferantur de puella ad religionem admittenda 176. in tacitis ſuffragijs, q̃ caueant moniales 171. ijs ſuffragijs Præfecta, Vicariã, Diſcrete creenti 167
Summam Antoninam parochi ſibi comparent. 67
Sumptibus viuentis Epiſcopi, & Capituli anniuerſariæ mortui Epiſcopi exequię fiant. 133
Sumptus immoderati coerceantur. 153
Superpelliceum, vide ſtola.
Supellex Epiſcoporum, & clericorum qualis. 63
Supplicationes pub. mortuo Epiſcopo indicendę. 132
Supplicationum habendarum ratio pręſcripta, vide proceſſiones.
Sinagogæ aditu chriſtianis interdicitur. 205
Syndici piorum locorum qui non ſint. 159

T.

TAbellæ tres ad quē vſum in ſacriſtia habeãtur 108
Tabellionatus officium clericis prohibetur. 75
Tabernaculum ſacroſanctę Euchariſt. quale. 29
Tabernæ meritorię tollantur. 152
Tabulę de monialib. confeſſorũ in ſacriſtiæ foribus. 39
Talorum ludus clericis prohibitus. 39
Taxa notarijs p̃finiatur 93. carceris item cuſtodib 98
Tempus diſtinguendis parochijs p̃ſcriptum 22. teſtimonialibus litteris 32. puellę ad religionem receptæ in habitu ſumendo 177. notarijs ad denuncianda legata pia 161 clericis ad ſumendum habitum 68. ad reſidendum 78. monialium p̃fectis ad exhibenda priuilegia 165. ad ſeruanda huius ſynodi decreta, 211
Teſtis falſus a confeſſore quando non abſoluatur. 46
Theologalis p̃benda quib. in eccleſijs conſtituatur. 6

Theſaurarij officium 112. quibus diſtributiones nō perſoluat 113 ſi contra fecerit, qua pœna mulctetur. 113
Tibiæ ab eccleſia excludantur. 118
Toga clericorum qualis. 70
Tonſores monialium à quo approbandi. 122
Tonſuræ clericalis forma. 68. à quibus deferenda. 69
Torques clericis vetatur. 70
Tunica linea Epiſcopi, vide Rochetum, talaris, qualis.
Tutelæ adminiſtratio clericis vetita. 75

V

VAſa florum, & fruticum monialibus prohibita. 194
Vaſa ſacris addicta ad profanum vſum non commodentur. 119
Venale nihil in eccleſia proponatur. 127
Venatio clericis interdicta. 73
Venditionis cancellariarum prohibeatur. 97
Venditiones quæ vſuram ſapiunt. 156
Veneratio reliquiarum, vide reliquiæ.
Verrendæ eccleſiæ cura. 114
Verſiculi hymnorum &c. in choro diſtincte pronuncientur. 18
Veſtes clericales, & monachales qui perſonati induunt, puniuntur. 71
Veſtes ęgrotarum monialiū quo loco cuſtodiantur. 184
Veſtes ſacrę vſui profano non commodentur. 119
Veſtis externa clericorum qualis. 69 viatoria. ibid.
Veſtitus Epiſcopi, qualis 62 eius familię. 65
Vicarijs foraneis certæ diœceſis partes attribuantur. 85. eorum munus quibus deferatur. ibid. quibus in rebus verſetur. ibid. cura pręcipua in inquirendis presbyterorum moribus. 86. ſi qui non reſederint. 82 in explicando de caſibus reſeruatis libello 86. ij ab officio voluntate Epiſcopi amoueantur. 87. qui ipſis obedientiā pręſtent. 87
Vicarij perpetui quibus in eccleſijs parochialibus conſtituendi. 203
Viduæ ob maritorum mortem à Miſſę auditione amplius menſe non excuſantur. 37

Vigiliæ

Vigiliȩ,quibus ieiunandum. 43
Vinorum genera exquiſita in menſa Epiſcopi prohibentur. 64
Vinum album ad Miſſæ celebrationem adhibeatur. 33
Vinum calice conſecrato populo in Euchariſtiæ ſumptione non prȩbeatur. 28
Violatores monialium non abſoluendi ab alio, niſi ab Epiſcopo. 42
Virgæ ferreȩ in cancellis monialium quales. 186
Viri certi ab Epiſcopo deligendi, quibus curȩ ſit, vt de proceſſionibus prȩſcripta ſeruentur. 131 qui ſemel in hebdomada viſitent ȩos, qui in carcere ſunt. 99 qui ab Epiſcopo viſitante ad inquirendũ adhibeantur. 88 à clero diœceſano ȩligendi, qui Vrbanis congregationibus interſint. 144.
Viſitandi formula Epiſcopis,& inferioris ordinis Viſitatoribus præſcripta. 187 & ſeq.
Viſitans Epiſcopus prædicet. 88. ad pœnitentiam cohortetur. ibid priuatim admoneat, ibidem, quos viros ad inquirendi rationem adhibeat, 88. eccleſiam pollutam reconciliet. 89. cœmiteria item, ibidem, non confirmatos cõfirmet. 88. alia officia prȩter, quȩ eius pietati,& prudentiæ relinquuntur, 92. quȩ loca ordine viſitet. 88 eius in viſitatione comitatus 92. menſa, & victus qualis, ibidem, quam in cathedrali,& collegiatis eccleſiis viſitandis rationem adhibeat. 88 89 in bibliothecis, 91. in ſcholis,& pijs locis, ibidem, in parochiis 90 91. a parocho quȩ inquirat, ibidem, quȩ in populo diſpiciat. 83. 91
Viſitatio diligenter,& celeriter conficienda 92. ad ſalutem eorum, qui viſitantur, inſtituta. 87. præcipuũ munus Epiſcopi, ibidem.
Viſitator Epiſcopi gradu inferior, quam viſitandi formulam ſeruet. 92
Vita clericorum qualis. 58
Vitȩ eius inueſtigatio, qui cathedrali eccleſiæ prȩficiendus eſt. 55

Vites qui incidunt,non ab alio abſoluantur,niſi ab Epiſcopo. 41
Vnguenta monialibus vetita. 148
Vnio parochiarum quo caſu facienda 22. beneficiorum quæ ſeminarijs applicanda ſunt 50 quæ beneficia vnire liceat Epiſcopo 102
Vnio monaſteriorum monialium quo caſu fiat. 165
Vniones perpetuas Epiſcopi recognoſcant. 141
Votum ratio,& modus in diuinis officijs. 121
Vrceoli vini,& aquæ ad Miſſę ſacrificium a quo parentur. 116
Vſura in mutuo,& depoſito quo modo committitur. 154,ex cambijs 155. ex venditione, ibi.ex pignore, 156.ex contractus ſocietate,ibi.in ſocietate animaliũ ibid.in animalium locationibus,ibi in contractibus libellarijs. 157
Vſus bibendi in eccleſia,vide bibendi.
Vſus oratoriorum,vide oratoria.
Vſu cauponarum clericis interdicitur. 74
Vſu gemmarum quibus interdicatur. 152

PETRVS GALESINVS

LECTORI.

QVAM prȩſtans, ac ſingulare ſit ad corrigendos morum errores, prouincialium conciliorum remedium; id cum ex ijs, quȩ, & ſummus ille Pontifex Leo primus, & Nicæni, Antiocheniq. patres ea de re ſtatuerunt, tum ex eo certe intelligi poteſt, quod non in Italia ſolum, ſed in Hiſpania, Toleti toties, Ilerdæ, Taracone, in Gallijs Aureliȩ ſæpe, Rhemis, alijſque eius prouinciȩ, ac Germaniæ item, Britanniæque locis, in compluribus Græciæ partibus, & in vniuerſa denique Aſia, Aphrica, atque Europa, eiuſmodi prouinciales, recte atque ordine habitȩ, ſynodi fructum, eumque maximum, ad chriſtianæ vitæ diſciplinam attulerunt. idem hoc tempore nobis, Deo iuuante, ſperare licet, ad vſum reuocata ex Tridentini Concilij decreto, illa, iam diu intermiſſa, prouincialium Synodorum conſuetudine. hancque nobis ſpem primum affert Mediolanenſis Synodus, quæ iam in lucem exit. ac ſi quæ

olim

quæ olim in hac ipſa vrbe contra Iouinia-
num habita ſynodus, illius exploſa, ac re-
pudiata doctrina, vtilis quidem fuit; hæc
ereptis huius prouinciæ morum erroribus,
introductaq. pie viuendi diſciplina, idem
plane efficiet. tuæ igitur pietatis eſt, non ea
ſolum animaduertere, quæ nos, non multa
illa quidem, hoc indice complexi ſumus,
ſed ea ſtudioſè legere, ac diligenter ſerua-
re, quæ in ipſis conſtitutionibus longe vbe
riora continentur; vt ijs atque alijs ſanctiſ
ſimæ vitæ præceptis ipſe adiutus, eo pro-
gredi poſsis, vt præmia illa conſequaris,
quę maxima Deus pollicitus eſt ijs, qui re-
ligioſi ſunt, & in pietate excellere volunt.
huius ſane rei cura cum omnes maxime at
tingat; eſt profecto, cur ſe quiſque valde
incitet, vt hæc chriſtianæ vitę officia, quæ
in catholica repub. eſſe oportet, cumulatiſ
ſime præſtet. quod ſi quibus ſponte curren
tibus ſpectatæ etiam Paſtorum virtutes ſti-
mulos addunt, eo vehementius contende-
re illos oportet; quo magis eorum conſi-
lio, doctrina, vitæ exemplo, & alijs rebus
omnibus adiuuantur. Vale.

REGISTRVM.

ABCDEFGHIKLMNOPQRST.

Omnes ſunt quaterniones.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

BRIXIAE,

Apud Iacob. & Polycretum de Turlinis.

1582.